

002
ΚΛΣ
ΣΤ2Α
1228

Χαρισίου Παπαμαρκου

ΤΡΙΤΗ ΤΑΞΙΣ

ΣΤ. 69

ΕΛΛΗΝΙΚΟΝ ΑΝΑΓΝΩΣΜΑΤΑΡΙΟΝ

ΔΙΑ ΤΟΥΣ ΜΑΘΗΤΑΣ ΤΗΣ ΤΡΙΤΗΣ ΤΑΞΕΩΣ

ΤΩΝ ΣΧΟΛΕΙΩΝ ΤΗΣ ΣΤΟΙΧΕΙΩΔΟΥΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

ΕΓΚΡΙΘΕΝ

ΕΝ ΤΩ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΩ ΤΩΝ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ

ΔΙΑ ΤΗΝ ΠΕΝΤΑΕΤΙΑΝ 1901 — 1906

ΥΠΟ

ΧΑΡΙΣΙΟΥ ΠΑΠΑΜΑΡΚΟΥ

« Τί δεῖ ἀσκεῖν καὶ μανθάνοντα πράγματα
» ἔχειν ; Σοφροσύνην καὶ κοσμιότητα καὶ
» μεγαλοπρέπειαν καὶ εὐταξίαν καὶ ἀνδρείαν
» καὶ καρτερίαν καὶ φιλοτιμίαν ταῦτα γάρ
» πάντα ἄξια λόγου Ἑλλήσιν.»

Πλάτων Ἀλκιβιάδης 119 Β—124 Ε.

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΕΚΔΟΤΗΣ ΙΩΑΝΝΗΣ Δ. ΚΟΛΛΑΡΟΣ

ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟΝ ΤΗΣ "ΕΣΤΙΑΣ,,

44 — ΟΔΟΣ ΣΤΑΔΙΟΥ — 44

1905

170

002
Κ1Σ
ΣΤ2Α
1228

Τὰ γνήσια αντίτυπα φέρουσι τὴν ὑπογραφήν τοῦ συγγραφέως
καὶ τὴν σφραγίδα τοῦ Βιβλιοπωλείου τῆς « Ἑστίας ».

Χ. Παπακρίστου

Ἐν Ἀθήναις Τεπογραφεῖον * Ἑστία, Κ. Μάισνερ καὶ Ν. Καρυσσοῦρη — 4893.

1. Ὁ καλὸς Θεός.

Ὅλα τὰνθη, ἵπου προβάλλουν,
ὅταν ὁ καιρὸς τοὺς φθάσῃ,
ὅλα τὰ πουλιά, ἵπου ψάλλουν
μέσ' ἔς τὰ φυλλωμένα δάση.
ὅλα ὁ καλὸς Θεός,
ὁ Θεὸς τὰ ἔχει πλάσῃ.

Τὰ ἕψηλά βουνά, ἵπου ζοῦνε
τᾶγρια θηριὰ κρουμιμένα,
τὰ λιβάδια, ἵπου βοσκοῦνε
τόσ' ἀρνάκια χαϊδευμένα,
ὅλα ὁ καλὸς Θεός,
ὁ Θεὸς τᾶχει πλασμένα.

Τὰ ῥυάκια, ὅπου χύνουν,
τὴ δροσιά τοὺς δράμι δράμι,
τοὺς ὠκεανούς, ἵπου πίνουν
κάθε λίμνη καὶ ποτάμι,
ὅλα ὁ καλὸς Θεός,
ὁ Θεὸς τὰ ἔχει κάμη.

Καὶ τὸν ἥλιο, ἵπου χάρι
καὶ ζωὴ σκορπᾷ ἔς τὴ φύσι,
καὶ τῆς νύχτας τὸ φεγγάρι
καὶ τὰστέρια μέσ' ἔς τὴ κτίσι
ὅλα ὁ καλὸς Θεός,
ὁ Θεὸς τὰ ἔχει κτίση.

Γι' αὐτὸ πρόπει κάθε στόμα
 νὰ τοῦ πέμπῃ εὐγνωμοσύνη·
 ἐπειδὴ ψυχὴ καὶ σῶμα
 κ' εὐμορφιὰ καὶ γερωσύνη,
 ὅλα ὁ καλὸς Θεός,
 ὁ καλὸς Θεὸς τὰ δίνει.

Γ. Βιϋμνός

Α'. ΚΑΛΗ ΚΑΙ ΚΑΚΗ ΣΥΝΑΝΑΣΤΡΟΦΗ

2. Ἀνθρακεὺς καὶ γναφεύς.

Γναφεύς τις κατώκησε πλησίον τῆς οἰκίας ἀνθρακέως.
 Ὁ ἀνθρακεὺς ἐσυλλογίσθη ὅτι, ἂν ὁ γναφεύς ἤθελε νὰ
 συνοικήσῃ μετ' αὐτοῦ, τὸ τοιοῦτον θὰ ἦτο συμπεριώτερον
 εἰς αὐτόν, καὶ διότι θὰ ἐπλήρωνεν ὀλιγώτερον ἐνοίκιον καὶ
 διότι θὰ εἶχεν ἕνα καλὸν καὶ ἤσυχον σύντροφον. Ἐρχεται
 λοιπὸν ἡμέραν τινὰ εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ γναφεύς καὶ προ-
 τείνει εἰς αὐτόν νὰ συνοικήτωσιν. Ἄλλ' ὁ γναφεύς εἶπε
 πρὸς τὸν ἀνθρακέα: «Πῶς εἶνε δυνατὸν, φίλε μου, γναφεύς
 νὰ συνοικήσῃ μετ' ἀνθρακέως καὶ νὰ μὴ βλαβῆ; Τὰ πανία,
 τὰ ὅποια μετὰ πολλοῦ κόπου θὰ λευκαίνω ἐγώ, θὰ τὰ
 μαυρίζῃς σύ».

Δισώπειος μῦθος

Ὅποιος κάτω μὲ στραβὸ ὡς τὸ βράδυ ἀλλοιθωρίζει.

3. Γεωργός καὶ πελαργός.

Γεωργός τις εἶχε μικρὸν τινα ἀγρόν, τὸν ὅποιον ἐκαλ-
 λιέργει καὶ ἐκέρδιζεν ὅ,τι ἐχρειάζετο διὰ νὰ ζήσῃ.

Ἡμέραν τινὰ, μόλις εἶχε σπεῖρη τὸν ἀγρόν, βλέπει τινὰς
 γεράνους, οἱ ὅποιοι ἦσαν ἐκεῖ καὶ ἔτρωγον τὸν σπόρον.
 «Ἄ! τοῦτο δὲν πρέπει νὰ γείνη ἄλλοτε», ἐσυλλογίσθη ὁ
 γεωργός. «Οἱ γέρανοι θὰ φάγωσιν ὅλον τὸν σπόρον, δὲν θὰ

φυτρώση ἐφέτος σίτος, καὶ τότε ἐξ ἅπαντος θὰ ἀποθάνωμεν καὶ ἐγὼ καὶ τὰ τέκνα μου ἐκ τῆς πείνης».

Ὁ γεωργός, ἀφοῦ ἐσυλλογίσθη ταῦτα, μεταβαίνει ἀμέσως εἰς τὴν οἰκίαν του, λαμβάνει τὰ δίκτυά του, τὰ φέρει εἰς τὸν ἀγρὸν καὶ τὰ τοποθετεῖ μετὰ πολλῆς ἐπιτηδειότητος.

Μετ' ὀλίγον ἤλθον πάλιν οἱ γέρανοι, διὰ νὰ φάγωσι τὸν σπόρον, καί, ἐπειδὴ οὐδὲν ἐγνώριζον περὶ δικτύων, ἔτρωγον ἀφόβως, ὅτε περιεπλέχθησαν εἰς αὐτὰ καὶ δὲν ἠδύναντο νὰ φύγωσιν. Μεταξὺ τῶν γεράνων περιεπλέχθη εἰς τὰ δίκτυα καὶ εἰς πελαργός, ὅστις εἶχεν ἔλθῃ μετ' αὐτῶν εἰς τὸν ἀγρὸν.

Ὁ γεωργὸς ἐκάθητο ὀλίγον μακρὰν τῶν δικτύων καὶ ἔβλεπεν. Ὅτε δὲ εἶδεν ὅτι συνελήφθησαν ἀρκετοὶ γέρανοι, ἠγέρθη ἐκ τῆς θέσεώς του καὶ ἐπῆγε νὰ φονεύσῃ αὐτούς. Ἐλάμβανε λοιπὸν ἕνα ἕνα καὶ τὸν ἐφόνευεν.

Ὁ πελαργός, ὅτε εἶδε τοῦτο, ἐνόησεν ὅτι θὰ ἤρχετο καὶ αὐτοῦ ἡ σειρὰ νὰ ἀποθάνῃ καὶ ἤρχισε νὰ παρακαλῇ τὸν γεωργὸν νὰ χάρισῃ εἰς αὐτὸν τὴν ζωὴν. «Ἐγὼ δὲν εἶμαι γέρανος», ἔλεγε πρὸς αὐτόν. «Ἐγὼ εἶμαι πελαργός. Ἰδὲ τὰ πτερά μου καὶ τὸ χρώμά μου. Ἐγὼ κἀνένα ἄνθρωπον δὲν βλάπτω. Ἐγὼ δὲν τρώγω τοὺς σπόρους τῶν ἀγρῶν αὐτῶν. Ἐγὼ τρώγω ὄφεις, σαύρας, βατράχους καὶ ἄλλα τοιαῦτα ζῶα, τὰ ὅποια βλάπτουσι τοὺς ἀθρώπους. Ἐὰν φονεύσῃς ἐμέ, θὰ φονεύσῃς ζῶον ἀθῶον, ζῶον, τὸ ὅποιον τιμᾷ καὶ σέβεται τοὺς γονεῖς του καὶ ἀγαπᾷ καὶ ὠφελεῖ τοὺς ἀθρώπους. Λυπήσου με, δι' ὄνομα τοῦ Θεοῦ!».

Τότε ὁ γεωργὸς εἶπε πρὸς αὐτόν· «Ἐὰν σὺ ἀληθῶς εἶσαι ζῶον ἀθῶον, καλὸν καὶ ὠφέλιμον εἰς τοὺς ἀθρώπους, τί ἤθελες μετὰ τῶν ζῶων τῶν κακῶν, τὰ ὅποια τρώγουσι τοὺς σπόρους τῶν ἀγρῶν καὶ βλάπτουσι τοὺς ἀθρώπους; Τί ἤθελες μετὰ τῶν κακῶν γεράνων καὶ δὲν ἔμενες πλησίον

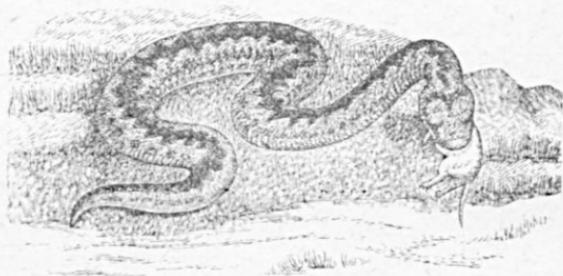
τῶν καλῶν πελαργῶν ; Ἐγὼ μετὰ τῶν κακῶν σέ εὖρον, ὡς κακὸν θὰ σέ φρονεύσω».

Λισώπειος μῦθος

—“Ὅποιος ἀνακατόνεται μὲ τὰ πίτυρα, τὸν τρωῖν’ ἢ κόττες.

4. Λέων καὶ ὄφις.

Ἡμέραν τινὰ πάντα τὰ ζῶα εἰς τὰ δάση καὶ εἰς τὰ βουνὰ εὐρίσκοντο εἰς μεγάλην κίνησιν. Ὁ λέων, ὁ βασιλεὺς αὐτῶν, ἐτέλει κατὰ τὴν ἡμέραν ἐκείνην τοὺς γάμους του, καὶ ἔπρεπε νὰ παρευρεθῶσιν εἰς αὐτούς. Ἐτρεχον λοιπὸν ἐδῶ καὶ ἐκεῖ διὰ νὰ καλλωπισθῶσι καὶ ἐτοιμάσωσι τὰ δῶρα, τὰ ὅποια ἔπρεπε νὰ προσφέρωσιν εἰς τὸν βασιλέα αὐτῶν.

Ὅφις

Τότε καὶ ὁ ὄφις λαμβάνει εἰς τὸ στόμα του ἐν ὠραιότατον ῥόδον καὶ ἐτοιμάζεται καὶ αὐτὸς νὰ ἔλθῃ εἰς τοὺς γάμους καὶ νὰ προσφέρῃ αὐτὸ εἰς τοὺς νυμφίους.

Ἀφοῦ ἐστολίσθησαν καὶ ἦσαν πλέον ἔτοιμα τὰ ζῶα διὰ τὸν γάμον, ἤρχισαν νὰ ἔρχωνται τὸ ἐν κατοπιν τοῦ ἄλλου εἰς τὸν λέοντα. Τὸν ἐχαιρέτιζον, τὸν συνέχαιρον καὶ τῶν προσέφερον τὸ δῶρον, τὸ ὅποσον ἔφερον ἕκαστον. Ὁ λέων ὑπεδέχετο αὐτὰ πολὺ φιλοφρόνως, ἐλάμβανε τὰ δῶρα αὐτῶν, τὰ εὐχαρίστει καὶ τὰ παρεκάλει νὰ καθίσωσιν.

Ἐν τῷ μεταξύ σιγὰ σιγὰ συρόμενος μὲ τὴν κοιλίαν φαί-

νετὰ ἀπὸ μακρὰν καὶ ὁ ὄφις ἐρχόμενος μὲ ἐν ῥόδον εἰς τὸ στόμα. Ὁ λέων μάλιστα διέκρινεν αὐτόν, χωρὶς νὰ τὸν ἀφήσῃ νὰ ἔλθῃ πλησίον του, ἐφώναξεν· «Εἶνε περιττὸν νὰ κάμῃς τὸν κόπον νὰ ἔλθῃς πλησίον μου. Τὸ δῶρόν σου δὲν τὸ δέχομαι. Παρὰ πάντων τῶν ζώων δέχομαι δῶρα, ἀκόμη καὶ μὲ τοὺς πόδας ἂν μοὶ τὰ προσφέρωσι, παρὰ σοῦ ὅμως τίποτε δὲν δέχομαι, ἀκόμη καὶ μὲ τὸ στόμα ἂν μοὶ τὸ προσφέρῃς. Σὲ εὐχαριστῶ πολὺ διὰ τὴν προθυμίαν σου, ἀλλ' εἶνε ἀνάγκη ἀμέσως νὰ φύγῃς ἀπ' ἐδῶ. Ὑπαγε! κάμμιαν συναναστροφὴν δὲν ἐπιθυμῶ μὲ ὄφεις».

Αἰσώπειος μῦθος

— Ἀπ' τοῦ διαβόλου τὴν αὐλὴν μὴτ' ἐρῆσι μὴτ' ἀρνί.

5. Ἡ θάλασσα καὶ τὰ ποτάμια.

Ἦσαν τὰ ποτάμια
 παραπονεμένα
 κ' εἶπαν τῆς θαλάσσης·
 «—Φέρονυμε σὲ σένα
 ὅλα μας τὰ πλούτη,
 ὅλη τὴ χαρὰ μας,
 ὅλη τὴ ζωὴ μας,
 ὅλα τὰ νερά μας.
 Καὶ ἕως ταῖς τόσαις χάραις
 σὺ τί μᾶς χαρίζεις;
 Παίρνεις τὰ νερά μας
 καὶ μᾶς τάρμυρίζεις!».

Καὶ τοὺς εἶπ' ἐκείνη·
 «—Πῶς μπορῶ ν' ἀλλάξω;
 τὰ γλυκὰ νερά σας
 πῶς νὰ τὰ φυλάξω;
 Εἶμι' ἀπὸ τὴ φύσιν
 ἀρμυρὴ πλασμένη
 κὶ ἀρμυρὸ κοντά μου
 κάθε τι θὰ γένη.
 Τὰ παράπονά σας
 πᾶνε ἕως τὰ χαμένα.
 Θέτε τὸ καλὸ σας;
 Φεύγετ' ἀπὸ μένα».

Γ. Δροσίνης

6. Ἡ καλὴ συναναστροφὴ.

Περιεπάτουσαν καὶ εἶδον φύλλον
 ξηρόν, πλὴν χύνον ὄσμην γλυκεῖαν,
 λαθῶν δ' ἀμέσως τὸ ὠσφραίνουσαν
 μὲ τέρψιν θεῖαν.
 «—Εὐωδιάζεις πολὺ», τῷ εἶπον·
 «μὴ εἶσαι ῥόδον εὐχρῶσαν τῶν κίπων».

«—Δὲν εἶμαι ῥόδον», μοὶ ἀπεκρίθη,
 «ἀλλὰ συνέζησα πρὶν μ' ἐκεῖνα.
 Ἐντεῦθεν ἔχω τὴν εὐωδίαν,
 ἣν διαχύνω».

Δ. Σ. Βιζάντιος

Παροιμίαι.

- Μ' ὅποιον δάσκαλο καθίσῃς, τέτοια γράμματα θά μάθῃς.
- Ὅποιος εἰς τὸ μῦλο ἔμπαίνει, λερωμένος πάντα ὄγαίνει.
 Ἡ κακὴ ἢ συντροφιά φέρν' ἀγιάτρευτῃ ἀρρωστιά.
- Ὅποιος κοιμᾶται μὲ σκύλους σπικόνεται μὲ ψύλλους.
- Πές μου ποιά ἔναι ἡ συντροφιά σου νὰ σοῦ πῶ τὴν ἀνθρω-
 πιά σου.
- Φθειρουνσιν ἦθη χρηστὰ ὀμιλίας κακαί.

7. Τὸ θέρος.

Κατὰ τὸ θέρος αἱ ἡμέραι εἶνε πολὺν μεγάλαι, αἱ νύκτιες πολὺν μικραὶ καὶ ἡ ζέση ἀνυπόφορος. Ὁ ἥλιος μένει πολλὰς ὥρας εἰς τὸν οὐρανόν. Ἀνατέλλει πολὺν ἔνωρίς, δύει πολὺν ἀργὰ καὶ εἶνε λαμπρότατος. Λάμπει ὁ οὐρανὸς καὶ στίλβουσι τὰ ὄρη, τὰ δάση, αἱ πεδιάδες, οἱ ἀγροὶ καὶ ἡ θάλασσα.

Τὴν πρωΐαν ἡ γῆ δροσιζέται ὀλίγον, τὰ πιητὰ ἄδουσι, τὰ ἄνθη καὶ τὰ φύλλα τῶν δένδρων εἶνε ζωηρότατα. Ὅσον ὄμως προχωρεῖ ἡ ἡμέρα, τόσον ἡ ζέση αὐξάνει. Τὰ πιητὰ κρύπτονται ὑπὸ τοὺς θάμνους καὶ σιγῶσι. Μόνον ὁ τέτιξ ἀδιακόπως τερειζέει. Τὰ φύλλα τῶν δένδρων ἀποβάλλουσι τὴν ζωηρότητα αὐτῶν καὶ τὰ ἄνθη κλίνουσι τὴν κεφαλὴν αὐτῶν πρὸς τὰ κάτω. Τὰ ζῶα κινουῦνται χαλαρῶς, ἀσθμαίνουσι, δωρῶσι πολὺν καὶ συχνὰ ἔρχονται εἰς τὰς πηγὰς, εἰς τὰ θανάκια καὶ εἰς τοὺς ποταμούς, ἵνα σβέσωσι τὴν δίψαν αὐτῶν. Οἱ ἄνθρωποι ἀσθμαίνουσι καὶ ἰδρῶνουν. Αἱ ὁδοὶ καὶ αἱ πλατεῖαι τῶν πόλεων καὶ τῶν χωρίων ξηρῶνται.

Ὅλα, ὅσα ἔχουσι ζωὴν καὶ κινουῦνται, ἀποφεύγουσιν, ἰδίως κατὰ τὴν μεσημβρίαν, τὰς κανονικὰς ἀκτῖνας τοῦ ἡλίου καὶ ζητοῦσι μέρη σκιερὰ καὶ δασώδη.

Πρὸς τὴν ἑσπέραν ἡ ζέσις εἶνε ὀλιγωτέρα. Τὰ πτηνὰ ἐξέρχονται ἐκ τῶν θάμνων, διασχίζουσι τὸν ἀέρα, συνέρχονται εἰς τοὺς φράκτας καὶ εἰς τοὺς κλώνας τῶν δένδρων καὶ ἄδουσι ζωηρότητα καὶ γλυκύτητα. Τὰ φύλλα τῶν δένδρων γίνονται ζωηρότητα καὶ τὰ ἄνθη ἐγείρουσι τὴν κεφαλὴν αὐτῶν. Τὰ ζῶα ἀφίνουσι τὰ σπήλαια καὶ τὰ σκιερὰ δένδρα καὶ ἔρχονται εἰς τὰς πεδιάδας καὶ εἰς τοὺς λειμῶνας. Οἱ ἄνθρωποι ἐξέρχονται ἐκ τῶν οἰκιῶν αὐτῶν, πληροῦσι τὰς ὁδοὺς καὶ τὰς πλατείας, περιπατοῦσι, κάθηται εἰς τὰς δροσερὰς ἀκτὰς τῆς θαλάσσης καὶ κολυμβῶσιν εἰς τὰ δροσερὰ ὕδατα τῶν ποταμῶν, τῶν λιμνῶν καὶ τῶν θαλασσῶν.

Ἡ δύσις τοῦ ἡλίου εἶνε μεγαλοπρεπής, ἡ ἑσπέρα μεγαλοπρεπεστάτη. Μυριάδες ἀστέρων σκορπίζονται εἰς τὸν οὐρανὸν ὀλίγον μετὰ τὴν δύσιν τοῦ ἡλίου. Ἀναρίθμητοι ἀπαλαὶ ἀκτῖνες τῶν ἀστέρων σκορπίζονται εἰς τὰ ἔρη, εἰς τὰς πεδιάδας καὶ εἰς τὰς κατοικίας τῶν ἀνθρώπων. Ὅταν δὲ ἡ σελήνη χύσῃ ἐξ οὐρανοῦ τὸ γλυκύτατον αὐτῆς φῶς, τότε καταναγάζεται ὅλος ὁ κόσμος καὶ λάμπουσι αἱ κορυφαὶ τῶν ὄρεων, οἱ βράχοι, οἱ λόφοι, οἱ λειμῶνες, ἡ θάλασσα καὶ αἱ κατοικίαι τῶν ἀνθρώπων.

Κατὰ τὸ θέρος τὰ δάση εἶνε πλήρη ὑψηλῶν καὶ πολυφύλλων θαλερῶν δένδρων. Αἱ χορδαὶ καὶ αἱ ὄχθαι τῶν ποταμῶν εἶνε καταπράσινα ἐκ βάτων καὶ λυγαριῶν. Αἱ πεδιάδες εἶνε ξηραὶ καὶ χρυσίζουσαι· ἐδῶ καὶ ἐκεῖ φαίνονται μόνον ὀλίγα ἄνθη καὶ ὀλίγα πράσινα φύλλα. Οἱ ἄγροι εἶνε κεκαλυμμένοι ὑπὸ σίτου, κριθῆς, ἀραβοσίτου, σησάμου, βάμβακος καὶ τῶν τοιοῦτων. Οἱ ἀμπελώνες εἶνε καταπράσινοι καὶ βριθοὺσι σταφυλῶν, αἴτινες ὀλίγον κατ' ὀλίγον ὠριμάζουσιν. Τὰ ὀπωροφόρα δένδρα εἰς τοὺς κήπους καὶ εἰς τοὺς ἀμπελώνας εἶνε καταφορτωμένα μὲ κεράσια, βερίκοκκα, ῥοδάκινα, δαμάσκηνα, κνδόνια, μήλα, σῦκα, ῥόδια καὶ ἄλλους τοιοῦτους καρπούς.

Κατὰ τὸ θέρος οἱ θερισταὶ ὑπὸ τὸν κανσικώϊατον ἥλιον περιχαρεῖς καὶ ἄδοντες θερίζουσι διὰ τῶν καμπύλων δρεπάνων αὐτῶν τὰ σιτηρὰ καὶ ἐπισωρεύουσι τὰ δράγματα τῶν σταχῶν εἰς θημωνίας. Οἱ γεωργοὶ χαίροντες καὶ ἄδοντες ἀλωνίζουσιν εἰς τὰ ἀλώνια αὐτῶν. Δικμῶσι τὸν σῖτον ἀπὸ τῶν σταχῶν. Μειαφέρουσι διὰ τῶν βαρειῶν ἀμαξῶν αὐτῶν εἰς τὰς ἀγροικὰς τῶν οἰκίας τὰ δράγματα τοῦ χόριον, τὸ ἡπόϊον συναθροίζουσιν ἐκ τῶν λειμώνων καὶ τῶν πεδιάδων, καὶ βωλοκοποῦσι καὶ βοιανίζουσι τοὺς ἀγροὺς αὐτῶν. Οἱ ἀμπελονργοὶ περιχαρεῖς καὶ ἄδοντες τρυγῶσι τὰς σταφίδας ἐκ τῶν σταφιδάμπελων καὶ συνάγουσι καὶ ἀποξηραίνουσιν αὐτὰς εἰς τὰ εὐρεῖα ἀλώνια αὐτῶν. Οἱ ποιμένες ἄδοντες καὶ αἰλοῦν-

Τὸ θέρος

τες βόσκουσι τὰ ποιμνία αὐτῶν εἰς τὰς δροσερὰς κοιλάδας τῶν ὄρεων καὶ κατὰ τὰ πλάγια τῶν σκιερῶν δασῶν, τὰ ὅποια εἶνε ἐπὶ τῶν λόφων καὶ ἐπὶ τῶν ὄρεων. Οἱ κνηγοὶ περιχαρεῖς ἐξέρχονται εἰς τὸ κνήγιον τῶν τρυγῶνων, τῶν μελισσοουργῶν, τῶν οὐκοφάγων καὶ τῶν θριγῶν. Οἱ ναῦται χαίροντες φορτίζουσιν εἰς τὰ πλοῖα αὐτῶν σῖτον, σταφίδας, σῆκο, ἔλαιον καὶ τὰ τοιαῦτα. Ἄδοντες δὲ διασχίζουσι διὰ τῶν πλοίων καὶ τῶν λέμβων αὐτῶν τὰς θαλάσσας καὶ τὴν πελάγη. Οἱ παῖδες, οἱ νεανίαὶ καὶ αἱ νεάνιδες εὐθυμότατοι ἐπανέρχονται ἐκ τῶν ἐξοχῶν εἰς τὰς οἰκίας αὐτῶν ἔστολισμένοι μὲ διάφορα ἄνθη.

Πανταχοῦ κίνησις καὶ ζωή. Ὅλα τὰ πλάσματα τοῦ Θεοῦ χαίρονσι κατὰ τὴν λαμπρὰν ταύτην ὥραν τοῦ ἔτους.

(Κατὰ τὰς θρησκευτικὰς μελέτας τοῦ Δ. Μυροκορδάτου καὶ τοὺς ἀρχαίους Ἑλλήνας ποιητὰς).

3. Τὸ καλοκαῖρι.

Ἦλθες, ἦλθες, καλοκαῖρι,
 κι ὁ Θεὸς πολλὰ
 μὲ τὸ ἅγιό του χέρι
 ἴσκόρπισε καλά.

Ἐν ταῖς μυρτιαῖς κρυμμέν' ἀπδόνια
 ψάλλουν λιγυρὰ
 καὶ πετοῦν τὰ χελιδόνια
 μ' ἐλαφρὰ πτερά.

Τὰ μελίσιμα μὲ φροντίδες
 ἴδω κ' ἐκεῖ πετοῦν
 καὶ μὲ χάρ' αἱ χρυσαλλίδες
 τάνθη χαιρετοῦν.

Εἰς τοὺς κάμπους πρασινίζουν
 χόρτα δροσερά·
 εἰς τοὺς λόφους ψιθυρίζουν
 τὰ γοργὰ νερά.

Εὐμορφ' ἄνθη 'ε τοὺς ἀέρας
 χύνουν μυρωδιὰ
 κι ἀνθοδέσμας 'ε τὰς μητέρας
 φέρουν τὰ παιδιὰ.

Γ. Βιζυηνός

Β. ΥΠΕΡΗΦΑΝΕΙΑ ΚΑΙ ΜΕΤΡΙΟΦΡΟΣΥΝΗ

9. Λύχνος.

Λύχνος τις εἶχε πολὺ ἔλαιον καὶ ἔφεγγε πολὺ. Ὑπερηφάνευθη λοιπὸν διὰ τοῦτο καὶ ἤρχισε νὰ καυχᾶται καὶ νὰ λέγῃ· «Πῶ πῶ! πόσον φέγγω! Καλέ, τί φῶς εἶνε αὐτό! Λύχνος εἶμαι ἐγὼ ἢ ἄστρον τοῦ οὐρανοῦ πολὺ λαμπρότερον καὶ τοῦ ἡλίου αὐτοῦ; Κρῖμα, ὅτι εἶμαι ἐδῶ ἐπὶ τῆς τραπέζης καὶ δὲν εἶμαι εἰς τὸν οὐρανόν, διὰ νὰ λάμψη ὅλος ὁ κόσμος». Καί, ἐνῶ ἔλεγε ταῦτα, ἐφύσησεν ὀλίγος ἄνεμος καὶ τὸν ἔσθεσεν εἰς τὴν στιγμὴν.

Τότε ὁ κύριός του, ὅστις μετὰ πολλῆς ἀγανακτήσεως ἤκουε τοὺς ἀλαζονικοὺς τούτους λόγους, ἤλθε νὰ τὸν ἀνάψῃ πάλιν. Καί, ἐνῶ τὸν ἤναπτε, τῷ ἔλεγε· «Τώρα σὲ ἀνάπτω πάλιν, ἀλλ' εἰς τὸ ἐξῆς νὰ κλείσῃς τὸ στόμα σου καὶ νὰ σιγᾷς. Κάνένα ὑπερήφανον λόγον νὰ μὴ εἴπῃς πλέον. Τῶν ἀστέρων τὸ φέγγος εἶνε ἄσθεστον. Σὺ εἶσαι εὐτελής λύχνος. Πᾶν φύσημά τοῦ ἀνέμου, καὶ τὸ μικρότατον ἀκόμη, εἰς τὴν στιγμὴν σὲ σβύνει. Ἔχε τοῦτο πάντοτε εἰς τὸν νοῦν σου καὶ σιώπα».

Λισώπειος μῦθος

—Μὴ μου πολυτεντόνεσαι, γιατί ἕψηλός δὲν εἶσαι,
καὶ τὸ χωριό σου ἔναι κοντὰ καὶ ἔξερῶ τίνοσ εἶσαι.

10. Κόραξ καὶ ἀλώπηξ.

Κόραξ τις εἶχε κλέψῃ ὀλίγον κρέας, ἔπειτα ἐπέταξεν εἰς τι δένδρον καὶ ἐκεῖ καθήμενος ἔτρωγεν αὐτό.

Κατὰ τύχην ἐκεῖ πλησίον περιεφέρετο μία ἀλώπηξ. Ἡ ἀλώπηξ εἶδε τὸ κρέας, τὸ ὁποῖον ὁ κόραξ εἶχεν εἰς τὸ στόμα

του και τὸ ἐπεθύμησεν. Ἄλλὰ πῶς νὰ τὸ ἀρπάσῃ ἀπὸ τὸν κόρακα, ἀφοῦ αὐτὸς ἐκάθητο ὑψηλὰ εἰς τὸ δένδρον καὶ αὐτὴ δὲν εἶχε πτερὰ νὰ πετάξῃ; Τότε ἐνεθυμήθη, ὅτι, ὅτε ἦτο μικρά, εἶχεν ἀκούσῃ παρὰ τοῦ πατρὸς αὐτῆς, ὅτι ὁ κόραξ εἶνε μωρὸς καὶ ἀγαπᾷ πολὺ τὰς κολακείας. Ἐστοχάσθη λοιπὸν νὰ ὠφεληθῇ ἐκ τῆς μωρίας του ταύτης.

Ἐρχεται λοιπὸν ἡσυχα ἡσυχα κάτω ἀπὸ τὸ δένδρον, ὑψώνει τὴν κεφαλὴν της πρὸς τὸν κόρακα καὶ λέγει πρὸς αὐτόν· «Εὐγενέστατε κύριε κόρακα, καλὴ ἡμέρα σας. Πῶς εἴσθε; Εἶχον τόσας ἡμέρας νὰ σᾶς ἴδω καὶ σᾶς ἐπεθύμησα πολὺ. ὦ, πόσον ὑποφέρω, ὅταν δὲν σᾶς βλέπω! Πιστεύσατε, ὅτι οὐδεὶς σᾶς ἀγαπᾷ εἰς αὐτὸν τὸν κόσμον τόσον, ὅσον σᾶς ἀγαπᾷ ἐγώ! Καὶ πῶς νὰ μὴ σᾶς ἀγαπᾷ τις, ἀφοῦ ἔχετε τόσα ἔξοχα προτερήματα; Τὸ ἀνάστημά σας εἶνε θαυμάσιον, τὰ πτερὰ σας ὠραιότατα, ὁ λαιμός σας, οἱ πόδες σας, ἡ οὐρά σας λαμπρότατα, πετᾶτε ὅσον δὲν πετᾷ οὔτε ὁ ἰέραξ οὔτε ἄλλο πτηνὸν καὶ εἴσθε γενναῖος, ὅσον οὐδὲν ἄλλο ζῶον εἰς αὐτὸν τὸν κόσμον. Μόνον ἡ φωνὴ σας λείπει δυστυχῶς. Ἄν εἶχετε καὶ ὀλίγην φωνήν, οὐδεὶς ἄλλος βέβαια θὰ ἦτο καταλληλότερος ἀπὸ σᾶς νὰ γείνη βασιλεὺς τῶν πτηνῶν».

Ὁ κόραξ, ἐπειδὴ πρώτην φοράν εἰς τὴν ζωὴν του ἤκουσεν, ὅτι ἔχει ὅλα ταῦτα τὰ ἔξοχα προτερήματα, εὐχαριστήθη πολὺ καὶ ἐνόμισεν, ὅτι καὶ πραγματικῶς τὰ ἔχει. Ἐπίστευσεν, ὅτι ἡ ἀλώπηξ ἦτο μαγευμένη ἀπὸ τὰ προτερήματά του. Ἦρχισε λοιπὸν νὰ ὑπερφηανεύηται καὶ νὰ νομίζῃ, ὅτι ἀληθῶς εἶνε ἄξιος νὰ γείνη βασιλεὺς, ἀφοῦ μάλιστα καὶ ἡ φωνὴ δὲν τοῦ ἔλειπεν, ὅπως ἐπίστευεν αὐτός.

Καὶ ἵνα δείξῃ εἰς τὴν ἀλώπεκα, ὅτι ἔχει καὶ φωνήν καὶ ὅτι τίποτε δὲν τοῦ λείπει, διὰ νὰ γείνη βασιλεὺς, ἤνοιξε

τὸ στόμα του καὶ ἐφώναζεν ὅσον ἡδύνατο δυνατώτερα· «Κρᾶ, κρᾶ!».

Ἄλλὰ μόλις ἤνοιξε τὸ στόμα του διὰ νὰ φωνάξῃ, ἔπεσε τὸ κρέας κατὰ γῆς. Ἡ ἀλώπηξ, ἡ ὁποία τόσῃν ὥραν τὸ περιέμενε, τὸ ἀρπάζει εὐθὺς καὶ τὸ τρώγει εἰς τὴν στιγμὴν.

Ὁ κόραξ ἐκ τοῦ δένδρου ἔβλεπε ταῦτα καὶ ἐλυπεῖτο πολὺ. Παρεπονέθη λοιπὸν εἰς τὴν ἀλώπεκα, ὅτι δὲν ἤλπιζε νὰ τὸν ἀπατήσῃ καὶ νὰ τοῦ ἀρπάσῃ τὸ κρέας ἐκ τοῦ στόματος δι' αὐτοῦ τοῦ ἀπατηλοῦ τρόπου.

Τότε ἡ ἀλώπηξ ἐστράφη πρὸς τὸν κόρακα καὶ εἶπε πρὸς αὐτόν· «Αἶ, φίλε μου, εἰς αὐτὸν τὸν κόσμον, ἵνα ζήσῃ τις καλὰ, πρέπει νὰ ἔχῃ καὶ ὀλίγον νοῦν, νὰ γνωρίζῃ τί εἶνε καὶ νὰ μὴ εἶνε τόσον μωρὸς καὶ κοῦφος, ὥστε νὰ πιστεύῃ, ὅτι, ἐνῶ εἶνε οὐτιδανὸς κόραξ, δύναται νὰ γείνη βασιλεὺς. Οἱ μωροὶ καὶ οἱ κοῦφοι παθαίνουνσιν εἰς τὸν κόσμον τοῦτον πάντοτε αὐτὰ καὶ ἀκόμη χειρότερα ἀπὸ αὐτὰ».

Λισώπειος μῦθος

Ὅπου ἕψηλά κυττᾶ, πάντα στραβοπατᾶ.

11. Ὑποθήκη.

Ὅπου θαρριέται γιὰ καλὸ
καὶ δίχως δοιᾶκ' ἀνοίγεται
τὸν βροῖσκ' ἢ μπόρα 'ς τὸ γυαλὸ
καὶ ναυαγεῖ καὶ πνίγεται.

Γ. Βιζυηνός

12. Λύκος καὶ λέων.

Κατὰ τὴν δύσιν τοῦ ἡλίου λύκος τις ἐπλανᾶτο εἰς τινὰ πεδιάδα. Ἡ σκιά του ἦτο πολὺ μεγάλη, ὅπως συμβαίνει πάντοτε κατὰ τὴν ἀνατολὴν καὶ τὴν δύσιν τοῦ ἡλίου νὰ

ρίπτωσιν ὅλα τὰ πράγματα σκιάν μεγάλην. Ὁ λύκος, ὅτε εἶδε τὴν σκιάν του, ἐθαύμασε τὸ μέγεθος αὐτῆς καὶ ἐπίστευσε, ὅτι ἦτο θηρίον μέγιστον. Ἦρχισε λοιπὸν νὰ ὑπερηφανεύηται καὶ νὰ λέγῃ· «Ποῖον θηρίον εἶνε τάχα τόσον μέγα, ὅσον εἶμαι ἐγώ; Δὲν βλέπεις ἐκεῖ τὴν σκιάν μου; Τοῦλάχιστον ἑκατὸν πήχεων θηρίον εἶμαι! Τί εἶνε ὁ λέων ἐμπρὸς μου; Μικρὸς κώνωψ. Ἄχ! νὰ παρουσιάζετο τώρα, θὰ τὸν ἔκαμον χίλια κομμάτια καὶ θὰ ἐγινόμην ἐγὼ βασιλεὺς τῶν ζώων».

Ἀκόμη δὲν εἶχε τελειώσῃ τοὺς ὑπερηφάνους τούτους λόγους ὁ λύκος, ὅτε φαίνεται ἀπὸ μακρὰν ὁ λέων. Ὁ λύκος ἀντὶ νὰ κρυφθῇ, ὅπως ἐκρύπτετο ἄλλοτε, ὁσάκις ἐφαίνετο λέων, τώρα ἐξ ὑπερηφανείας δὲν ἐκρύφθη, ἀλλ' ὤρμησε κατ' ἐπάνω του, πιστεύων, ὅτι θὰ τὸν ἔκαμε χίλια κομμάτια καὶ ὅτι αὐτὸς θὰ ἐγίνετο βασιλεὺς τῶν ζώων.

Τί ἐγείνεν, ἕκαστος ἔννοεῖ. Μόλις ὁ λύκος ἐπλησίασε τὸν λέοντα, πάραυτα ἐξηπλώθη κατὰ γῆς νεκρὸς.

Λισώπειος μῦθος

— Τὸ ὑπερήφανο πουλὶ πιάνετ' ἀπ' τὴ μύτη.

— Ὅποιοι ὑπερηφανεύεται γλῆγορα ταπεινώνεται.

13. Ἀλέκτορες.

Δύο ἀλέκτορες συνεπλάκησαν καὶ λυσσωδῶς ἐμάχοντο μὲ τοὺς ὄνυχας τῶν ποδῶν, μὲ τὰς πτέρυγας, μὲ τὰ στήθη.

Πολλὴν ὥραν ἐμάχοντο κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον, ὅτε τέλος ὁ εἷς ἐνίκησε τὸν ἄλλον καὶ τὸν ἔτρεψεν εἰς φυγὴν. Ὁ νικηθεὶς ἐπῆγεν εἰς μίαν γωνίαν καὶ ἐκεῖ ἔμενεν ἡσυχος καὶ ἀκίνητος. Ὁ νικητὴς ὅμως ὑπερήφανος διὰ τὴν νίκην του, ἐπέταξεν ὑψηλὰ εἰς τὸν τοῖχον, ἤνοιξε τὸ στόμα του ὅσον

ἠδύνατο περισσότερο καὶ μετὰ πολλῆς ὑπερηφανείας ἔκραζε·
 «Μὲ βλέπετε; Ἐγὼ εἶμαι ὁ ἀλέκτωρ ἐκεῖνος, ὅστις ἐνί-
 κησα τὸν ἐχθρόν μου καὶ τὸν ἔκαμα καὶ ἐκρύβη. Κάνεις
 ἀλέκτωρ δὲν εἶνε ὅπως εἶμαι ἐγώ. Ἐγὼ ὅλους τοὺς νικῶ
 καὶ ὅστις τολμᾷ, ἄς ἔλθῃ. Κάνένα δὲν φοβοῦμαι».

Ἐνῶ εἰς τὴν αὐλὴν συνέβαινον αὐτά, εἰς τὰ νέφη ὑψηλὰ
 ἦτο ἀετός τις, ὅστις παρατήρει κάτω, ἵνα ἴδῃ κανὲν ζῶον.
 Ἐπεῖνα πολύ. Βλέπει λοιπὸν τὸν ἀλέκτορα τοῦτον ἐπὶ τοῦ
 τοίχου, ὀρμᾷ διὰ μιᾶς κατ' ἐπάνω του, τὸν ἀρπάζει μὲ
 τοὺς ὄνυχάς του καὶ πετᾷ εἰς τὴν φωλεάν του.

Δισώπειος μῦθος

— Ὁ Θεὸς τοὺς μεγάλους ταπεινώνει καὶ τοὺς ταπεινοὺς
 ὑψώνει.

14. Οἱ στάχυες τοῦ σίτου.

Ἡμέραν τινὰ χωρικός τις ἔλαβε τὸν μικρόν του υἱὸν καὶ
 ἐξῆλθεν εἰς τοὺς ἀγρούς του, ἵνα ἴδῃ ἂν ὠρίμασεν ὁ σῖτος.

«Πάτερ, διατί», εἶπε τὸ παιδίον, «τινὲς στάχυες κλί-
 νουσι τὴν κεφαλὴν των πρὸς τὰ κάτω καὶ ἄλλοι κρατοῦσιν
 αὐτὴν ὑψηλά; Αὐτοὶ θὰ εἶνε, φαίνεται, πολὺ εὐγενεῖς καὶ
 οἱ ἄλλοι, οἱ ὅποιοι τόσον πολὺ κύπτουσι, πολὺ εὐτελεῖς».

Ὁ πατὴρ ἀπέκοψεν ὀλίγους στάχους, τοὺς ἔδειξεν εἰς τὸ
 τέκνον του καὶ εἶπε πρὸς αὐτό· «Βλέπεις ἐδῶ, τέκνον μου;
 Οἱ στάχυες οὗτοι, οἱ ὅποιοι ἔκλινον τὴν κεφαλὴν αὐτῶν,
 εἶνε πλήρεις σίτου, ἐνῶ ἐκεῖνοι, οἱ ὅποιοι ἐκράτουν αὐτὴν
 ὑψηλά, εἶνε κενοί. Νά! ἰδέ! Τίποτε δὲν ἔχουσι μέσα.
 Ἐχουσιν ἀέρα».

— Ὅπου ἀκοῦς πολλὰ κεράσια, βάστα καὶ μικρὸ καλάθι.

— Τὰ μεγάλα δάση μένουσι βουβά.

— Τὸ βαθὺ ποτάμι δὲν κάνει κρότο.

15. Ἡ παπαροῦνα.

Παπαροῦνα κοκκινίζει   Καὶ ἀφοῦ μὲ κοντογενεῖ,
καὶ φαντάζ' ὅσο μπορεῖ.   ἄς ὑπάγω πειδὸ σιμά.
"Ὅποιος δὲν τὴνε γνωρίζει   Γνωριμία μὲ γυρεῖ·
κάτι θαῦμα τὴν θαρρεῖ.   τέτοιο πράγμα μὲ τιμᾶ".

Μόλις ἄλγιο ἀέρα πάρῃ,   Μὰ καὶ δυνὸ τὴνε σιμόνει,
δὲν χωρεῖ μέσ' ἔς τὰ σπαρτά.   τὴν ἀπάτην ἔννοεῖ.
Μὲ ἑπερήφανο καμάρι   Τὴν ἑπερήφανεα τῆς γυμνώνει
ἴδωθε, ἑκείθε χαιρετᾶ   τῶν ἀνέμων ἢ πνοῆ.

Τὸ παιδάκι, ποῦ τὴν βλέπει,   Κι ἀπ' τὸ τόσο τὸ στολίδι,
λέγει μὲ συλλογισμό·   τὸ καμάρι τὸ πολὺ.
«Νὰ τῆς ἀποδώσω πρέπει   βρῖσκει μόνο ἓνα σκουπίδι
τοῦτο τὸ χαιρετισμό.   μὲ μιὰν ἄδεια κεφαλή!

[Ἵσαν τὴν παπαροῦνα ἑμοιάζουν
τὰ ἑπερήφανα παιδιά,
ποῦ ζητοῦν νὰ τὰ θαυμάζουν
δίχως γνῶσι καὶ καρδιά].

Γ. Βιζυηνός

16. Τὸ ἴον.

Μέσα ἔς τὰ φύλλα του κρυμμένο
λουλουδάκι μωσχερὸ
δὲν φαντάζει, ἴσαν διαβαίνω,
ἴσαν σταθῶ νὰ τὸ χαρῶ.

Ἐχει τοῦρανοῦ τὸ χρῶμα,
μὰ δὲν χάσκει ἔς τὰ ψηλά,
μόνο ἄντροπαλὸ ἔς τὸ χῶμα
γέρνει καὶ μωσχοβολᾶ.

(ΤΑΞΙΣ Γ')

Κι ὅσο μὲ ταπεινοσύνη
κρύπτεται καὶ συστολή,
τόσο ἡ μυρωδιά, ποῦ χύνει,
διαρκεῖ καὶ πειὸ πολὺ.

Γ. Βιζυηνός

17. Τὸ φθινόπωρον.

Τὸ φθινόπωρον αἱ ἡμέραι ἀρχίζουσι νὰ γίνωνται μικρότεροι καὶ αἱ νύκτες μεγαλήτεροι. Ὁ καύσων τοῦ θέρους ἀρχίζει νὰ ἐλαττώνηται καὶ ὁ ἀήρ νὰ γίνηται δροσερότερος. Κατὰ τὴν πρωΐαν καὶ τὴν ἑσπέραν πίπτει ὀμίχλη. Ἀπὸ καιροῦ δὲ εἰς καιρὸν πνέουσιν ἄνεμοι ἰσχυροί, οἵτινες, ὅσον προχωροῦσιν αἱ ἡμέραι, τόσον γίνονται ψυχρότεροι.

Κατὰ τὴν ἀρχὴν τοῦ φθινοπώρου ἡ φύσις εἶνε μεγαλοπρεπεσιτάτη. Τὰ δάση καὶ οἱ λόφοι λάμπουσιν ἐκ τῶν ποικίλων χρωμάτων τῶν φυτῶν καὶ τῶν ἀνθέων. Τὰ ὄρη, οἱ λειμῶνες καὶ αἱ πεδιάδες εἶνε κατὰφνιοὶ καὶ καταπράσινοι. Οἱ ἀμπελῶνες βρέθουσι σταφυλῶν ὠρίμων. Οἱ κλῶνες τῶν ὀπωροφόρων δένδρων κάμπιονται ἀπὸ τοὺς πολλοὺς ὠρίμους καρπούς, ἀπὸ τὰ μήλα, τὰ σῦκα, τὰ ῥοδάκινα, τὰ δαμάσκηνα, τὰ κυδῶνια, τὰ ῥόδια, τὰ βερίκοκκα. Ἐκαστον φυτόν, ἀπὸ τοῦ ἀσθενεσιτάτου γόρτου μέχρι τῆς ἰσχυροτάτης δρυός, φέρει ἄπειρα σπέρματα. Οἱ λειμῶνες, τὰ δάση, οἱ κῆποι, οἱ ἀγροὶ εἶνε πλήρεις δένδρων καὶ θάμνων, οἵτινες βρέθουσι καρπῶν. Ἐπὶ τῶν θαλερῶν κλάδων τῶν δένδρων καὶ τῶν θάμνων, εἰς τὰ δάση καὶ εἰς τοὺς κήπους, εἰς τοὺς λόφους καὶ εἰς τὰς λόχμας ἄδουσι πηρὰ γλυκύτατα καὶ θελκτικώτατα.

Ἄλλ' ὀλίγον καὶ ὀλίγον ἐξαφανίζεται ἡ μεγαλοπρέπεια αὕτη τῆς φύσεως. Τὰ πολυχρώματα ἀνθῆ τῶν δασῶν καὶ τῶν λόφων, τῶν ἀγρῶν καὶ τῶν λειμῶνων, τῶν πεδιάδων καὶ τῶν κήπων ἀρχίζουσιν ὀλίγον καὶ ὀλίγον νὰ ἐξαφανίζωνται. Τὰ φύλλα τῶν

δένδρων, τὰ ὅποια ἔσιλβον ἐκ ζωηρότητος, ἀρχίζουσιν ὀλίγον κατ' ὀλίγον νὰ μαραίνωνται, νὰ κίτρινίζωσι καὶ νὰ πίπτωσι κατὰ γῆς. Τὸ παραμικρὸν φύσημα τοῦ ἀνέμου ἀποσπᾷ ἀπὸ τῶν κλώνων καὶ διασκορπίζει αὐτὰ κατὰ χιλιάδας εἰς τὸν ἀέρα. Οἱ καρποὶ τῶν ὀπωροφόρων δένδρων, τῶν θάμνων καὶ τῶν ἀγρίων δένδρων τῶν δασῶν ἀρχίζουσιν ὀλίγον κατ' ὀλίγον νὰ ὀλιγοστεύωσι καὶ ἐπὶ τέλος πουθενὰ νὰ μὴ φαίνωνται. Τινὰς συνάζουσιν οἱ ἄνθρωποι, ἄλλους τρώγουσι τὰ πιτηνὰ καὶ οἱ πλεῖστοι καταπίπτουσιν ἐπὶ τῆς γῆς, ἵνα ἐξ αὐτῶν γείνωσι νέα δένδρα, ὅταν ἔλθῃ ἡ ὥρα ἢ κατάλληλος. Οἱ ἀμπελῶνες δὲν ἔχουσι πλέον οὔτε φύλλα οὔτε σταφυλάς.

Αἱ ἀηδόνες, αἱ χελιδόνες, οἱ κόσσουφοι, οἱ κορυδαλλοί, οἱ σπῖνοι, αἱ ἀκανθυλλίδες, οἱ φλωροὶ, αἱ τρυγόνες, οἱ ὄρνυγες, οἱ συκοφάγοι καὶ τὰ ἄλλα ἀποδημητικὰ πιτηνὰ ἀρχίζουσιν ὀλίγον κατ' ὀλίγον νὰ φεύγωσι. Ἀφίνουσι τὰ δάση καὶ τοὺς ψυχροὺς λειμῶνας καὶ μεταβαίνουσιν εἰς ἄλλους τόπους θερμοτέρους. Τὰ γλυκύτατα κελαδήματα τῶν ἀηδόνων, τῶν σπίνων καὶ τῶν ἀπείρων ἄλλων ὠδικῶν πιτηνῶν δὲν ἀκούονται πλέον. Τὰ θορυβώδη τερετίσματα τῶν τειτίγων καὶ ὁ γλυκὺς βόμβος τῶν μελισσῶν καὶ τῶν μυιῶν καὶ τῶν χρυσοκανθάρων καὶ τῶν ἀπείρων ἄλλων ἐντόμων παύει ὅλως διόλου. Πανταχοῦ γυμνότης καὶ ἡσυχία. Τὰ δένδρα γυμνά, ἄνευ χλόης καὶ ἀνθέων· οἱ ἀγροὶ γυμνοί, ἄνευ χόρτου καὶ σίτου. Αἱ σταφυλαὶ εἰργυρήθησαν, ἡ χλόη ἀπεκόπη, οἱ ἀγροὶ ἐθερίσθησαν, τὰ ὠδικὰ πιτηνὰ ἀπεδήμησαν, τὰ ἔντομα ἐσιώπησαν. Ἡ ζωηρότης τοῦ ἔαρος καὶ ἡ μεγάλη κίνησις τοῦ θέρους παύουσι πλέον. Ἡ φύσις ἐτοιμάζεται νὰ ἀναπαυθῆ, διὰ νὰ ἀνακινήσῃ τὰς δυνάμεις, τὰς ὁποίας ἀπώλεσε, καὶ νὰ ἐγερωθῆ κατὰ τὸ ἔαρ πάλιν λαμπρὰ καὶ ζωηρά.

(Κατὰ τὰς θρησκευτικὰς μελέτας τοῦ Δ. Μαυροκορδάτου καὶ τοὺς ἀρχαίους Ἑλληνας ποιητάς).

18. Τὸ δενδρὺλλιον κατὰ τὸ φθινόπωρον.

Πτωχὸν δενδρὺλλιον, σὲ λυποῦμαι. Πόσον ταχέως γηράσκεις!
Τὰ φύλλα σου εἶνε κίτρινα, θὰ πέσωσι κατὰ τὸ πρῶτον φύσημα
τοῦ ψυχροῦ βορρᾶ, καὶ ἔπειτα θὰ ἴσῃσαι ὀλόγνυμον.

Δενδρὺλλιον, μὴ εἶσαι τόσον λυπημένον! Ἡ δυστυχία σου
ὀλίγον χρόνον θὰ διαρκέσῃ. Ὁ Θεὸς δὲν θὰ σὲ ἀφήσῃ γυμνόν.
Μετ' ὀλίγον θὰ σοὶ δώσῃ ὠραῖα πράσινα φύλλα καὶ εὐωδέστατα
λευκὰ ἄνθη. Μὴ λυπῆσαι!

19. Τὸ μαραμμένο φύλλο.

Φύλλο κίτρινο, χλωμό,	Πῶς σ' ἐγνώρισα μικρό!
Φύλλο μαραμμένο,	Μυριστό, δροσαῖο
ἔποῦ σὲ φέρν' ἀπ' τὸ δρυμὸ	ἥσουν, ὅλο χαροπό,
μὲ λαχτάρα, μὲ καῦμὸ	χαροπὸ καὶ ζηλευτὸ
ὁ βορειᾶς, καῦμένο;	καὶ μ' ἄνθους γεμάτο,
Φύλλο φθινοπωρινό,	φύλλο τότε ἔαρινὸ
φύλλο ἐρημωμένο!	μοσχομυρωδᾶτο!

ᾠδὴ δυστυχισμένο

φύλλο φθινοπωρινό,

φύλλο μαραμμένο!

Σπ. Ἀντύπας

20. Τὸ φθινόπωρον.

Τὸ βουρκομένο σύννεφο τὸν οὐρανὸ μαυρίζει,
ψιλὴ, ψιλὴ ἀρχίνουσε βροχὴ νὰ ψιχαλίξῃ.

Εἶνε ἡ φύσις, ποῦ θηνεῖ.

Τὰ δάκρυά της εἶν' αὐτά, ὅπου πυκνοσταλάζουν·
τὰ σύννεφα, ὅπου βογγοῦν καὶ βαρυναστενάζουν,
εἶν' ἡ θλιμμένη της φωνή.

Καὶ τὸ ξερὸ ἐβράχηνκε τῆς ἐρημιᾶς ποτάμι·
ἀκοῦς τί κρότο τὸ νερὸ μέσ' ἔς τὰ χαλίκια κάμει:
Βλέπεις τὸν ἄσπρο του ἀφρό;

Ἐς ταῖς λυγαριαῖς ἀνάμεσα ἦσαν πουλιὰ κρυμμένα·
τὸν κρότο μόλις ἄκουσαν, ἔφυγαν τρομαγμένα
μ' ἓνα τους πέταγμα' ἐλαφρό.

I. Καθαδοῦτσας

Γ'. ΣΠΕΥΔΕ ΒΡΑΔΕΩΣ

21. Ὁ πιστὸς σκύλος.

Πτωχή τις χωρική, τῆς ὁποίας ὁ σύζυγος εἶχεν ἀποθάνη,
εἶχεν ἓν μικρὸν χωράφιον. Ἡ πτωχή ἐκαλλιέργει τὸ χωρά-
φιον καὶ ἐξ αὐτοῦ ἐτρέφετο καὶ αὐτὴ καὶ τὸ ὄρφανόν της
μικρὸν τέκνον, τὸ ὁποῖον ἠγάπα πολύ. Ὅσάκις ἐπρόκειτο
νὰ ὑπάγῃ εἰς τὸ χωράφιον, ἔθετε τὸ μικρὸν της τέκνον εἰς
τὴν κοιτίδα, ἄφινε πλησίον αὐτοῦ τὸν πιστὸν της σκύλον,
ἔκλειε τὴν θύραν καὶ ἔφευγεν. Ὁ σκύλος ἐφύλαττε τὸ παι-
δίον ἐπιμελέστατα. Ποτὲ δὲν ἔφευγεν ἀπὸ πλησίον του,
μέχρι τῆς ὥρας, ὅτε ἐπέστρεφεν ἡ μήτηρ του.

Ἡμέραν τινά, μόλις ἔφυγεν ἡ πτωχή χωρική, ἐξέρχεται
ἓκ τινος ὀπῆς μέγας ὄφις, ὅστις προχωρεῖ πρὸς τὴν κοιτίδα
καὶ περιτυλίσσεται περὶ τὸ παιδίον ἑτοιμὸς νὰ τὸ δαγκάσῃ
καὶ νὰ τὸ φονεύσῃ. Ὁ σκύλος εἶδε τὸν ὄφιν, ὄρμα' κατ' αὐ-
τοῦ, τὸν δαγκάνει εἰς τὸν λαιμὸν καὶ τὸν πνίγει.

Ἐν τῷ μεταξύ ὄμως ἀνετράπη ἡ κοιτὶς καὶ ἐσκέπασε τὸ παιδίον καὶ τὸν ὄφιν.

Μετ' ὀλίγον ἐπιστρέφει ἡ μήτηρ ἐκ τοῦ χωραφίου, ἀνοίγει τὴν θύραν, καὶ τί βλέπει! Τὴν κοιτίδα ἀνεστραμμένην καὶ ὄχι μακρὰν αὐτῆς τὸν σκύλον ἔχοντα τὸ στόμα αἱματωμένον. « Ἀγρεῖον ζῶον », εἶπε· « Σὲ ἀφήκα νὰ φυλάξης τὸ παιδίον, καὶ σὺ τὸ ἐφόνευες. Στάσου, ἄθλιε! ». Καὶ ἀμέσως τρέχει εἰς τὴν γωνίαν τοῦ ὀωματίου, λαμβάνει ἐν ῥόπαλον ἐκεῖ κείμενον καὶ ὀρμᾶ κατὰ τοῦ σκύλου νὰ τὸν φονεύσῃ.

Ἄλλ' ἐνῶ ἦτο ἕτοιμος νὰ καταφέρῃ τὸ ῥόπαλον κατὰ τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ, ἀκούει τὸ ἀγαπητόν της τέκνον νὰ κλαίῃ κάτωθεν τῆς κοιτίδος. Πάραυτα τρέχει, ἀναστρέφει αὐτὴν καὶ εὕρισκει τὸ παιδίον ἀβλαβὲς καὶ ζωηρόν, καὶ πλησίον αὐτοῦ τὸν ὄφιν νεκρόν.

Ἡ χωρική ἐνόησε τί συνέβη! Μὲ δάκρυα εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς ἐδόξασε τὸν Θεόν, διότι ἐσώθη τὸ τέκνον της, καὶ ἐθώπευσε τὸν κύνα, τὸν ὁποῖον ἠγάπα ἀπὸ τῆς στιγμῆς ἐκείνης πολὺ περισσότερον ἀφ' ὅ,τι τὸν ἠγάπα ἕως τότε.

— Ὁ καλὸς σκύλος εἶνε καλὸς φίλος.

22. Ἡ βροχή.

Ἐμπορὸς τις ἐπέστρεφεν ἔφιππος ἔκ τινος πανηγύρεως εἰς τὴν πατρίδα του. Ὅπισθεν, ἐπὶ τοῦ ἔφιππίου, εἶχε προσδεδεμένον τὸ δισάκκιόν του πλῆρες χρημάτων. Καθ' ὁδὸν τὸν κατέλαβε ῥαγδαία βροχὴ καὶ τὸν κατέβρεξεν. Ὁ ἔμπορος ἠγανάκτει καὶ ἐγόγγυζε πολὺ διὰ τὴν τοιαύτην κακοκαιρίαν.

Ἡ ὁδὸς διήρηγετο διὰ τινος πυκνοῦ δάσους. Μόλις εἰσῆλ-

θεν εἰς αὐτό, παρατηρεῖ ἐκεῖ που ληστήν κεκρυμμένον, ὅστις εἶχεν ἐστραμμένον τὸ ὄπλον του πρὸς αὐτὸν καὶ τὸν ἐσκόπευεν. Ὁ ληστής ἐπίσσε τὴν σκανδάλην τοῦ ὄπλου, ἀλλὰ τὸ ὄπλον δὲν ἐξεπυρσοκρότησεν. Ἔνεκα τῆς βροχῆς ἢ πυρῆτις εἶχεν ὑγρανθῆναι καὶ δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ ἀναφλεχθῆναι.

Ὁ ἔμπορος ἐμάστιξε τὸν ἵππον του, καὶ μετ' ὀλίγον ἦτο μακρὰν τοῦ ληστοῦ. Δὲν ἐκινδύνευε πλέον. Ἔκαμε τὸν σταυρόν του, ἐδόξασε τὸν Θεὸν καὶ ἔλεγε καθ' ἑαυτὸν· «Πόσον ἀνόητος ἤμην νὰ σπεύδω εἰς τὰς κρίσεις μου καὶ νὰ καταρῶμαι τὸν κακὸν καιρὸν καὶ νὰ μὴ ὑποφέρω αὐτὸν ἀγογγύστως, ἀφοῦ οὕτως ἤθελεν ὁ Θεός! Ἄν ὁ οὐρανὸς ἦτο αἰθρίας καὶ ἡ ἀτμόσφαιρα καθαρὰ καὶ ξηρὰ, τότε ἐξάπαντος θὰ ἤμην νεκρὸς καὶ ματαίως θὰ ἀνέμενον τὰ τέκνα μου νὰ ἐπανέλθω εἰς αὐτά. Ἡ βροχή, διὰ τὴν ὁποίαν ἐγόγγυζον, ἔσωσε τὰ χρήματά μου καὶ τὴν ζωὴν μου.

— Κάθε ὑπόδιο γιὰ καλὸ.

23. Ὁ σπεύδων ἀμαξηλάτης.

Ἡμέραν τινὰ περὶ τὴν ἐσπέραν γέρων τις χωρικὸς ἐπέστρεφε πεζὸς ἐκ τῆς πόλεως εἰς τὸ χωρίον του. Ἡ ὁδὸς ἦτο ἀθλιεστάτη· εἶχε πολλὰς πέτρας καὶ πολλὰ κοιλώματα, καὶ διὰ τοῦτο ὁ γέρων περιεπάτει ἀργὰ ἀργὰ καὶ μετὰ πολλῆς προσοχῆς.

Καθ' ὁδὸν τὸν συναντᾷ ἀμαξηλάτης τις, ὅστις ἐμάστιζεν ἀδιακόπως τοὺς ἵππους του, ὅπως τρέχωσι ταχέως. Πρῶτην φορὰν μετέβαινεν εἰς τὴν πόλιν ἐκείνην καὶ δὲν ἐγνώριζε τὸν δρόμον. Ὅτε εἶδε τὸν γέροντα, τὸν ἠρώτησε· «Θὰ προφθάσω, καλέ μου γέρον, πρὶν νυκτώσῃ, νὰ φθάσω εἰς

τὴν πόλιν;». Ὁ γέρον τῶ εἶπεν· «Ἄν τρέχῃς τόσον ταχέως, ὅπως τόρα τρέχεις, ἀδύνατον νὰ προφθάσῃς. Ἄν ὅμως σιγὰ σιγὰ προχωρῆς, τότε ἐξάπαντος θὰ προφθάσῃς».

Ὁ ἀμαξηλάτης ἐξεπλάγη ἐκ τῶν λόγων τούτων τοῦ γέροντος, ἐγέλασε καὶ εἶπε καθ' ἑαυτόν· «Εἶνε τρελλὸς ὁ δυστυχῆς καὶ δὲν γνωρίζει τί λέγει». Καὶ ἐμάστιζε τοὺς ἵππους ἰσχυρότατα, ὅπως τρέχωσι τάχιστα.

Τὴν πρωΐαν τῆς ἐπομένης ἡμέρας ὁ γέρον μετέβαινεν ἐκ τοῦ χωρίου του εἰς τὴν πόλιν. Ἀφοῦ ἐβάδισε περὶ τὴν

Ἄμαξηλάτης.

μίαν ὥραν, συνήντησε τὸν ἀμαξηλάτην καθ' ὁδόν. Ἄλλὰ πῶς τὸν εὔρεν! εἰς κακίστην κατάστασιν. Ἡ ἄμαξα ἔκειτο κατὰ γῆς ἀνεστραμμένη καὶ εἰς τῶν τροχῶν θρύμματα μακρὰν αὐτῆς. Ἐκ τῆς μεγάλης ὀρμῆς, μεθ' ἧς ἔτρεχον οἱ ἵπποι, ἐθραύσθη εἰς τῶν τροχῶν καὶ ἡ ἄμαξα ἀνετράπη! Ὅλην τὴν νύκτα προσεπάθει ὁ ἀμαξηλάτης νὰ διορθώσῃ αὐτήν, ἀλλ' ἦτο ἀδύνατον. Ἦτο μόνος καὶ ἐργαλεῖα δὲν εἶχεν. Ἰστατο λοιπὸν καὶ αὐτὸς ἀκίνητος πλησίον τῆς ἀμάξης καὶ τὴν ἔβλεπε περίλυπος. Δὲν ἐγνώριζε τί νὰ πράξῃ!

Ὁ γέρον, ὅτε εἶδε τὴν τοιαύτην κατάστασιν, εἶπε πρὸς

αυτόν· «Δὲν σοὶ εἶπον, ὅτι ἔπρεπε νὰ τρέγῃς ὀλιγώτερον, ἐὰν ἤθελες νὰ φθάσῃς ταχύτερον εἰς τὴν πόλιν; Αὐτὰ παθαίνουσιν ὅσαι σπεύδουσιν εἰς τὰς ἐργασίας των. Εἰς τὸ τέλος πάντοτε βλάπτονται».

—'Αγάλι' ἀγάλια πᾶς μακροῦ.

24. Ἡ φωλεὰ τῶν πτηνῶν.

Ὁ μικρὸς Ἀλέξανδρος εὗρεν ἡμέραν τινὰ εἰς τὸν φράκτην τοῦ κήπου αὐτῶν μίαν φωλεάν. Περιχαρῆς ἔτρεξε πρὸς τὸν πατέρα του καὶ παρεκάλεσεν αὐτὸν νὰ τὸν ἀκολουθήσῃ εἰς τὸν κήπον. Ὁ πατὴρ προθύμως ἠκολούθησε τὸν μικρὸν Ἀλέξανδρον, ὅστις τὸν ὠδήγησεν εἰς τὴν φράκτην καὶ τῷ ἔδειξε τὴν φωλεάν. «Ἴδὲ, καλέ μου πάτερ», ἐφώνησε τὸ παιδίον· «ἰδὲ τὴν ὠραίαν καὶ μαλακὴν ἐκείνην φωλεάν. Ἔχει τρία ὠραία μὲ κόκκινα στίγματα αὐγά. Θέλω νὰ τὰ λάβω καὶ νὰ παίξω μὲ αὐτά. Ἔχω τὴν ἄδειαν, πάτερ μου;» — «Ἄ, καθόλου! καλὸν μου παιδίον», εἶπεν ὁ πατὴρ. «Ἄφες αὐτοῦ τὰ αὐγά! Μετ' ὀλίγας ἡμέρας θὰ ἔγῃς πολὺ μεγαλητέραν χαράν».

Ὁ Ἀλέξανδρος ἀφῆκεν αὐτά. Τὴν ἀκόλουθον ἡμέραν, ὅτε ἐπῆγε πάλιν εἰς τὴν φωλεάν, εὗρε τέσσαρα αὐγά. Εὐθύς ἔτρεξε καὶ ἀνήγγειλε τὸ πρᾶγμα εἰς τὸν πατέρα του, ὅστις τῷ εἶπεν· «Ἄκουσον, παιδίον μου! Δεκαπέντε ἡμέρας μὴ πλησιάζῃς τὴν φωλεάν. Ἄφου παρέλθωσιν αἱ δεκαπέντε ἡμέραι, τότε θὰ ὑπάγωμεν μαζὶ νὰ ἴδωμεν αὐτήν».

Ὅ,τι εἶπεν ὁ πατὴρ, τοῦτο καὶ ἔγεινεν. Ἄφου παρῆλθον αἱ δεκαπέντε ἡμέραι, παρέλαβε τὸν μικρὸν Ἀλέξανδρον καὶ ἦλθον ὁμοῦ εἰς τὴν φωλεάν. Πόσον ἐχάρη ὁ μικρὸς, ὅτε εἶδεν ἀντὶ τῶν αὐγῶν τέσσαρα μικρὰ γυμνά πουλάκια! Ἦνοιγον

τὸ μικρὸν τῶν στόμα, ὡς ἂν ἤθελον νὰ φάγωσιν. Μετ' ὀλίγον παραμερίζουσι καὶ οἱ δύο ὀλίγον, καὶ ἀμέσως τότε ἔρχεται ἡ μήτηρ τῶν φέρουσα ἓνα σκώληκα εἰς τὸ στόμα. Τὸν ἔδωκεν εἰς τὰ παιδάκιά της καὶ τὸν ἔτρωγον. «Ίδέ!», εἶπεν ὁ πατήρ, «ἂν τότε σὲ ἄφινον νὰ λάβῃς τὰ αὐτὰ ἐκ τῆς φωλεᾶς, τότε δὲν θὰ εἶχες αὐτὴν τὴν εὐχαρίστησιν».

Ἐκτοτε ὁ Ἀλέξανδρος καθ' ἑκάστην μετέβαινε εἰς τὴν φωλεάν, ἕως ὅτου τὰ πουλάκια ἐμεγάλωσαν καὶ ἔφυγον.

Τὸ ἀκόλουθον ἔτος ἦλθον οἱ γονεῖς τῶν μικρῶν πτηνῶν πάλιν εἰς τὸν κῆπον καὶ ἔκτισαν τὴν φωλεάν τῶν εἰς τὸν αὐτὸν φράκτην.

— Ὅποιος γνωρίζει νὰ ὑπομένῃ, πάντα κερδιζόμενος ὕψαινει.

23. Ἡ μικρὰ μηλέα.

Ἡμέραν τινὰ ὁ μικρὸς Γεώργιος παρετήρει μετὰ μεγάλης προσοχῆς τὸν πατέρα του, ὅστις ἐφύτευεν εἰς τὸν κῆπον μικρὸν τινα κορμὸν ἀγρίας μηλέας.

«Τί κάμνεις αὐτοῦ μ' αὐτὸ τὸ μικρὸν ξύλον, καλέ μου πάτερ;», ἠρώτησεν ὁ Γεώργιος. «Ἄ! ἐγὼ ποτὲ δὲν θὰ ἐφύτευον τοιοῦτον οὐτιδανὸν ξύλον εἰς τὸν κῆπον. Θὰ τὸ ἔρριπτον ἔξω, μακρὰν τοῦ κήπου». Τότε ὁ πατήρ εἶπε πρὸς αὐτόν: «Μὴ σπεύδῃς εἰς τὰς κρίσεις σου, τέκνον μου. Γνωρίζεις ἄρα γε τὸ μικρὸν τοῦτο ξύλον, περὶ τοῦ ὁποίου τόσο καταφρονητικῶς ὁμιλεῖς; — «Ἄν τὸ γνωρίζω;», εἶπεν ὁ Γεώργιος, «καὶ δὲν τὸ βλέπω τί εἶνε; Νά, εἶνε ἓν μικρὸν ξύλον καὶ τίποτε περισσότερον». — «Βεβαίως βλέπετε μόνον τὸ ἐξωτερικὸν αὐτοῦ», εἶπεν ὁ πατήρ, «ἀλλ' ὄχι καὶ ὅ,τι κρύπτεται ἐν αὐτῷ. Τὸ μικρὸν τοῦτο ξύλον δύναται νὰ γείνη ἡμέραν τινὰ δένδρον ὑψηλὸν καὶ ὠραῖον πλήρες φύλ-

λων και άνθών και βρήθον καρπών ώραιοτάτων και γλυκυτάτων, τους όποιους να έρχησαι να τρώγης. Βεβαίως τώρα δέν βλέπεις τίποτε, διότι ή δύναμις, διά τής οποίας θά κατορθώση εις τό μέλλον πάντα ταύτα, κρύπτεται ακόμη εν αύτῳ. Κοιμάται ακόμη. "Όταν όμως έξυπνήση, τότε θά ίδης τί δύναται να γείνη εκ του μικρού τούτου ξύλου».

Μετά τινας ήμέρας ό Γεώργιος είδε πάλιν τόν πατέρα του πλησίον του μικρού αυτού ξύλου. Προσεπάθει να έμπήξη εις τήν γῆν πάσσαλον και να τό δέση εις αυτόν. «Διατί τό δένεις, καλέ μου πάτερ;», είπε τό παιδίον. «Δέν βλέπεις, ότι έμποδίζεις τήν έλευθερίαν του;». 'Ο πατήρ απήντησε: «Πάντοτε σπεύδεις εις τάς κρίσεις σου, τέκνον μου! Τό δένω εις τόν πάσσαλον τούτον, ίνα μή τό θραύση και τό καταρρίψη ό άνεμος και ίνα μή κυρτωθῆ». "Επειτα έσκάλισε περίξ αυτού τό έδαφος και τό περιέφραξε δι' άκανθών, ίνα μή τό βλάπτωσι τά κτήνη.

Τό ακόλουθον έτος, οτε ήλθεν ή άνοιξις, ώδήγησε τόν Γεώργιον εκεί, όπου είχε φυτεύση τό μικρόν ξύλον. 'Ο Γεώργιος είδεν εις αυτό φύλλα και τρυφερά βλαστάρια και έξεπλάγη. Τό μικρόν και ξηρόν ξύλον είχε γείνη δενδρύλλιον χαριτωμένον. 'Ο πατήρ δέν είπε τίποτε. 'Αλλά, ενῳ ό Γεώργιος έθαύμαζεν, έκοψεν ένα κλώνα εκ τινος όπωροφόρου δένδρου, έλαβε τό μαχαιρίδιόν του και έκαμε μίαν τόσον ισχυράν τομήν εις τό δενδρύλλιον, ωστε ή κορυφή αυτού έπεσε κατά γῆς. «Δυστυχία!», εκραξε τό παιδίον: «όλος ό κόπος έχάθη».

'Ο πατήρ έγέλασεν, ώθησε τόν κλώνα, τόν όποιον απέκοψεν, εντός του κορμού του μικρού δένδρου και μετά πολλῆς προσοχῆς έπειτα έδεσεν αυτό. Μετά ταύτα είπε: «Πάντοτε σπεύδει εις τάς κρίσεις του ό Γεώργιος. 'Αλλά, αν

τὸ δενδρύλλιον τοῦτο ἦτο ἐντὸς τοῦ δάσους, θὰ ἐγίνετο κυρτὸν καὶ ὀζῶδες, καὶ οὐδέποτε θὰ παρῆγε φαγωσίμους καρπούς. Ἐγὼ τότε ὑπεβόηθησα αὐτὸ εἰς τὸ νὰ αὐξήσῃ καλῶς καὶ παραγάγῃ ὠραῖα ἄνθη καὶ γλυκεῖς καρπούς».

Μετὰ τινὰ ἔτη τὸ δενδρύλλιον ἐγείνε δένδρον ἀρκετὰ μέγα, ἀπέκτησε κλάδους καὶ κλώνας καὶ εἶχε πολὺ εὐχάριστον ἐξωτερικόν· διότι ἔφερε κάλυκας καὶ ἄνθη, καὶ τὸ φθινόπωρον οἱ κλάδοι του ἔκλινον ὑπὸ τὸ βᾶρος πολλῶν καὶ ἐρυθροχρῶν μῆλων.

Ἡμέραν τινὰ ὁ πατὴρ ἔφερε τὸν Γεώργιον εἰς τὸ δένδρον τοῦτο, τὸ ἔδειξεν εἰς αὐτὸν καὶ τῷ εἶπε· «Γνωρίζεις τὸ δένδρον τοῦτο;—«Μάλιστα», εἶπεν ὁ Γεώργιος, «τὸ γνωρίζω. Εἶνε τὸ μικρὸν ἐκεῖνο ξύλον, τὸ ὁποῖον ἐφύτευσας πρότινων ἐτῶν». — «Τί λέγεις τότε;», τὸν ἠρώτησε τότε ὁ πατὴρ. — «ὦ!», ἀπήντησεν ὁ Γεώργιος μετὰ χαρᾶς· «τότε ἐγείνε τὸ μικρὸν καὶ ξηρὸν ἐκεῖνο ξύλον δένδρον ὠραῖον καὶ ἀγαπητόν!»—«Ἰδέ», ἐξηκολούθησεν ὁ πατὴρ, «πῶς τείνει πρὸς σέ τοὺς πλήρεις μῆλων κλώνας! Σοῦ τὸ χαρίζω, Γεώργιε, καὶ μάθε ἄλλοτε νὰ μὴ σπεύδῃς εἰς τὰς κρίσεις σου».

— Ἀγάλι' ἀγάλια ἔφτευεν ὁ φρόνιμος ἀμπέλι
 κ' ἀγάλι' ἀγάλια γίνεται ἡ ἀγουρίδα μέλι.

26 Ὁ Θάνατος τοῦ πιστοῦ οὐκίλου.

Ἐμπορὸς τις, ἀρκετὰ πλούσιος καὶ εὐφυῆς ἄνθρωπος, εἶχε τὸ ἐμπορικόν του κατάστημα εἰς τὴν πόλιν, ἀλλ' ἐνίοτε μετέβαινε καὶ εἰς τὰς ἐμπορικὰς πανηγύρεις, ὅπου ἐπώλει εἰς πολὺ καλὰς τιμὰς τὰ ἐμπορεύματά του καὶ ἐκέρδιζεν ἀρκετὰ χρήματα. Σύντροφον εἰς τὰ ταξείδιά του ταῦτα οὔτε εἶχεν οὔτε ἤθελε νὰ ἔχῃ. Εἶχεν ἓνα μαῦρον σκύλον πολὺ ἀνδρείον καὶ πολὺ πιστόν, καὶ αὐτὸς τῷ ἦτο ἀρκετός.

Ἡμέραν τινά εἶχε μεταβῆ εἰς τοιαύτην τινά πανήγυριν, ἔχων μεθ' ἑαυτοῦ τὸν πιστόν του καὶ ἀνδρείον σκύλον. Ἀποῦ ἐπώλησε τὰ ἐμπορεύματα, ἤθελε νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὴν πατρίδα του. Ἔθεσε λοιπὸν τὰ χρήματα, τὰ ὅποια ἐκέρδησεν εἰς ἓν δισάκκιον, προσέδεσεν αὐτὸν ὀπίσω εἰς τὸ ἐπίππιον, ἵππευσε καὶ ἀνεχώρησεν. Ὁ σκύλος τὸν ἠκολούθει.

Ἄλλὰ τὸ δισάκκιον δὲν εἶχε προσδεθῆ καλῶς, καί, ἐνῶ ἔτρεχε ὁ ἵππος, ὀλίγον κατ' ὀλίγον ἐλύετο καὶ ἐπὶ τέλους ἔπεσε κατὰ γῆς, χωρὶς νὰ τὸ ἐννοήσῃ ὁ ἔμπορος.

Ὁ σκύλος, ὅστις ἔτρεχε κατόπιν τοῦ ἵππου, εἶδε τὸ δισάκκιον κατὰ γῆς καὶ ἤρχισε νὰ ὑλακτῆ. Ὁ ἔμπορος δὲν ἐστράφη πρὸς τὰ ὀπίσω νὰ ἴδῃ διατί ὑλακτεῖ ὁ σκύλος. Ἐπροχώρει πάντοτε. Ἄλλ' ὁ πιστὸς σκύλος ὑλάκει ἀδιακόπως καὶ προσεπάθει ἐκ παντὸς τρόπου νὰ δώσῃ εἰς τὸν κύριόν του νὰ ἐννοήσῃ, ὅτι πρέπει νὰ στραφῆ ὀπίσω καὶ νὰ λάβῃ τὸ δισάκκιόν του. Ὑλάκει πολὺ δυνατὰ καὶ πολὺ ἀλλόκοτα. Ἐπήδα πότε δεξιὰ καὶ πότε ἀριστερὰ τοῦ ἵππου. Ἐδάγκανεν αὐτὸν εἰς τοὺς πόδας, ἵνα μὴ προχωρῆ. Ἐδάγκανε τὸν κύριόν του εἰς τὴν περισκελίδα, ἵνα σταθῆ καὶ στραφῆ ὀπίσω. Ὁ δυστυχῆς ἔλα τὰ ἔκαμεν, ἵνα μὴ ἀπολεσθῆ τὸ δισάκκιον. Ὁ ἔμπορος ἔβλεπε τὸν σκύλον του εἰς αὐτὴν τὴν κατάστασιν καὶ ἐφοβήθη. Ἐνόμισεν, ὅτι ἐλύσσαζε. Τότε σύρει τὸ πιστόλιόν του καὶ τὸν πυροβολεῖ.

Περίλυπος ῥίπτει ὁ κύριός του ἐν βλέμμα πρὸς αὐτόν, τὸν βλέπει ἐξηπλωμένον κατὰ γῆς αἰμόφυρτον, δακρῦει καὶ ἐξακολουθεῖ τὸν δρόμον του. Μετ' ὀλίγον ἔθεσε τὴν χεῖρά του ὀπίσω εἰς τὸ δισάκκιον, καὶ ἐτρόμαξεν, ὅτε παρετήρησεν, ὅτι αὐτὸ δὲν ἦτο εἰς τὴν θέσιν του. Πάραυτα στρέφει τὸν ἵππον του καὶ διατρέχει πάλιν τὴν ὁδόν, τὴν ὁποίαν εἶχεν ἤδη διέλθῃ, ὅτε φθάνει εἰς τὸν τόπον, ὅπου ἐπυροβόλητε τὸν

σκύλον. Ὁ σκύλος δὲν ἦτο ἐκεῖ. Προχωρεῖ πρὸς τὰ ἔμπρός. Ἐπὶ τῆς ὁδοῦ παρατηρεῖ σταγόνας αἵματος. Ἐνῶ δὲ εὐρίσκειτο εἰς ἀπορίαν περὶ τούτου, διακρίνει μακρόθεν τὸ δισακκίον κατὰ γῆς. Τάχιστα τρέχει καὶ εἰς τὴν στιγμὴν φθάνει ἐκεῖ. Ἀλλὰ τί νὰ ἴδῃ! Πλησίον τοῦ δισακκίου ἦτο ἐξηπλωμένος ὁ πιστὸς αὐτὸς σκύλος καὶ ἐξεψύχει.

Τὸ ἀγαθὸν ζῶον, ἅμα εἶδε τὸν κύριόν του, ἔσειπεν ὀλίγον τὴν οὐράν του, ἔγλειψε τὴν χεῖρά του καὶ ἐξεψύχησεν.

— Καλότυχος, ποῦ ὑπόμεινε, καὶ ἄλλοι, ποῦ παρεπάρθη.

27. Παροιμίαι.

- Ὅποιος βιάζεται σκοντάφτει.
- Κάλλι ἀγάλα καὶ καλὰ παρὰ γλήγορα καὶ τυφλά.
- Ὅποιος τρέχει γρόγορ' ἀποσταίνει.
- Ὅλα ἔρχονται μὲ τὸν καιρόν, ὅταν ξέρης καὶ προσμένῃς.
- Τὸ γλήγορο καὶ τὸ καλὸ ποτὲ δὲν πᾶν μαζὶ τὰ δυό.
- Ἡ σκύλα ἀπὸ τῆ βιά τῆς τυφλά γεννᾷ τὰ παιδιὰ τῆς.

28. Ὁ χειμῶν.

Κατὰ τὸν χειμῶνα αἱ ἡμέραι εἶνε μικραὶ καὶ αἱ νύκτες μεγάλαι. Τὰ δένδρα εἶνε γυμνά οὔτε φύλλα οὔτε ἄνθη οὔτε καρποὺς ἔχουσιν οἱ κλάδοι αὐτῶν. Τὰ ὄρη καὶ τὰ δάση οὐδένα στολισμόν, οὐδεμίαν ζωηρότητα ἔχουσι· τὰ φύλλα τῶν δένδρων ἔχουσι καταπέση καὶ τὰ ἄγρια θηρία εἶνε εἰς τὰς φωλεὰς αὐτῶν. Οἱ κῆποι εἶνε γυμνοί· οὐδὲν ἄνθος ὑπάρχει πλέον εἰς αὐτούς. Οἱ λειμῶνες, αἱ πεδιάδες καὶ οἱ ἄγροί οὔτε χλόην οὔτε ἄνθη οὔτε στάχυν ἔχουσιν· εἶνε γυμνοὶ καὶ ἔρημοι. Τὰ ποικίλα καὶ ὠραῖα χρώματα αὐτῶν οὐδαμοῦ φαίνονται πλέον. Ἡ δρόσος, ἥτις ἐπικαθημένη ἄλλοτε ἐπ' αὐτῶν ἔσιλβεν ὡς ἀδάμας, δὲν ὑπάρχει πλέον. Αἱ γλυκεῖαι

εὐωδία, αἴτινες ἄλλοτε ἀφθόγως διεσκορπίζοντο ἐπ' αὐτῶν, ἔλειψαν ἐντελῶς.

Τὰ πτηνὰ ἔχουσι φύγη καὶ οὐδαμοῦ ἀκούεται τὸ γλυκὺ κελάδημα αὐτῶν. Αἱ πεταλοῦσαι, αἴτινες ἄλλοτε ὡς τρυφερὰ ἀνθύλλια ἀπεσπασμένα ἐκ τοῦ ἐδάφους ἐπέτων ἐδῶ καὶ ἐκεῖ εἰς τὸν ἄερα, δὲν ὑπάρχουσι πλέον. Οἱ κύνθαροι καὶ τὰ ἔντομα καὶ τὰ ἐρπειτά, τὰ ὅποια ἄλλοτε μετὰ πολλῆς χορᾶς καὶ μετὰ μεγάλης ζωηρότητος ἐκινουῦντο δεξιὰ καὶ ἀριστερά, ἐξέλιπον. Πανταχοῦ ἐρημία καὶ σιωπή. Ὁ οὐρανὸς εἶνε κεκαλυμμένος ὑπὸ νεφῶν. Ὁ ἥλιος

Χειμῶν.

πολὲ ὀλίγον θερμαίνει. Ὁ ἄνεμος πνέει ψυχρός. Ἡ πάχη εἶνε παχεῖα. Τὰ ὕδατα τῶν ὄρυζιῶν καὶ τῶν ποταμῶν καὶ τῶν λιμνῶν εἶνε ψυχρά· ποῦ δὲ καὶ που διακρίνει τις καὶ πάγον ἐπ' αὐτῶν.

Τὰ κατοικίδια ζῶα φεύγουσιν ἐκ τῶν ψυχρῶν λιμῶνων καὶ τῶν κρυερῶν ἀγρῶν, καὶ ἔρχονται καὶ κλείονται εἰς τοὺς θερμοὺς σιάβλους αὐτῶν. Οἱ γεωργοὶ δὲν ἐξέρχονται εἰς τοὺς ἀγροὺς αὐτῶν. Οἱ ποιμένες καταβαίνουσιν ἐκ τῶν ψυχρῶν ὄρεων καὶ τῶν ὑγρῶν κοιλάδων καὶ ἔρχονται εἰς τὰς θερμοτέρας πεδιάδας. Τὰ πλοῖα μένουσιν εἰς τοὺς λιμένας ἠγκυροβολημένα καὶ σπανίως φαίνοντα εἰς τὰ πελάγη. Αἱ καπνοδόχαι εἰς τὰς πόλεις καὶ εἰς τὰ χωρία

καπνίζουσιν. Αἱ πλατεῖαι εἶνε ἔρημοι. Εἰς τὰς ὁδοὺς ὀλίγοι ἄνθρωποι φαίνονται. Πάντες περιτειλιγμένοι εἰς παχέα ἐνδύματα σπεύδουσι νὰ φθάσωσιν εἰς τὰς οἰκίας αὐτῶν καὶ ἐκεῖ ἐν τῷ μέσῳ τῶν γονέων καὶ τῶν τέκνων καὶ τῶν λοιπῶν οἰκείων αὐτῶν νὰ θερμανθῶσιν εἰς τὸ πῦρ τῆς ἐστίας. Μόνον οἱ πιωχοί, μὴ ἔχοντες ἄρτον καὶ πῦρ, τρέμουσι περιτειλιγμένοι οἱ δυστυχεῖς εἰς τὰ θάκη αὐτῶν καὶ μόνον τὰ ὀλίγα ἐναπομείναντα πιτηρὰ τρέμουσιν ἐκ τοῦ ψύχους καὶ τῆς πείνης.

Εἶνε κακαὶ αἱ ἡμέραι τοῦ χειμῶνος. Ὁ βορρᾶς σφοδρὸς πνέων κρυσταλλώνει πάντα τὰ ἐπὶ τῆς γῆς. Τὸ παγετώδες ψῦχος τῆς πρωΐας καὶ τῆς νυκτὸς εἶνε ἀνυπόφορον. Ἡ θάλασσα καὶ τὰ δάση μυκῶνται. Ὁ ψυχρὸς βορρᾶς σφοδρὸς πίπτων ἐπὶ τῆς θαλάσσης ἀναταράσσει αὐτήν. Τὰ ἄγρια κύματα κεκαλυμμένα ὑπὸ λευκοτάτον ἀφροῦ μαῦρα καὶ σκοτεινὰ τρέχουσιν ἐξωγκωμένα, διώκοντα τὸ ἐν τὸ ἄλλο, καὶ μυκῶνται φοβερά. Τὰ πλοῖα φέρονται ἐδῶ καὶ ἐκεῖ ὡς φλοιοὶ καρύων καὶ τρίζουσιν ἐκ τῆς ἀγρίας τρικυμίας. Οἱ ναῦται τρέμουσιν ἐκ τοῦ ψύχους. Αἱ σύζυγοι καὶ αἱ μητέρες αὐτῶν, μὲ ἐσταυρωμένας τὰς χεῖρας καὶ μὲ δάκρυα εἰς τοὺς οφθαλμούς, προσεύχονται πρὸ τῶν εἰκότων τῶν ἁγίων ὑπὲρ τῶν τέκνων καὶ τῶν συζύγων αὐτῶν. Οἱ βαθεῖς δρυμοὶ τῶν ὀρέων σολεύονται καὶ καταπίπτουσιν ἐπὶ τῆς γῆς πολλαὶ δρῦες ὑψηλαὶ καὶ πολλαὶ ἐλάται παχεῖαι. Βοᾶ ἀπὸ τοῦ ἐνὸς μέχρι τοῦ ἄλλον ἄκρον ὁ πυκνόφυλλος δρυμὸς ἐκ τῆς μανίας τοῦ ἀνέμου. Τὰ ἐκεῖ ζῶντα ἄγρια θηρία ἐκπεληγμένα καὶ τρέμοντα συστέλλουσιν ἐν τῷ μέσῳ τῶν σκελῶν τὰς σὺνδρας αὐτῶν. Τὸ μαλλοιτὸν δέρμα αὐτῶν δὲν τὰ ξεασφαλίζει ἀπὸ τῆς ψυχρᾶς πνοῆς τοῦ παγετώδους βορρᾶ. Τρέμει καὶ ὁ βοῦς ὁ παχύδερμος, τρέμει καὶ ἡ αἰξ ἡ ταυθήριξ, τρέμει καὶ τὸ πρόβατον τὸ βαθύμαλλον. Συνεσφιγμένος δὲ καὶ συνεσταλμένος τρέχει καὶ ὁ γέρον παρὰ τὴν δύναμίν του, ἵνα καταφύγῃ εἰς τὸν θερμὸν τοῖσκον αὐτοῦ. Ὁ δὲ ἄθλιος πολέπουσ εἰς τὰ βάθη τῆς θαλάσσης συστέλλεται ὅσον δύναται βαθύτερον εἰς τὴν φωλεὰν αὐτοῦ καὶ ἐκεῖ κατατρώγει τοὺς πλοκάμους αὐτοῦ.

Ὁ ἥλιος ἀργὰ προβάλλει εἰς τὴν γῆν. Τὰ θηρία τῶν δρυμῶν, κερασφόρα καὶ μὴ, καμπτόμενα καὶ διαστρεφόμενα ἐκ τοῦ ψύχους, σπεύδουσιν, ὡς τινες γέροντες κυφοὶ καὶ πρὸς τὴν γῆν ἐσκυμμένοι, νὰ καταφύγωσιν εἰς τὰς πυκνὰς λόχμας καὶ εἰς τοὺς βαθεῖς θάμνους καὶ εἰς τὰ σπήλαια τὰ πέτρινα, ἵνα κρυβῶσιν ἐκεῖ καὶ θερμανθῶσιν ὀλίγον.

Ἐξω χιονίζει, λευκαὶ καὶ ἀπαλαὶ νιφάδες χιόνος πίπτουσι πυκναὶ ἐξ οὐρανοῦ καὶ ὀλίγον κοῖ ὀλίγον σκεπάζουσι τὰς στέγας τῶν οἰκιῶν, τὰς ὁδοὺς, τὰ δένδρα, τοὺς ἀγρούς καὶ ὅλην τὴν γῆν. Τὰ ὄρη, οἱ λόφοι, αἱ κοιλάδες καὶ αἱ πεδιάδες στίλβουσιν ὑπὸ τὸ κάλυμμα τῆς λευκοτάτης χιόνος. Ὅλος ὁ τόπος εἶνε ὡς τις ἀπέραντος καὶ λάμπουσα ἐρημία. Βαθεῖα σιωπὴ ἐπικρατεῖ πανταχοῦ. Μόνον ὁ κόραξ πετᾷ ὑπεράνω τῶν χιονοσκεπῶν πεδιάδων καὶ κρῶζων τοὺς ἀπαισίους κρωγμοὺς αὐτοῦ ζητεῖ νὰ εὔρη ὀλίγην τροφήν.

(Κατὰ τὰς θρησκευτικὰς μελέτας τοῦ Δ. Μαυροκορδάτου καὶ τοὺς ἀρχαίους Ἑλληντας ποιητὰς).

29. Ὁ χειμῶν.

Ἐφύσθησε πάλιν βορρᾶς μὲ θυμὸν
καὶ γέρον μᾶς ἤλθε ψυχρὸς ὁ χειμῶν.
Τάνδόνι τὴν ἀνοιξι, ὡς πρὶν, δὲν ὑμνεῖ,
ἀστόλιστος μένει ἢ γῆ καὶ γυμνή.

Κελάδην' ἀφίνει ὁ κόραξ τραχύ·
ὁ βράχος μὲ πένθος κρᾶ-κρᾶ ἀντηχεῖ.
Τὰ ἄνθη, τὰ φύλλα, πεσμένα 'ς τὴ γῆ,
ὠχρὰ τὰ σκεπάζει φθορὰ καὶ σιγή.

Παντοῦ ἐρημία, παντοῦ σιωπή,
ἢ φύσις κοιμᾶται ὠχρὰ, σκυθρωπή.

Ἄγιλ. Παράδοχος

(ΤΑΞΙΣ Γ')

3

30. Ὁ χειμὼν.

Παρῆλθον τοῦ ἔαρος τάνθη,
 πενθοῦσιν οἱ κῆποι γυμνοί,
 ἢ χλόη τῆς γῆς ἐμαράνθη,
 σιγῇ τῶν πτηνῶν ἢ φωνή.

Ψυχρὸς ὁ βορρῆας συρίζει.
 ψυχρὰ καταπίπτ' ἢ βροχή,
 τὸ πῦρ πανταχοῦ σπινθηρίζει,
 πλὴν τρέμουν γυμνοὶ οἱ πτωχοί.

ὦ! δότε, υἱοὶ τῶν πλουσίων,
 ὦ! δότε τοῖς ἄρτον καὶ πῦρ,
 ἄρκεϊ ἔν σας μόνον ψυχίον
 καὶ εἰς τοῦ πυρός σας σπινθήρ.

Ἡ τύχη πολλὰ μεταβάλλει·
 τίς οἶδε! μὴ ἔλθῃ χειμὼν,
 καθ' ὃν νὰ σὰς δίδῃ χεῖρ ἄλλῃ,
 ὡς τόρᾳ ἢ χεῖρ δίδ' ὑμῶν.

Ἄγγ. Βλάχος

Δ'. ΦΡΟΝΗΣΙΣ ΚΑΙ ΑΦΡΟΣΥΝΗ

31. Μοσχάριον καὶ πωλάριον.

Εἰς τινὰ μέγαν καὶ γλοερὸν λειμῶνα συνέπαιζον ἓν μοσχάριον καὶ ἓν πωλάριον. Καὶ τὰ δύο ἦσαν ἀκόμῃ ἀνίκανα πρὸς ἐργασίαν, καὶ διὰ τοῦτο ἀφίνοντο ὅλην τὴν ἡμέραν νὰ κάμνωσιν ὅ,τι ἤθελον. Ἄλλοτε ἔκοπτον διὰ τῶν ὀδόντων τὰς τρυφερὰς κορυφὰς τῶν γόρτων καὶ ἔτρωγον αὐτάς, ἄλλοτε

ἐξηπλοῦντο εἰς τὸν ἥλιον καὶ ἐκυλίοντο ἐπὶ τῆς ἀπαλῆς χλόης καὶ ἄλλοτε ἐκυνηγοῦντο καὶ ἔπαιζον.

Ἡμέραν τινά, ἐνῶ ἔτρεχον, ἔφθασαν εἰς τὴν μεγάλην τάφρον, ἣτις περιεκύκλωνε τὸν λειμῶνα. Ἡ τάφρος ἦτο ἀρκετὰ πλατεῖα καὶ πλήρης ὕδατος. Τὸ πωλάριον ἄνευ οὐδεμιᾶς δυσκολίας πηδᾷ καὶ εἰς τὴν στιγμὴν εὐρίσκεται εἰς τὸ ἀντικρυνὸν μέρος τῆς τάφρου. Τὸ μοσχάριον, τὸ ὁποῖον ἠκολούθει τὸ πωλάριον, ἤθελε νὰ πηδῆσῃ καὶ αὐτό, ὅπως ἐπήδησεν ὁ σύντροφός του. Δὲν ἐσυλλογίσθη, ὅτι τὸ μοσχάριον δὲν δύναται νὰ πηδῆσῃ, ὅπως πηδᾷ τὸ πωλάριον. Δὲν ἐσυλλογίσθη, ὅτι τὸ μοσχάριον εἶχε μητέρα τὴν δυσκίνητον ἀγελάδα, ἐνῶ τὸ πωλάριον εἶχε τὴν εὐκίνητον φορβάδα. Δὲν ἐσυλλογίσθη, ὅτι αὐτό, τὸ ὁποῖον δύναται νὰ κάμη τὸ τέκνον τοῦ ἵππου, δὲν δύναται νὰ τὸ κάμη καὶ τὸ τέκνον τῆς ἀγελάδος. Τίποτε ἀπὸ αὐτὰ δὲν ἐσυλλογίσθη, καὶ ἐπεχείρησε νὰ πηδῆσῃ τὴν τάφρον. Ἄλλ' εἰς τὴν στιγμὴν εὐρέθη ἐντὸς τοῦ ὕδατος.

Τὸ μοσχάριον ἐτρόμαξεν. Ἐφοβήθη μήπως πνιγῆ καὶ προσεπάθει νὰ ἐξέλθῃ ἐκ τῆς τάφρου. Ἄλλ' ἡ τάφρος ἦτο βαθεῖα καὶ ἡ λάσπη πολλή. Ὅσον δὲ προσεπάθει τὸ κακόμοιρον νὰ ἐξέλθῃ, τόσον περισσότερον οἱ πόδες αὐτοῦ ἐβυθίζοντο εἰς τὴν λάσπην. Ἐκινδύνευε νὰ πνιγῆ.

Τὸ πωλάριον ἦλθεν εἰς τὸ ἄκρον τῆς τάφρου, εἶδε τὸ μοσχάριον ἐντὸς τοῦ ὕδατος καὶ προσεπάθει ἐκ παντὸς τρόπου νὰ τὸ ἐκβάλῃ ἐκεῖθεν. Τὸ συνέλαβε διὰ τῶν ὀδόντων ἐκ τοῦ ὠτίου, τὸ ἔσυρε πρὸς τὰ ἔξω μὲ ὄσσην δύναμιν εἶχεν, ἀλλὰ δὲν ἠδύνατο καθόλου νὰ τὸ ὠφελῆσῃ. Τὸ μοσχάριον ἦτο βαρὺ καὶ δὲν ἦτο δυνατόν νὰ ἀνασυρθῆ ἐκ τοῦ ὠτίου. Τότε τὸ πωλάριον περίλυπον ἐκάθισε μέχρις ὅτου ἐνύκτωσεν ἐκεῖ καὶ ἔπειτα ἔφυγεν.

Ὅλην τὴν νύκτα τὸ μωσχάριον ἔμεινεν ἐντὸς τοῦ ὕδατος. Ἐκρύονεν, ἐπείνα, ἐφοβεῖτο, ἀλλὰ τίποτε δὲν ἠδύνατο νὰ κάμῃ. Ἐμεινεν ἐκεῖ μέχρις ὅτου τὴν ἐπομένην ἡμέραν κατὰ τὴν μεσημβρίαν ἦλθεν εἰς τὴν τάφρον ὁ βοσκός, ὅστις ἀνεζητεῖ πανταχοῦ αὐτό, καὶ τὸ ἀνέσυρεν ἐκ τῆς τάφρου.

—Ὅταν θεὸς νὰ ῥίψῃς πέτρα, τὰ ὑστερινὰ τῆς μέτρα.

32. Κλέπτης καὶ ξενοδόχος.

Κλέπτης τις κατέλυσε εἰς ξενοδοχεῖον πρὸς τὸν σκοπὸν νὰ κλέψῃ ὅ,τι δυνηθῆ. Ἄλλ' ὁ ξενοδόχος ἐγνώριζε καλά τὴν ἐργασίαν του καὶ ἦτο πολὺ προσεκτικός. Ὁ κλέπτης ποτὲ δὲν εὔρισκε καιρὸν νὰ κλέψῃ.

Ἡμέραν τινὰ ἦτο ἑορτή. Ὁ ξενοδόχος, ἀφοῦ ἐτελείωσε τὰς ἐργασίας του, ἐνεδύθη τὰ καλά του ἐνδύματα, ἔρριψεν εἰς τοὺς ὄμους του τὸ καινουργές του ἐπανωφόριον, ἦλθεν εἰς τὴν θύραν τοῦ ξενοδοχείου καὶ ἐκάθισεν εἰς τὸν ἥλιον.

Ὁ κλέπτης, ἀφοῦ τίποτε μέχρι τῆς ὥρας ἐκείνης δὲν ἠδυνήθη νὰ κλέψῃ ἐκ τοῦ ξενοδοχείου, διανοήθη νὰ κλέψῃ τὸ καινουργές ἐπανωφόριον τοῦ ξενοδόχου. Ἦλθε λοιπὸν καὶ αὐτὸς εἰς τὴν θύραν, ὅπου ἐκάθητο ὁ ξενοδόχος, ἔλαβεν ἐν κάθισμα, ἐκάθισε πλησίον του καὶ ἤρχισε νὰ συνομιλῆ μετ' αὐτοῦ.

Ἐν τῷ μέσῳ τῆς συνομιλίας ὁ κλέπτης ἀνοίγει τὸ στόμα του ὅσον ἠδύνατο περισσότερο, χασμαῖται θορυβωδῶς καὶ ὠρύεται ὡς λύκος. Ὁ ξενοδόχος, ὅστις ποτὲ εἰς τὴν ζωὴν του δὲν εἶδε τοιοῦτόν τι, ἐξεπλάγη πολὺ καὶ ἐφοβήθη ὄχι ὀλίγον. Ἐγείνε λοιπὸν περίεργος καὶ τὸν ἠρώτησε, διατί ἀνοίγει τόσον πολὺ τὸ στόμα του, ὅταν θέλῃ νὰ χασμηθῆ, καὶ διατί, ὅταν χασμαῖται, ὠρύεται ὡς λύκος.

Τότε ὁ κλέπτης εἶπε πρὸς αὐτόν· « Ἄχ, κύριέ μου! Νὰ ἐγνώριζες τὴν δυστυχίαν μου! Δὲν γνωρίζω διὰ ποίαν ἀμαρτίαν ἰδικὴν μου ἢ τῶν γονέων μου μὲ κατεδίκασεν ὁ Θεός, ὅταν χασμηθῶ τρεῖς φορές, νὰ γίνωμαι λύκος, νὰ σχίζω ὄντινα εὖρω ἐνώπιόν μου καὶ νὰ φεύγω εἰς τὰ ὑψηλά βουνα καὶ εἰς τὰ ἔρημα δάση! Καί, ἐνῶ ἔλεγε ταῦτα, ἤνοιξε πάλιν τὸ στόμα του πολὺ καὶ ἤρχισε νὰ χασμαῖται θορυβωδῶς καὶ νὰ ὠρύηται ὡς λύκος.

Ὁ ξενοδόχος ἐτρόμαξε, διότι ἐπίστευσεν ὁ μωρός, ὅτι εἶνε δυνατὸν ὁ ἄνθρωπος νὰ γείνη λύκος καὶ ἠγέρθη νὰ φύγη. Ἄλλ' ὁ κλέπτης τὸν ἐκράτει δυνατὰ ἐκ τοῦ ἐπανωφορίου καὶ τὸν παρεκάλει, ὅταν χασμηθῆ καὶ τρίτην φοράν καὶ γείνη πλέον λύκος, νὰ λάβῃ τὰ ἐνδύματά του καὶ νὰ τὰ φυλάξῃ, ἵνα μὴ ἀπολεσθῶσιν. Καί, ἐνῶ ἔλεγε ταῦτα, κρατῶν σφιγκτὰ τὸ ἐπανωφόριον τοῦ ξενοδόχου, ἤνοιξε καὶ τρίτην φοράν τὸ στόμα του νὰ χασμηθῆ.

Ὁ ξενοδόχος, ὅτε εἶδε τὸ ἀνοιχτὸν στόμα, φεύγει ἔντρομος, εἰσέρχεται εἰς τὸ ξενοδοχεῖον, ἐμβαίνει εἰς τὸ δωμάτιον καὶ κλειδώνει καλὰ τὴν θύραν, ἵνα μὴ εἰσέλθῃ ὁ λύκος καὶ τὸν φάγῃ! Ὁ μωρός! Τότε ὁ κλέπτης λαμβάνει τὸ ἐπανωφόριον, τὸ ὁποῖον εἶχε μείνῃ εἰς χεῖράς του, ὅτε ἔφευγεν ὁ μωρόπιστος ξενοδόχος, καὶ φεύγει.

Δισώπειος μῦθος

— Προφάσεων μόνον ἀνάγκην ἔχει ἡ πονηρία.

— Σώφρονος ἀπιστίας οὐδὲν χρησιμώτερον εἰς τοὺς ἀνθρώπους.

Εὐριπίδης.

33. Τὸ παιδί ἔς τὸ ποτάμι.

Ἵσάν κρυστάλλι κυλᾷ τὸ ποτάμι,
τὸ παιδί τὸ θωρεῖ καὶ γελᾷ,
τί κακὸν ἴμπορεῖ νὰ τοῦ κάμῃ
τὸ καθάριον νερό, ποῦ κυλᾷ!

Δύο κρίνοι 'ς τὸ ῥεῦμα σαλεύουν
 πὸτ' ἐδῶ, πὸτ' ἐκεῖ σταυρωτοί.
 Τὸ παιδάκι θαρρεῖ πῶς τὸ γνεύουν,
 'σάν νὰ θέν νὰ τοῦ 'ποῦν κάτι τί.

Πὸτ' ἐδῶ, πὸτ' ἐκεῖ τοὺς προκλίνει
 τὸ νερό, 'ποῦ περνᾷ μὲ σπουδί.
 Τί νὰ γνεύουν οἱ κίτρινοι κρίνοι;
 τί νὰ θέλουν νὰ 'ποῦν 'ς τὸ παιδί;

'Σ τῆς ἰτιᾶς τὸ κλωνάρι θαρρεῖται
 ἄχ! ν' ἀκούσ' ὁ μικρὸς προσπαθεῖ!
 Ξάφνου σπᾶ τὸ κλωνί, 'ποῦ κρατιέται,
 καὶ κυλᾷ 'ς τὸ νερὸ τὸ βαθύ!

Μιὰ τὸ φῶς ἀπ' τὰ 'μάτια του σβύγει,
 μιὰ 'σάν κόκκιν' ἀστράφτει βαφί,
 ὡς που 'πέσαν οἱ κίτρινοι κρίνοι
 'σάν σταυρὸς 'ς τὴ νεκροῦ του μορφί!

Ποῖο παιδί, 'ποῦ σιμόνει ποτάμι,
 δὲν τὸ βλέπ' ἀπ' ἐδῶ καὶ καλά,
 τί κακὸν ἤμπορεῖ νὰ τοῦ κάμη
 τὸ καθάριο νερό, 'ποῦ κυλᾷ;

Γ. Βιζυηνός

34. Βάτραχοι.

Δύο βάτραχοι ἔζων εἰς τὴν αὐτὴν λίμνην. Μετὰ τινα καιρὸν ἦλθε τὸ θέρος καὶ ἐξηράνθη ἡ λίμνη. Οἱ βάτραχοι, ἵνα μὴ ἀποθάνωσιν, ἔφυγον ἀπ' ἐκεῖ καὶ ἐζήτουν ἄλλον τόπον νὰ καταφύγωσι καὶ νὰ ζήσωσιν. Ἐτρεξαν λοιπὸν εἰς διάφορα μέρη καὶ ἐπὶ τέλους εὔρον ἓν βαθύ φρέαρ.

« Ἐδῶ εἶνε καλὰ νὰ μείνωμεν », εἶπεν ὁ εἷς ἐξ αὐτῶν.
 « Ἄς καταβῶμεν τὸ φρέαρ ἔχει ὕδωρ πολὺ καὶ εἰς αὐτὸ θὰ
 ζήσωμεν πολὺ καλὰ ». — « Ἄ! ὄχι », εἶπεν ὁ ἄλλος. « Τοῦτο
 καθόλου δὲν εἶνε φρόνιμον. Ποτὲ δὲν πρέπει νὰ καταβῶμεν
 εἰς ἓν τόσον βαθύ φρέαρ· διότι, ἂν ξηρανθῆ καὶ τοῦτο, ὅπως
 ἐξηράνθη ἡ λίμνη, τότε πῶς θὰ ἀναβῶμεν; ».

Λισώπειος μῦθος

— Ὅ,τι θὰ κάμῃς καὶ ὅ,τι θὰ 'πῆς, τί θὰ συμβῆ πρώτα νὰ στοχασθῆς.

33. Λέων καὶ ἀλώπηξ.

Ὁ λέων, ὁ βασιλεὺς τῶν δασῶν, εἶχε γηράση καὶ δὲν
 ἠδύνατο πλέον νὰ τρέχη εἰς τὰ ὄρη καὶ εἰς τὰ δάση νὰ
 κυνηγῆ. Ἀπεφάσισε λοιπόν, ἵνα μὴ ἀποθάνῃ τῆς πείνης,
 νὰ τρέφηται δι' ἀπάτης. Ἀφοῦ δὲ ἀπεφάσισε τοῦτο, κατέ-
 φυγεν εἰς τι σπήλαιον, ἐξηπλώθη κατὰ γῆς καὶ προσεποιεῖτο
 ὅτι ἦτο ἄρρωστος.

Τὰ ζῶα τῶν δασῶν καὶ τῶν ὀρέων ἤκουσαν, ὅτι ὁ λέων,
 ὁ βασιλεὺς αὐτῶν, ἦτο ἄρρωστος καὶ ἐνόμισαν, ὅτι εἶχον
 χρέος νὰ ἔλθωσιν εἰς τὸ σπήλαιον νὰ τὸν ἐπισκεφθῶσιν.
 Ἀλλὰ μόλις εἰσῆρχοντο εἰς τὸ σπήλαιον καὶ ἐπλησίαζον
 αὐτὸν ἵνα τὸν χαιρετίσωσι καὶ τὸν ἐρωτήσωσι τί κάμνει,
 αὐτὸς τὰ συνελάμβανε καὶ τὰ ἔτρωγεν. Κατ' αὐτὸν τὸν
 τρόπον ἐτρέφετο, χωρὶς νὰ κοπιᾷζῃ διόλου. Ἡμέραν τινὰ
 ἦλθε καὶ ἡ ἀλώπηξ νὰ ἐπισκεφθῆ τὸν λέοντα. Καί, ἐνῶ ὄλα
 τὰ ἄλλα ζῶα εἰσῆρχοντο εἰς τὸ σπήλαιον καὶ ἠρώτων αὐτὸν
 ἐκ τοῦ πλησίον περὶ τῆς υγείας του, ἡ ἀλώπηξ δὲν εἰσῆλθεν
 εἰς τὸ σπήλαιον, ἀλλ' ἐστάθη εἰς τὴν εἴσοδον καὶ ἀπ' ἐκεῖ
 ἠρώτα αὐτόν.

Εἰς τὸν λέοντα ἐφάνη τοῦτο παράδοξον, καὶ ἠρώτησε τὴν
 ἀλώπεκα διατί ἴσταται εἰς τὴν εἴσοδον τοῦ σπηλαίου καὶ

δὲν εἰσέρχεται εἰς αὐτό. « Ἴσταμαι εἰς τὴν εἴσοδον τοῦ σπηλαίου », εἶπεν ἡ ἀλώπηξ, καὶ δὲν εἰσέρχομαι εἰς αὐτό, διότι παρατηρῶ κατὰ γῆς, ὅτι ὑπάρχουσι πολλὰ πατήματα ζώων, τὰ ὅποια διευθύνονται πρὸς τὰ μέσα τοῦ σπηλαίου, πρὸς τὸ μέρος δηλαδή, ὅπου εἶσαι σὺ ἐξηπλωμένος, ἀλλὰ οὐδὲν πάτημα οὐδενὸς ζώου, τὸ ὁποῖον νὰ διευθύνεται πρὸς τὰ ἔξω τοῦ σπηλαίου ».

Αἰσιώπειος μῦθος

— Τῶν πρώτων τὰ παθήματα τῶν ἰσθμίων γεφύρια.

36. Ἡ χιών.

Κατὰ τὸν χειμῶνα τὰ δάση, οἱ λειμῶνες, οἱ κῆποι, οἱ ἀγροὶ οἴτινες κατὰ τὸ θέρος καὶ κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ φθινοπώρου ἐθαλλόν καὶ ἦσαν πλήρεις καρπῶν, δὲν θάλλουσι πλέον. Οἱ δὲ καρποὶ ἢ συνελέγησαν ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων ἢ κατέπεσον ἐπὶ τῆς γῆς. Τὰ κτρινίσαντα φύλλα τῶν δένδρων κατὰ τὸ φθινόπωρον συνηρηπάγησαν ὑπὸ τῶν ἀνέμων καὶ κατέπεσον ἐπὶ τῆς γῆς, καλύψαντα τοὺς ἐκεῖ κειμένους καρπούς. Οἱ σιτοφόροι ἀγροὶ εἶνε θερισμένοι. Ἄνθη οὐδαμοῦ φαίνονται. Οἱ ἄνεμοι φροσῶσι ἀκαταπαύσιως. Τὸ ψῦχος εἶνε πολὺ. Ἡ πάχνη πυκνὴ καὶ κρυερὰ ἐπικάθηται ἐπὶ τῶν θάμνων καὶ ἐπὶ τῶν δένδρων. Τὰ ζῶα καὶ οἱ ἄνθρωποι τρέμουσιν ἐκ τοῦ ψύχους. Πιτηρὸν οὐδαμοῦ φαίνεται, οὐδαμοῦ ἀκούεται. Πανταχοῦ ἐρημία καὶ γυμνότης.

Μακρὰν, ἐπὶ τῆς κορυφῆς τῶν ὄρεων, ὁ οὐρανὸς εἶνε θολός· μετὰ τινα ὄραν ὁ οὐρανὸς γίνεται καθαρώτερος καὶ αἱ κορυφαί, αἴτινες δὲν ἐφαίνοντο πρὸ ὀλίγον, τόρα εἶνε κατάλευκοι. Ἐπεσε χιών καὶ ἐκάλυψε αὐτάς. Μετ' ὀλίγας ἡμέρας γίνεται ὄλον τὸ ὄρος κατάλευκον καὶ δὲν διακρίνονται πλέον οὔτε χαράδραι οὔτε κοιλότητες οὔτε βράχοι. Ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον φαίνεται, εἶνε μόνον μία συνδῶν κατάλευκος, ἣτις σκεπάζει δλα. Μετ' ὀλίγον θολώνει ὄλος ὁ οὐρανὸς καὶ πυκναὶ νιφάδες χιόνος ἀρχίζουσι νὰ πίπτωσιν εἰς τοὺς κήπους, εἰς τοὺς ἀγρούς, εἰς τὰς πλατείας, εἰς τὰς ὁδούς.

“Ολοι περιέρχοι τρέχουσιν εἰς τὰ παράθυρα νὰ ἴδωσι τὰς ὠραίας νιφάδας καὶ νὰ χαιρετίσωσι τὴν λευκὴν χιόνα. Τὰ παιδία ἀγάλλονται ὑπερβολικῶς, ὅταν βλέπωσι τὰς νιφάδας νὰ καταπίπτωσιν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, ὅπως ἀγάλλονται, ὅταν βλέπωσι τὸ πρῶτον ἄνθος κατὰ τὸ ἔαρ καὶ τὸν πρῶτον καρπὸν κατὰ τὸ θέρος. Ζητοῦσι νὰ ἴδωσι τὰς νιφάδας καλῆτερον καὶ προσπαθοῦσι μὲ τὰς χεῖρας νὰ συλλάβωσί τινας ἐξ αὐτῶν, ἵνα ἴδωσι τί εἶνε καὶ πῶς εἶνε κατεσκευασμένα. Ἡ χαρὰ τῶν εἶνε μεγίστη. Βλέπουσιν, ὅτι εἶνε ἀπαιλώταται. Βλέπουσιν, ὅτι ἄλλαι ἐξ αὐτῶν ὁμοιάζουσι μὲ ἄνθη, ἄλλαι μὲ πύλα καὶ ἄλλαι μὲ μικροὺς ἀστέρας.

Μετ’ ὀλίγον παύει πλέον νὰ χιονίζει. Ὁ οὐρανὸς γίνεται καθαρὸς καὶ ὁ ἥλιος προβάλλει εἰς τὸν οὐρανόν. Τί ὠραία, τί λαμπρὰ εἶνε τόρα ἡ γῆ! Ὅπου καὶ ἂν στρέψῃ τις τοὺς ὀφθαλμούς, βλέπει τὴν λευκοτάτην χιόνα στίλβουσαν ὑπὸ τὰς ἀκτῖνας τοῦ ἡλίου τὴν ἡμέραν καὶ ὑπὸ τὴν αἴγλην τῆς σελήνης καὶ τῶν ἀστέρων τὴν νύκτα. Αἱ στέγαι τῶν οἰκιῶν εἶνε λευκότεται. Αἱ ὁδοὶ καὶ αἱ πλατεῖαι καὶ οἱ κλάδοι τῶν δένδρων εἶνε λευκότεται. Οἱ ἀγροί, οἱ λόφοι, τὰ δάση, τὰ ὄρη εἶνε λευκότεται. Οἱ ὄυακες καὶ αἱ ὄχθαι τῶν ποταμῶν καὶ τὰ ἄκρα τῶν λιμνῶν εἶνε κεκαλυμμένα ὑπὸ πάγου. Ἐκ τῶν κεράμων τῶν οἰκιῶν καὶ ἐκ τῶν κλάδων τῶν δένδρων κρέμανται, ὡς θάβδοι μακραὶ καὶ εὐθείαι, κρύσταλλα Ὅλα εἶνε λευκότεται καὶ ὅλα στίλβουσιν ἡμέραν καὶ νύκτα.

Ὅσον ὠραία εἶνε ἡ χιὼν, τόσον εἶνε καὶ εὐεργετικὴ εἰς τοὺς ἀνθρώπους, εἰς τὰ ζῶα καὶ εἰς τὰ φυτά. Ὁ ὁδοιπόρος, ὁ ὁδοιπορῶν κατὰ τὰς παγερὰς καὶ ἀσελήνους νύκτας τοῦ χειμῶνος, θὰ παρεπλανᾶτο καὶ δὲν θὰ ἐπανήρχετο ἐν τῷ μέσῳ τῶν τέκνων καὶ τῶν λοιπῶν οἰκειῶν αὐτοῦ. Θὰ ἐτρεμεν ὁ κακόμοιρος καὶ θὰ ἀπέθνησκεν ἐκ τοῦ ψύχους καὶ θὰ τὸν ἔτρωγον οἱ λύκοι, ἂν δὲν ἐφώτιζεν αὐτὸν καθ’ ὁδὸν ἡ λάμψις τῆς διανυκτερεύουσας χιόνος. Τὰ ζῶα καὶ τὰ ἔντομα, τὰ ὁποῖα κοιμῶνται κατὰ τὸν χειμῶνα καὶ περιμένουσι νὰ ἐξυπνήσωσι κατὰ τὸ ἔαρ, οἱ σπόροι τῶν φυτῶν καὶ οἱ καρποὶ τῶν δένδρων, οἵτινες ἀπὸ τοῦ φθινοπώρου ἤδη ἔχουσι

καταπέση ἐπὶ τῆς γῆς, ὅλα αὐτὰ θὰ ἐκαίοντο καὶ θὰ ἠφαιρίζοντο ὑπὸ τοῦ καταστρεπτικοῦ πάγου, ἐὰν δὲν ἐσκέπαζεν αὐτὰ κατὰ τὸν βαρὴν χειμῶνα ἡ χιών.

Ἡ χιών, μολονότι εἶνε καὶ αὐτὴ ὕδωρ παγωμένον, ὅπως εἶνε καὶ ὁ πάγος, ἔχει ὁμῶς τὴν δύναμιν νὰ θερμάνῃ ὅ,τι σκεπάζει. Ἐὰν ζῶον ἢ ἄνθρωπος παρκοθῆ ὑπὸ τοῦ ψύχους, θερμαίνεται καὶ ἐπανέρχεται εἰς τὴν ζωὴν, ὅταν καλύψωσι καὶ τρίψωσιν αὐτὸν μὲ χιόνα. Ἐὰν μέλος τι τοῦ σώματος παγώσῃ, θερμαίνεται καὶ ἐπανέρχεται πάλιν εἰς τὴν πρώτην του κατὰστασιν, ἐὰν τρίψωμεν αὐτὸ μὲ χιόνα.

Πλὴν τούτων τὰ κάτω μέρη τῆς χιόνος, τὰ ὁποῖα ἐγγίζουσι τὴν γῆν, τήκονται καὶ μεταβάλλονται εἰς σταγόνας ὕδατος. Αἱ σταγόνες αὗται ὀλίγον κατ' ὀλίγον διαπερῶσι τὴν γῆν, ἔρχονται εἰς τοὺς σπόρους τῶν φυτῶν καὶ εἰς τὰς ῥίζας τῶν χόρτων, τῶν θάμνων καὶ τῶν δένδρων καὶ ποτίζουσι καὶ ἐνδυσμόνουσιν αὐτά. Ὅταν δὲ παρέλθῃ ὁ χειμῶν καὶ λείψωσιν αἱ χιόνες, τότε ἐνθὺς ἀρχίζουσι νέα χόρτα νὰ φύωνται, νέα φυτὰ νὰ βλαστάνωσι, νέα φύλλα νὰ θάλλωσι καὶ νέα ἄνθη νὰ ἀνθίζωσι.

(Κατὰ τὰς θερησκευτικὰς μελέτας τοῦ Δ. Μαυροκορδάτου καὶ τοὺς ἀρχαίους Ἑλλήνας ποιητάς).

37. Χιών.

Τὸν Δεκέμβριον ὅταν βλέπω νὰ πέφτῃ τὸ χιόνι,
νὰ μαραίνῃ τὸ ὕστερο φύλλο, ἢ ἄνθεϊ,
κ' ἡ καρδιά μου μαζὶ μὲ τὸ φύλλο παγώνει,
καὶ μαζὶ μὲ τὰνδόνι πενθεῖ.

Γιατί, βλέπεις, ὁ Χάρος μ' ἀλύπητη γνώμῃ
ἓνα σάβαν' ἀπλώνει πλατὺ καὶ μακρὺ,
καὶ σκεπάζει τὸ ἄλιγο, ποῦ ἔζουσεν ἀκόμῃ,
καὶ μοῦ θάφτει τὴ Φύσιν νεκρή.

Μὰ μ' ἀρέσει τὸν Μάρτ' ἢ νυκτιὰ ἄν χιονίζει
 κ' εἶν' τοῦ δάσουε τὰ δένδρα λευκὰ τὴν αὐγή,
 καὶ τὸ χιόνι τὸν ἔρημο δρόμο ἀσπρίζει
 ἄν κουφέτα, ἄν ῥύζι 'ς τὴ γῆ.

Γ. Βιζυνοῦς

Ε'. ΟΚΝΗΡΙΑ ΚΑΙ ΦΙΛΕΡΓΙΑ

38. Ἡ ὀκνηρὰ Εἰρήνη.

Πτωχή τις γῆρα εἶχε μικρὸν τινα λαχανόκηπον. Ἐκαλλιέργει ὀλίγα λάχανα, τὰ ἔφερον εἰς τὴν ἀγοράν, τὰ ἐπώλει, καὶ διὰ τῶν ὀλίγων χρημάτων, τὰ ὅποια ἐκ τῆς πωλήσεως αὐτῶν ἐλάμβανεν, ἐτρέφετο αὐτὴ καὶ ἡ μικρὰ κόρη, τὴν ὅποιαν εἶχεν.

Ἡμέραν τινὰ εἶπεν εἰς τὴν κόρην τῆς· «Εἰρήνη, βλέπεις ἐδῶ εἰς τὸ κάτω μέρος τοῦ κραμβοφύλλου τὰ μικρά, κομψὰ καὶ κίτρινα αὐτὰ στίγματα; Εἶνε αὐγά, ἐκ τῶν ὅποιαν γεννῶνται αἱ κάμπαι, αἵτινες ἀφανίζουσι τὰ λάχανα. Σήμερον μετὰ μεσημβρίαν παρατήρησε προσεκτικῶς ὅλα τὰ φύλλα, ἰδὲ ποῖον ἐξ αὐτῶν ἔχει τοιαῦτα αὐγά καὶ καθάρισέ τα, διὰ νὰ μὴ βλαβῆ ἡ κρίμβη καὶ ἀφανισθῆ».

Ἡ Εἰρήνη δὲν παρατήρησε τὰ φύλλα τῆς κρίμβης, ὅπως εἶπεν εἰς αὐτὴν ἡ μήτηρ τῆς μετὰ μεσημβρίαν τῆς ἡμέρας ἐκείνης. Ἐβαρύνετο νὰ καταβῆ εἰς τὸν κῆπον καὶ νὰ κάθηται νὰ παρατηρῆ ἐν πρὸς ἐν τὰ φύλλα αὐτῆς. Ἄλλ' οὐδὲ τὴν ἄλλην ἡμέραν κατέβη. Ἐπειτα τὸ ἐλησιμόνησεν ὅλως διόλου.

Ἡ μήτηρ ἐν τῷ μεταξύ εἶχεν ἀσθενήσῃ, καὶ ἔμεινεν ἀρκετὰς ἡμέρας κατάκοιτος. Ὅτε ἔγεινεν ὑγιής, ἠθέλησε νὰ ἰδῇ τὰ λάχανα. Ἐλαβεν ἐκ τῆς χειρὸς τὸ ὀκνηρὸν κοράσιον καὶ κατέβη εἰς τὸν κῆπον. Ἄλλὰ τί νὰ ἰδῇ; Ὅλαι αἱ κρίμβαι

ἦσαν καταφαγωμένοι ὑπὸ τῶν καμπῶν. Μόνον τὸ στέλεχος καὶ ὁ σκελετὸς τῶν φύλλων αὐτῶν ἐφαίνετο.

Τὸ κοράσιον, ὅτε εἶδε τὰ λάχανα εἰς αὐτὴν τὴν ἀθλίαν κατάστασιν, ἐξεπλάγη, ἐντρέπη καὶ ἤρχισε νὰ κλαίῃ, διότι ἐκ τῆς ὀκνηρίας της ἠφανίσθησαν τὰ λάχανα.

Ἡ μήτηρ περίλυπος καὶ θαχρῦουσα εἶπε τότε εἰς τὴν κόρην της· «Ἰδέ, τέκνον μου, τί κακὸν ἐπάθομεν ἐκ τῆς ὀκνηρίας σου! Τὰ λάχανα ἠφανίσθησαν. Τώρα τίποτε δὲν ἔχομεν νὰ πωλήσωμεν, διὰ νὰ κερδήσωμεν ὀλίγα χρήματα. Θὰ μείνωμεν ἄνευ ἄρτου καὶ θὰ γείνωμεν ἐπαῖται. Τί ἐντροπή! Ἄλλ' αὐτὸ εἶνε τὸ τέλος τῶν ὀκνηρῶν». Καὶ ἔκλαιεν ἀπαρηγόρητα.

— Ὁ ἀκαμάτης εἶνε ἀδελφὸς τοῦ ζητιάνου.

— Γλυκὸς ὁ ὕπνος τὸ ταχύ, παλιὰ φορέματα τῆ Λαμπρῆ.

— Ὁκνὸς νέος, φτωχὸς γέρος.

— Δούλευε νὰ τρῶς καὶ κρῖνε νὰ ἤχης.

39. Ὁ ἀμαξηλάτης.

Ἄμαξηλάτης τις μετέφερε διὰ τῆς ἀμάξης του ἀπὸ τῆς πόλεως εἰς τὴν ἑπαυλίν της οἰκογένειάν τινα. Ἡ ὁδὸς μεταξὺ τῆς πόλεως καὶ τῆς ἐπαύλεως δὲν ἦτο καθόλου καλή· ἐδῶ ἦσαν λάκκοι ἀρκετὰ βαθεῖς, ἐκεῖ πέτραι μεγάλαι καὶ ἀλλοῦ νερὰ καὶ λάσπη πολλή· ἦτο ἀνάγκη πολλήν νὰ προσέχη τις, διὰ νὰ μὴ πάθῃ κἀνὲν κακόν.

Ὁ ἀμαξηλάτης, ὅτε ἐπέστρεφεν ἐκ τῆς ἐξοχῆς εἰς τὴν πόλιν, δὲν ἦτο πολὺ προσεκτικὸς καὶ ἡ ἀμαξα ἔπεσεν εἰς τινα λάκκον. Ἀντὶ δὲ νὰ προσπαθήσῃ νὰ ἐκβάλῃ αὐτὴν ἐκ τοῦ λάκκου, ἐσταύρωσε τὰς χειράς του καὶ παρεκάλει τὸν Θεὸν νὰ τὸν λυπηθῇ καὶ νὰ ἐκβάλῃ τὴν ἀμαξαν ἐκ τοῦ λάκκου. «Καλέ, τί κάμνεις αὐτοῦ;», τῷ λέγει διαβάτης

τις, ὅστις κατὰ τύχην διέβαινε τότε ἀπ' ἐκεῖ. «Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον θὰ ἐξέλθῃ ἡ ἄμαξα ἐκ τοῦ λάκκου; Ἄνθρωπε τοῦ Θεοῦ, πρέπει πρῶτον νὰ καταβῆς ἐκ τῆς ἀμάξης, νὰ θέσης τὰς χεῖράς σου εἰς τοὺς τροχοὺς, νὰ ὠθήσῃς τὴν ἄμαξαν, νὰ βοηθήσῃς τοὺς ἵππους καὶ ἔπειτα νὰ παρακαλέσῃς τὸν Θεὸν νὰ ἔλθῃ εἰς βοήθειάν σου. Ποτὲ μὴ περιμένῃς νὰ ἐπιτύχῃς τι, ἂν ὁ ἴδιος δὲν ἐργασθῆς καὶ μάλιστα μὲ ὄλην σου τὴν δύναμιν. Ὁ Θεὸς μόνον τούτους τοὺς ἀνθρώπους βοηθεῖ. Τοὺς ἀνθρώπους, οἵτινες κάθηνται μὲ ἐσταυρωμένας τὰς χεῖρας καὶ δὲν ἐργάζονται, ποτὲ δὲν τοὺς βοηθεῖ».

Λισώπειος μῦθος

— Ὁ Θεὸς δίνει τροφήν ἔς τὰ πουλιά, μὰ δὲν τὴ βάνει καὶ ἔς τὴ φωλιά.

— Ἄγιε μου Γιώργη, βόηθα με νὰ ῥάνω τὸ πανάκι μου. — Κούνα καὶ σὺ τὸ χέρι σου.

— Τὴν χεῖρα προσφέρων, τὴν Τύχην κάλει.

— Τὸν οἶκοθεν βροχόμενον οὐδ' ὁ Θεὸς οἰκτείρει.

— Θεὸς δὲ τοῖς ἀργοῦσιν οὐ παρίσταται.

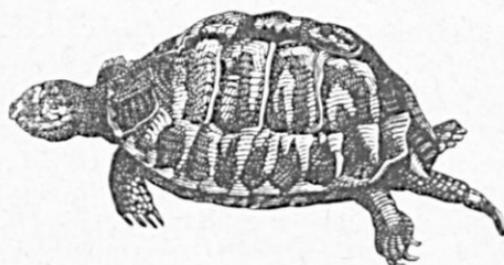
40. Χελώνη καὶ λαγῶς.

Λαγῶς τις ἦτο ἐξηπλωμένος ἔξω τῆς φωλεᾶς του καὶ ἀνεπαύετο. Ἐνῶ δὲ ἐσυλλογίζετο τὴν χλόην, τὰ λάχανα, τοὺς κυνηγούς, τὰς ἀλώπεκας, τοὺς λύκους, τοὺς ἀετούς, καὶ ὅ,τι ἄλλο ἠδύνατο νὰ ἔλθῃ εἰς τὸν νοῦν τοῦ λαγῶου, βλέπει χελώνην διαβαίνουσαν ἀπ' ἐκεῖ καὶ ἐξεπλάγη. Ποτὲ εἰς τὴν ζωὴν του δὲν εἶχεν ἴδῃ χελώνην. Τὸ ὄστρακόν της τὸ χονδρόν, ὁ λαιμὸς της ὁ βραχύς, οἱ πόδες της οἱ μικροὶ καὶ πρὸ πάντων τὸ βραδύτατον βάδισμά της τῶ ἐράνησαν τόσον ἀλλόκοτα, ὥστε ἤρχισε νὰ γελαῖ δυνατὰ.

Ἡ χελώνη ἤκουσε τοὺς γέλωτας τοῦ λαγῶου καὶ προσεβλήθη. Ἦλθε λοιπὸν πλησίον αὐτοῦ καὶ τὸν ἠρώτησε διατί

γελᾷ. Ὁ λαγῶς ἀπεκρίθη· «Ποτὲ δὲν ἠδυνάμην νὰ φαντασθῶ, ὅτι ἦτο δυνατόν νὰ ὑπάρχη ζῶον ἔχον τόσον βραχεῖς πόδας καὶ τόσον βραδύ βᾶδισμα καὶ διὰ τοῦτο γελῶ». Τότε ἡ χελώνη εἶπεν· «Αἶ, φίλε μου, δὲν ἔχεις δίκαιον νὰ γελᾷς διὰ τοὺς πόδας μου καὶ διὰ τὸ βᾶδισμά μου, διότι οἱ ἰδικοὶ μου πόδες πιθανὴν νὰ εἶνε καλῆτεροι τῶν ἰδικῶν σου, καὶ τὸ ἰδικόν μου βᾶδισμα τί παράδοξον νὰ εἶνε ταχύτερον καὶ τοῦ ἰδικοῦ σου!».

Ὁ λαγῶς, ἀφοῦ ἤκουσε ταῦτα, ἤργησε νὰ γελᾷ περισσότερο. Δὲν ἠδύνατο νὰ ἐννοήσῃ πῶς εἶνε δυνατόν ζῶον

Χελώνη

τοιοῦτον νὰ ἔχη τὴν ἀνοησίαν νὰ φαντάζεται ὅτι οἱ πόδες του καὶ τὸ βᾶδισμά του δύνανται νὰ εἶνε καλῆτερα τῶν ἰδικῶν του, τὰ ὅποια ὅλος ὁ κόσμος γνωρίζει, ὅτι εἶνε ἐξάίρετα. Ἄλλ' ἡ χελώνη ἀντὶ πάσης ἄλλης ἀπαντήσεως προέτεινεν εἰς αὐτὸν νὰ παρατρέξωσιν, ἂν ἐτόλμα.

Ὁ λαγῶς, διὰ νὰ γελᾷ περισσότερο, ἐδέχθη νὰ παρατρέξῃ μὲ τὴν χελώνην. Ὄρισαν λοιπὸν τὸ σημεῖον, ἐκ τοῦ ὁποίου ἔπρεπε νὰ ἀρχίσωσι, καὶ τὸ σημεῖον, εἰς τὸ ὁποῖον ἔπρεπε νὰ παύσωσι τὸ τρέξιμον, καὶ ἐξεκίνησαν.

Ὁ λαγῶς, γνωρίζων, ὅτι τρέχει πολὺ ταχέως, ἀπесύρθη εἰς τινὰ θάμνον καὶ ἐκεῖ ἔπεσε καὶ ἐκοιμήθη. Ἐσκέφθη, ὅτι

αὐτὸς δὲν ἔχει ἀνάγκην ἀμέσως ἐξ ἀρχῆς νὰ τρέξῃ καὶ ὅτι θὰ ἠδύνατο νὰ προσπεράσῃ τὴν χελώνην, ὅπου καὶ ἂν εὐρίσκειτο αὕτη, ἐὰν μετὰ τὸν ὕπνον ἔτρεχεν ὀλίγην ὥραν μὲ ὄλην του τὴν δύναμιν.

Ἄλλ' ἡ χελώνη, ἣτις εἶχε μάθη, ὅτι, ὅσον πολὺ καὶ ἂν τρέχῃ τις, ὅταν κάθηται καὶ κοιμᾶται, πάντοτε ὑπολείπεται ἐκείνου, ὅστις ὀλίγον μὲν τρέχει, ἀλλ' ἀδιακόπως τρέχει, καθόλου δὲν ἔκαμεν ὅ,τι ἔκαμεν ὁ λαγῶς. Δὲν ἔπεσε νὰ κοιμηθῇ, ἀλλ' εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς ἤρχισεν ἀργὰ ἀργὰ νὰ βαδίζῃ καὶ ἐξηκολούθησε τὸ βαδισμὰ της μέχρι τέλους χωρὶς νὰ σταθῇ πουθενά, ὅτε μετὰ πολὺν χρόνον καὶ ἀφοῦ ἔχυσε πολὺν ἰδρῶτα, ἔφθασε τέλος εἰς τὸ τέρμα, ὅπου εἶχον συμφωνήσῃ νὰ φθάσωσιν.

Ἐν τῷ μεταξύ ἐξύπνησε καὶ ὁ λαγῶς καὶ ἤρχισε νὰ τρέχῃ μὲ ὄλην του τὴν δύναμιν. Ἄλλ' ἦτο ἀνωφελὲς πλέον. Ὅτε ἔφθασεν εἰς τὸ τέρμα, εὗρε τὴν χελώνην ἐξηπλωμένην ἐκεῖ καὶ ἀναπαυομένην. Ἡ βραδυκίνητος, ἀλλ' ἄσκνος χελώνη, ἐνίκησε τὸν ταχυκίνητον, ἀλλ' ὀκνηρὸν λαγῶν.

Λισώπειος μῦθος

- Ἡ ἄλεποῦ, ποῦ κοιμᾶται, ὄρνιθας δὲν πιάνει.
- Ὅπ' ἔχει δρόμο ἄς περπατῇ· κ' ὅπ' ἔχη ἄδεια ἄς κοιμᾶται.
- Καθεύδων οὐδεὶς οὐδενὸς ἄξιος. — Πλάτων.
- Τῆ ἐπιμελεία πάντα δοῦλα γίγνεται.

41. Ὁ μικρὸς καλαθοποιός.

Ὁ Γεώργιος καὶ ὁ Ἰωάννης ἦσαν ὁμήλικες. Ὁ Γεώργιος εἶχε πλουσίους γονεῖς καὶ ὁ Ἰωάννης πτωχούς. Ὁ Γεώργιος, ἐπειδὴ εἶχε πλουσίους γονεῖς, δὲν ἤθελε νὰ μάθῃ τίποτε, ἐνῶ ὁ Ἰωάννης ἔμαθε νὰ κατασκευάζῃ καλάθια.

Ἡμέραν τινὰ ἦσαν καὶ τὰ δύο παιδιά κάτω εἰς τὴν θάλασσαν. Ὁ Γεώργιος ἐψάρευε, διὰ νὰ διασκεδάσῃ, καὶ ὁ Ἰωάν-

της ἔκοπτε λεπτάς ράβδους, ἰτέας καὶ καλάμια, διὰ νὰ κατασκευάσῃ καλάθια. Αἰφνης ἐξεπήδησαν πειραταὶ τινες ἐκ τῶν ἐκεῖ πλησίον εὕρισκομένων θάμνων, ὅπου ἦσαν κρυμμένοι, καὶ ἔσυραν καὶ τὰ δύο παιδιὰ εἰς τὸ πλοῖόν των, διὰ νὰ τὰ φέρωσιν εἰς ἄλλο μέρος καὶ τὰ πωλήσωσιν ὡς δούλους.

Ἐνῶ ἔπλεον καὶ ἦσαν ἤδη μακρὰν τῆς ξηρᾶς, ἐγείρεται μεγάλη τρικυμία, τὸ πλοῖον παρασύρεται ὑπὸ τοῦ ἀνέμου καὶ τῶν κυμάτων μακρὰν τοῦ τόπου, ὅπου ἐσκόπουν νὰ ἀποβῶσιν οἱ πειραταὶ, καὶ ἐπὶ τέλους κατασυντρίβεται ἐπὶ τῶν βράχων μιᾶς νήσου. Οἱ πειραταὶ ἐπνίγησαν. Τὰ παιδιὰ μὲ τὴν βοήθειαν τοῦ Θεοῦ δὲν ἐπνίγησαν. Ἐσώθησαν εἰς τὴν ξηρὰν. Ἀλλὰ τί τὸ ὄφελος! Εἰς τὴν νῆσον ταύτην κατώκουν ἄγριοι ἄνθρωποι, μαῦροι, κατάμαυροι, οἵτινες, ἅμα εἶδον τὰ παιδιὰ, εὐθύς ἔτρεξαν ἄγριοι ἄγριοι πρὸς αὐτά, διὰ νὰ τὰ φάγωσιν.

Ὁ Ἰωάννης ἐσκέφθη, ὅτι ἴσως ἡ τέχνη του ἠδύνατο νὰ τὸν σώσῃ ἐκ τῶν ἀγρίων τούτων ἀνθρώπων. Ἐξέβαλε λοιπὸν τὸ μαχαίριόν του, ἔκοψέ τινας ράβδους ἔκ τινος ἰτέας, εὕρισκομένης ἐκεῖ πλησίον, καὶ ἤρχισε νὰ πλέκῃ ἐν κομψῶν καλάθιον. Οἱ μαῦροι, ἄνδρες καὶ γυναῖκες καὶ παιδιὰ, τὸν ἔβλεπον μετὰ πολλῆς περιεργείας.

Ὅτε ἐτελείωσε τὸ καλάθιον, τὸ ἐχάρισεν εἰς τὸν καλύτερον ἐκ τῶν ἀγρίων. Ἐπειδὴ δὲ ὅλοι ἐπεθύμουν νὰ εἶχον ὅμοια καλάθια, παρεχώρησαν εἰς αὐτὸν μίαν καλύβην νὰ ἐργάζεται χωρὶς νὰ τὸν ἐνοχλῇ κάποιος.

Ἐπειτα ἐζήτησαν καὶ ἀπὸ τὸν Γεώργιον νὰ πλέξῃ ἐν καλάθιον. Ἐπειδὴ δὲ οὗτος δὲν ἐγνώριζε νὰ κάμῃ τίποτε, ἐσκέφθησαν, ὅτι αὐτὸς εἶνε ἄχρηστος ἄνθρωπος καὶ ἀπεφάσισαν νὰ τὸν φονεύσωσι καὶ νὰ τὸν φάγωσιν. Ὁ Ἰωάννης, μόλις ἐνόησε τοὺς κακοὺς σκοποὺς αὐτῶν, ἤρχισε νὰ τοὺς παρα-

καλῆ νὰ μὴ τὸν φονεύσωσι, διότι τὸν χρειάζεται νὰ τὸν βοηθῆ εἰς τὴν κατασκευὴν τῶν καλάθιων. Οἱ ἄγριοι ἐνόμισαν ὅτι εἶνε ὑπηρέτης τοῦ Ἰωάννου καὶ δὲν τὸν ἐφόνευσαν. Διέταξαν ὅμως αὐτὸν νὰ ἐκδύθῃ τὰ ὠραῖα ἐκ μετάξης ἐνδύματά του καὶ νὰ τὰ δώσῃ εἰς τὸν Ἰωάννην, αὐτὸς δὲ νὰ ἐνδύθῃ τὰ παλαιὰ καὶ πτωχικὰ ἐνδύματα τοῦ Ἰωάννου.

Ὁ Γεώργιος, ἵνα σώσῃ τὴν ζωὴν του, ἐξεδύθη τὰ ἰδικὰ του λαμπρὰ φορέματα καὶ ἐνεδύθη τὰ πτωχικὰ τοῦ Ἰωάννου. Τί νὰ κάμῃ! διὰ νὰ φαίνεται δέ, ὅτι βοηθεῖ τὸν Ἰωάννην εἰς τὴν κατασκευὴν τῶν καλάθιων καὶ ὅτι εἶνε χρήσιμος ἄνθρωπος καὶ αὐτός, κατέβαινε καθ' ἡμέραν εἰς τὴν παραλίαν, ἔκοπτε καλάμους ἐκ τῶν καλάμώνων καὶ ῥάβδους ἐκ τῶν ἰτεῶν, αἱ ὅποιαι ἦσαν ἐκεῖ, τὰς ἔφερεν ἐπὶ τῶν ὤμων του καὶ τὰς ἔδιδεν εἰς τὸν Ἰωάννην, διὰ νὰ κατασκευάζῃ τὰ καλάθιά του.

— Κάλλιο ὅστις ἔξει παρ' ὅστις ἔχει.

— Τὰ μικρὰ μας τὰ ντυμένα, τὰ τρανὰ μας τὰ γδυμένα.

— Ὁ τεχνίτης δὲν πεινάει, κὶ ἂν πεινάσῃ δὲν ἴπεθαίνει,

— Ἡ δουλειὰ ἄντροπῆ δὲν ἔχει.

42. Ὁ ζίζικας καὶ τὸ μυρμηκι.

Καλοκαῖρι κὶ ἀνοιξι,	Τὰ τραγούδια ἔπερασαν
ὅταν ἦσαν τὰ λουλούδια,	ἦλθαν ἡλιόχρονια, ἦλθαν πάγοι,
ὁ τρολλὸς ὁ ζίζικας	καὶ πεινᾷ ὁ ζίζικας
τὴν ἑπεροῦσε μὲ τραγούδια	καὶ δὲν ἔχει τί νὰ φάγῃ.

Ἔρχεται ἔς τὸν γείτονα,
τὸ προβλεπτικὸ μυρμηκι
καὶ ζητεῖ βοήθειαν
ἕνα σπόρο ἢ σκουλήκι.

Τὸ μυρμηκι ἐκθαμβὸν
ἔρωτᾷ: «Καλέ μου γείτον,
δὲν μοῦ λές τί ἔκαμνες
καλοκαῖρι ὅσο ἦτον;».

(ΤΑΞΙΣ Γ')

4

«— Τραγουδοῦσα, φίλε μου,
ὅσο ἦτον καλὴ ὥρα . . .»

«— Τραγουδοῦσες ; Εὐγέ σου !
Χοροπήδα λοιπὸν τόρα».

Α. Ἰ. Ραγκαβῆς

43. Τὸ φθινόπωρον.

Ὁχρὰ τὰ φύλλα πίπτουσι τῶν δένδρων ἓνα ἓνα,
καὶ ἤρξατο ὁ ἄνεμος ψυχρότατος νὰ πνέῃ·
τὴν κεφαλὴν τῶν κλίνουσι τὰ ἄνθη μαραμμένα,
καὶ φεύγουσα ἡ χελιδὼν τὴν φωλεάν της κλαίει.

Τὰ ῥόδα τὰ καλλίχροα τοὺς κήπους δὲν κοσμοῦσι
καὶ δὲν πληροῦσι τοὺς ἀγρούς τὰ κρίνα μ' εὐωδία·
ἐπὶ τῶν φύλλων θλιβερώς τὰ ἔντομα βομβοῦσι,
καὶ δὲν ἀκούω τὰ πτηνὰ νὰ ψάλλουν μ' ἀρμονίαν.

Εἰς τὸν χειμῶνα τῆς ζωῆς ὅστις ἡμῶν θελήσῃ
εὐδαίμων καὶ μ' ἀνάπαυσιν τὸν βίον νὰ περάσῃ,
ὡς πράττει μύρμηξ φρόνιμος, ὀφείλει νὰ φροντίσῃ,
ὀφείλει τὸ φθινόπωρον τροφὴν νὰ ἐτοιμάσῃ.

Ι. Πολύβιος

44. Τὰ δύο ἄροτρα.

Γεωργός τις εἶχεν ἀγοράσῃ δύο ἄροτρα ἐκ τοῦ αὐτοῦ σιδήρου καὶ εἰς τὸ αὐτὸ ἐργαστήριον κατεσκευασμένα. Ὁ γεωργός ἐχρησιμοποίησε τὸ ἓν, τὸ δὲ ἄλλο ἔθεσεν εἰς τινὰ γωνίαν τοῦ ἀχυρῶνός του, διότι δὲν εἶχεν ἀνάγκην αὐτοῦ τότε.

Μετὰ πολλοὺς μῆνας ὁ γεωργός ἔλαβεν ἀνάγκην αὐτοῦ καὶ τὸ ἔφερεν εἰς τὸν ἀγρόν, ὅπου ἦτο καὶ τὸ ἄλλο ἄροτρον. Ἐκεῖ συνηγηθήθησαν τὰ δύο ἄροτρα καὶ ἐχάρησαν πολὺ, διότι

μετὰ τόσον χρόνον ἐβλέποντο πάλιν. Πόσον ὁμως ἐξεπλάγησαν, ὅτε παρετήρησε τὸ ἐν τὸ ἄλλο! Ἐνῶ τὸ πρῶτον ἔλαμπεν ὡς καθρέπτης, τὸ ἄλλο ἐκαλύπτετο ὑπὸ παχέας σκωρίας. Ἐκπληκτον τότε αὐτὸ ἠρώτησε τὸ πρῶτον· «Πῶς σὺ ἔγινες τόσον λαμπρὸν, ἀδελφέ μου, ἐνῶ ἐγὼ εἶμαι τόσον ἐλεεινόν; Σὺ εἰργάζεσο πάντοτε καὶ ἐκοπιάζεις πολὺ, ἐνῶ ἐγὼ ἐκαθήμην ἄργον καὶ δὲν ἐκοπιάζον καθόλου. Ἐπρεπε λοιπὸν ἐγὼ νὰ εἶμαι λαμπρὸν καὶ σὺ ἐλεεινόν, καὶ τώρα βλέπω τὸ ἐναντίον. Εἶπέ μου πῶς σὺ ἔγινες τόσον λαμπρὸν καὶ ἐγὼ εἶμαι τόσον ἐλεεινόν;» — «Νὰ σοὶ εἶπω», ἀπεκρίθη τὸ λαμπρὸν ἄροτρον. «Ὅστις κάθηται ἄργος, γίνεται πάντοτε τοιοῦτος, ἐλεεινὸς καὶ ἄθλιος, ὅπως εἶσαι σὺ. Ὅστις θέλει νὰ γείνη καλὸς καὶ λαμπρὸς, ὅπως εἶμαι ἐγώ, πρέπει νὰ κάμνη ὅ,τι κάμνω ἐγώ. Πρέπει νὰ ἐργάζεταιται.

— Ἡ πέτρα ἑποῦ κυλάει, μοῦχλα δὲν πιάνει.

— Τὰ κίνητο νερὸ βρομάει.

43. Ἡ καλύτερα κληρονομία.

Ἐμπορὸς τις εἶχε δύο υἱούς, τοὺς ὁποίους δὲν ἠγάπα ἐξ ἴσου. Ἠγάπα τὸν μεγαλύτερον περισσότερον καὶ ἐσκέπτετο μετὰ θάνατον νὰ ἀφήσῃ εἰς αὐτὸν ὅλην τὴν περιουσίαν αὐτοῦ.

Ἡ μήτηρ, ἡ ὁποία ἐθλίβετο διὰ τὸ ἄδικον τοῦτο, παρεκάλεσε τὸν ἄνδρα τῆς νὰ μὴ φανερώσῃ εἰς τὰ παιδιά τὸν σκοπόν του. Ἐνόμιζεν, ὅτι μὲ τὸν καιρὸν θὰ τὸν ἔπειθε νὰ ἀφήσῃ καὶ εἰς τοὺς δύο του υἱούς ἴσην κληρονομίαν. Ὁ ἄνθρωπος ἤκουσε καὶ δὲν ἐφανερώσε τίποτε εἰς τὰ τέκνα του.

Ἡμέραν τινὰ ἡ μήτηρ ἐκάθητο εἰς τὸ παράθυρον καὶ ἔκλαιεν, ὅτε κατὰ τύχην διέρχεται ἐκεῖθεν γέρων τις σεβάσμιος καὶ πολὺ ἀγαθός, ὁ φρονιμώτερος ἄνθρωπος τῆς πόλεως. Ὁ ἀγαθὸς γέρων εἶδεν αὐτὴν κλαίουσαν, τὴν ἔλυ-

πήθη και τὴν ἠρώτησε, διατί κλαίει. — «Πῶς νὰ μὴ κλαίω;», ἀποκρίνεται ἡ δυστυχὴς. «Ἔχω, κύριέ μου, δύο υἱούς τοὺς ὁποίους ἀγαπῶ ἐξ ἴσου. Ἄλλ' ὁ σύζυγός μου θέλει νὰ ἀφήσῃ ὅλην τὴν περιουσίαν του εἰς τὸν πρῶτόν του υἱόν, καὶ εἰς τὸν δεύτερον νὰ μὴ ἀφήσῃ τίποτε. Παρεκάλεσα αὐτὸν νὰ μὴ φανερώσῃ τίποτε εἰς αὐτούς, διότι ἤλπιζον ἐν τῷ μεταξύ, ὅτι θὰ εὑρισκόν τρόπον νὰ τὸν πείσω νὰ μὴ κάμῃ αὐτὸ τὸ ἄδικον εἰς τὸ τέκνον μας· ἀλλ' εἰς μάτην. Πόσον ἤθελον νὰ μὴ ζημιωθῇ κανὲν ἐκ τῶν τέκνων μου καὶ πόσον ἐπεθύμουν νὰ εὑρισκόν μέσον τι, ὅπως ἐπιτύχω τοῦτο!» — «Εὐκόλον πράγμα», λέγει τότε ὁ γέρον. «Ἵπαγε νὰ φανερώσῃς εἰς τοὺς υἱούς σου, ὅτι ὁ μεγαλύτερος θὰ κληρονομήσῃ ὅλην τὴν περιουσίαν τοῦ πατρὸς καὶ ὁ μικρότερος δὲν θὰ κληρονομήσῃ τίποτε. Τότε θὰ ἴδῃς, ὅτι καὶ ὁ μικρότερος, ἐνῶ τίποτε δὲν θὰ εὑρῇ ἀπὸ τὸν πατέρα του, θὰ γείνη πλούσιος, ἴσως δὲ καὶ πλουσιώτερος τοῦ πρώτου, ὅστις θὰ κληρονομήσῃ ὅλην τὴν περιουσίαν τοῦ πατρὸς του».

Ἡ μήτηρ ἐφανέρωσεν εἰς τοὺς υἱούς τῆς τὸν σκοπὸν τοῦ πατρὸς των. Ὁ νεώτερος, ὅτε ἔμαθεν, ὅτι δὲν ἔχει τίποτε νὰ προσμένῃ παρὰ τοῦ πατρὸς του, ἔφυγε μακρὰν εἰς τὰ ξένα καὶ ἐκεῖ ἐσπούδασεν ὀλίγα γράμματα καὶ μίαν τέχνην. Εἰργάζετο ἡμέραν καὶ νύκτα πολὺ ἐπιμελῶς καὶ ἔγεινεν ἐπιτηδειότατος εἰς τὴν τέχνην του. Ὁ μεγαλύτερος, ἐπειδὴ ἐγνώριζεν, ὅτι εἶνε πλούσιος, ἔμεινε πλησίον τοῦ πατρὸς του, δὲν ἐσπούδασε τίποτε, δὲν ἔμαθε τίποτε καὶ ποτὲ δὲν εἰργάσθη.

Ἄφου ἀπέθανεν ὁ πατήρ, ὁ μεγαλύτερος υἱός, ἄπειρος καὶ ἀμαθὴς ἐντελῶς, ἐσκόρπισεν ἐδῶ καὶ ἐκεῖ τὴν περιουσίαν του.

Μετά τινα χρόνον ὠλιγώστευσαν πολὺ τὰ χρήματά του καὶ, ἐπειδὴ δὲν ἐγνώριζε κάμμίαν ἐργασίαν, δὲν ἠδύνατο νὰ κερδίσῃ. Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον μετὰ τινα χρόνον τίποτε ἐκ τῆς

μεγάλης περιουσίας, τὴν ὁποίαν ἀφῆκεν εἰς αὐτὸν ὁ πατήρ του, δὲν ἔμεινεν. Ὁλὴ ἠφρανίσθη. Ὁ ἄθλιος ἔγεινε πτωχότατος καὶ πολὺ ἐλεεινός, ἐνῶ ὁ μικρότερός του ἀδελφός, ὅστις τίποτε δὲν εὗρεν ἀπὸ τὸν πατέρα του, ἐν τῷ μεταξὺ ἐπλούτησε διὰ τῆς ἐργασίας του εἰς τὰ ξένα καὶ ἔγεινεν εὐτυχής.

— Ὅποιος καταγίνεται ἔς τὴ δουλειά, δὲν ἔχ' ἀνάγκη ἀπὸ κληρονομιά.

— Δουλειμμένα ζηλειμμένα.

— Μάθε τέχνη γιὰ νὰ ζήσης καὶ πράγματα νὰ πλουτίσης.

— Ὅποιος δὲν κάνει ἀπὸ λόγου του καὶ παντυχαίνει ἀπ' ἄλλον, κακό, ψυχρό ἔναι τὸ καλὸ κἰ ἄς μὴ ἔναι καὶ μεγάλον.

— Ἄλλοι ἔπο' κείνον, ποῦ δὲν ξυέται μὲ τὰ νύχια του.

46. Ἡ ὥραία προῶτα.

Πῶς τὸ ὥραϊον φῶς τῆς αὐγῆς.
Πάλιν τὴν ὄψιν τέρπει τῆς γῆς!
Στίλβουν αἱ δρόσοι ἐκ τοῦ φωτός
ὡς ἀδαμάντων κονιορτός.

Δάσος καὶ ῥυαξ καὶ πεδιάς
ἤρχισαν πάλιν τὰς πεδιάς·
ἕμνον τὰ πάντα ἐωθινὸν
εἰς ποικιλίαν μέλπουν φωνῶν.

Τῆς ἐργασίας ἤλθ' ὁ καιρός,
ἄς ὀπλισθῶσι διὰ πυρός
ὁ νοῦς, τὸ πνεῦμα, ἡ χεὶρ, ὁ ποῦς
πρὸς νέους κόπους, νέους σκοπούς.

Ἡ ἡλικία ἡ προῶνῃ
μ' ἄνθη τὸν βίον ἄς στεφανοῖ·
καλὸν τὸ τέλος καλῆς ἀρχῆς!
Ὁ ἐπιμείνας ἔστ' εὐτυχής.

Φίλεργος νέος ἄς εὐθαρσῆ,
 ἢ ἔλπις του εἶν' ἐν χερσί·
 θνήσκει ὁ μόχθος, μέν' ἢ χαρά,
 κ' ἢ εὐτυχία ζῆ σταθερά.

Ἦ2. Τανταλιδης

47. Τὸ καλὸν παιδίον.

Ἐπιμελές τι παιδίον ἐκάθητο εἰς τὸ δωμάτιον καὶ ἐμελέτα τὸ μάθημά του. Αἱ ἀκτῖνες τοῦ ἡλίου εἰσῆλθον διὰ τοῦ παραθύρου λαμπραὶ καὶ εἶπον πρὸς τὸ παιδίον· «Καλὸν παιδίον μὲ τοιοῦτον ὥραϊον καιρὸν κάθησαι μέσα κλεισμένον; Ἔλα ἔξω νὰ παίξωμεν μαζί!». Τὸ παιδίον, χωρὶς νὰ κινηθῆ ἔκ τῆς θέσεώς του, εἶπε πρὸς αὐτάς· «Νὰ τελειώσω πρῶτον τὴν ἐργασίαν μου, καὶ ἔπειτα βέβαια θὰ παίξω».

Ἐνῶ τὸ παιδίον ἐξηκολούθει τὴν ἐργασίαν του, ἔρχεται ὥραϊόν τι πτηνὸν εἰς τὸ παράθυρον, βλέπει τὸ παιδίον καὶ λέγει πρὸς αὐτό· «Καλὸν μου παιδίον, ἔλα μαζί μου ἔξω! Ἡ γῆ πρασινίζει, ὁ οὐρανὸς εἶνε φωτεινός, τὰ ἄνθη ἤνοιξαν, καὶ σὺ κάθησαι μέσα κλεισμένον; Ἔλα ἔξω!». Τὸ παιδίον, χωρὶς νὰ κινηθῆ ἔκ τῆς θέσεώς του, λέγει πρὸς τὸ πτηνόν· «Νὰ τελειώσω πρῶτον τὴν ἐργασίαν μου καὶ ἔπειτα βέβαια θὰ ἐξέλθω».

Τὸ παιδίον ἐξηκολούθει τὴν ἐργασίαν του, ὅτε τὸ βλέπει ἡ μηλέα. Ἀμέσως κινεῖ τὰ φύλλα της καὶ λέγει πρὸς αὐτό· «Ὅχι δὲ καὶ τόσο ἐπιμελής, μικρὸν μου παιδίον! Δὲν βλέπεις τὰ μῆλά μου; Ὁρίμασαν ταύτην τὴν νύκτα! Δὲν ἔρχεσαι νὰ κόψης δύο τρία νὰ φάγης;». Χωρὶς νὰ κινηθῆ τὸ παιδίον ἔκ τῆς θέσεώς του, λέγει πρὸς τὴν μηλέαν· «Νὰ τελειώσω πρῶτον τὴν ἐργασίαν μου, καὶ ἔπειτα βέβαια θὰ κόψω κἀνὲν μῆλον νὰ φάγω».

Ἐπὶ τέλος τὸ παιδίον ἐτελείωσε τὴν ἐργασίαν του. Συνέλεξε τὰ βιβλία του, τὰ ἔβαλεν εἰς τὴν θέσιν των καὶ ἀμέσως ἔτρεξεν εἰς τὸν κῆπον. Τί ὠραῖα! Τί ὠραῖα! Ὁ ἥλιος ἐγέλα καὶ τοῦ ἐφίλει τὴν ξανθὴν κόμην. Ἡ μηλέα ἐκίνει τὰ φύλλα της καὶ τοῦ ἔρριπτε μῆλα. Τὸ πτηνὸν ἐκελάδει καὶ τοῦ ἔνευε νὰ ὑπάγῃ πλησίον του. Ὅλα τὰ ἐχαίροντο καὶ ὅλα τὰ περιεποιῶντο. Ἀπὸ τὴν χαρὰν του τὸ παιδίον ἐπήδα καὶ ἐφώναζε δυνατὰ· «Τώρα, ὅτε ἐτελείωσα τὴν ἐργασίαν μου, εἶνε καιρὸς νὰ παίξω ὅσον θέλω».

— Τὸ καλὸ πουλὶ ἀπ' ταύτῃ κελανθεῖ.

— Φιλοπονία νεότητος γήρατος ἀνάπαυσις.

48. Οἱ υἱοὶ τοῦ γεωργοῦ.

Γέρων τις γεωργὸς εἶχε τρεῖς υἱούς, οἵτινες καθόλου δὲν ἠγάπων νὰ ἐργάζωνται. Εἰργάζετο ὁ γέρων καὶ αὐτοὶ οἱ ἄθλιοι ἐκάθηγοντο καὶ ἐτρέφοντο ἐκ τῶν κόπων αὐτοῦ.

Ἡμέραν τινά, ἐνῶ ὁ γέρων ἐπέστρεφεν ἐκ τῆς ἀμπέλου, τὸν κατέλαβε φαγδαία βροχὴ. Ὁ δυστυχεὴς ἐβράχῃ πολύ.

Τὴν ἀκόλουθον ἡμέραν ἠσθένησε βαρέως καὶ ἐκινδύνευσε νὰ ἀποθάνῃ. Ἐνῶ δὲ εὐρίσκετο εἰς αὐτὴν τὴν κατάστασιν, ἐσυλλογίζετο πόσον κακὰ θὰ ζήσῃ μετὰ τὸν θάνατόν του οἱ ὀκνηροὶ υἱοὶ του καὶ ἐλυπεῖτο πολύ. Καί, ἐπειδὴ ἤθελεν ἐκ παντὸς τρόπου νὰ κάμῃ τοὺς υἱούς του νὰ ἀγαπήσωσι τὴν ἐργασίαν, προσεχάλεσεν αὐτοὺς κατὰ τὰς τελευταίας στιγμὰς τῆς ζωῆς του καὶ τοῖς εἶπεν· «Ἀγαπητά μου τέκνα! Ἐγὼ μετ' ὀλίγον δὲν θὰ εἶμαι πλέον εἰς τὴν ζωὴν. Ἡ τελευταία μου ὥρα ἔφθασεν. Μετ' ὀλίγον ἀποθνήσκω. Μὴ κλαίετε. Οὕτως ἠθέλησεν ὁ ἅγιος Θεός. Ἄς εἶνε δεδοξα- σμένον τὸ ἅγιον ὄνομα αὐτοῦ. Σᾶς ἀφίνω τὴν εὐχὴν μου καὶ μίαν ἀμπελον. Τίποτε ἄλλο δὲν ἔχω νὰ σᾶς ἀφήσω. Εἰς

τὴν ἄμπελον εἶνε κρυμμένον κάτι τι. "Ὅταν ἀποθάνω, σκάψετε αὐτὴν καὶ θὰ εὔρητε ὅ,τι εἰς αὐτὴν κρύπτεται». Καί, ἀφοῦ εἶπε ταῦτα ὁ ἀσθενὴς γέρων, ἠυλόγησε τὰ τέκνα του καὶ παρέδωκε τὸ πνεῦμά του εἰς τὸν Θεόν.

Τὴν ἀκόλουθον ἡμέραν οἱ τρεῖς υἱοὶ του ἔλαβον σκαπάνας καὶ δικέλλας, καὶ ἦλθον εἰς τὴν ἄμπελον. Ἦρχισαν λοιπὸν καὶ οἱ τρεῖς νὰ σκάπτωσιν, ἐλπίζοντες, ὅτι θὰ εὔρωσιν ἐκεῖ που κρυμμένα χρήματα.

Ἔσκαψαν ἐπιμελέστατα, ἀλλὰ χρήματα δὲν εὔρον. Ἐπειδὴ ὅμως ἐνόμισαν, ὅτι τὰ χρήματα εἶνε εἰς τὴν ἄμπελον καὶ ὅτι δὲν τὰ εὔρον, διότι δὲν ἔσκαψαν ἀρκετὰ βαθέως, ἔσκαψαν πάλιν ἐξ ἀρχῆς καὶ δευτέραν φορὰν τὴν ἄμπελον. Ἀλλὰ καὶ τὴν δευτέραν ταύτην φορὰν δὲν εὔρον τίποτε. Ἐφυγον λοιπὸν περίλυποι, διότι μετὰ τόσον κόπον δὲν ἐπέτυχον ἐκεῖνο, τὸ ὅποιον ἐζήτησαν. Ἀλλ' ἠπατώντο. Διότι ἡ ἄμπελος, ἐπειδὴ ἔσκαφη πολὺ καλά, ἔδωκε τόσον καρπὸν, ὥστε τὰ χρήματα, τὰ ὅποια συνηθροίσθησαν ἐκ τῆς πωλήσεως αὐτοῦ, ἦσαν πολὺ περισσότερα τῶν χρημάτων, τὰ ὅποια δύναται νὰ ἀφήσῃ εἰς τὰ τέκνα του εἰς γεωργὸς ἀποθνήσκων.

Ἐκτοτε καὶ οἱ τρεῖς υἱοὶ τοῦ γεωργοῦ εἰργάζοντο πάντοτε μετὰ πολλῆς προθυμίας, διότι μὲ τοὺς ἰδίους των ὀφθαλμοὺς εἶδον, ὅτι ἡ ἐργασία φέρει πολλὰ καὶ μεγάλα ἀγαθὰ εἰς τοὺς ἀνθρώπους.

Διασώπειος μῦθος

— Περισσότερο δουλεύεις; περισσότερ' ὠφελιέσαι.

— Ἡ προκοπὴ νικάει τὴ φτώχεια.

49. Ὁ πτωχὸς κτίστης.

Συνέδη που οἱ ἀγροί, ἂν καὶ εἶχον καλλιεργηθῆ καλῶς, νὰ μὴ ἀποφέρωσι τὸ θέρος καὶ τὸ φθινόπωρον καρπούς, ὅπως ἀνέμενον οἱ κατοικοῦντες τὴν χώραν ἐκείνην. Ἦτο τὸ ἔτος

ἄφορον καὶ ὑπῆρχε φόβος λιμοῦ. Ἐφερον μὲν ἐξ ἄλλων τόπων σιτηρά, ἀλλά, ὅσα καὶ ἂν ἔφερον, δὲν ἐπῆρκουν εἰς τὰς ἀνάγκας τοῦ τόπου. Ὅ,τι οἱ ἄνθρωποι ἠγόραζον, ἦτο πολὺ ὑπερτιμημένον. Οἱ οἰκογενειάρχαι ἰδίως, οἱ ὅποιοι ὤφειλον νὰ θρέψωσι σύζυγον καὶ τέκνα, εὕρισκοντο εἰς μεγάλην στενοχωρίαν· διότι ἔ,τι ἐκέρδιζον ἐκ τῆς ἐργασίας των δὲν ἐπῆρκει, ὡς ἄλλοτε, εἰς τὴν συντήρησίν των. Ἐκτὸς δὲ τούτου ἐπληθίαζε καὶ ὁ χειμῶν.

Μεταξὺ τῶν πτωχῶν ἀνθρώπων, οἵτινες ἐφοβοῦντο τὸν χειμῶνα, ἦτο καὶ κτίστης τις, Ματθαῖος καλούμενος. Ἦτο ἠλικιωμένος ἀρκετὰ καὶ δὲν ἠδύνατο πλέον νὰ ἐργάζεται ὡς κτίστης. Ἡ σύζυγός του ὠνομάζετο Ἰωάννα καὶ εἶχεν ὑπηρετήσῃ ἐπὶ μακρὸν χρόνον πρὶν ἢ ὑπανδρευθῆ ὡς μαγειρίσσα. Ἦτο πολὺ καλὴ οἰκοκυρά, ἐτέλει ὅλα τὰ οἰκιακὰ ἔργα, ἦτο πολὺ οἰκονόμος καὶ κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον διετήρει καθαρὰν τὴν οἰκίαν της καὶ καθαρὰ τὰ τέκνα της.

Τέκνα εἶχον τέσσαρα. Τὸ μεγαλύτερον, ἡ Σοφία, ἦτο δεκατεσσάρων ἐτῶν καὶ τὸ μικρότερον, ἡ Εἰρήνη, μόλις τεσσάρων ἐτῶν. Τὰ ἄλλα δύο ἦσαν ὁ Πέτρος, δώδεκα ἐτῶν, καὶ ἡ Ἄννα, ὀκτὼ ἐτῶν. Εἰς χρόνους εὐτυχεῖς ἡ οἰκογένεια αὕτη ἔζη πτωχικὰ μὲν, ἀλλ' ἀνέτως καὶ εὐχάριστα. Εἶχε πάντοτε τὸν καθημερινόν της ἄρτον· ἀλλὰ τώρα, ὅτε ἤλθον χρόνοι δυστυχεῖς, δὲν εἶχεν οὔτε ἐργασίαν οὔτε κανένα πόρον ζωῆς.

«Ἄχ! Τί δυστυχία μεγάλη!», ἔλεγεν ἡμέραν τινὰ ἡ μήτηρ. «Τώρα, διὰ νὰ ζήσωμεν, πρέπει νὰ πωλήσωμεν τὰς κλῖνας μας, τὰ ἐνδύματά μας καὶ ὅλα, ὅσα ἔχομεν. Τώρα θὰ καταντήσωμεν δυστυχεῖς ἐπαῖται!». Καὶ ἀνεστέναζε καὶ ἔκλαιεν. Ὁ σύζυγός της ἔχων τὴν κεφαλὴν ἐσκυμμένην περιεπάτει ἐντὸς τοῦ ὀωματίου καὶ δὲν ἔλεγε τίποτε. Τὰ παιδία ἦσαν περίλυπα καὶ ἔτοιμα νὰ κλαύσωσιν.

Τοῦτο διήρκεσεν ἀρκετὴν ὥραν. Ἐπὶ τέλους ὁ πατὴρ ἤγειρε τὴν κεφαλὴν του καὶ εἶπε· «Τώρα εἶνε δυστυχεῖς καὶ δύσκολοι χρόνοι· ἀλλ' ἔχει ὁ Θεός! Θὰ περάσουν καὶ αὐτοί!» Ἐνόσω ὁμοῦς εἶνε αὐτὴ ἡ δυστυχία, πρέπει νὰ ἐργασθῶμεν ὅλοι, διὰ νὰ ζήσωμεν. Ἐσκέφθην τί πρέπει νὰ κάμωμεν καὶ εἶμαι βέβαιος, ὅτι οὔτε θὰ πεινάσωμεν οὔτε ἐπαῖται θὰ γείνωμεν. Θὰ ἐργασθῶμεν ὅλοι. Καὶ σεῖς, τέκνα μου, πρέπει νὰ ἐργασθῆτε. Ἐγὼ ἐκ τοῦ ἐπαγγέλματός μου δὲν δύναμαι πλέον νὰ κερδήσω τίποτε. Ἐδῶ ὁμοῦς τώρα κατασκευάζονται ὁδοὶ καὶ θὰ ὑπάγω ἐκεῖ νὰ ἐργασθῶ. Σὺ δέ, ἀγαπητὴ μου Ἰωάννα, ὑπηρετήσας ἐπὶ πολὺν χρόνον πρὶν νυμφευθῶμεν ὡς μαγείρισσα. Τί λέγεις, ἂν ἐζήτης κατὰ τὸν χρόνον τῆς δυστυχίας τοιαύτην τινὰ ὑπηρεσίαν ἄλλαν;». — Ἡ Ἰωάννα ἀμέσως ἀπήντησε· — «Καὶ ἐγὼ νομίζω, ὅτι θὰ ἦτο καλόν· ἀλλὰ τί θὰ γείνωσι τὰ τέσσαρα τέκνα μας, ἂν μείνωσιν ἄνευ πατρὸς καὶ μητρὸς;».

«Ἐσκέφθην καὶ τοῦτο», εἶπεν ὁ πτωχὸς Ματθαῖος. «Ἡ Σοφία μας ἐτελείωσε τὸ σχολεῖον. Τὴν δίδομεν μὲ μισθὸν ὡς παιδοκόμον εἰς τινὰ οἰκίαν. Τὸν Πέτρον λαμβάνω μαζί μου ἐγὼ. Εἶνε ῥωμαλέος, δύναται πολὺ καλὰ νὰ ἐργασθῆ καὶ αὐτὸς εἰς τὴν ὁδόν. Ἐκεῖ πιστεύω νὰ εὔρη καὶ αὐτὸς μικρὰν τινὰ ἐργασίαν. Ἡ Ἄννα μας εἶνε μὲν μικρά, ἀλλὰ καὶ τώρα κάμνει παντὸς εἶδους μικρὰς ἐργασίας εἰς τὴν κυρίαν τοῦ γείτονος καὶ κερδίζει κατὰ μῆνα πέντε δραχμάς. Θὰ παρακαλέσωμεν τὴν κυρίαν αὐτοῦ τοῦ καλοῦ γείτονος νὰ παραλάβῃ τὴν Ἄνναν καὶ ἀντὶ χρημάτων νὰ δίδῃ εἰς αὐτὴν μόνον τροφήν. Τὴν μικρὰν Εἰρήνην δίδομεν εἰς τὴν ἀδελφὴν μου, ἣ ὅποια θὰ φροντίσῃ διὰ τὸ παιδίον. Ἐννοεῖται, ὅτι θὰ δίδωμεν εἰς αὐτὴν καὶ κάτι τι. Εἶνε πτωχὴ καὶ αὐτὴ ἡ δυστυχής!».

Τὴν ἐπαύριον τὰ ἐπιπλα τῆς οἰκίας παρέδωκαν πρὸς φύλαξιν εἰς τὸν οἰκοδεσπότην, διότι οὐδεμία ἀνάγκη ἦτο νὰ πωλῆσωσιν αὐτά, καὶ ὅλοι ἐπῆγαν εἰς τὰς διαφόρους ὑπηρεσίας, ὅπως εἶχεν εἶπη ὁ πτωχὸς Ματθαῖος, ὁ φρόνιμος πατήρ.

Ἐν τῷ μεταξὺ ἦλθεν ὁ καιρὸς τῆς σπορᾶς. Οἱ ἀγροὶ ἐκαλλιεργήθησαν ἐπιμελῶς, ὅπως καὶ ἄλλοτε. Ἦλθε κατόπιν ἡ γλυκεῖα ἀνοιξὶς καὶ τὸ θερμὸν θέρος, καὶ ἐπὶ τέλους τὸ φθινόπωρον, ὅτε ἡ εὐλογία τοῦ Θεοῦ ἐχάρισε πλουσίαν συγκομιδὴν καρπῶν.

Τότε ἐπανῆλθον εἰς τὴν οἰκίαν των ὁ φρόνιμος πατήρ μετὰ τοῦ Πέτρου· ὁμοίως ἐπέστρεψε καὶ ἡ γυνὴ μὲ τὰ τρία κοράσια. Ὅλοι εἶχον κερδίσει τινὰ χρήματα, διότι ὅλοι ἦσαν ἐπιμελεῖς εἰς τὰς ἐργασίας των καὶ οἰκονόμοι πολὺ. Ἐξώδευον μόνον εἰς ἐκεῖνα τὰ πράγματα, ἄνευ τῶν ὁποίων δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ ζήσωσιν. Τὰ ἄλλα χρήματα, τὰ ὁποῖα ἐκέρδιζον ἐκ τῆς ἐργασίας των τὰ ἐφύλαττον.

Ὅτε ὅλοι συνηθροίσθησαν εἰς τὸν οἶκόν των καὶ ἤρχισαν νὰ ζῶσι πάλιν ὅπως καὶ πρότερον, ἡμέραν τινὰ μετὰ τὸ δεῖπνον, ἐνῶ ὅλοι ἐκάθηντο περὶ τὴν τράπεζαν καὶ διηγούντο πῶς ἔζησεν ἕκαστος μακρὰν τῶν ἄλλων οἰκειῶν του, ὁ φρόνιμος πατήρ εἶπε πρὸς τὰ τέκνα του· «Τέκνα μου, διήλθετε ἐν ἔτος ἐκ τῶν δυστυχεστάτων. Εἶδετε καὶ μὲ τοὺς ἰδίους σας ὀφθαλμούς, ὅτι ὁ Θεὸς ποτὲ δὲν ἐγκαταλείπει ἐκεῖνον, ὅστις εἰς τὰς δυστυχίας δὲν ἀπελπίζεται καὶ ὅστις ἐργάζεται. Σήμερον μάθετε παρ' ἐμοῦ, ὅστις εἶμαι γέρων ἤδη, καὶ κρατεῖτε πάντοτε εἰς τὸν νοῦν σας, ἐνὸς ἡμέρας ζῆτε, ὅτι εἶνε ἀνανδρὸς καὶ οὐτιδανὸς ἐκεῖνος, ὅστις κατὰ τὰς δυστυχίας του ἀπελπίζεται. Εἶνε ἄθλιος καὶ ἀφιλότιμος καὶ ποταπὸς ἐκεῖνος, ὅστις δὲν ἐργάζεται νὰ κερδίῃ τὸν ἄρτον του, ἀλλὰ περιμένει οἱ ἄλλοι νὰ τὸν ἐλεήσωσιν. Ἐργάζεσθε, παιδιά,

μου, ἐνόςωφ ζῆτε, καὶ θὰ ἴδῃτε ὅτι ποτὲ δὲν θὰ δυστυχήσητε. Πάντοτε θὰ εἴσθε εὐτυχεῖς».

— Μάθε τέχνην κὶ ἄψ' ἄψ' τῆνε, κὶ ἄν πεινάσῃς, πιάσ' τῆνε.

— Δεξιὸν χερὸν εἶν' ἢ ἐργασία καὶ ζερόδον ἢ οἰκονομία.

30. Τὸ ἔαθ.

Ἡ χιὼν πρὸ πολλοῦ ἐξέλιπεν ἐκ τῶν ἀγρῶν καὶ τῶν πεδιάδων μόνον εἰς τὰς κορυφὰς τῶν ὑψηλῶν ὄρεων φαίνεται πού καὶ πού ὀλίγη ἀκόμη. Τὰ ὕδατα τῶν ποταμῶν καὶ τῶν ὄνακίων πρὸ πολλοῦ ἀπηλλάγησαν ἀπὸ τῶν πάγων, οἷτινες ἐκάλυπτον αὐτὰ. Ἀπαλώτατα δὲ κυλίσονται, ἀπασιράπιοινα ἐκ τοῦ φωτός τοῦ ἡλίου, καὶ γλυκύτατα κελαρύζουσιν. Ὁ βορρᾶς πρὸ πολλοῦ ἔπαυσε νὰ πνέῃ ψυχρὸς. Ὁ βορρᾶς τῶν δένδρων, τῶν κλονιζομένων ὑπὸ τῶν σφοδροταίων ἀνέμων, δὲν ἀκούεται πλέον. Ἄνεμοι μαλακώτεροι καὶ ἄψα θερμότεροι πνέουσι καὶ μόνον ἔλαφρὸς τις ψιθυρὸς τῶν ἀπαλῶς ἀνασειομένων φύλλων τῶν δένδρων γλυκύτατα, ἀκούεται. Ἡ παχεῖα καὶ σκοτεινὴ ὀμίχλη πρὸ πολλοῦ δὲν φαίνεται πλέον. Ὑπεράνω τῶν λειμῶνων καὶ παρὰ τὰς πλευρὰς τῶν λόφων καὶ τῶν βουνῶν ἔλαφροὶ μόνον καὶ διαναγεῖς ἀίμοι πλανῶνται. Ἡ θάλασσα δὲν εἶνε πλέον ἀγρία. Τὰ μικρῶμενα σκοτεινὰ κύματα αὐτῆς πρὸ πολλοῦ δὲν ἀκούονται πλέον. Εἶνε ἤρεμος καὶ ἀπαλή, σίλλβει δὲ ὑπὸ τὸς λαμπρὰς ἀκτῖνας τοῦ ἡλίου.

Τὰ ὄρη, οἱ λόφοι, τὰ δάση, αἱ κοιλάδες, αἱ πεδιάδες, οἱ κῆποι, οἱ ἀγροί, ἡ χώρα ὅλη ἀπὸ πολλοῦ χρόνον δὲν εἶνε πλέον γυμνή.

Τὰ ὄρη, οἱ λόφοι καὶ τὰ δάση λάμπουσιν ἐκ τῆς νέας αὐτῶν χλόης, φωτιζομένης ὑπὸ τῶν ἀκτῖνων τοῦ ἡλίου. Αἱ κοιλάδες καὶ οἱ λειμῶνες πρασινίζουσιν. Ὅλος ὁ τόπος λάμπει μὲ τὸν νέον αὐτοῦ πράσινον καὶ πολυχρῶματον στολισμόν. Ἀκόμη καὶ ὁ ἄψυχος βράχος στολίζεται διὰ κλάδων καὶ αἱ κρηναὶ καὶ αἱ ὄχθαι τῶν ὄνακίων καὶ τῶν ποταμῶν κοσμοῦνται διὰ πρασίνων θάμνων.

Ἡ νεκρικὴ σιγή, ἣτις ἐπεκράτει εἰς τοὺς ἀγροὺς καὶ εἰς τὰς

πεδιάδας καὶ εἰς ὅλα τὰ ἄλλα μέρη τῆς γῆς, δὲν ἐπικρατεῖ πλέον. Αἱ χελιδόνες καὶ τὰ λοιπὰ ἀποδημητικὰ πτηνά, τὰ ὅποια ἐφυγον κατὰ τὸ τέλος τοῦ φθινοπώρου, ἐπανῆλθον πάλιν. Ἐν τῇ ἀντιχόρῳ δὲ ἐκ τῶν γλυκυσμάτων κελαδημάτων αὐτῶν τὰ ὄρη καὶ τὰ δάση, οἱ λειμῶνες καὶ αἱ λόχμαι, οἱ κῆποι καὶ οἱ ἀγροί.

Εἶνε ἔσθ. Ὁ χειμῶν παρῆλθεν. Ὁλος ὁ κόσμος λάμπει ἐξ ὠραιότητος καὶ μεγαλοπρεπειᾶς. Ὁ οὐρανὸς εἶνε αἶθριος καὶ φωτεινός. Ὁ ἥλιος λάμπει ἐκπρεπέστατος. Αἱ νεφέλαι φεγγηβολοῦσιν. Ἡ ἀχανὴς θάλασσα, οἱ ποταμοὶ καὶ αἱ λίμναι ἀποστίλλουσιν. Ἡ ἀχανὴς δάση, τὰ ὑψηλὰ ὄρη, οἱ ἀγροί, οἱ κῆποι, αἱ κατοικίαι τῶν ἀνθρώπων ἀπαναγάζουσιν. Ἡ πρώτη εἶνε ὠραιότητῃ αἶθρα ἀπαλή καὶ μυροβόλος πνέουσα διασεῖει ἐλαφρῶς τοὺς κλώνας τῶν ἀνθούτων δένδρων. Καταπίπτουσι δὲ ἐξ αὐτῶν ὡς ψιλλὴ βροχὴ ἐπὶ τῆς γῆς ἄπειρα ὠραῖα ἄνθη. Ἡ πρωϊνὴ δρόσος ἐπικάθηται ἐπὶ τῆς χλόης, ἐπὶ τῶν ἀνθέων καὶ ἐπὶ τῶν καλῶν τῶν ἡμιανοιγμένων ῥόδων. Στίλβει ὡς ἀδάμας. Τὰ λαμπρὰ χρώματα τῶν ἀναριθμῶν ἀνθέων καταθέλγουσι τὸν ὀφθαλμόν. Λεπτὴ εὐωδία καὶ γλυκεῖα θερμότης ἐρχεται πανταχόθεν. Ἐν τῇ ἀντιχόρῳ δὲ πανταχοῦ ὁ τριγμὸς τῶν κανθάρων, ὁ βόμβος τῶν μελισσῶν καὶ τὸ γλυκυστικὸν κελάδημα τῶν εὐστομόων πτηνῶν.

Ἡ δύσις εἶνε μεγαλοπρεπεστάτη. Τὰ νέφη πορφυροῦνται καὶ διαναγάζουσι τὰ ἄπειρα ὠραῖα χρώματα αὐτῶν. Ὁ φλογερὸς δίσκος τοῦ ἡλίου ἀργὰ ἀργὰ μετὰ μεγίστης μεγαλοπρεπειᾶς κρύπτεται ὀπισθεν τῶν ὀρέων καὶ ἀφανίζεται ὀπισθεν τῆς θαλάσσης. Μακρόθεν δὲ ἀκούονται αἱ γλυκεῖαι φωναὶ τῶν καλλικελάδων ἀηδόνων.

Ἡ ἑσπέρα εἶνε θαυμασιωτάτη. Ἡ ἀργυρόχρους σελήνη χύνει τὸ θελκτικὸν αὐτῆς φῶς ἐπὶ τῶν ἀγρῶν, ἐπὶ τῶν δασῶν, ἐπὶ τῶν ὕδατων καὶ ἐπὶ τῶν σιωπηλῶν κατοικῶν τῶν ἀνθρώπων. Οἱ ἀστέρες μαρμαρίζουσι λαμπροὶ εἰς τὸ στερέωμα καὶ δῖπτον ἐπὶ τῆς γῆς γλυκεῖας τὰς ἀκτῖνας αὐτῶν. Τὰ ἄνθη σιωπηλὰ σιτρεύουσι πρὸς τὸν οὐρανὸν τὰς τρυφερὰς αὐτῶν κάλυκας καὶ ἀναπέμποναι ἀλείφους εὐωδίας εἰς τοὺς ἀστέρας.

“Ολος ὁ κόσμος ζωογονεῖται, κινεῖται, ἀγάλλεται καὶ δοξάζει τὸν μέγαν Δημιουργὸν τῆς Πλάσεως κατὰ τὴν ὥραισιτάτην ταύτην ὥραν τοῦ ἔτους, κατὰ τὸ ἔαρ.

“Ο ἥλιος στέλλει ἐξ οὐρανοῦ τὸ γλυκὺ αὐτοῦ φῶς καὶ τὰς θερμὰς αὐτοῦ ἀκτῖνας. Τὰ νέφη ἀφίνουσι ἐπὶ τῆς γῆς τὰ ὕδατα αὐτῶν. Γεννῶνται δὲ καὶ τρέφονται καὶ αὐξάνουσι ἐκ τούτων ἄπειρα πλήθη ζώων καὶ φυτῶν. Οἱ ποταμοί, αἱ λίμναι καὶ αἱ θάλασσαι πληροῦνται ὑπὸ ἀναριθμήτων νέων ἰχθυυδίων. Τὰ ὄρη, τὰ δάση, αἱ πεδιάδες καὶ οἱ κοιλάδες πληροῦνται ὑπὸ ἀναριθμήτων νεαρῶν θηρίων καὶ ὑπὸ ἀπείρων νεαρῶν ἔρπειῶν καὶ ἐντόμων περρωτῶν καὶ ἀπιτέρων. Τὰ δένδρα καὶ οἱ θάμνοι πληροῦνται ὑπὸ ἀναριθμήτων νεαρῶν πτηνῶν.

Τὰ ὄρη, οἱ λόφοι, αἱ πεδιάδες, οἱ ἀγροί, οἱ κῆποι καὶ ὅλη ἡ γῆ λαμβάνουσι νέαν ζωὴν διὰ τῆς βλαστήσεως καὶ διὰ τῆς νέας ἀνθήσεως. Οἱ κλάδοι τῶν δένδρων καλύπτονται ὑπὸ νέων φύλλων καὶ ἐκ τῶν ὄζων αὐτῶν τῶν ἐξωγκωμένων ἀναδίδονται νέοι βλαστοί. Ὁ νέος κισσὸς περιελίσσεται περὶ τὰ δένδρα ζωηρὸς καὶ θαλερὸς. Τὰ κλήματα θάλλουσι. Οἱ ξηροὶ θάμνοι στολίζονται διὰ πρασίνων φύλλων καὶ διὰ ῥόδων εὐόσμων. Αἱ βάτοι καὶ πάντα τὰ δένδρα καλύπτονται ὑπὸ ἀνθέων. Αἱ μηλῆαι θάλλουσι. Ἡ ἐλαία προβάλλει εἰς τὸ φῶς τοῦ ἡλίου τὸν σιελινὸν καρπὸν αὐτῆς. Πάντα τὰ ὀπωροφόρα δένδρα ἀναδίδουσι μεταξὺ τῶν ἀνθέων τοὺς καρποὺς αὐτῶν. Οἱ κῆποι βρῖθουσι τρυφερῶν ῥόδων, οἱ ἀγροὶ εἶνε πλήρεις κρίνων καὶ ἴων ὥραισιτάτων, οἱ λειμῶνες, αἱ πεδιάδες, αἱ ὄχθαι τῶν θυμαίων καὶ ὅλη ἡ γῆ ἀναριθμήτων, πολυχρῶμων καὶ εὐωδῶν ἀνθέων. Ἀκόμη καὶ οἱ τοῖχοι τῶν ἐρειπίων καὶ οἱ ἰάφοι τῶν νεκρῶν δὲν μένουσι γυμνοί. Στολίζονται καὶ αὐτοὶ κατὰ τὴν μεγάλην ταύτην ἐορτὴν τῆς φύσεως διὰ χλόης τρυφερᾶς καὶ δι’ ἀνθέων πολλῶν καὶ ὡραίων.

“Ὅλα τὰ πλάσματα τοῦ Θεοῦ χαίρουσι κατὰ τὴν τερπνὴν ταύτην ὥραν τοῦ ἔτους. Εἰς τὴν θάλασσαν, εἰς τοὺς ποταμούς, εἰς τὰς λίμνας ζωηρότατα κινουῦνται οἱ ἰχθύες καὶ περιχαρῆ παίζουσι

τὰ ἰχθύδια. Ὑπὸ τὴν χλόην καὶ τοὺς θάμνους τῶν λειμώνων καὶ τῶν δασῶν ζωηρότατα ἔρπουσι τὰ ἔρπειτὰ καὶ ἀναρριχῶνται τὰ ἔντομα. Αἱ πεταλοῦνται εὐθυμότατα παίζουσι ἐπὶ τῶν ἀνθέων, πειῶσαι ἔδῶ καὶ ἔκει. Τὰ πιητὰ φαιδρότατα διασχίζουσι τὸν ἀέρα καὶ εὐθυμότατα ἀπὸ δένδρον εἰς δένδρον καὶ ἀπὸ θάμνου εἰς θάμνον πειῶσιν. Ὁ λέων ἡμερώτερον βρονχᾶται εἰς τὴν ἔρημον καὶ ἐκ χαρᾶς φρίσσει τὴν χαίτην αὐτοῦ. Οἱ σκύμνοι τῶν λεόντων καὶ τὰ νεογνὰ πάντων τῶν θηρίων περιχαρῆ σκιριῶσιν εἰς τοὺς βαθεῖς δρυμῶνας τῶν δασῶν καὶ εἰς τὰς πυκνὰς λόχμας τῶν ὄρεων. Τὰ ἄκακα παιδία φαιδρότατα παίζουσι ἐν τῷ μέσῳ τῶν ἀνθέων εἰς τοὺς κήπους καὶ περιχαρῆ δρέπουσι ἄνθη εἰς τοὺς λειμῶνας, ἵνα προσφέρωσι ταῦτα εἰς τὰς μητέρας αὐτῶν. Οἱ νεα-
 ρίαὶ καὶ αἱ νεάνιδες μετὰ γελῶτων σιολίζουσι τὰ στήθη αὐτῶν δι' ἀνθέων καὶ στεφανοῦσι τὴν κεφαλὴν αὐτῶν διὰ ῥόδων. Οἱ αὐλοὶ καὶ τὰ ἄσματα γλυκύτατα πληροῦσι τὸν ἀέρα καὶ πανταχοῦ ἀντηχοῦσι τὰ βήματα τῶν εὐθύμως χορευόντων. Χαρὰ καὶ ἀγαλλίασις πανταχοῦ. Ἀκόμη καὶ ὁ γέρον αἰσθάνεται μεγάλην εὐχαρίστησιν κατὰ τὸ ἔαρ, θερμαινόμενος ὑπὸ τῶν ἀπαλῶν ἀκτίνων τοῦ ἡλίου.

Ὅλα τὰ πλάσματα τοῦ Θεοῦ κινοῦνται καὶ ὄλα ἐργάζονται κατὰ τὴν ζωηρὰν ταύτην ὄραν τοῦ ἔτους. Ἡ νῆσσα κολυμβᾷ. Ὁ γέρονος ταξειδεύει. Ἡ μέλισσα σπλέγει ἐκ τῶν ἀνθέων τὴν εὐώδη ἔλκην, ἐξ ἧς κατασκευάζει τὸ μέλι αὐτῆς. Τὰ πιητὰ κατασκευάζουσι τὰς φωλεὰς των καὶ ζητοῦσι τροφήν δι' ἑαυτὰ καὶ διὰ τὰ μικρὰ αὐτῶν τέκνα. Οἱ κηπουροὶ καλλιεργοῦσι τοὺς κήπους αὐτῶν. Οἱ γεωργοὶ ἐργάζονται εἰς τοὺς ἀμπελῶνας καὶ εἰς τοὺς ἀγρούς αὐτῶν. Οἱ ναῦται ἐτοιμάζουσι διὰ μακρὰ ταξίδια τὰ πλοῖα αὐτῶν.

Ὅλα τὰ πλάσματα τοῦ Θεοῦ δοξολογοῦσιν, ἕκαστον διὰ τῆς ἰδίας αὐτοῦ γλώσσης, τὸν Πλάστην, κατὰ τὴν λαμπροτάτην ταύτην ὄραν τοῦ ἔτους. Ἐκ τῶν κοιλάδων ἀκούονται τὰ βληχίματα τῶν ποιμνίων, τὰ ὅποια βόσκουσιν ἐπὶ τῆς χλόης τῶν λειμώνων.

Ἐπὶ τὴν χλόην καὶ ὑπὸ τὰς σκιὰς τῶν θάμνων οἱ κύνταροι βομβοῦσιν. Εἰς τὸν ἀέρα οἱ κώνωπες τρίζουσι. Περὶ τὰς κάλυκας τῶν ἀνθέων αἱ μέλισσαι βομβοῦσιν. Ἐκ τῶν ὑψηλῶν, μεταξὺ γῆς καὶ οὐρανοῦ, ὁ κορυδαλλὸς σκορπίζει τὸ γλυκύτατον ἄσμα αὐτοῦ. Ἐκ τῶν λόχμας τῶν δασῶν καὶ τῶν κήπων ἀκούεται ἡ γλυκυτάτη φωνὴ τῆς ἀηδόνης. Ἐκ τῶν δένδρων εἰς δένδρον ἐπαναλαμβάνεται τὸ εὐθυμον ἄσμα τῶν σπίνων. Ἐκ τῶν θάμνων, τῶν ὀρέων καὶ τῶν βράχων, ἐκ τῶν δένδρων, τῶν κήπων καὶ τῶν δασῶν ἀνιηχοῦσι τὰ γλυκύτατα ἄσματα τῶν πτηνῶν. Ὅλα τὰ πλάσματα τοῦ Θεοῦ ἐκπέμπουσι χαρμωδῶς φωνάς, ἵνα δοξάσωσι τὸν Δημιουργόν, ὅστις τόσον ὥραϊα ἐποίησε τὴν γῆν καὶ τόσον ὥραϊον ἔκαμε τὸν κόσμον.

(Κατὰ τὰς θρησκευτικὰς μελέτας τοῦ Δ. Μαυροκορδάτου καὶ τοῦ ἀρχαίου Ἑλληνικοῦ ποιητοῦ).

31. Ἡ ἄνοιξις.

Ἦλθε πάλ' ἡ ἄνοιξις,
ἦλθαν τὰ λουλούδια,
πράσινα ἡ γῆ φθορεῖ
καὶ ἀνθίζει τὸ κλαρὶ
καὶ παντοῦ χαρᾶς χοροὶ
καὶ χαρᾶς τραγούδια.

Ἐλυσαν ἔς τὰς κορυφαῖς
τῶν βουνῶν τὰ χιόνια.
ἄνοιξ' ἡ τριανταφυλλιά,
κ' εἰς τὴν πρώτην τοὺς φῶλιά
ἦλθαν πάλι τὰ πουλιά,
κ' ἦλθανε τὰ κλάδια.

Ὅλ' ἡ φύσις χαρῶπι
χαίρεται καὶ ψάλλει.
Ψάλλετε καὶ σεῖς, παιδιά,
μὲ χαρούμενη καρδιά.
Ὁ χειμῶνας τὰ κλαδιά
θὰ μαράνη πάλι.

Ἄγγ. Βλάχος

32. Ἴδου τὸ ἔαρ ἦλθεν.

Ἴδου τὸ ἔαρ ἦλθεν! Ἡ λάλος χελιδὼν
τὴν φωλεάν της πάλιν εἰς στέγην τὴν ζητεῖ,
τὸ νύκτιόν της ἄσμα τονίζ' ἢ ἀηδῶν
κι ὁ εὐχαρις σπουργίτης εἰς δάση περπατεῖ.

Ἴδου τὸ ἔαρ ἦλθεν! Ἡ φύσις μειδιᾷ,
μὲ τάπητα ἀνθέων στολίζεται ἢ γῆ,
ὁ ῥύαξ κελαρύζει, φυλλαιάζουν τὰ κλαδιά,
κι ὠραία ἀνατέλλει ὡς νύμφη ἢ αὐγή.

Ἴδου τὸ ἔαρ ἦλθεν! Εἰς ἄκρας τῶν βουνῶν
ιδέτε πῶς ὁ γέρον χειμῶν ἀναχωρεῖ!
Ἀκούετε πῶς ψάλλουν τὰ σμήνη τῶν πτηνῶν;
Ἀνοιξατε τὰς θύρας, τὸ ἔαρ προχωρεῖ.

Ἴδου τὸ ἔαρ ἦλθεν! Ἐλθέ, ἐλθέ ταχύ.
Ὡ πόσον ἢ μορφὴ σου μοῖ εἶνε θελκτική!
Εἰς τὴν ἐπάνοδόν σου ἢ φύσις εὐτυχεῖ,
μὲ μύρα σὲ στολίζει, μὲ θεία μουσική.

N. I. Ἰγγλέσης

33. Ἡ ἀνοιξις.

Νὰ ἢ ἀνοιξις ἀρχίζει
καὶ τὸ δένδρον πρασινίζει.
Τί χαρά, τί χαρά.
Ὅλα εἶνε ἀνθηρά.

Οὐρανὸς καὶ γῆ γελοῦνε,
τὰ πουλάκια κελαδοῦνε.
Τὰ παιδιὰ μὲ τὰ τραγούδια
κόπτουν κόκκινα λουλούδια

(Τ Α Σ Ι Σ Γ')

5

Μαύρας πτέρυγας ἀπλόνει
καὶ πετᾷ τὸ χελιδόνι.
Ὅλ' ἢ γῆ εὐωδιάζει
καὶ ἡ χλόη τὴν σκεπάζει.

Ἀπδὼν μὲ χάριν ψάλλει
τῆς ἀνοίξεως τὰ κάλλι.
Καὶ ἡμεῖς χειροκροτοῦμεν
καὶ τὸν Πλάστην ἀνυμνοῦμεν.

Ἄλ. Κατακουζηνός

Σ' ΑΛΛΟΤΡΙΟΠΡΑΓΜΟΣΥΝΗ ΚΑΙ ΠΟΛΥΠΡΑΓΜΟΣΥΝΗ

54. Ἐρίφιον καὶ λύκος.

Ἐρίφιόν τι ἀπεχωρίσθη ἐκ τοῦ ποιμνίου καὶ περιεπλανᾷτο μόνον. Αἶφνης παρουσιάζεται εἰς λύκος. Ὁ λύκος, ἅμα εἶδε τὸ ἐρίφιον μόνον, ὤρμησεν ἐναντίον του, τὸ συνέλαβε καὶ ἦτο ἕτοιμος νὰ τὸ φάγη. Τὸ ἐρίφιον ἦτο χαμένον. Κάμμιαν ἐλπίδα δὲν εἶχε νὰ σωθῆ. Τὸ ποιμνιὸν του ἦτο μακρὰν, καὶ οἱ σκύλοι δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ ἴδωσι τὸν λύκον.

Ἐν τῇ ἀπελπισίᾳ του λέγει τὸ κακόμοιρον πρὸς τὸν λύκον: «Τώρα ἐγὼ εἶμαι καὶ εἶμαι χαμένον. Σὺ ἐξάπαντος θὰ μὲ φάγῃς μετ' ὀλίγον. Δὲν μὲ ἀφίνεις τοῦλάχιστον νὰ χαρῶ ὀλίγον, πρὶν ἀποθάνω, καὶ οὕτως εὐθυμον καὶ εὐχαριστημένον νὰ μὲ φάγῃς; Θὰ εἶμαι πολὺ νοστιμώτερον, ἐὰν μὲ φάγῃς εὐχαριστημένον παρά λυπημένον. Πόσον ἐπιθυμῶ νὰ χορεύσω ὀλίγον! Δὲν μοῦ κάμνεις τὴν χάριν νὰ μοῦ σφυρίξῃς κἀνὲν τραγούδιον τοῦ χοροῦ;».

Ὁ λύκος, ὅστις ἦτο βεβαιότατος, ὅτι δὲν ἦτο δυνατὸν πλέον νὰ τοῦ φύγῃ τὸ ἐρίφιον καὶ ὅτι ἐξάπαντος θὰ τὸ

ἔτρωγε μετ' ὀλίγον, ἐσκέφθη, ὅτι θὰ ἦτο νοστιμώτερον, ἂν τὸ ἔτρωγεν εὐχαριστημένον παρά λυπημένον, καὶ διὰ τοῦτο ἔστερξε νὰ σφυρίξῃ. Ἦρχισε λοιπὸν νὰ σφυρίξῃ ἐν τραγούδιον τοῦ χοροῦ καὶ ἐν τῷ μεταξύ τὸ ἐρίφιον ἐχόρευεν.

Ἐνῶ ὁ λύκος ἐσφύριζε τὸ τραγούδιόν του, οἱ σκύλοι, οἵτινες ἦσαν ἐκεῖ παρακάτω εἰς τὸ ποίμνιον, ἤκουσαν τὰ σφυρίγματα καὶ ἐνόησαν, ὅτι ἐκεῖ κάτω κάπου θὰ ἦτο κἀνεὶς λύκος. Ἐτρεξαν λοιπὸν πρὸς τὸ μέρος, ἐκ τοῦ ὁποίου ἤρχοντο τὰ σφυρίγματα, καὶ εἶδον τὸν λύκον.

Τότε εὐθὺς ὤρμησαν ἐναντίον του, διὰ νὰ τὸν συλλάβωσι καὶ τὸν σχίσωσιν. Ὁ λύκος, ἅμα εἶδε τοὺς σκύλους, ἀφῆκε καὶ σφυρίγματα καὶ χοροὺς καὶ ἐρίφιον, καὶ ἔφυγεν ὅσον ἠδύνατο ταχύτερον. Οἱ σκύλοι κατεδίωξαν αὐτὸν μέχρι τινός, καί, ἀφοῦ δὲν ἠδυνήθησαν νὰ τὸν συλλάβωσι, τὸν ἀφῆκαν καὶ ἐπέστρεψαν εἰς τὸ ποίμνιον.

Ὁ λύκος, ὅτε ἔμεινε μόνος καὶ δὲν εἶχε πλέον κἀνεῖνα φόβον ἀπὸ τοὺς σκύλους, ἐσυλλογίζετο ὅλα, ὅσα τοῦ συνέβησαν, καὶ ἔλεγε μὲ τὸν νοῦν του· «Καλὰ νὰ πάθω! Τί ἤθελον ἐγὼ τὰ τραγούδια! Ἐγὼ εἶμαι λύκος, τί μοῦ ἐχρειάζεται νὰ γείνω μουσικός; Ἐκαστος πρέπει νὰ ἀσχολῆται εἰς τὸ ἔργον του. Ὅστις ἀφίνει τὸ ἰδικόν του ἔργον καὶ ἐπιχειρεῖ ἄλλο, αὐτὸς βλάπτεται, ὅπως ἐγώ, ὅστις ἔχασα τὸ ἐρίφιον, καὶ κινδυνεύει νὰ ἀφανισθῇ, ὅπως ἐγώ, ὅστις ἐκινδύνευσά νὰ χάσω τὴν ζωὴν μου ἐκ τῶν σκύλων». Λισώπειος μῦθος

— Δυὸ καρπούζια σὲ μιὰ μασχάλῃ δὲν βαστοῦνται.

— Δυὸ λαγούς ὄταν κυνηγᾷς, καὶ οἱ δυὸ θεὸ νὰ σοῦ φύγουν.

33. Πίθηκος καὶ ἄλιεῖς.

Ἄλιεῖς τινες ἦλθον εἰς τινὰ ποταμὸν νὰ ἀλιεύσωσιν. Ἐρριψαν τὰ δίκτυα εἰς τὸν ποταμὸν, ἀνέμειναν ὀλίγον καὶ

ἔπειτα ἔσυραν αὐτὰ εἰς τὴν ξηράν. Ἄφροῦ συνέλεξαν τὰ ὀψάρια, ὅσα εὗρον εἰς τὰ δίκτυα, καὶ τὰ συνήθροισαν εἰς τὰ κοφίνια, ἀπεσύρθησαν ὑπὸ τὴν σκιάν μεγάλου δένδρου, διὰ νὰ φάγωσι καὶ νὰ ἀναπαυθῶσιν ὀλίγον.

Ὅχι μακρὰν ἀπ' ἐκεῖ, ἐπὶ τῆς κορυφῆς ὑψηλοῦ τινος δένδρου, ἐκίνητο πίθηκός τις, ὅστις μετὰ πολλῆς προσοχῆς παρατήρει ὅλα, ὅσα ἔκαμνον οἱ ἄλιεῖς. Ἐπειδὴ δὲ οἱ πίθηκοι εἶνε πολὺ μιμητικά ζῶα, ἤθελε νὰ καμῆ καὶ αὐτὸς ὅ, τι ἔκαμνον οἱ ἄλιεῖς, καὶ κατέβη ἐκ τοῦ δένδρου καὶ ἦλθεν εἰς τὴν παραλίαν, ὅπου ἦσαν ἐξηπλωμένα τὰ δίκτυα. Ἄφροῦ παρατήρησεν αὐτὰ καλὰ καλὰ, ἐπεχείρησεν ἔπειτα νὰ τὰ ρίψῃ εἰς τὸν ποταμόν, ὅπως εἶχεν ἴδῃ τοὺς ἄλιεῖς νὰ κάμνωσιν. Ἀλλὰ περιεπλάκη εἰς αὐτὰ καὶ δὲν ἠδύνατο νὰ ἐλευθερωθῆ καὶ νὰ φύγῃ.

Οἱ ἄλιεῖς, ὅτινες ἐγευματίζον ἐκεῖ πλησίον, εἶδον τὸν πίθηκον, ὅτι περιετυλίχθη εἰς τὰ δίκτυα, καὶ ἐφοβήθησαν μήπως τὰ σχίσῃ. Ἦλθον λοιπὸν ἐκεῖ τρέχοντες, συνέλαβον τὸν πίθηκον, τὸν ἔδειραν καὶ ἔπειτα τὸν ἀπέλυσαν.

Ὅτε ὁ πίθηκος ἀνέβη πάλιν ἐπὶ τῆς κορυφῆς τοῦ δένδρου, ἐσυλλογίζετο τί ἔπαθε καὶ ἔλεγε μὲ τὸν νοῦν του· «Καλὰ νὰ πάθω! Τί ἤθελα ἐγὼ νὰ ἀφήσω τὰ δάση, ὅπου ἐγεννήθη, καὶ τὰ δένδρα, ὅπου ἔζησα ἕως τόρα, καὶ νὰ καταβῶ εἰς τοὺς ποταμοὺς καὶ νὰ ἀναμιχθῶ μὲ δίκτυα καὶ ἄλιεῖς καὶ ὀψάρια; Τί ἤθελα ἐγὼ νὰ ἀλιεύσω, ἀφροῦ ποτὲ δὲν ἔμαθον τὴν ἀλιευτικὴν;».

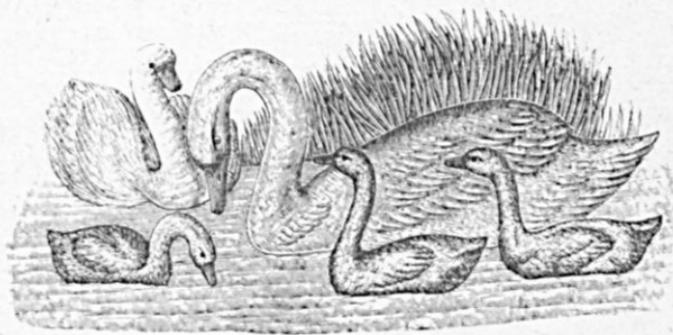
Λισώπειος μῦθος

— Ἡ παπᾶς παπᾶς ἢ ζευγᾶς ζευγᾶς ἢ καθάριος μυλωνᾶς

— Ὅποιος ἀνακατόνεται σὲ πολλὰ, λίγα βγάζει πέρα.

36. Χελιδόνες καὶ κύκνοι.

Αἱ χελιδόνες κατηγοροῦν ποτὲ τοὺς κύκνους καὶ ἔλεγον πρὸς αὐτούς· « Ἡμεῖς ζῶμεν εἰς τὰς πόλεις καὶ εἰς τὰ χωρία, ἡμεῖς κτίζομεν τὰς φωλεάς μας εἰς τὰς οἰκίας τῶν ἀνθρώπων καὶ ἄδομεν ἀπὸ πρωῆς μέχρι νυκτὸς μεταξὺ αὐτῶν. Διατί καὶ σεῖς δὲν ζῆτε καὶ δὲν ἄδετε ὅπως καὶ ἡμεῖς; Διατί σεῖς ζῆτε εἰς τοὺς λειμῶνας καὶ εἰς τοὺς ποταμούς, μακρὰν τῶν ἀνθρώπων; Διατί σεῖς, ὅταν ἄδητε, ἄδετε πολὺ ὀλίγον καὶ πάντοτε εἰς τὰς ἐρημίας, ὅπου κανεῖς δὲν εἶνε νὰ σᾶς ἀκούσῃ;

Κύκνοι

Βεβαίως γνωρίζετε ὅτι ἄδετε πολὺ κακῶς, καὶ διὰ τοῦτο ἐντρέπεσθε τοὺς ἀνθρώπους. Ἐὰν καὶ σεῖς ἤδετε τόσον καλῶς, ὅσον ἡμεῖς, τότε καὶ σεῖς θὰ ἐζῆτε μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων καὶ δὲν θὰ ἐφεύγετε εἰς τὰς ἐρημίας».

Οἱ κύκνοι, ἐπειδὴ ἀπεστρέφοντο τὰς χελιδόνας διὰ τὴν φλυαρίαν αὐτῶν, οὐδεμίαν ἀπάντησιν ἔδιδον εἰς αὐτάς. Ἐξηκολούθουν νὰ κολυμβῶσιν εἰς τὰ καθαρὰ καὶ ὀροσερὰ νερά αὐτῶν καὶ νὰ παίζωσιν ἀναμεταξύ των τὰ ὠραῖα καὶ χαριτωμένα παιγνίδια αὐτῶν μετὰ πολλῆς ζωηρότητος καὶ μετὰ μεγάλης εὐχαριστήσεως. Ἄλλ' αἱ χελιδόνες δὲν ἄρνον

αὐτοὺς εἰς ἡσυχίαν. Ἐπανελάμβανον πάντοτε τὰς φλυαρίας τῶν καὶ τοὺς ἠνώγλων πολὺ. Τότε ἀπεφάσισαν καὶ αὐτοὶ νὰ λαλήσωσι καὶ εἶπον πρὸς αὐτάς· « Ἡμεῖς, ἂν ζῶμεν εἰς τοὺς λειμῶνας καὶ εἰς τοὺς ποταμοὺς καὶ εἰς τὰς ἐρημίας, μακρὰν τῶν ἀνθρώπων, τὸ κάμνομεν, διότι ἔχομεν διάκρισιν καὶ δὲν θέλομεν νὰ ἐνοχλῶμεν κἀνενα. Ἡμεῖς, ἂν δὲν ἄδωμεν πολὺ, ἄδομεν ὅμως τὰ ὀλίγα ἄσματα ἡμῶν μετὰ τὸς ἡμετέρας χάριτος καὶ τέχνης, ὥστε οἱ ἄνθρωποι δὲν βαρύνονται νὰ περιπατήσωσιν ὥρας πολλὰς, διὰ νὰ ἔλθωσι νὰ μᾶς ἀκούσωσιν, ἐνῶ ἀπὸ σᾶς κἀνεὶς δὲν εἶνε εὐχαριστημένος. Ὅλοι σᾶς βαρύνονται καὶ σᾶς ἀηδιάζουν, ὅταν ἀρχίζετε τὰς ἀτελευτήτους φλυαρίας σας, καὶ ὅλοι φεύγουσιν, ὅταν ἀνοίξετε τὸ στόμα σας καὶ ἀρχίσητε τὰ ὀχληρὰ τιτυβίσματά σας. Δὲν ἐμάθετε ἀκόμη, ὅτι εἰς τὸν κόσμον αὐτὸν εἶνε χιλιάκις προτιμότερον νὰ κάμνη τις ὀλίγα, καὶ τὰ ὀλίγα αὐτὰ νὰ τὰ κάμνη ὀρθὰ καὶ καλὰ, παρὰ νὰ κάμνη πολλὰ, καὶ νὰ τὰ κάμνη ὅλα ἄθλια καὶ ἐλεεινά; ».

Λισώπειος μῦθος

— Ἡ χορεύετε καλά ἢ ἀφήτε τὸ χορὸ.

37. Ἡ χελιδὼν.

Ἡ χελιδὼν εἶνε πτηρὸν ὠδικόν, συγγενὲς τῆς καρδερίνας, τοῦ κοσσύφου καὶ τῶν λοιπῶν ὠδικῶν πτηνῶν. Τὸ σῶμα αὐτῆς εἶνε μικρὸν καὶ κομψόν. Τὸ θάμφος βραχὺ καὶ πλατὺ κατὰ τὴν βάσιν, ὁξὺ καὶ κυρτὸν κατὰ τὸ ἄκρον. Τὸ στόμα παρὰ πολὺ μέγα· δύναται νὰ ἀνοίξη μέχρι κάτωθεν τῶν ὀφθαλμῶν. Ὁ λαιμὸς βραχύς. Αἱ πτέρυγες μακραι καὶ σιENAί, ἔχουσαι μακρότατα τὰ πρῶτα πτερὰ. Ἡ οὐρὰ διχασμένη, ἔχουσα τὰ ἐξωτερικὰ πτερὰ πολὺ μεγαλῆτερα τῶν ἐσωτερικῶν καὶ ὁμοιάζουσα μὲ ψαλίδιον. Οἱ πόδες βραχεῖς καὶ ἀσθενεῖς, οἱ δάκτυλοι μικροὶ καὶ λεπτοί, οἱ ὄνυχες

μικροί. Τὸ χρώμα μαῦρον κατὰ τὴν δάχιν καὶ λευκὸν κατὰ τὸν λαιμὸν καὶ κατὰ τὰ κάτω μέρη.

Αἱ χελιδόνες εὐρίσκονται εἰς ὅλα τὰ μέρη τῆς γῆς. Ἐδῶ εἰς τὸν τόπον μας ἔρχονται τὸ ἔαρ καὶ φεύγουσι κατὰ τὸ φθινόπωρον. Ζῶσι βίον οἰκογενειακόν. Κατοικοῦσιν ἐπὶ τῶν ὑψηλῶν δένδρων, ἐντὸς ἐρειπίων, ὑπὸ τὰς στέγας καὶ ὑπὸ οἰονδήποτε ἄλλο προεξέχον μέρος τῶν κατοικουμένων οἰκιῶν. Πάντοτε ὅμως εἰς φωλεάς, τὰς ὁποίας κατασκευάζουσι πολὺν τεχνικῶς. Τίκτουσι δις τοῦ ἔτους ἀνὰ τέσσαρα ἕως ἕξ ὠὰ ἑκάστοτε καὶ νεοτιτοποιοῦσι δις τοῦ ἔτους. Τρώγουσι κάμπας, κώνωπας, μυίας, μελίσσας, τέττιγας, ἀκρίδας, πεταλούδας, κανθάρους καὶ διάφορα ἄλλα ἔντομα βλαπτικώτατα εἰς τὰ φυτά.

Αἱ χελιδόνες βαδίζουσι πολὺν κακῶς, πετώσι πολὺν ἑλαφρῶς, πολὺν ταχέως καὶ συνεχῶς ἐπὶ ἀρκετὸν χρόνον. Βλέπουσιν ἐξαίρετα καὶ ἔχουσι μνήμην τοῦ τόπου ἀξιοθαύμαστον. Φεύγουσι κατὰ τὸν χειμῶνα, ταξειδεύουσι μακρυνὰ ταξειδία, λείπουσι πολλοὺς μῆνας, ἐπιστρέφουσι τὸ ἔαρ καὶ εὐρίσκουσιν ἀσφαλέστατα τὴν μικρὰν τῶν φωλεῶν κάτωθεν τῆς στέγης.

Αἱ χελιδόνες κτίζουσι τὰς φωλεάς αὐτῶν πολὺν τεχνικῶς καὶ πολὺν σοφῶς.

Φέρουσι διὰ τῶν δακτύλων τῶν ποδῶν αὐτῶν ἄχυρα, πηλόν, τρίχος καὶ μαλλίον, ἀναμιγνύουσι τὰ ἄχυρα μετὰ τοῦ πηλοῦ, ἀπαράλλακτα ὅπως καὶ οἱ κτίσται. Προσκολλῶνται διὰ τῶν ὀνύχων εἰς τὸν τοῖχον τῆς οἰκίας, ὅπου θέλουσι γὰ κτίσωσι τὴν φωλεάν. Ὄθουσι διὰ τῆς οὐρᾶς τῶν τῶν πηλόν καὶ τὸν κολλῶσι στερεὰ εἰς τὸν τοῖχον, τὸν θέτουσι κατὰ σειρὰν καὶ κατασκευάζουσι κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον τὰ θεμέλια τῆς φωλεῆς. Ἐπειτα φεύγουσιν, ἀφίνουσι γὰ

Χελιδόν

ξηρανθῆ πρῶτον ὅτι ἐκτισαν καὶ μετὰ ταῦτα ἐπισιρέφουσι καὶ ἐξακολουθοῦσι πάλιν τὴν ἐργασίαν αὐτῶν. Θέτουσι τὰ μεγαλύτερα καὶ τὰ σκληρότερα ἄχυρα κάτω κάτω, τὰ μικρότερα καὶ ἐλαφρότερα ἐπάνω ἐπάνω. Ἀφίνουσι μίαν ὀπήν, διὰ τὰ ἐμβαίνουσι καὶ διὰ τὰ ἐκβαίνουσι, καὶ οὕτως οἰκοδομοῦσιν αὐτὰς στερεωτάτας καὶ τόσον εὐρυγῶρους, ὅσον χωροῦσιν αὐτὰς καὶ τὰς μικρὰς τῶν οἰκογενείας. Στρώνουσι ἔπειτα τὸ ἔδαφος μὲ ἄχυρα, μὲ τρίχας καὶ μὲ μαλλία, καὶ εἶνε ἔτοιμος πλέον ἢ φωλεά.

Αἱ χελιδόνες, ὅταν λείπη ὁ πηλὸς καὶ δὲν δύνανται τὰ εὔρωσι τοιοῦτον, ὄπιονται ἐντὸς τοῦ ὕδατος, βρέχονται καλά, κυλίνονται εἰς τὸ χῶμα, λαμβάνουσι μὲ τὸ θάμφος τῶν τὴν λάσπην, ἥτις γίνεται κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον εἰς τὰ περὰ τῶν, καὶ ἐξακολουθοῦσι τὴν οἰκοδομήν μέχρι τέλους. Ὅταν δὲν δύνανται τὰ εὔρωσι κατὰ γῆς μαλλίον, κάθηται ἐπὶ τῶν προβάτων, ἀποσπῶσι διὰ τοῦ θάμφους καὶ τῶν ὀνύχων αὐτῶν ὀλίγον μαλλίον ἀπ' αὐτῶν, τὸ φέρουσι εἰς τὰς φωλεὰς τῶν καὶ στρώνουσι αὐτὰς. Ὅταν βλαβῆ μέρος τι τῆς φωλεᾶς ἢ λείψῃ τι, τὸ ἐπιδιορθώνουσι πολὺν τεχνικῶς καὶ τὸ ἀναπληροῦσι πολὺν ἐπιμελῶς.

Ὅταν κατὰ τὸν χειμῶνα, ὅτε μένουσι αἱ φωλεαὶ τῶν ἔρημοι, ἔλθωσι καὶ κατοικήσωσιν εἰς αὐτὰς οἱ σπουργῖται, πρέπει τὸ ἔαρ, ὅταν ἔλθωσιν αἱ χελιδόνες, τὰ φύγωσιν ἄλλως συγκροεῖται μάχη δεινὴ. Ὅταν ὁμως καὶ μετὰ τὴν μάχην δὲν κατορθωθῆ τὰ ἐκδιωχθῶσιν οὗτοι, τότε συνάζονται πολλοὶ ὁμοῦ, φέρουσι ἀπὸ ὀλίγην λάσπην εἰς τοὺς ὀνύχας καὶ φράττουσι τὴν ὀπήν τῆς φωλεᾶς. Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον οἱ σπουργῖται κλειόμενοι ἐντὸς τῆς φωλεᾶς ἀποθνήσκουσι. Μετὰ τινος ἡμέρας ἔρχονται αἱ χελιδόνες, ἀνοίγουσι τὴν ὀπήν, ὄπιουσι τὰ πτώματα τῶν σπουργιτῶν κάτω εἰς τὸν δρόμον καὶ κάθηται αὐταὶ εἰς τὴν φωλεάν τῶν.

Ἐνόσῳ ἢ φωλεὰ μένει καὶ δὲν ἀφανίζεται, κάθηται εἰς αὐτὴν πάντοτε τὸ ἴδιον ζεῦγος. Ὅταν αὐτὸ ἀποθάνῃ, κάθηται τὰ τέκνα αὐτῶν, ὅπως γίνεται καὶ εἰς τοὺς ἀνθρώπους. Ὅταν ἐπανέλθωσι κατὰ τὸ ἔαρ καὶ δὲν εὔρωσι τὴν φωλεάν τῶν ἢ εὔρωσιν αὐτὴν

ἠφανισμένην, ληποῦνται ὑπερβολικά. Ἔρχονται εἰς τὸν τόπον, ὅπου ἦτο αὐτή. Θρηνοῦσι διὰ τὸν ἀφανισμόν της. Πειῶσιν ἐδῶ καὶ ἐκεῖ, πειῶσιν ἐπάνω καὶ κάτω, συνάζονται καὶ ἄλλαι πολλαί, ἔρχονται καὶ φεύγουσιν, ἔχουσι πολλὴν ἀνησυχίαν, τερετίζουσι πενήμιως καὶ κατὰ πολλοὺς τρόπους δεικνύουσι τὴν μεγάλην λύπην αὐτῶν. Ἐπειτα μετὰ πολλὰς ἡμέρας ἀποφασίζουσιν ἐπὶ τέλους καὶ κτίζουσιν ἄλλην.

Αἱ χελιδόνες εἶνε πιτηρὰ κοινωνικά, ζωηρὰ καὶ πολὺ εὐθυμα. Κτίζουσι τὰς φωλεὰς των εἰς τὸ αὐτὸ μέρος κατὰ σειράν, διὰ τὰ ἔχουσι συντροφίαν καλήν. Κάθηται ὅπου ταῖς ἀρέσκει. Ἀνοίγουσι τὸ μέγιστον στόμα αὐτῶν καὶ μετὰ πολλῆς χαρᾶς τιτυβίζουσιν ἐπὶ ὄρας πολλὰς. Παίζουσιν εἰς τὸν ἀέρα ζωηρότατα. Συνάζονται πολλαὶ ὁμοῦ, πειῶσιν ὑψηλά, πειῶσι χαμηλά, πειῶσι τάχιστα πειῶσι βραδέως, κνηγεῖ ἢ μία τὴν ἄλλην, ἢ μία ὑπάγει καὶ ἢ ἄλλη ἔρχεται, περιφέρονται ὄλαι ὁμοῦ γύρω τριγύρω πότε εἰς μικροὺς καὶ πότε εἰς μεγαλιτέρους κύκλους καὶ ὄλαι χαίρουσι καὶ ὄλαι τιτυβίζουσιν εὐθυμώτατα. Ὅταν τὰ παιγνίδια ταῦτα γίνονται περὶ τὴν ἐσπέραν, εἶνε σημεῖον ἀσφαλές, ὅτι ὁ καιρὸς κατὰ τὴν ἀκόλουθον ἡμέραν θὰ εἶνε πολὺ καλός.

Αἱ χελιδόνες ἀγαπῶσι τὰς συντρόφους των καὶ θνσιάζονται διὰ τὰ τέκνα των. Ὅταν θέλωσι τὰ κτίσασιν τὴν φωλεάν των, ἐργάζονται ὁμοῦ καὶ ἢ ἄρην καὶ ἢ θήλειαν πρὸς τοῦτο. Ὅταν ἢ θήλειαν ἐπωάζῃ, ἢ ἄρην φέρει τροφήν εἰς αὐτὴν καὶ τὴν τρέφει. Ὅταν γεννηθῶσιν οἱ νεοσσοί, τοὺς περιποιοῦνται οἱ γονεῖς αὐτῶν μετὰ τῆς αὐτῆς τρυφερότητος καὶ οἱ δύο. Ὅταν εἶνε ὀλίγον σκληρὸν τὸ σιρῶμα τῆς φωλεᾶς, ἵνα μὴ ὑποφέρωσιν οἱ νεοσσοί, οἱ ὅποιοι εἶνε γυμνοί, χωρὶς πίλα, τρέχει ὁ πατήρ ἢ ἡ μήτηρ καὶ εὐρίσκει μαλίον καὶ σιρῶνει αὐτὸ ὑποκάτω τῶν τέκνων του. Ὅταν ὁ εἰς τῶν γονέων κάθηται εἰς τὴν φωλεάν καὶ θερμαίνει τοὺς γυμνοὺς νεοσσοὺς μετὰ τὰς πτέρυγας του, ὁ ἄλλος τρέχει καὶ φέρει τροφήν δι' ὄλους. Ὅταν οἱ γονεῖς φέρωσι τὴν τροφήν, οἱ νεοσσοὶ προβάλλουσιν ἐκ τῆς φωλεᾶς τὰς μικρὰς κεφαλὰς αὐτῶν, πιπιρίζουσι περιχαρεῖς καὶ

ἀνοίγουσιν ὅλοι τὰ μικρὰ στόματα αὐτῶν. Οἱ γονεῖς ἐμβάλλουσι τὴν τροφήν εἰς τὸ στόμα τοῦ πρώτου τέκνου καὶ φεύγουσιν. Ἐπειτα ἔρχονται πάλιν φέροντες νέαν τροφήν, ἐμβάλλουσι αὐτὴν εἰς τὸ στόμα τοῦ δευτέρου καὶ πάλιν φεύγουσι, καὶ οὕτω καθ' ἑξῆς, μέχρις ὅτου φέρωσι τροφήν εἰς ὅλους. Ὅταν οἱ νεοσσοὶ καταπέσωσιν ἐκ τῆς φωλεᾶς κατὰ γῆς, τοὺς λαμβάνουσι οἱ γονεῖς αὐτῶν τὸν ἕνα μετὰ τὸν ἄλλον καὶ τοὺς φέρουσι πάλιν εἰς τὴν φωλεάν των. Τὰ τέκνα γνωρίζουσι τοὺς γονεῖς των καὶ κάθηται ἡσυχά, δὲν κινουῦνται διόλου. Ὅταν οἱ νεοσσοὶ γείωσιν ἱκανοὶ νὰ πειῶσιν, οἱ γονεῖς φέρουσιν αὐτοὺς ἔξω τῆς φωλεᾶς καὶ τοὺς διδάσκουσι νὰ ζητῶσι, νὰ εὐρίσκωσι καὶ νὰ λαμβάνωσι τὴν τροφήν των.

Αἱ χελιδόνες εἶνε πολλὸν ὠφέλιμα ζῶα. Τρώγουσιν ἀναριθμήτους κάμπας καὶ ἔντομα, τὰ ὅποια ἀφαιρίζουσι τὰ φητιά. Οἱ ἄνθρωποι διόλου δὲν τὰς πειράζουσι. Μάλιστα εἰς πολλὰ μέρη τὰς περιποιῶνται καὶ τὰς σέβονται πολὺ. Χαίρουσιν, ὅταν βλέπωσιν αὐτὰς νὰ ἐπανέρχονται, διότι μετ' αὐτῶν ἐπανέρχεται καὶ τὸ ἔαρ, καὶ λυποῦνται, ὅταν τὰς βλέπωσι νὰ φεύγωσι, διότι μετ' αὐτῶν φεύγουσι καὶ αἱ καλὰ ἡμέραι τοῦ θέρους καὶ τοῦ φθινοπώρου, καὶ ἔρχονται αἱ ψυχραὶ τοῦ χειμῶνος.

Αἱ χελιδόνες ἀγαπῶσι τοὺς ἀνθρώπους. Πειῶσι πλησίον αὐτῶν εἰς τὰς ὁδοὺς. Ἔρχονται εἰς τὰς οἰκίας αὐτῶν καὶ κίττουσι τὰς φωλεὰς των. Εἶνε βέβαιαι, ὅτι οὐδεὶς ἄνθρωπος εἶνε τόσον κακός, ὥστε νὰ θελήσῃ νὰ τὴς ἐνοχλήσῃ καὶ νὰ τὰς βλάψῃ.

38. Χελιδόνισμα.

Χελιδόνη ἔρχεται,	Τὰ πουλάκια κελαδοῦν,
θάλασσα ἀπέρασε,	τὰ δενδράκια φυλλανθοῦν,
τὴ φωλιά θεμέλιωσε	τὰ ὄρνιθια νὰ γεννοῦν
κάθισε καὶ ἄλαλησε·	ἀρχινοῦν καὶ νὰ κλωσσοῦν.

—Μάρτη, Μάρτη βροχερέ,
καὶ Φλεβάση χιονερέ,
ὁ Ἀπρίλης ὁ γλυκὺς
ἔφθασε, δὲν εἶν' μακρὺς.
Τὰ κοπάδια ἀρχινοῦν
ν' ἀναβαίνουν εἰς τὰ βουνά,
τὰ κατσίκια νὰ πηδοῦν
καὶ νὰ τρώγουν τὰ κλαδιά.

Ζῶα, ἄνθρωποι πουλιά,
χαίρονται ἀπὸ καρδιά.

Ἰθ. Χριστόπουλος

59. Τὸ χελιδονάκι.

Στάσου, ταξειδεύτρα μου χελιδόνα, στάσου·
κάτω ἀπὸ τὴ στέγη μας κτίσε τὴ φωλιά σου.

Ἐλα ναῦρης ἄσυλο εἰς τὸ πτωχικό μας
καὶ νὰ γείνης φίλος μας καὶ πουλὶ ἴδικό μας.

Ἐπίτι σου τὸ ἴπίτι μας κι ὅλα μας ἴδικά σου·
κάμε ταῦγουλάκια σου, βγάλε τὰ πουλιά σου.

Ἐτὸ πτωχό μας ἄσυλο εἰς ἄσφαλισμένη,
ἱεροὶ ἴσάν ἄγγελοι εἶν' ἐδῶ οἱ ξένοι.

Ἰθ. Τανταλίδης

60. Ἡ φωλιά.

Ἐ τὴ μαύρη τὴ σπηλιὰ, τὴν καπνισμένη
ἀπ' τὴ φωτιά, ἴπου ἀνάβουν οἱ ψαράδες,
τὰ χελιδόνια ἔχουνε χτισμένη
φωλιά, μέσα ἴς τοῦ βράχου τῆς σχισμάδαις.

Ὀλνιμερὶς φωνάζουν καὶ γυρίζουν
ἐδῶ κ' ἐκεῖ μὲ πέταγμ' ἔλαφρό,
πότε τὰ χεῖλια τῆς σπηλιῆς ἀγγίζουν
καὶ πότε τοῦ πελάγου τὸν ἀφρό.

Ψαράδες, ἴπου ψαρεύουν μὲ τὴν τράτα,
κυττάζουν μὲ ἀγάπη τὴ φωλιά τους,
τὰ γλήγορα φτερά τους τὰ σπαυῦατα
κι ἀκοῦνε τὸ μικρὸ κελάδημά τους.

Παράξενα ἢ φύσις ταιριασμένα,
 χαρίζει 'ς τὴ σπιλῆνὰ τρολλὰ πουλιά·
 καὶ 'ς τὰ βουβά τὰ βράχια τάγριεμμένα
 ἀχτῖδα ἀγάπης, πρόσχαρον φωλιά.

Ν. Δαμιανός

61. Ἡ ἀναχώρησις τῆς χελιδόνας.

Πέτα, καλοκαιρινὸ πουλί,
 πέτα, χελιδόνα μ' ἀπαλί.
 Ψύχρα 'ς τὰ ἕψηλὰ ἔπεσε βουνά,
 πᾶς νὰ ζεσταθῆς 'ς τὰ μεσημβρινά.
 Πέτα, ἄλλος κόσμος σὲ καλεῖ.

Φεύγεις, δὲν γυρνᾶς νὰ μᾶς ἰδῆς,
 φεύγεις πλέον δὲν μᾶς κελαδεῖς.
 Πίσω σου σκληρὸς ὁ βορρᾶς φυσᾶ,
 ἔρχετ' ἢ χιών, ὁ χειμὼν λυσοῦ.
 Φεύγεις κ' εἶν' ἢ φύσις ἀνδύς.

Ἐλα, διέ μας ἄλλην μιὰ φορά,
 ἔλα διέ τὰ πάντα λυπηρά.
 Ὡς τὸν πικρὸν αὐτὸν ἀποχωρισμὸν,
 τὸν ὑστερινὸν ψάλλε ἀσπασμὸν.
 Ἐλα, πρὶν ἀνοίξης τὰ φτερά.

Πότε πάλιν θὰ μᾶς θυμηθῆς;
 πότε ξενιτειαῖς θὰ βαρεθῆς;
 Ὁ καιρὸς πετᾶ, ὁ χειμὼν περνᾶ,
 Μάρτης καὶ χαρὰ μετ' αὐτὸν γυρνᾶ.
 Πότε 'ς τὴ φωλιά σου θὰ βρεθῆς;

Πέτα, καλοκαιρινὸ πουλί,
πέτα, σύννεφο μᾶς ἀπειλεῖ.
Τὰ βουνὰ βογκοῦν, ἡ ζωὴ θρηνεῖ,
κλαί' ὁ οὐρανὸς καὶ τὸ πᾶν πονεῖ.
Πέτα, 'εἰς τὸ καλόν, ὦρα καλή!

Ἡλ. Τανταλίδης

Ζ'. ΦΙΛΑΝΘΡΩΠΙΑ

62. Ὁ μικρὸς καπνοδοχοκαθαριστής.

Πτωχὸν τι παιδίον, γινῶσκον νὰ καθαρίζῃ καπνοδόχας, ἐκαθάριζε τὴν καπνοδόχον τῆς οἰκίας πλουσίας τινὸς κυρίας. Ἡ καπνοδόχος ἔφερε διὰ μέσου τῆς ἐστίας εἰς τὸ δωμάτιον, τὸ ὁποῖον ἦτο πλησίον τοῦ κοιτῶνός της.

Ὅτε ὁ μικρὸς καπνοδοχοκαθαριστής κατέβη μέχρι τῆς ἐστίας, παρετήρησεν, ὅτι οὐδεὶς ἦτο εἰς τὸ δωμάτιον, καὶ ἐστάθη ὀλίγον, ὅπως θαυμάσῃ τὰ ὠραῖα πράγματα, τὰ ὅποια ἦσαν ἐκεῖ.

Περισσότερον πάντων ἤρρεσεν εἰς αὐτὸν ἓν χρυσοῦν καὶ ἀδαμαντοκόλλητον ὰρολόγιον, τὸ ὁποῖον εὐρίσκετο ἐπὶ τῆς τραπέζης. Δὲν ἠδυνήθη νὰ κρατηθῇ καὶ τὸ ἔλαβεν εἰς τὰς χεῖράς του. Μόλις ὅμως ἤγγισεν αὐτό, τοῦ ἤλθεν ἡ ἐπιθυμία νὰ εἶχε καὶ αὐτὸς ἓν τοιοῦτον ὰρολόγιον. Μετ' ὀλίγον, ἀφοῦ τὸ παρετήρησε καλὰ καλὰ, ἐσκέφθη καὶ εἶπε· «Νὰ τὸ λάβω; Ἀλλὰ τότε θὰ ἦμην κλέπτης. Ἀλλὰ ποῖος θὰ τὸ μάθῃ;».

Τὴν στιγμὴν ἐκείνην ἤκουσε θόρυβον εἰς τὸ πλησίον δωμάτιον. Ἀμέσως τότε παραιτεῖ τὸ ὰρολόγιον καὶ τρέχει νὰ κρυβῇ πάλιν εἰς τὴν καπνοδόχην.

Ὅτε ἐπέστρεψεν εἰς τὴν οἰκίαν του, εἶχεν εἰς τὸν νοῦν του πάντοτε τὸ ὠρολόγιον. Ὅπου καὶ ἂν ἐπήγαιεν, ὅπου καὶ ἂν ἐστρέφετο, ἐνόμιζεν, ὅτι τὸ ὠρολόγιον παρουσιάζετο πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν του. Ἐδοκίμασε νὰ ἀπομακρύνῃ τὴν σκέψιν ταύτην, ἀλλὰ ματαιῶς. Ἐνόμιζεν, ὅτι κάποιος τὸν εἴλκυεν εἰς τοῦτο διὰ τῆς βίας.

Ἐπεσε νὰ κοιμηθῇ, ἀλλ' ἀδύνατον. Ἀπεφάσισε τέλος νὰ ἐγερθῇ, νὰ ὑπάγῃ νὰ τὸ λάβῃ κρυφίως τὴν νύκτα.

Ὅτε κατέβη εἰς τὸ δωμάτιον διὰ τῆς καπνοδόχου, παρέτῆρσε πανταχοῦ μετὰ πολλῆς προσοχῆς καί, ἀφοῦ ἐπέισθη ὅτι ἦτο μόνος, κατάμονος, ἐπλησίασε δειλὰ δειλὰ εἰς τὴν τράπεζαν, ἐπὶ τῆς ὁποίας ἔκειτο τὸ ὠρολόγιον. Ἡ σελήνη ἔφεγγεν. Τὸ φῶς αὐτῆς ἐπιπτεν ἐπὶ τοῦ ὠρολογίου καὶ τὸ ἔκαμνε νὰ λάμπῃ. Τὸ παιδίον δὲν ἐκρατήθη καὶ ἤπλωσε τὴν χεῖρά του νὰ τὸ λάβῃ. Ἐνῶ δὲ ἤπλωνε τὴν χεῖρά του παρέτῆρσε πλησίον τοῦ ὠρολογίου καὶ ἄλλα πολύτιμα πράγματα, ἀδαμάντινα ἐνώτια, χρυσᾶ ψέλλια καὶ τὰ παρόμοια.

«Νὰ λάβω καὶ αὐτά;», ἔλεγεν, ἐνῶ ὅλα τὰ μέλη τοῦ σώματός του ἔτρεμον· «Νὰ λάβω καὶ αὐτά; Ἀλλὰ δὲν θὰ ἤμην τότε εἰς ὄλην μου τὴν ζωὴν κατηραμένος ἄνθρωπος; Θὰ ἠδυνάμην νὰ κοιμηθῶ ἡσυχος; Θὰ ἠδυνάμην νὰ ἀτενίσω τινὰ κατὰ πρόσωπον; Ἄ, ὄχι, ἄς μὴ τὰ λάβω. Πῶς; Θὰ γείνω κλέπτης; Ποτέ, ποτέ! Ἀλλὰ πάλιν, ἂν τὰ λάβω, διὰ μιᾶς θὰ ἐγινόμεν πλούσιος, θὰ εἶχον ἀμάξας καὶ ἵππους, θὰ ἐφόρου ὠραῖα ἐνδύματα, θὰ εἶχον νὰ ἔτρωγον καὶ νὰ ἔπινον, δὲν θὰ εἰργαζόμεν, δὲν θὰ ἐκαθάριζον πλέον καπνοδόχας, θὰ ἐκαθήμην ἀργὸς καὶ θὰ διεσκέδαζον πάντοτε. Τί ὠραία ζωὴ! Ἀλλὰ, ἂν ἀνακαλυφθῶ; Ἀλλὰ πῶς θὰ ἀνακαλυφθῶ; Κάνεις δὲν με βλέπει. Τί; Κάνεις δὲν με βλέπει; Δὲν με βλέπει ὁ Θεός, ὁ ὁποῖος εἶνε πανταχοῦ

παρών; Θά τολμήσω ποτέ νά προσευχηθῶ εἰς αὐτόν, ἂν τόρα διαπράξω αὐτὴν τὴν κλοπὴν; Θά ἀποθάνω ἤσυχος;».

Ἐνῶ ἔλεγε ταῦτα, κρύος ἰδρῶς περιέχυσεν ὅλον τοῦ τὸ σῶμα. «Ὅχι», εἶπε· «ποτέ δὲν θά τὸ κάμω». Καί εὐθύς παρήτησε τὸ ὠρολόγιον καὶ τοὺς ἀδάμαντας. «Καλήτερον πτωχὸς καὶ καλὸς ἄνθρωπος παρά πλούσιος καὶ κλέπτῆς!». Καί, ἀφοῦ εἶπε ταῦτα, ἔσπευσε νά φύγῃ διὰ τῆς αὐτῆς ὁδοῦ, διὰ τῆς ὁποίας εἶχεν εἰσεέλθῃ.

Ἡ πλουσία κυρία ἦτο εἰς τὸ πλησίον δωμάτιον, ὅπου ἦτο ὁ κοιτῶν αὐτῆς, ἀκόμη ἄγρυπνος. Ἦκουσεν ὅλα, ὅσα ὁ μικρὸς καπνοδοχοκαθαριστῆς εἶπε, καὶ ἀνεγνώρισεν αὐτόν, ὅτε ἔφρευεν, εἰς τὸ φῶς τῆς σελήνης.

Τὴν ἀκόλουθον ἡμέραν ἔστειλε καὶ τὸν προσεκάλεσεν. «Ἄκουσε», εἶπε πρὸς αὐτόν· «ἀφοῦ εἰσῆλθες εἰς τὸ δωμάτιον, διατί δὲν ἔκλειψες χθὲς τὴν νύκτα τὸ ὠρολόγιον καὶ τὰ ἄλλα πολύτιμα πράγματα;».

Ὁ καπνοδοχοκαθαριστῆς ἔπεσεν εἰς τοὺς πόδας τῆς καὶ ἐκ τοῦ φόβου δὲν ἠδύνατο νά εἶπῃ λέξιν.

«Ἦκουσα ὅλα, ὅσα εἶπες», ἐξηκολούθησεν ἡ κυρία. «Εὐχαρίστησε τὸν Θεόν, ὅστις σέ ἐβοήθησε νά ὑπερνικήσῃς τὸν πειρασμόν, καὶ φρόντισε εἰς τὸ μέλλον νά εἶσαι ἐνάρετος. Ἀπὸ τόρα καὶ εἰς τὸ ἐξῆς θά μένης πλησίον μου, θά σέ τρέφω καὶ θά σέ ἐνδύω. Θά πράξω δὲ κἄτι τι περισσότερον. Θά σέ στείλω εἰς τὸ σχολεῖον νά μάθῃς γράμματα, διὰ νά γείνης καλὸς ἄνθρωπος καὶ διὰ νά μὴ σοῦ ἔλθῃ ποτέ πλέον εἰς τὸν νοῦν ἡ ἰδέα νά πράξῃς κακόν».

Ἐκ τῶν ὀφθαλμῶν τοῦ παιδίου ἀνέβλυσαν θερμὰ δάκρυα, ὅτε ἤκουσε τοὺς λόγους τούτους. Ἦθελε νά εὐχαριστήσῃ τὴν κυρίαν, ἀλλὰ δὲν ἠδύνατο. Εἶχε σταυρώσῃ μόνον τὰς χεῖρας καὶ ἔκλαιεν.

Ἡ εὐγενὴς κυρία ἐτήρησε τὴν ὑπόσχεσίν της. Τὸ παιδίον ἐξεπαιδεύθη· ἡ δὲ εὐεργέτις του ἐχάρη, διότι τὸ εἶδε νὰ γείνη χρήσιμος ἄνθρωπος. Ἐπειτα τοῦ εὔρε μίαν ἐργασίαν, ἐκ τῆς ὁποίας ἐκέρδιζεν ἄρκετὰ χρήματα. Καὶ κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον ὁ μικρὸς καπνοδοχοκαθαριστής, ὅστις παρ' ὀλίγον θὰ ἐγίνετο κλέπτης, ἔγεινε καλὸς καὶ ἐργατικὸς ἄνθρωπος. ζῶν μὲ τὸν ἰδρωτὰ τοῦ προσώπου του καὶ τιμῶμενος ὑπὸ πάντων τῶν ἀνθρώπων.

— Καλὸν φτωχὸς κ' εὐχαριστημένος παρὰ πλούσιος βασιμισμένος.

— Τότε λαλοῦν τὰνδόνια, ὅταν παύσουν τὰ κοράκια.

63. Μπάρονης, ὁ γενναῖος κύων τῆς μονῆς τοῦ ἁγίου Βερνάρδου

Ἡ Ἑλβετία εἶνε χώρα τῆς Εὐρώπης. Ἐχει ὄρη πολὺ ὑψηλά. Ὅταν ἡμεῖς ἐδῶ τὸ θέρος ἔχωμεν μεγάλην ζέστην καὶ μόλις δυνάμεθα νὰ ὑποφέρωμεν καὶ τὰ ἐλαφρότερα ἐνδύματα, τὰ ὄρη ταῦτα καλύπτονται ἀκόμη ὑπὸ παχείας χιόνος. Εἰς τὰ ὄρη ταῦτα κατὰ τὸ φθινόπωρον συμβαίνουσι φοβεραὶ καταιγίδες, πίπτει χιὼν πυκνοτάτη καὶ καλύπτει τὰς ὁδοὺς καὶ τὰ μονοπάτια αὐτῶν.

Ἐν τῶν ὁρέων τούτων εἶνε καὶ ὁ Ἅγιος Βερνάρδος. Διὰ τοῦ ὄρους τούτου φέρει ὁδὸς, ἣτις συνδέει τὴν ὠραίαν Ἰταλίαν μετὰ τῆς ὀρεινῆς Ἑλβετίας. Ἡ ὁδὸς αὕτη εἶνε στενὴ, δυσδιάβατος καὶ πολὺ ἐπικίνδυνος. Κατὰ τὸν χειμῶνα μάλιστα συμβαίνουσιν ἐκεῖ συχναὶς μεγάλα δυστυχήματα. Πολλοὶ ὁδοιπόροι καταχώνονται ὑπὸ τῶν χιόνων καὶ δὲν ἐπαναθλέπουσι τοὺς προσφιλεῖς των οἰκείους. Ὅπως δὲ παρέχεται ἄσυλον εἰς τὸν κατάκοπον καὶ κινδυνεύοντα ὁδοιπό-

ρον, εὐσεβῆς τις μοναχός, ὀνομαζόμενος Βερνάρδος, ἐπὶ τῆς κορυφῆς τοῦ ὄρους τούτου ἰδρύσει μοναστήριον, εἰς τὸ ὁποῖον οἱ ὁδοιπόροι εὐρίσκουσιν ἀσφαλές καταφύγιον καὶ μεγάλην περιποίησιν.

Τώρα μένουσιν ἐκεῖ δέκα ἕως δώδεκα εὐσεβεῖς μοναχοί, τῶν ὁποίων ἡ μόνη ἀσχολία εἶνε νὰ φιλοξενῶσι ὄωρεάν τοὺς ξένους καὶ νὰ περιποιῶνται αὐτούς. Ὅταν συμβαίνωσι καταγιγίδες καὶ πίπτῃ χιόν, ἡ δὲ ὀμίχλη καθιστᾷ τὴν ὁδὸν λίαν ἐπικίνδυνον, πολλοὶ ὁδοιπόροι ἀποπλανῶνται τῆς ὁδοῦ ἢ καταχώνονται ὑπὸ τῶν χιόνων καὶ κινδυνεύουσι νὰ ἀπολεσθῶσι. Τότε οἱ μοναχοὶ καταγίνονται ἀόκνως εἰς τὴν ἀναζήτησιν καὶ σωτηρίαν αὐτῶν. Εἰς τὴν φιλάνθρωπον ταύτην ἐργασίαν ὑποβοηθοῦσιν αὐτοὺς κύνες τινές, οἱ κύνες τοῦ ἁγίου Βερνάρδου καλούμενοι, ζῶα μεγαλόσωμα, κιτρινόχροα, ἰσχυρά, νοημονέστατα καὶ γενναϊότατα.

Οἱ φιλάνθρωποι μοναχοί, ὅταν ἴδωσι τὸν καιρὸν πολὺ κακόν, προσκαλοῦσι τοὺς κύνες τούτους, ἐξαρτῶσιν ἐκ τοῦ λαιμοῦ αὐτῶν ἐν καλάθιον, θέτουσιν ἐντὸς αὐτοῦ ἄρτον, κρέας καὶ μίαν φιάλην μὲ οἶνον ἢ οἰνόπνευμα, καὶ τοὺς ἐξαποστέλλουσιν εἰς τὰς ὁδοὺς καὶ εἰς τὰ μονοπάτια, τὰ σκεπασμένα ὑπὸ τῶν χιόνων. Οἱ κύνες ἐννοοῦσι περὶ τίνος πρόκειται καὶ ἀμέσως διευθύνονται καθ' ἕλας τὰς διευθύνσεις, ὅπου εἶνε δυνατὸν νὰ εὕρωσι τίνα ὁδοιπόρον. Ἄν εὕρωσι τίνα καταχωθέντα ὑπὸ τῶν χιόνων, προσπαθοῦσι νὰ τὸν ἐκθάψωσιν. Ἄν δὲ δὲν κατορθώσωσι τοῦτο, ἔρχονται τρέχοντες εἰς τὸ μοναστήριον καὶ δηλοῦσιν εἰς τοὺς μοναχοὺς δι' ὕλακῶν καὶ διαφόρων ἄλλων σημείων, ὅτι εἶνε ἀνάγκη νὰ τρέξωσιν, ἵνα σώσωσιν ἀνθρώπους ἐν κινδύνῳ εὕρισκομένους. Τότε οἱ μοναχοὶ τρέχουσι κατόπιν τῶν κυνῶν καὶ μετ' ὀλίγον διὰ μέσου βαθυτάτης χιόνος φθάνουσιν εἰς τὸν

τόπον τοῦ κινδύνου. Πολλάκις προφθάνουσι καὶ σώζουσι τοὺς κινδυνεύοντας.

Εἰς τῶν ἰσχυροτάτων καὶ νοημονεστάτων καὶ εὐγενεστάτων κυνῶν τοῦ ἁγίου Βερνάρδου ὠνομάζετο Μπάρρης. Ἐπὶ δώδεκα ἔτη ἐξετέλει τὴν ἀγαθωτάτην ταύτην ὑπηρεσίαν πιστότερον καὶ προθυμότερον καὶ τοῦ νοημονεστάτου καὶ εὐγενεστάτου ἀνθρώπου. Ὅλοι, ἀκόμη καὶ τὰ μικρότερα παιδιά τῶν πλησίον χωρίων, ἐγνώριζον τὸν Μπάρρη. Τὸν ἐτίμων πολὺ, διότι εἶχε διασώσῃ τὴν ζωὴν πολλῶν ἀνθρώπων τῶν μερῶν ἐκείνων, οἱ ὅποιοι εἴτε εἶχον ἀποπλανηθῆ τῆς ὁδοῦ εἴτε ἡμιθανεῖς ἔκειντο ἐντὸς τῆς χιόνος. Μόλις τὰ νέφη ἐκάλυπτον τὸν οὐρανὸν καὶ ἡ ὀμίχλη καθίστα τὴν ὁδὸν ἐπικίνδυνον ἢ ἐπήρχετο σφοδρὸς χιονοστρόβιλος, ὁ Μπάρρης ἐγίνετο ἀνήσυχος. Ἔτρεχεν ἐπάνω κάτω, ὑλάκει, ἔσυρεν ἐκ τῶν ἐνδυμάτων τοὺς μοναχοὺς καὶ διὰ παντὸς τρόπου τοὺς ἠνάγκαζε νὰ ἐξαρτήσωσιν ἐκ τοῦ λαιμοῦ αὐτοῦ τὸ καλάθιον του καὶ νὰ τὸν ἐξαποστείλωσι πρὸς ἀναζήτησιν κινδυνευόντων δυστυχῶν.

Ἡμέραν τινὰ ἐνέσκηψε σφοδρὰ θύελλα· τοσοῦτον δὲ σκότος ἔγεινεν, ὥστε ἦτο ἀνάγκη καὶ κατ' αὐτὴν τὴν μεσημβρίαν νὰ ἀνάψωσι φῶς εἰς τὸ μοναστήριον. Οἱ μοναχοὶ κατὰ τὴν ἡμέραν ταύτην ἐλυποῦντο νὰ ἀφήσωσι τοὺς γενναίους κύνας νὰ ἐξέλθωσιν ἐκ τοῦ μοναστηρίου καὶ τοὺς ἐκράτησαν. Ἄλλ' ὁ Μπάρρης ἦτο ἀδύνατον νὰ κρατηθῆ. Ἠναγκάσθησαν λοιπὸν νὰ τὸν ἀφοδιάσωσι μὲ τὸ καλάθιον του καὶ νὰ τὸν ἀφήσωσιν.

Ὁ καιρὸς ἀπὸ ὥρας εἰς ὥραν ἐγίνετο χειρότερος, ἡ θύελλα ἐμυκάτο ἰσχυροτέρα, ἡ δὲ χιὼν ἔπιπτε πυκνοτέρα καὶ μακρόθεν ἠκούετο ὁ φοβερὸς κρότος τῶν κατακυλιόμενων χιονοστιβάδων.

«Κρίμα· ὁ γενναῖος Μπάρρης μας ἐχάθη!», εἶπον μετὰ θλίψεως οἱ μοναχοί. Ἄλλὰ δὲν εἶχον ἀκόμη τελειώση τὸν λόγον, ὅτε αἰφνης ὁ κώδων τοῦ μοναστηρίου κτυπᾷ! Ὅλοι τρέχουσι πρὸς τὴν θύραν καὶ τί βλέπουσιν! Τὸν Μπάρρη φέροντα ἐπὶ τῶν νώτων του ἐν μικρὸν παιδίον, κατακεκαλυμμένον μὲν ὑπὸ τῆς χιόνος, ἀλλὰ θερμὸν εἰσέτι. Εἶχε τὸ κακόμοιρον τὰς δύο του μικρὰς χεῖρας περὶ τὸν λαιμὸν τοῦ εὐγενεστάτου ζώου συνδεδεμένας καὶ ἐκοιμᾶτο.

Ὁ Μπάρρης, μόλις ἔφερε τὸ διασωθὲν παιδίον εἰς τοὺς μοναχοὺς καὶ εἶδεν ὅτι ἦτο ἐξησφαλισμένον πλέον, ἀρχίζει νὰ κινῆται ἐπάνω κάτω, νὰ ὑλακτῆ καὶ νὰ σύρη αὐτοὺς ἀπὸ τῶν ἐνδυμάτων. Ἐν γένει ἔκαμνεν ὅ,τι ἔκαμνε πάντοτε, ὅσάκις ἤθελε νὰ δώσῃ εἰς τοὺς κυρίους του νὰ ἐννοήσωσιν, ὅτι πρέπει νὰ σπεύσωσιν, ἵνα σώσωσι δυστυχῆ τινὰ κινδυνεύοντα. Οἱ μοναχοὶ ἐνόησαν ὅτι κάτι συμβαίνει καὶ ἀμέσως ἔτρεξαν κατόπιν τοῦ Μπάρρη.

Πολὺ διάστημα ἔτρεξαν ἐντὸς τῆς βαθείας χιόνος, ὅτε αἰφνης ὁ Μπάρρης σταματᾷ. Πλησιάζουσι τότε καὶ εὐρίσκουσι τὴν μητέρα τοῦ παιδίου σχεδὸν τεθαμμένην ἐντὸς τῆς χιόνος καὶ μόλις ἀναπνέουσιν. Πάραυτα τὴν ἐκθάπτουσι καὶ τὴν φέρουσιν εἰς τὸ μοναστήριον λιπόθυμον καὶ σχεδὸν νεκράν. Οἱ μοναχοὶ ἐνόμισαν, ὅτι εἶνε ἀδύνατον νὰ σωθῆ. Περιεποιήθησαν ὁμῶς αὐτὴν πολὺ καὶ μετὰ πολλὴν ὥραν συνῆλθεν. «Ζῆ τὸ τέκνον μου;», εἶπε μόλις ἤνοιξε τοὺς ὀφθαλμούς. Καί, ἀφοῦ ἔμαθεν ὅτι ζῆ, ἐδόξασε τὸν Θεόν, εὐχαρίστησε τοὺς μοναχοὺς καὶ ἠσύχασεν.

Ἡ δυστυχῆς ἤθελε νὰ μεταβῆ πρὸς ἐπίσκεψιν τῶν γονέων της, οἵτινες κατόικουν ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος τοῦ ὄρους. Ὅτε ἐξεκίνησεν ἐκ τοῦ χωρίου της, ὁ καιρὸς ἦτο πολὺ καλός· ἀλλ' ὅτε ἔφθασεν εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ ὄρους τὴν κατέ-

λαβε πυκνοτάτη χιών. Ἀγωνίζεται, προσπαθεῖ νὰ χωρήσῃ, ἀλλὰ ματαιῶς· ἡ χιών ἦτο πυκνοτάτη καὶ ἐβυθίζετο ἀνὰ πᾶν βῆμα περισσότερον. « Δυστυχία! Νὰ ἴδω τὸ τέκνον μου νὰ ἀπόθνησκη ἐκ τοῦ ψύχους εἰς τὰς ἀγκάλας μου! Ποία μήτηρ εἶνε τόσον δυστυχῆς ὡς ἐγώ! Θεέ μου! Θεέ μου! », εἶπε καὶ ἐσιώπησεν. Ἀπηλπίσθη, ἐσταμάτησε καὶ περιέμενε τὸν θάνατον, ὅτε αἴφνης ἀκούει τὰς ὑλακὰς τοῦ γενναίου Μπάρρη καὶ μετὰ μίαν στιγμὴν τὸν βλέπει ἔμπροσθέν της.

Ὁ Μπάρρης ἔσειε τὸ καλάθιον, ἵνα ἐννοήσῃ ἡ γυνή, ὅτι ἔπρεπε νὰ φάγῃ ὀλίγον καὶ νὰ πῖν καὶ αὐτὴ καὶ τὸ παιδίον της ἐξ ἐκείνων, τὰ ὅποια ἦσαν εἰς τὸ καλάθιον. Μετὰ ταῦτα, ἀφοῦ εἶδεν ὅτι ἀνεξωσογνήθησαν ὀλίγον διὰ τῆς τροφῆς καὶ τοῦ ποτοῦ, πίπτει κατὰ γῆς, ἵνα θέσῃ τὸ παιδίον της ἡ μήτηρ ἐπὶ τῶν νώτων του.

Ἡ μήτηρ θέτει τὸ τέκνον της ἐπὶ τῶν νώτων του καὶ συνδέει τοὺς βραχιόνάς του περὶ τὸν λαιμὸν τοῦ ζώου. Ὁ Μπάρρης ἔχων τὸ πολῦτιμον τοῦτο φορτίον τρέχει μὲ ὄσσην δύναμιν εἶχε καὶ ἔρχεται εἰς τὸ μοναστήριον. Ἡ μήτηρ κατευχαιριστήθη ὅτι τὸ παιδίον της ἐσώθη, ἔπειτα ἐπεχείρησε καὶ αὐτὴ νὰ κινηθῇ πρὸς τὰ ἔμπροσ κατόπιν τοῦ παιδίου, ἀλλ' ἦτο ἀδύνατον, καὶ ἐστάθη πάλιν ἐντὸς τῶν χιόνων. Μετ' ὀλίγον τὸ ψῦχος κατέβαλεν αὐτήν, καὶ ἀπενάρκωθη. Εἰς τοιαύτην κατάστασιν τὴν εὔρον οἱ μοναχοί, σπεύσαντες πρὸς σωτηρίαν της.

Τεσσαράκοντα ἀνθρώπους ἔσωσε κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον ὁ Μπάρρης. Πάντα τὰ περίξ χωρία τὸν ἐτίμων καὶ τὸν ἐσέβοντο πολὺ. Ἐπειτα ἐγήρασε καὶ ἐξησθένησεν. Οἱ ἀγαθοὶ μοναχοὶ τὸν περιεποιήθησαν μέχρι τοῦ θανάτου του, ὅσον ἠδύναντο περισσότερον. Καί, ὅτε ἀπέθανε, δὲν ἦτο ἄνθρωπος, ὁ ὅποιος δὲν τὸν ἔκλαυσεν. Οἱ μοναχοὶ ἀπὸ τῆν ἀγάπην

των τὴν πολλὴν τὸν ἐταρίχευσαν καὶ τὸν κατέθεσαν εἰς τὸ μουσεῖον τῆς πλησίον πόλεως, ἔνθα μέχρι σήμερον δύναται ὁ ἐπισκεπτόμενος τὴν πόλιν τῆς Ἑλβετίας Βέρνην νὰ τὸν ἴδῃ μὲ τὸ καλάθιον εἰς τὸν λαιμόν. Οἱ δὲ κάτοικοι τῆς Βέρνης ἀνήγειραν κενοτάφιον, ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἔθηκαν πλάκα μετὰ τῆς ἐπιγραφῆς· «Οἱ κάτοικοι τῆς Βέρνης ἐξ εὐγνωμοσύνης εἰς τὸν Μπάρρην, ὅστις ἔσωσε τὴν ζωὴν τεσσαράκοντα ἀνθρώπων».

64. Ἡ τυφλὴ ἀνθρώπις.

A.

Ἀγοράσατέ μου τάνθη!
 Τοῦ φωτός μου στερημένη,
 ἔρχομαι μακρόθεν ξένη
 καὶ τὸν οἶκτόν σας ζητῶ.
 Ἄν τὴν γῆν ὠραίαν λέγουν.
 (Σὺ ὁ βλέπων μόνον κρῖνε!)
 τάνθη μου καρποί τῆς εἶνε,
 τάνθη ταῦτα, ποῦ κρατῶ.

Θάλλουν ἔτι: ἐγὼ κρῖνω
 ἀπὸ μόνον τὴν ἀφῆν των.
 Πρὸ μικροῦ ἀπὸ τὴν γῆν των
 τὰ συνέλεξα νωπά.
 Τῆς αὐγῆς τὸ πνεῦμα τόρα
 ὦ! θαρρῶ πῶς μουρμουρίζει.
 θαρρῶ τόρα πῶς δροσίζει
 τάνθη μου τὰ χαροπά.

ὦ! ἰδέτε τα πῶς λάμπουν!
 ἦσαν μοσχομυρισμένα,
 εἰς τοὺς κόλπους φυλαγμένα
 τῆς καλῆς μητρὸς των γῆς.

Ὅταν ἄπλωνα νὰ κόψω,
 μύρον ἦτο ἡ γῆ ὅλη
 κ' ἔλαμπον οἱ φωτοβόλοι
 μαργαρίται τῆς αὐγῆς.

B.

Σεῖς τρυφᾶτε εἰς φῶς . . .
 Κ' εἰς πελάγη σκοτίας κυμαίνει
 τῆς τυφλῆς ὁ πολύδακρυς βίος.
 Συρομένη πρὸς χεῖμαρρον πόνων
 ὡς τοῦ Ἄδου πλανῶμαι σκιά,
 τῆς μορφῆς σας μὲ φεύγ' ἡ χροιά.
 Φεῦ ! ἀκούω τοὺς φθόγγους σας μόνον . . .

Ἀγοράσατε τάνθη τῆς ξένης !
 Μὲ διώκει σκληρὰ καταγίς,
 τὰ βουνὰ τῆς πατρώας μου γῆς
 φεύγω δούλην πικρᾶς εἰμαρμένης

Γ. Ζαλοκώστας

63. Ὁ δελφίν.

Ὁ δελφίν εἶνε ζῶον θηλαστικόν, συγγενὲς τῆς φαλαίνης, τῆς φώκης καὶ τῶν τοιούτων κητῶν τῆς θαλάσσης. Τὸ σῶμα αὐτοῦ ἔχει σχῆμα ἀτρακτινὸν καὶ μῆκος δύο ἢ τριῶν μέτρων. Ἡ κεφαλὴ αὐτοῦ εἶνε μικρὰ καὶ ὀξεῖα. Οἱ ὀφθαλμοὶ μέτριοι, οὔτε πολὺν μεγάλου οὔτε πολὺ μικροί. Τὰ ὄτια δὲν διακρίνονται. Αἱ σιαγόνες εἶνε ἐπιμήκεις. Ἐκτὸς τῆς ἄνω σιαγόνος ἀντὶ θωπῶντων ὑπάρχει εἰς φουσητῆρ αὐλός, ἔχων τὸ σχῆμα δρεπάνου πρὸς τὰ μέσα ἐστραμμένον. Οἱ ὀδόντες πολλοὶ καὶ ἰσχυροί, ἐξ ἴσου ἀπέχοντες ἀπ' ἀλλήλων καὶ τεθειμένοι εἰς τὰς δύο σιαγόνας οὔτως, ὥστε, διὰ κλείηται τὸ στόμα, οἱ ἄνω εἰσέρχονται ἀκριβῶς εἰς τὰ μεταξὺ τῶν κάτω κενὰ διαστήματα. Ἡ γλῶσσα καὶ τὰ χεῖλη κεκολλημένα εἰς τὰς σιαγόνας. Ἡ κεφαλὴ συνδεδεμένη μετὰ τοῦ ἄλλου σώματος, χωρὶς

καὶ πάραυτα φεύγουσιν, ἔὰν εἶνε ἀνάγκη νὰ φύγωσιν. Κολυμβῶσι καὶ βουτιῶσιν ἐπιτηδειότατα καὶ τάχιστα. Εἶνε γενναῖοι καὶ ἀτρόμητοι. Ποτὲ δὲν φοβοῦνται ὀρμῶσιν ἀκόμη καὶ ἐναντίον τῶν φαλαινῶν, τὰς ὁποίας πολὺ συχνὰ καὶ νικῶσι μάλιστα. Συχνάζουσιν εὐχαρίστως εἰς τὰς παραλίαις. Ζῶσι πάντοτε μὲ τὰς συζύγους των καὶ πάντοτε μὲ συντροφίαν ἕξ ἕως δέκα ἄλλων ὁμοφύλων. Ἀγαπῶνται μετὰ τῶν ὑπερβολικά. Τρέχουσι πάντες εἰς βοήθειαν, ὅταν τις αὐτῶν κινδυνεύῃ, καὶ πάντοτε συνοδεύει τὰ μικρὰ μεγαλύτερός τις δελφίν, ἵνα προσέχη καὶ φυλάττῃ αὐτά. Ἀγαπῶσι τὰ ταξιδία, τὰ ὁποία ἐπιχειροῦσι πάντοτε μετὰ πολλῶν ἄλλων συντρόφων καὶ μετὰ μεγάλης τάξεως· προηγοῦνται τὰ παιδιά, ἔπονται αἱ σύζυγοι καὶ ἀκολουθοῦσι τελευταῖοι οἱ μεγάλοι, ἵνα προφυλάττωσι τὰς συζύγους καὶ τὰ παιδιά. Οἱ δελφίνες εἶνε εὐθυμότατοι καὶ ἀγαπῶσι πολὺ τὰ παιγνίδια· βουτιῶσι καὶ ἀναβαίνουνσι συχνὰ εἰς τὴν ἐπιφάνειαν τῆς θαλάσσης, ἀναφυσῶσιν ὑψηλὰ τὸ ὕδωρ, κτυποῦσι τὴν θάλασσαν πότε μὲ τὴν κεφαλὴν των καὶ πότε μὲ τὴν οὐρὰν των, διὰ νὰ γίνηται ἀφρός· κυριοῦσι τὸ σῶμά των πότε δεξιὰ καὶ πότε ἀριστερά, πότε πρὸς τὰ ἐπάνω καὶ πότε πρὸς τὰ κάτω. Ἀγαπῶσι τὴν μουσικὴν καὶ ἰδίως τὰ χάλκινα ὄργανα, τὰς σάλπιγγας καὶ τὰ τοιαῦτα. Ἀγαπῶσι τοὺς ἀνθρώπους καὶ εὐχαριστοῦνται νὰ βλέπωσιν αὐτούς· περικυκλοῦσι καὶ παρακολουθοῦσι τὰ πλοῖα, τὰ ἀτιμόπλοια καὶ τὰς λέμβους, χορεύουσι πέριξ αὐτῶν· πηδῶσιν ὑψηλὰ ἐντὸς τοῦ ὕδατος καὶ ἐξάγουσιν ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν τὴν κεφαλὴν των ἐκ τοῦ ὕδατος καὶ παρατηροῦσι τοὺς ἀνθρώπους μετὰ πολλῆς περιεργείας καὶ μετὰ μεγάλης συμπαιθείας. Ἀγαπῶσι τὰς συζύγους αὐτῶν ὑπερβολικά. Νύκτια καὶ ἡμέραν εἶνε πάντοτε ὁμοῦ, ὁμοῦ κυνηγοῦσιν, ὁμοῦ κινδυνεύουσιν, ὁμοῦ μάχονται, καὶ ὁμοῦ περιποιοῦνται καὶ ἀναιρέφουσι τὰ τέκνα των, τὰ ὁποία ἀγαπῶσιν ὑπερβολικά. Παίζουσι καὶ χαριεντίζονται μετ' αὐτῶν, τὰ διδάσκουσι νὰ κολυμβῶσι, τὰ διδάσκουσι νὰ παίζωσι, τὰ τρέφουσι καὶ τὰ βοηθοῦσι, μέχρις ὅτου δυνηθῶσι νὰ ζήσωσι μόνα· ὅταν δὲ κινδυνεύωσι, τὰ ὑπερασπίζουσι με ἀφοβίαν

μεγάλην. Ἡ μήτηρ, ἐνόσφ ἀναπνέει, δὲν ἐγκαταλείπει ἀνυπεράσπιστον τὸ τέκνον αὐτῆς. Προτιμᾷ νὰ ἀποθάνῃ παρὰ νὰ ἴδῃ τὸ τέκνον της νὰ πάθῃ κακόν.

Ἐνῶ ὁ δελφὶν εἶνε ἴσσον ἡμερος πρὸς τοὺς ἀνθρώπους καὶ τόσον καλὸς πρὸς τοὺς ὁμοφύλους του, τὴν σύζυγόν του καὶ τὰ τέκνα του, εἶνε ἄγριώτατος καὶ σκληρότατος πρὸς τὰ ἄλλα ζῶα τῆς θαλάσσης. Ὅτι ζῶον καὶ ἂν εὖρη ἔμπρὸς του δὲν τὸ ἀφίνει. Τὸ καταδιώκει μετὰ τόσης ὀρμῆς καὶ μανίας, ὥστε πολὺ συχνὰ ἀπὸ τὴν πολλὴν του βίαν καὶ ἀπὸ τὴν πολλὴν του λαιμαργίαν δὲν βλέπει ἔμπρὸς του. Πηδᾷ εἰς τὰς λέμβους, πίπτει εἰς τὰ δίκτυα, ὅπου εἶνε ἄλλα ὀφάρια, καὶ ἐξοκέλλει εἰς τὴν ξηρὰν, ὅπου καὶ ἀφαιρίζεται. Εἶνε ὁ φοβερώτατος λησιτῆς τῆς θαλάσσης.

Ὁ δελφὶν πολλὰς ὥρας πρὶν ἢ ἐκραγῆ ἢ θύελλα, προαισθάνεται τοῦτο καὶ εἶνε πολὺ ἀνήσυχος· ἀναβαίνει καὶ καταβαίνει εἰς τὸ ὕδωρ καὶ τρέχει ἐδῶ καὶ ἐκεῖ μετὰ μεγάλης ὀρμῆς καὶ πολὺ τεταραγμένος. Ὁ δελφὶν ἐξημεροῦται· συνειθίζει νὰ λαμβάνει τὴν τροφήν ἐκ τῆς χειρὸς τοῦ κυρίου του, ἀγαπᾷ αὐτὸν καὶ διδάσκειται νὰ θηρεύῃ ἄλλους ἰχθῦς.

Ὁ δελφὶν εἶνε ἰχθὺς ἀγαπητός. Οἱ ἄνθρωποι δὲν τὸν καταδιώκουσι πολὺ. Τὸ κρέας του εἶνε ἀρκετὰ νόστιμον. Οἱ θαλασσινοὶ τρώγουσιν αὐτὸ καὶ νωπὸν καὶ παστὸν μὴ πολλὴν ὄρεξιν. Τινὲς λαοὶ τρώγουσι τὸ λίπος αὐτοῦ καὶ ἄλλοι κατασκευάζουσιν ἐξ αὐτοῦ καὶ ἐκ τοῦ κρεάτος του ἄλλαντας. Τὸ δέρμα του παρέχει βύρσαν στερεάν, ἐκ τῆς ὁποίας κατασκευάζονται ἱμάντες πολὺ δυνατοί.

Η΄ ΠΙΣΤΙΣ ΚΑΙ ΑΦΟΣΙΩΣΙΣ

66. Οἱ πιστοὶ κύνες.

Χωρικός τις συνοδευόμενος ὑπὸ τῶν δύο κυνῶν αὐτοῦ μετέβη εἰς τὸ δάσος, ἵνα κόψῃ ξύλα. Ἐπεσκεύαζε τὴν οἰκίαν αὐτοῦ καὶ εἶγεν ἀνάγκην μιᾶς μεγάλης καὶ στερεᾶς δοχοῦ

Ὅτε ἦλθεν εἰς τὸ δάσος, εὔρε μίαν ὑψηλὴν ὄξυαν, ἀνέβη εἰς αὐτὴν καὶ προσεπάθει νὰ κόψῃ ἓνα κλάδον. Ὅτε ἐπλησίαζε νὰ κόψῃ αὐτόν, γλιστρᾷ καὶ κατακρημνίζεται. Ἐνῶ δὲ κατεκρημνίζεται, ἐκρατήθη ἐκ διχάλου τινός, τὸ ὅποιον ἐσχηματίζεται ὑπὸ δύο κλώνων, καὶ ἐκρεμάσθη ἔχων τὴν κεφαλὴν πρὸς τὰ κάτω.

Ἡ θέσις τοῦ δυστυχοῦς ἦτο πολὺ κακὴ. Ἐκρέματο μεταξὺ οὐρανοῦ καὶ γῆς καὶ δὲν ἠδύνατο νὰ ἀπαλλαγῇ.

Οἱ κύνες, ὅτε εἶδον τὸν κύριόν των εἰς αὐτὴν τὴν ἀθλίαν κατάστασιν, ἔτρεχον ἐδῶ καὶ ἐκεῖ καὶ ὑλάκτουν ὅσον ἠδύναντο περισσότερον. Ἐκαμνον τὰ ἀγαθὰ ζῶα ὅ,τι ἠδύναντο, ἵνα φανερώσωσι τὴν μεγάλην των λύπην καὶ ἵνα προσελκύσωσι τὴν προσοχὴν ἀνθρώπου τινός, ὅπως σπεύσῃ καὶ σώσῃ τὸν κύριόν των.

Ἄφου ἐπὶ πολὺν χρόνον ἔτρεχον ἐπάνω κάτω καὶ ὑλάκτουν ἰσχυρῶς καὶ οὐδεὶς ἀνθρώπος ἐφαίνετο, ἐτεχνάσθησαν ἄλλο τι. Ὁ εἷς ἐξ αὐτῶν ἔμεινεν ἐκεῖ καὶ ὑλάκτει συνεχῶς καὶ ἰσχυρῶς, καὶ ὁ ἄλλος ἔτρεξεν εὐθύς εἰς τὸ χωρίον. Ἦλθεν εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ χωρικοῦ, ἐξέβαλλε φοβεράς ὑλάκας πρὸ τῶν οἰκειῶν τοῦ κυρίου του, ἔφευγεν, ἤρχετο, ἔφευγε πάλιν καὶ ἔκαμνεν ὅ,τι ἠδύνατο, ἵνα ἐνοήσωσιν ὅτι ἔπρεπε νὰ τὸν ἀκολουθήσωσιν.

Οἱ οἰκεῖοι τοῦ χωρικοῦ ἐνόησαν ὅτι κάτι συμβαίνει καὶ ἔσπευσαν νὰ ἀκολουθήσωσι τὸν κύνα. Ὁ κύων, ὅτε εἶδεν, ὅτι τὸν ἐνόησαν καὶ ὅτι τὸν ἀκολουθοῦσιν, ἔχαιρε πολὺ. Ὑλάκτει, ἔτρεχεν, ἐπήδα, ἔβλεπεν αὐτοὺς κατὰ πρόσωπον, ἔλειγε τὰς χεῖράς των καὶ τὰ ἐνόματα. Ἀλλὰ πάντοτε ἔτρεχεν ἐμπρὸς πρὸς τὸ μέρος τοῦ δάσους, ὅπου ἐκρέματο ὁ κύριός του, καὶ ἐπέστρεφε πρὸς τὰ ὀπίσω καὶ ὑλάκτει, ἂν οἱ ἀκολουθοῦντες δὲν ἐβάδιζον πολὺ ταχέως.

Μετ' ὀλίγον ἔφθασαν εἰς τὸ δένδρον, ὅπου ἐκρέματο ὁ χωρικός. Οἱ οἰκειοὶ του, ὅτε εἶδον αὐτὸν εἰς τοιαύτην κατάστασιν, ἐξεπλάγησαν. Εὐθύς ἀνέβησαν δύο τρεῖς ἐξ αὐτῶν εἰς τὴν ὀξύαν, ἔλαβον τὸν δυστυχῆ ἐκ τῶν χειρῶν καὶ τῶν ποδῶν, καὶ τὸν κατεβίβασαν ἐκ τοῦ δένδρου. Ὁ χωρικός ἐσώθη.

67. Ὁ θάνατος τῆς ὀρφανῆς.

Ἦές μου, θυμᾶσαι, κόρη μου, τὴν ὄμορφη παιδοῦλα,
 ὅπου'χε ἔς τὰ ξανθὰ μαλλιά νειοθέριστη μυροτούλα;
 Ὅπου'χε ἴσ' ἂν παρθενικὸν τριαντάφυλλο τὸ στόμα,
 Ἦου'χε τὰ ἴματια γαλανὰ ἴσ' ἂν τοῦρανοῦ τὸ χρῶμα;
 Ἦου πρὸς τὸ βράδυ πάντοτε μονάχῃ ἐπερπατοῦσε,
 κ' εἶχε κοντὰ της ἔν' ἄρνι. Ἦου τὴν ἀκολουθοῦσε;
 Ἦου καθισμένη εὐρίσκαμε ἔς τὸ ἔρμο περιγιάλι
 καὶ λυπηρὰ τραγοῦδαε τῆς ἀνοιξῆς τὰ κάλλι;
 Ἄχ! τὸ τραγοῦδι ἀκλούθαε κυττάζοντας τὸ κῦμα
 μὲ τόση λύπη, Ἦου ἄλεγεσ ὅπως κυττάει μνήμα.
 Τὴ μαύρη! τὴν ἀπάντησα τὸ χάραγμα ἔς τὸ δρόμο,
 ἀλλὰ τὴν κόρη τέσσεροι τὴν εἶχανε ἔς τὸν ὄμο.
 Χυμένα ἦσαν ἔς ὄλο της τὸ λείψανο, Ἦου εὐῶδα,
 μοσκιαῖς καὶ νεκρολούλουδα, τριαντάφυλλα καὶ ῥόδα.
 σβυμένα ἦταν τὰ ἴματια της, Ἦου φέγγαν ἴσ' ἂν ἀστέρια,
 καὶ μὲ κορδέλλαις κόκκιναις δεμένα εἶχε τὰ χέρια.
 Ἄ! καταιδάζοντάς τηνε οἱ τέσσεροι ἀπ' τὸ βράχο,
 κάνεις δὲν τὴν ἀκλούθαε πάρεξ τᾶρνι μονάχο,
 καὶ μαραμμένα ἦτανε τὰ ἀνθηρὰ στολίδια,
 Ἦου καθ' αὐγὴ τοῦ ἴμαζονε καὶ τοῦ ἴπλεκεν ἡ ἴδια,
 Ἔτρεχε κ' ἔσκουζε βραχνά, μπε μπε, μπε μπε φωνάζει,
 πάντα μπε μπε, πάντα μπε μπε, καὶ τὴν παιδοῦλα κράζει.
 Μὲ τὸ κουδοῦνι ἔς τὸ λαιμὸ εἰς τοὺς γκρεμοὺς ἴπερπάτει.
 ντὶν ντὶν ἴκουδούνιζε κοντὰ ἔς τὸ νεκρικὸ κρεββάτι,

*Έτσι τὴν εἶδα, κόρη μου, τὴν ὄμορφη παιδοῦλα,
ὁποῦχε ἔς τὰ ξανθὰ μαλλιά νειοθέριστη μυρτοῦλα.
ὁποῦχε ἴσάν παρθενικὸ τριαντάφυλλο τὸ στόμα,
κ' εἶχε τὰ ἴματια γαλανὰ ἴσάν τούρανου τὸ χρώμα.

Δ. Σολωμός

68. Ὁ πιστὸς κύων.

Εἰς τινὰ ὠραίαν ἐξοχὴν ἔζη ἀγαθός τις καὶ πλούσιος ἄνθρωπος. Εἶχε πολλοὺς ἀγρούς, ἐκτεταμένους λειμῶνας, μεγάλους κήπους καὶ μίαν ὠραίαν ἔπαυλιν.

Ἡ χαρὰ του ὅμως ἦτο τὸ μονογενές του τέκνον, τὸ ὁποῖον ὠνομάζετο Ἀλκιβιάδης. Ἡ μήτηρ του εἶχεν ἀποθάνῃ, ὅτε αὐτὸ ἦτο ἐνὸς ἔτους τὴν ἡλικίαν, καὶ ὁ πατὴρ προσέλαβε τροφόν, ἵνα περιποιῆται τὸ μικρὸν ὄρφανόν.

Ἡμέραν τινὰ τοῦ φθινοπώρου ἐξῆλθεν ὁ πατὴρ του εἰς κυνήγιον. Μόλις εἶχε φύγη, ἡ τροφὸς ἔθεσε τὸν μικρὸν Ἀλκιβιάδην εἰς τὴν κοιτίδα, τὸν ἀπεκοίμισεν, ἀφῆκεν εἰς τὸ δωμάτιον, ὅπου ἐκοιμάτο τὸ παιδίον, τὸν κύνα, ὅστις ὠνομάζετο Ἐκτωρ, ἔκλεισε σιγὰ σιγὰ τὴν θύραν καὶ κατέβη εἰς τὸν κῆπον. Ἄλλ' ἡ ἀπρόσεκτος εἶχεν ἀφήσῃ ἀνοιχτὸν τὸ παράθυρον. Εἰς ἐκεῖνον δὲ τὸν τόπον ὑπῆρχον πολλοὶ καὶ μεγάλοι ὄφεις. Εἰς τοιοῦτος λοιπὸν εἰσῆλθε διὰ τοῦ παραθύρου καὶ ἤρχετο πρὸς τὴν κοιτίδα τοῦ παιδίου.

Ὁ Ἐκτωρ, ὅτε εἶδε τὸν ὄφιν εἰσερχόμενον διὰ τοῦ παραθύρου, ἤρχισε νὰ ὑλακτῆ δυνατὰ. Ὅτε δὲ κατέβη ἐκ τοῦ παραθύρου καὶ ἤρχισεν ὁ ὄφιν νὰ ἔρπη πρὸς τὴν κοιτίδα τοῦ παιδίου, ὁ ἀτρόμητος Ἐκτωρ ὠρμησεν ἀφόβως ἐναντίον του καὶ ἤρχισε νὰ δαγκάνῃ αὐτὸν μὲ τοὺς ὀξεῖς ὀδόντας του. Ἄλλ' ὁ ὄφιν ἦτο μέγας καὶ ἰσχυρὸς καὶ δὲν ἐφοβήθη. Ὑπερήσπιζεν ἑαυτὸν μετὰ μεγάλης γενναιότητος. Ἐτυλίχθη περὶ

τὸν κύνα καὶ ἐδάγκανε τὸν λαιμὸν αὐτοῦ δυνατά. Ὁ Ἐκτωρ ὤρνετο δυνατὰ καὶ ἐδάγκανεν αὐτὸν ἀκόμη δυνατώτερα.

Ἡ τροφὸς ἤκουσε τὰς φωνάς τοῦ Ἐκτορος καὶ ἔτρεξεν ἀμέσως εἰς τὴν οἰκίαν. Ἀλλ' ἐκ τοῦ τρόμου δὲν ἠδύνατο ἀμέσως νὰ εὕρῃ τὴν κλειδα τοῦ δωματίου. Ὦθησε λοιπὸν μετὰ βίας πολλῆς τὴν θύραν καὶ ἤνοιξεν αὐτήν. Τὸ παιδίον δὲν εἶχε πάθει τίποτε. Ὁ γενναῖος ὅμως Ἐκτωρ ἔκειτο νεκρὸς ὁ κακόμοιρος πλησίον τῆς κοιτίδος· ἀλλὰ καὶ ὁ ὄφις ἐπίσης δὲν ἔζη. Ὁ πιστὸς Ἐκτωρ ἠγωνίσθη τόσον κατ' αὐτοῦ, ὥστε ἐπὶ τέλους τὸν ἐφόνευσεν.

Ὁ πατὴρ μετ' ὀλίγον ἐπανῆλθεν. Ἐμαθε τὰ συμβάντα καὶ ἔφριξεν. Ἐδόξασε τὸν Θεόν, ὅστις ἔσωσε τὸ τέκνον του, καὶ εὐθύς ἔτρεξε καὶ ἔλαβεν εἰς τὰς ἀγκάλας του τὸν μικρὸν τοῦ Ἀλκιβιάδην καὶ τὸν κατεφίλει. Ἐχάρη πολὺ, διότι δὲν ἔπαθε κανὲν κακὸν τὸ ὄρφανόν του τέκνον. Ἐπειτα διέταξε καὶ ἔθαψαν τὸν πιστόν του Ἐκτορα εἰς τὸν κῆπον. Μετὰ τινὰς ἡμέρας ἔθηκεν ἐπὶ τοῦ τάφου του καὶ μίαν πλάκα μετὰ τῆς ἐπιγραφῆς· «Ἐδῶ κεῖται ὁ πιστὸς Ἐκτωρ· ἀπέθανε διὰ τὸν Ἀλκιβιάδην μου».

69. Ὁ ἀφωσιωμένος λέων.

Περιηγητὴς τις, ἄνθρωπος γενναϊότατος, διήρχετο ἔφιππος διὰ τινος πυκνοτάτου δάσους, ὅτε μακρόθεν ἀκούει βαθυτάτους στεναγμούς. Ὑπέθεσεν ὅτι λησταὶ εἶχον ἐπιπέσει κατὰ τινος ὁδοιπόρου καὶ ἀμέσως διευθύνεται πρὸς τὸ μέρος, ἐκ τοῦ ὁποίου προήρχοντο οἱ στεναγμοί.

Ὅτε ἔφθασεν εἰς τινὰ σκοτεινὴν καὶ στενὴν φάραγγα, ὁ ἵππος του αἰφνης ἀφηνιάσεν, ἀνορθοῦται, τρέμει καὶ ἀφρίζει. Ἀντικρὺ τοῦ ἐσπινθηροβόλου οἱ λάμποντες ὀφθαλμοὶ μεγά-

λου τινός λέοντος, ὅστις ἐμάχετο πρὸς τεράστιον ὄφιν. Ὁ ὄφις εἶχε περιτυλιχθῆ εἰς τὸ σῶμα καὶ εἰς τὴν οὐρὰν τοῦ λέοντος καὶ τὸν ἔσφιγγε, διὰ νὰ τὸν συνθλίψῃ. Χωρὶς παντάπασιν νὰ ἀργοπορήσῃ, σύρει ὁ γενναῖος περιηγητὴς τὸ κοπτερόν ξίφος του καὶ δι' ἑνὸς ἰσχυροῦ καὶ ἐπιτυχοῦς κτυπήματος ἀποκόπτει τὸ σῶμα τοῦ ὄφεως εἰς δύο.

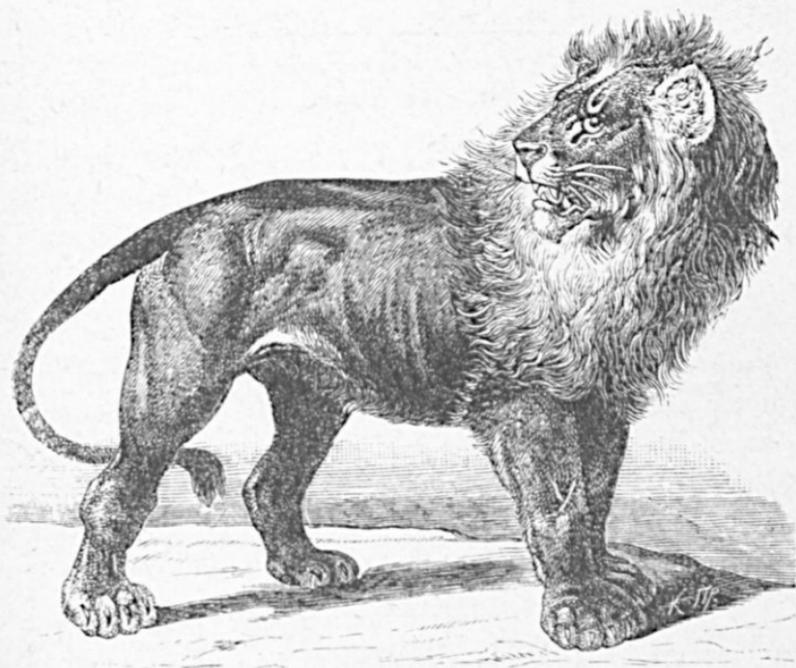
Ὁ λέων, ἀφοῦ ἀπηλλάγη ἐκ τοῦ φοβεροῦ καὶ λυσσαλέου τούτου ἐχθροῦ, ἀνετινάχθη, ἐβρυχήθη δυνατά, ἔσεισε τὴν χαίτην του, ἐτάνυσε τὸ σῶμά του, ἦλθε πλησίον τοῦ περιηγητοῦ καὶ ἔλειγε τὰς χεῖρας αὐτοῦ μετὰ πολλῆς ἡμερότητος. Ἐκτοτε ἠκολούθει τὸν σωτῆρά του, ὅπου καὶ ἂν ἐπορεύετο, ὡς κύων.

Ὁ περιηγητὴς μετὰ τινα χρόνον, ἀφοῦ ἐτελείωσε τὴν περιήγησίν του, ἤθελε νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὴν πατρίδα του. Μεταβαίνει λοιπὸν εἰς τὸν λιμένα, ὅπου ἦσαν διάφορα πλοῖα, καὶ ζητεῖ νὰ εὔρη πλοίαρχόν τινα, ὅστις θὰ ἔστεργε νὰ παραλάβῃ εἰς τὸ πλοῖόν του αὐτὸν μετὰ τοῦ λέοντος. Δὲν ἤθελε νὰ ἀποχωρισθῆ ἐκ τοῦ πιστοῦ καὶ καλοῦ αὐτοῦ συντρόφου. Ἦθελε νὰ τὸν ἔχῃ πάντοτε πλησίον του. Ἄλλ' οὐδεὶς πλοίαρχος ἤθελε νὰ δεχθῆ εἰς τὸ πλοῖόν του τὸν λέοντα, μολονότι ὁ κύριός του ἔδιδε διπλάσιον καὶ τριπλάσιον ναῦλον.

Ὁ περιηγητὴς, ἀφοῦ εἶδεν ὅτι δὲν ἦτο δυνατόν νὰ παραλάβῃ καὶ τὸν λέοντα εἰς τὸ πλοῖον, ἀπεφάσισε μὲ πολὺν πόνον τῆς ψυχῆς του νὰ τὸν ἀφήσῃ καὶ νὰ φύγῃ μόνος. Ἀπεχαιρέτισε λοιπὸν τὸν λέοντα διὰ τελευταίαν φορὰν, εἰσῆλθεν εἰς τὴν λέμβον καὶ ἦλθεν εἰς τὸ πλοῖον. Ὁ λέων ἔμεινε μόνος εἰς τὴν παραλίαν καὶ περίλυπος παρηκολούθει διὰ τοῦ βλέμματος τὸν κύριόν του μέχρις ὅτου ἐπέβη εἰς τὸ πλοῖον.

Μετ' ὀλίγον τὸ πλοῖον ἐξεκίνησε νὰ φύγῃ. Τότε ὁ λέων,

ὅστις μέχρι ἐκείνης τῆς ὥρας παντάπασι δὲν εἶχεν ἀποστρέψῃ τοὺς ὀφθαλμούς του ἀπὸ τὸν κύριόν του, ἀφοῦ δὲν τὸν ἔβλεπε πλέον, δὲν ἐγνώριζε τί νὰ κάμῃ ἐκ τῆς μεγάλης του λύπης. Τρέχει ἄνω κάτω, ἴσταται, παρατηρεῖ τὸ φεῦγον πλοῖον, βρυχᾶται, σιωπᾶ, πάλιν τρέχει ἄνω κάτω καὶ

Λέων

τέλος ρίπτεται εἰς τὴν θάλασσαν καὶ κολυμβῶν διευθύνεται πρὸς τὸ πλοῖον.

Πάντες οἱ ἐν τῷ πλοίῳ ἔβλεπον τὴν ἀγωνίαν ταύτην τοῦ λέοντος καὶ ἤρχισαν νὰ λαμβάνωσι συμπάθειαν πρὸς αὐτόν. Ὅτε ὁμως εἶδον, ὅτι ἐρρίφθη εἰς τὴν θάλασσαν καὶ ὅτι κολυμβῶν θέλει νὰ φθάσῃ τὸ πλοῖον, δὲν ἐκρατήθησαν πλέον. Πάντες ὁμοφώνως εἶπον, ὅτι πρέπει νὰ δεχθῶσι τὸ πιστόν

καὶ εὐγενέστατον ζῶον εἰς τὸ πλοῖον. Τότε ἐστάθη τὸ πλοῖον καὶ περιέμενε τὸν λέοντα, ὅστις δὲν ἦτο καὶ πολὺ μακρὰν αὐτοῦ. Ἄλλ' ὁ δυστυχής, ἐπειδὴ εἶχε κοπιάσῃ πολὺ, δὲν εἶχε πλέον δυνάμεις νὰ κολυμβήσῃ. Ἐξηντλήθη. Ἐρριψε διὰ τελευταίαν φορὰν ἓν βλέμμα εἰς τὸν σωτήρα του καὶ κατεβυθίσθη.

70. Ὁ ὄνος.

Ὁ ὄνος εἶνε ζῶον θηλασικόν, μόνυχον, μέγα καὶ ἀρκετὰ ὠραῖον. Ἡ κεφαλὴ αὐτοῦ εἶνε μικρὰ καὶ πυραμιδοειδής, τὸ πρόσωπον σαρκῶδες, τὸ μέτωπον περιφερές, τὰ ὦτα μεγάλα, ὀρθὰ καὶ ὀξέα, οἱ ὀφθαλμοὶ μεγάλοι, τὰ χεῖλη παχέα καὶ τὸ ἄνω προκρεμῶμενον τοῦ κάτω. Ὁ τράχηλος τοῦ ὄνου εἶνε μυώδης, ἀρκετὰ μακρὸς καὶ ἐστολισμένος μὲ βραχειὰν καὶ ὀρθήν χαίτην. Ἡ οὐρὰ μακρὰ καὶ μόνον περὶ τὸ ἄκρον θυσανώδης. Οἱ πόδες λεπτοί, κομποὶ καὶ στερεοί, οἱ δάκτυλοι ὅλοι ἠνωμένοι εἰς ἓνα μόνον, ὅστις φέρει εἰς τὸ ἄκρον αὐτοῦ ὡς ὑπόδημα ἓνα ὄνυχα, τὴν ὀπλήν. Τὸ τρίχωμα λεῖον καὶ βραχύ. Τὸ δέρμα χονδρὸν καὶ ὁ χρωματισμὸς αὐτοῦ ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ φαιός.

Ὁ ὄνος ζῆ συνήθως τριάκοντα εἴη, σπανίως ζῆ ὡς πενήκοντα. Ἐγκυμονεῖ περὶ τὰς διακοσίας ἐνενήκοντα ἡμέρας, τίκει κατ' εἶος ἀνὰ ἓνα πῶλον, τὸν ὅποιον θηλάζει μέχρι τοῦ ἕκτου μηνὸς ἀπὸ τῆς γεννήσεως αὐτοῦ. Τρώγει γράσιον, πόαν καὶ ἀκάνθας ἀπαλάς, πίνει μόνον ὕδωρ καθαρὸν καὶ ζῆ εἰς μέρη, τὰ ὅποια οὔτε πολὺ ψυχρὰ οὔτε πολὺ ὑγρὰ εἶνε.

Ὁ ὄνος εἰς οὐδεμίαν σχεδὸν ἀσθένειαν ὑποπίπτει. Τὸ δέρμα του εἶνε πολὺ χονδρὸν, καὶ διὰ τοῦτο δὲν αἰσθάνεται πολὺ τὰ ξυλοκοπήματα. Δὲν εἰσέρχεται εὐχαρίστως εἰς τὸ ὕδωρ. Τὸ πάτημά του εἶνε ἀσφαλέστατον. Ἡ φωνὴ του εἶνε μία μεγάλη καὶ βαρύντος, ἥτις καλεῖται ὀγκρημός. Ἐχθρὸν ἔχει τὸν λύκον, κατὰ τοῦ ὀποῖον ἀμύνεται διὰ λακτισμάτων.

Ὁ ὄνος, πρὶν γείνη ἡμέρος καὶ ἔλθῃ εἰς τὰς πόλεις καὶ εἰς τὰ χωρία, ἦτο ἄγριος καὶ ἔξῃ εἰς τὰς πεδιάδας καὶ εἰς τὰς ἐρήμους. Ἐπειτα οἱ ἄνθρωποι τὸν ἐξημέρωσαν καὶ τὸν μετεχειρίσθησαν εἰς τὰς ἐργασίας των. Οἱ ὄνοι οἱ ἄγριοι ζῶσιν ἀκόμη καὶ τώρα εἰς πολλὰ μέρη τῆς γῆς. Εἶνε μεγαλύτεροι, τρέχουσι πολὺν περισσότερον καὶ εἶνε πολὺν γενναιότεροι τῶν ἡμέρων. Ἀντέχουσιν εἰς τὸν δρόμον περισσότερον καὶ τῶν ἵππων καὶ τρέχουσι ταχύτερον καὶ τῶν καμήλων αὐτῶν. Βλέπουσι καὶ ἀκούουσι καὶ ὀσφραίνονται ἐξαιρετα, καὶ εἶνε ζωηρότεροι, νοημονέστεροι καὶ εἰς ἄκρον φιλελεύθεροι.

Ὅπου περιποιῶνται τοὺς ἡμέρους ὄνους, ἐκεῖ γίνονται οὗτοι ὠραῖοι, ζωηροί, γενναῖοι, φιλόπονοι καὶ καρτερικοί. Ὅπου ὅμως οἱ ἄνθρωποι τοὺς περιφρονοῦσι καὶ τοὺς μεταχειρίζονται σκληρῶς, ἐκεῖ ἀποβάλλουσι τὴν ζωηρότητα καὶ τὴν γενναιότητα αὐτῶν καὶ γίνονται ἀνάλητοι, ρωθροί, ὑπομονητικοί, πείσμονες καὶ ὄχι σπανίως δόλιοι καὶ κακοί, λακτιζοντες καὶ δάκνοντες τοὺς ξεροθίζοντας αὐτούς. Ὅταν εἶνε νέοι, εἶνε τόσον εὐκίνητοι καὶ ζωηροί, ὅσον εἶνε οἱ πῶλοι τῶν ἵππων.

Οἱ ἄνθρωποι συνήθως νομίζουσιν, ὅτι ὁ ὄνος εἶνε ζῶον οὐτιδανὸν καὶ ἡλίθιον. Ἀλλὰ δὲν ἔχουσι δίκαιον. Ὁ ὄνος ἔχει πολλὰ προτερήματα. Ἐχει ἀκοὴν ὀξυτάτην. Ἐχει νοημοσύνην σχεδὸν ἴσην μὲ τὴν νοημοσύνην τῶν ἵππων. Εὕρισκει ἀσφαλέστερον καὶ τοῦ ἵππου ἀκόμη τὴν ὁδόν, διὰ τῆς ὁποίας καὶ ἅπαξ μόνον διηλήθεν. Μάλιστα συμβαίνει μὲ τὴν νοημοσύνην τοῦ ὄνου καὶ τι ὅλως διόλου ἀνεξήγητον δύναται νὰ εὔρῃ τὴν ὀρθὴν ὁδόν καὶ εἰς τοὺς τόπους, διὰ τῶν ὁποίων ποτὲ δὲν διηλήθεν, ἐνῶ ὁ ἵππος δὲν δύναται. Ἀναγνωρίζει τὸν κύριόν του καὶ μεταξὺ χιλιάδων ἀνθρώπων. Τὰς κατοικίας ἢ τὰς ἀποθήκας, εἰς τὰς ὁποίας συνήθως φέρει σάκκους, τὰς διακρίνει μεταξὺ πλείστων ὁμοίων ἄλλων. Ἰσταται, ὅταν διέρχεται ἔμπροσθεν αὐτῶν. Εἰς τὰ ἀπόκρημα μέρη καὶ εἰς τόπους κεκαλυμμένους ὑπὸ πάγων βαδίζει ἀσφαλέστατα καὶ πάντοτε τὴν ὀρθὴν ὁδόν. Ὅπου μίαν φορὰν ὠλίσθησεν ἢ ἔπεσε, ποτὲ δὲν ὀλισθαίνει οὐδὲ πίπτει πλέον ἐπιθυμῆται πάντοτε, ὅτι ἐκεῖ

ἀλλοιῆθη, καὶ προσέχει πολὺ. Ὅταν πολλοὶ ὄνοι συμβαδίζωσι, προσέχουσι πολὺν γὰρ μὴ ἐγγίση ὁ εἰς τὸν ἄλλον, ἵνα μὴ μετατοπίσωσιν ἢ καταρρίψωσι τὸ ἐπὶ τῆς θάλασσης αὐτῶν φορτίον.

Ὁ ὄνος διδάσκεται καὶ μαθηθάνει νὰ κάμνη τεχνιτεύματα τόσον ἐπιτηδείως, ὅσον καὶ ὁ ἵππος καὶ ὁ κύων καὶ ὁ ἔλεφας. Προσέχει εἰς τὰ νεύματα καὶ εἰς τοὺς λόγους τοῦ κυρίου του καὶ ἀμέσως ἐννοεῖ αὐτούς. Ἴσταιται εἰς τοὺς δύο πόδας, χορεύει, ἀναζητεῖ καὶ εὐρίσκει τὸ κεκρυμμένον εἰς τὰ χώματα θινόμακτρον, ὑπερπηδᾷ τὰ σκοπίμως τεθειμένα κωλύματα καὶ χαιρετίζει καὶ εὐχαριστεῖ τοὺς ἀνθρώπους. Προχωρεῖ ἢ ἴσταιται εἰς τὸ πρῶτον σύριγμα καὶ εἰς τὴν πρώτην διαταγὴν τοῦ κυρίου του. Αἰσθάνεται μεγάλην συμπάθειαν πρὸς αὐτὸν καὶ ἔχει μεγίστην ὑπομονήν.

Ὁ ὄνος εἶνε κατὰ πολλοὺς τρόπους χρήσιμος εἰς τοὺς ἀνθρώπους. Μεταφέρει μεγάλα βάρη καὶ σύρει ἀμάξας. Παρέχει τὸ γάλα του, τὸ ὁποῖον εἶνε πολὺν ἀφέλιμον εἰς τινὰς ἀσθενείας, ἐπειδὴ εἶνε γλυκὺ, εὐπεπιον καὶ θρεπτικόν. Παρέχει τὸ δέγμα του, ἐκ τοῦ ὁποῖου κατασκευάζονται τίμπανα στερεώτατα, καὶ τρέφει διὰ τῶν σαρκῶν του λαοὺς τινὰς, οἵτινες νοστιμούνται τὸ κρέας του.

Θ'. ΓΕΝΝΑΙΟΤΗΣ

71. Ὁ γενναῖος γείτων.

Ἐξῆ ποτὲ εἰς τι χωρίον ἀγαθὸς τις γέρων, πολὺ δυστυχῆς. Τὰ χρήματά του τὰ εἶχον κλέψῃ κλέπται. Τὰ τέκνα του καὶ ἡ σύζυγός του εἶχον ἀποθάνῃ καὶ αὐτὸς κατέκειτο ἀσθενής. Πάντες οἱ χωρικοὶ τὸν ἐσέβοντο καὶ τὸν ἐλυποῦντο πολὺ. Τοῦ ἔστελλον φαγητόν, τὸν ἐπεσκέπτοντο συχνὰ καὶ κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον ὁ δυστυχῆς γέρων ἐλησημόνει ὀλίγον τὴν δυστυχίαν του.

Ἡμέραν τινὰ ἐξερράγη πλησίον τῆς οἰκίας αὐτοῦ πυρκαϊά. Πάντες ἔσπευσαν νὰ σβέσωσιν αὐτήν, ἀλλ' ἡ πυρκαϊά δὲν

ἔσθυνεν. Ὅλον ἐπροχώρει καὶ ἐπὶ τέλους ἤναψεν ἡ οἰκία, εἰς τὴν ὁποίαν κατέκειτο ἀσθενὴς ὁ δυστυχῆς γέρον καὶ ἐκαίετο.

Οἱ χωρικοὶ προσεπάθουν νὰ σώσῃ ἕκαστος τὴν ἰδίαν του οἰκίαν. Οὐδεὶς ἐνεθυμήθη τὸν δυστυχῆ ἀσθενῆ. Ἐν τῷ μεταξύ ἔρχεται ἐκ τοῦ ἀγροῦ τρέχων καὶ καθιδρωμένος ὁ γείτων τοῦ γέροντος, ἵνα σώσῃ καὶ αὐτὸς τὴν οἰκίαν του καὶ τὰ πράγματά του.

Ὅτε ἔφθασεν εἰς τὸν τόπον τῆς πυρκαϊᾶς, εἶδεν, ὅτι μεταξύ τῶν οἰκιῶν, αἵτινες ἐκαίοντο, ἦτο καὶ ἡ ἰδική του καὶ ἡ τοῦ γείτονός του τοῦ ἀσθενοῦς. «ὦ τὸν δυστυχῆ!» ἐφώνησε, «θὰ καῖ. Εἶνε μεγάλη ἀμαρτία νὰ τὸν ἀφήσω νὰ καῖ». Καὶ ρίπτεται εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ ἀσθενοῦς χωρὶς νὰ προσέξῃ καθόλου εἰς τὴν ἰδικήν του οἰκίαν.

Αἱ φλόγες εἶχον περικυκλώσῃ τὴν κλίνην τοῦ δυστυχοῦς γέροντος. Μία δὲ δοκός, ἣτις ἤρχισε νὰ καίηται, ἦτο ἕτοιμος νὰ καταπέσῃ ἐπ' αὐτοῦ. Χωρὶς νὰ φοβηθῆ καθόλου, ὁρμᾷ διὰ μέσου τοῦ καπνοῦ καὶ τῶν φλογῶν, λαμβάνει ἐπὶ τῶν ὤμων του τὸν ἀσθενῆ καὶ σώζει αὐτόν.

Μετὰ τοῦτο ἔτρεξεν εἰς τὴν οἰκίαν του διὰ νὰ σώσῃ ὅ,τι ἠδύνατο. Ἄλλ' ἦτο πλέον ἀργά. Αἱ φλόγες ἦσαν τόσον πολλαὶ καὶ τόσον μεγάλαι, ὥστε ἦτο ἀδύνατον νὰ πλησιάσῃ τις αὐτήν. Μετ' ὀλίγον ἔγεινεν ὅλη στάκτη.

72. Ὁ ἀνδροεῖος ναύτης.

Ἀτμόπλοϊόν τι μετέφερον ἐπιβάτας καὶ ἐμπορεύματα ἐκ μιᾶς χώρας εἰς ἄλλην. Αἶφνης περὶ τὴν ἐσπέραν ἀκούεται ἡ φωνὴ τοῦ πηδαλιούχου· «Κύριε πλοίαρχε! Κύριε πλοίαρχε! Αἰσθάνομαι ὁσμὴν πυρκαϊᾶς, ἀλλὰ δὲν διακρίνω ποῦ εἶνε αὕτη». Ὁ πλοίαρχος εἰσπνέει καὶ αἰσθάνεται ἐπίσης ὁσμὴν καιομένων πραγμάτων. Ἐρευνᾷ πανταχοῦ, ἀλλὰ δὲν

ἀνακαλύπτει τίποτε. Ὅσον ὅμως ὁ χρόνος παρήρχετο, τοσοῦτον αἰσθητοτέρα καθίστατο ἡ ὄσμη. Τέλος κατὰ τὸ μεσονύκτιον, ὅτε ὀλόκληρον τὸ πλοῖον εἶχεν ἤδη πληρωθῆ πολυλοῦ πνιγηροῦ καπνοῦ, φωνάζει εἰς τὸν πηδαλιούχον· «Ἄνεκάλυφα ποῦ εἶνε τὸ πῦρ. Καίεται ὁ τροχός!» — «Τότε στρέφω τὸ πλοῖον πρὸς τὴν ξηράν», ἀπήντησεν ὁ πηδαλιούχος κτυπήσας μὲ τὴν χεῖρα τὸ μέτωπόν του, διότι ἀνελογίσθη τὸν φοβερὸν κίνδυνον, εἰς τὸν ὅποιον εὐρίσκοντο. Ἄλλ' ἀμέσως συνέρχεται ἐκ τῆς παραχῆς, παρατηρεῖ περίξ αὐτοῦ καί, ἀφοῦ εἶδεν ὅτι ἦτο μόνος, γονατίζει, ὑψώνει τὰς χεῖρας πρὸς τὸν οὐρανὸν καὶ συγκεκινημένος λέγει· «Θεέ μου! Βοήθησόν με νὰ ἐκπληρώσω πιστῶς τὸ καθῆκόν μου καὶ νὰ ἀποθάνω· ἔχε ὑπὸ τὴν σκέπην σου τὴν σύζυγόν μου καὶ τὰ ὀκτώ μου δυστυχῆ τέκνα!».

Εἶπε καὶ εὐθὺς ἐγείρεται, λαμβάνει τὸ πηδάλιον εἰς τὰς χεῖράς του καὶ μένει ἀκίνητος, στρέψας τὸ πρόσωπον πρὸς τὴν ἐγγύτατα παραλίαν. Τὸ πλοῖον πλέει μετὰ τῆς μεγίστης ταχύτητος. Οἱ ναῦται καταβάλλουσι πάσας τὰς δυνάμεις αὐτῶν, ὅπως κατασθέσωσι τὸ πῦρ. Ἄλλ' ἡ μανία τῶν φλογῶν αὐξάνει, ἡ μηχανὴ κινεῖται μετὰ μεγίστης βίας, τὸ πλοῖον ὀλισθαίνει ἐπὶ τῶν κυμάτων τάχιστα. Πάντες οἱ ἐπιβάται εὐρίσκονται ἐπὶ ποδὸς καὶ ἔντρομοι συνωθοῦνται πρὸς τὴν πρῶραν, διότι ὁ ἰσχυρὸς ἄνεμος δὲν ἄφινε τὸν καπνὸν νὰ φθάσῃ ἐκεῖ. Ὡθει αὐτὸν ὀπίσω πρὸς τὴν πρύμνην. Ὁ πηδαλιούχος ὅμως ἴστατο παρὰ τὸ πηδάλιον του περικυκλωμένος ὑπὸ πνιγηροῦ καπνοῦ. Ὁ πλοίαρχος καὶ οἱ ναῦται ἔπραττον μὲν ὅ,τι ἠδύναντο βρέχοντες τὴν πρύμνην, ἀλλ' αἱ προσπάθειαι τῶν δὲν ἠδύναντο νὰ ἀναχαιτίσωσι τὸ μαινόμενον πῦρ. Τοῦτο ὀλονέν ἐπροχώρει, βοηθούμενον ὑπὸ τοῦ ἀνέμου, πρὸς τὴν πρύμνην.

Τὸ ἔδαφος ὑπὸ τοὺς πόδας τοῦ πηδαλιούχου ἤρχισε νὰ ἀναφλέγηται. Ἄλλ' αὐτὸς μένει ἀκλόνητος εἰς τὴν θέσιν του, διότι ἐκ τῆς χειρὸς του ἐξαρτᾶται ἡ ζωὴ ὀγδοήκοντα ἀνθρώπων, οἵτινες ἦσαν ἐντὸς τοῦ ἀτμοπλοίου.

Οἱ ἄνθρωποι ἐκ τῆς ξηρᾶς βλέπουσι τὸ καίόμενον ἀτμοπλοῖον καὶ δηλοῦσι διὰ φωτεινῶν σημείων εἰς τοὺς δυστυχεῖς τοῦ νὰ προσορμισθῶσιν. Ὁ πηδαλιούχος ἐννοεῖ τοῦτο καὶ διευθύνει κατ' εὐθείαν ἐκεῖ τὸ πλοῖον. Οἱ πόδες του ἀρχίζουσι νὰ καίωνται, ἀλλ' αὐτὸς μένει ἀκίνητος. Ἄν καὶ τὸ ἀτμοπλοῖον πλέει τάχιστα, ἐπεθύμει ὅμως, ἂν ἦτο δυνατόν, νὰ ἔπλεεν ἀκόμη ταχύτερον. Αἰφνης, ἐνῶ στρέφει τὸ πηδάλιον, κροῦ! κροῦ! ἀκούεται. Τὸ καίόμενον πλοῖον εἶχε πλέον ἐπι-καθίσῃ ἐπὶ τῆς ἄμμου πλησίον τῆς ξηρᾶς!

Ὅλοι, ὅσοι ἦσαν εἰς τὸ πλοῖον, σώζονται, καὶ αὐτὸς ὁ πηδαλιούχος ἐξάγεται εἰς τὴν ξηράν. Ἄλλὰ πῶς εἶνε ὁ γενναῖος ἄνθρωπος! Τὰ ἐνδύματά του κατακαέντα πίπτουσι ἀπὸ τοῦ σώματός του, οἱ δὲ πόδες του εἰς ἐλεεινὴν κατάστασιν. Ἡμί-καυστοι! Ὁ Θεὸς ὅμως εὐσπλαγχνίσθη αὐτόν, τὴν σύζυγόν του καὶ τὰ ὀκτώ του τέκνα. Τὰ καύματα τῶν ποδῶν ἦσαν μὲν πολὺ σοβαρά, ἀλλὰ μετὰ νοσηλείαν ὄχι ὀλίγων ἡμερῶν ἐθεραπεύθησαν, καὶ οὕτως ἠδυνήθη νὰ ἐξακολουθήσῃ καὶ πάλιν τὸ ἔργον τοῦ ὁ γενναῖος ἄνθρωπος. Ἐκτοτε πολὺ ἐτι-μᾶτο ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων καὶ ὠνομάζετο ὁ ἀνδρεῖος ναύτης.

— Ὁ καλὸς καραβοκύρης ἐστὶ φουρτοῦνα φαίνεται.

— Σ' ἔχω χάρι, κάβουρα, νὰ πηδᾷς ἐς τὰ κάρβουνα. Σ' ἂν πηδᾷς ἐς τὸν ποταμὸν. Ἰντα χάρι σ' ἔχω γῶ.

73. Ὁ μεγαλόψυχος μουσικός.

Εἰς τι χωρίον ἐπρόκειτο νὰ τελεσθῇ ποτε γάμος. Τὸ χωρίον τοῦτο, ἐπειδὴ ἦτο πολὺ μικρόν, δὲν εἶχεν ἱερέα.

Ὅσακις δὲ οἱ χωρικοὶ εἶχον ἀνάγκην τοιούτου, προσεκάλουν ἀπὸ τὰς γειτονικὰς πόλεις.

Ἡ πλησιεστέρα γειτονικὴ πόλις ἀπέειχεν ἀπὸ τοῦ μικροῦ τούτου χωρίου περὶ τὰς τρεῖς ὥρας. Ἡ πόλις αὕτη ἔκειτο παρὰ τὰς ὑπωρείας ὑψηλοτάτου τινὸς ὄρους, μεταξύ δὲ αὐτῆς καὶ τοῦ μικροῦ χωρίου ἦτο ἐκτεταμένη πεδιάς, ἔχουσα δεξιὰ καὶ ἀριστερὰ λόφους πολλοὺς καὶ δάση πυκνότατα.

Μεταξὺ τῶν ἱερέων τῆς πόλεως ταύτης ἦτο καὶ τις Κωνσταντῖνος καλούμενος, τοῦ ὁποίου ἡ σύζυγος κατήγετο ἐκ τοῦ μικροῦ τούτου χωρίου. Ἦτο μάλιστα καὶ συγγενῆς τῆς μελλονύμφου. Οἱ χωρικοὶ τοῦτον τὸν ἱερέα προσεκάλεσαν, ἵνα τελέσῃ τὸ μυστήριον τοῦ γάμου, καὶ παρεκάλεσαν αὐτὸν νὰ παραλάβῃ καὶ τὴν σύζυγόν του καὶ νὰ ἔλθῃ μετ' αὐτῆς εἰς τὸν γάμον.

Ἦτο χειμῶν, κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ Ἰανουαρίου. Τὰ ὄρη, οἱ λόφοι, τὰ δάση καὶ ὅλη ἡ πεδιάς, ἦτις ἐξετείνετο μεταξύ τῆς πόλεως ἐκείνης καὶ τοῦ μικροῦ χωρίου, ἦσαν κεκαλυμμένα ὑπὸ χιόνων.

Οἱ λύκοι ἦσαν πολλοὶ εἰς τὰ δάση καὶ εἰς τὰ ὄρη ἐκεῖνα, καὶ φοβεροὶ κατὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην, διότι δὲν εὔρισκον τίποτε νὰ φάγωσι. Συνηθροίζοντο εἰς μεγάλας ἀγέλας, κατέβαινον εἰς τὴν πεδιάδα, ἤρχοντο εἰς τὰς πόλεις καὶ εἰς τὰ χωρία ἐνίοτε, καὶ κατέσχιζον ὅ,τι ζῶον εὔρισκον εἰς τὸν ὄρομον. Ὁ ἱερεὺς ἕνεκα τούτου ἤθελε νὰ μὴ παραλάβῃ τὴν οἰκογένειάν του. Ἦθελε νὰ μεταβῇ μόνος εἰς τὸ μικρὸν χωρίον, ἀλλ' οἱ χωρικοὶ ἐπέμενον καὶ ὁ ἱερεὺς ἐπὶ τέλους συγκατετέθη.

Ἦλθεν ἡ ἡμέρα ἡ ὠρισμένη πρὸς ἀναχώρησιν. Ὁ οὐρανὸς ἦτο αἶθριος καὶ ὁ καιρὸς ξηρὸς καὶ παγερός. Μία μικρὰ ἄμαξα μὲ δύο ἵππους μικροσώμους, ἀνδρείους, ζωηροὺς καὶ

ἔχοντας ἰσχυροὺς τοὺς πόδας, ἴστατο ἔξωθεν τῆς οἰκίας τοῦ ἱερέως. Πρώτη ἀναβαίνει εἰς αὐτὴν ἢ σύζυγος τοῦ ἱερέως, φέρουσα εἰς τὰς ἀγκάλας τὸ μικρὸν τῆς τέκνον, τὸ ὁποῖον ἦτο μόλις τριῶν ἐτῶν. Κατόπιν ἀναβαίνει καὶ ὁ ἱερεὺς κρατῶν τὰ ἱερά ἄμφια αὐτοῦ. Ὅλοι ἐφόρουν παχειάς μηλωτάς, ἵνα προφυλαχθῶσιν ἐκ τοῦ μεγάλου ψύχους. Τὸ παιδίον ἦτο φαιδρόν, ἢ μήτηρ ὀλίγον ἀνήσυχος, ἀλλ' ὁ πατὴρ γαλήνιος. Ἐλαβεν εἰς τὰς χεῖρας αὐτοῦ τὰ ἴνια καὶ τὴν μάστιγα, ἢ σύζυγος καὶ τὸ τέκνον του ἐτοποθετήθησαν καλὰ ἐντὸς τῆς ἀμάξης, ἔκαμον τὸν σταυρόν των καὶ ἦσαν ἔτοιμοι νὰ ἐκκινήσωσιν.

Κατὰ τὴν ὥραν ταύτην καταφθάνει πτωχὸς τις νέος, εὐρωστος καὶ πολὺ ἰσχυρὸς. Οἱ μεγάλοι καὶ μαῦροι ὀφθαλμοὶ του ἔλαμπον, τὸ πρόσωπόν του ἦτο ἠλιοκαῆς καὶ ἀγέρωχον, ἢ κόμη του μέλαινα καὶ μακρά. Ἐφόρει πτωχικά, ἀλλὰ πολὺ καθαρὰ φορέματα, καὶ ἐκράτει κάτωθεν τῆς μασχάλης βιολίον. Ἦτο εἷς τῶν πλανοδίων ἐκείνων μουσικῶν, οἷτινες περιφέρονται εἰς τὰ χωρία καὶ παίζουσι κατὰ τὰς πανηγύρεις, τοὺς χοροὺς καὶ τοὺς γάμους.

Ὁ πλανόδιος οὗτος μουσικὸς ἐπλησίασε τὸν ἱερέα, ἤσπασθη τὴν χεῖρα αὐτοῦ καὶ εἶπε· «Πάτερ μου, ὑπάγετε πέραν ἐκεῖ εἰς τὸ μικρὸν χωρίον, νομιζῶ. Καὶ ἐγὼ ἐκεῖ ὑπάγω. Ἐχω προσκληθῆ εἰς ἓνα γάμον. Ὁ δρόμος εἶνε μακρὸς καὶ ἢ χιῶν πολλή. Ἄν ὑπάγω πεζός, πιθανὸν νὰ ἀποθάνω εἰς τὸν δρόμον ἐκ τοῦ ψύχους. Τὸ βιολίον μου καὶ ἐγὼ ὀλίγην θέσιν θὰ καταλάβωμεν εἰς τὴν ἄμαξαν. Μὲ δέχεσθε;».

«Ἐν ὀνόματι τοῦ Ἰησοῦ, ὅστις μᾶς διέταξε νὰ βοηθῶμεν τοὺς ἔχοντας ἀνάγκην βοήθειας, ἀνάβα!», εἶπεν ὁ ἱερεὺς.

Ὁ μουσικὸς ἔκαμε τὸν σταυρόν του καὶ ἀνέβη. Ἐπειτα συνεσπειρώθη ὡς κύων παρὰ τοὺς πόδας τῆς νεαρᾶς μητρὸς, ἢ ὁποία ἐβάσταζε τὸ τέκνον τῆς ἐπὶ τῶν γονάτων, καὶ ἐκεῖ

ἔμεινε δοξολογῶν τὸν Θεόν, ὅτι εὖρε καλοὺς ἀνθρώπους, οἱ ὅποιοι τὸν ἐλυπήθησαν καὶ τὸν ἐβοήθησαν. Ὁ ἱερεὺς ἐμάστιξεν ἔπειτα τοὺς ἵππους ἀρκετὰ ἰσχυρῶς καὶ ἡ ἄμαξα ἐπροχώρει πολὺ ταχέως.

Ὁλος ὁ τόπος ἦτο κατάλευκος ἐκ τῆς χιόνος. Οἱ λόφοι κατάλευκοι, ἡ πεδιάς κατάλευκος καὶ ἀτελείωτος. Τὰ μόρια τῆς χιόνος ἐσπινθηροβόλουν ὡς ψηγμάτια ἀργύρου ὑπὸ τὰς ἀκτῖνας τοῦ ἀνατέλλοντος ἡλίου. Οὐδεὶς ἀνθρώπος ἐφαίνετο, οὐδεὶς κρότος ἠκούετο. Μόνον ὁ κρότος, τὸν ὅποιον ἔκαμνεν ἡ ἄμαξα, ἠκούετο μονότονος καὶ πένθιμος.

Μετ' ὀλίγον ὁ ἥλιος ἐκρύβη. Μέλανα νέφη ὀγκώδη καὶ πυκνά ἐκάλυψαν τὸν οὐρανόν. Ἀριστερὰ καὶ δεξιὰ διεκρίνοντο αἱ πεῦκαι καὶ αἱ φηγοὶ τῶν χιονοσκεπῶν λόφων, πλησίον τῶν ὁποίων διήρχετο ἡ ἄμαξα. Μετὰ τινα χρόνον ἤρχισε νὰ φυσᾷ ὁ ἄνεμος καὶ μετὰ τοῦ πρώτου φυσήματος ἠκούσθη ἐκ τῶν δασῶν προερχόμενον καὶ εἶδος τι ὠρυγμοῦ.

«Οἱ λύκοι!», ἐψιθύρισεν ὁ μουσικός.

Πραγματικῶς οἱ λύκοι ἤκουσαν τὸν κρότον τῆς ἀμάξης, εἶδον τοὺς ἵππους καὶ τοὺς ἀνθρώπους καὶ ἐξεληθόντες ἐκ τῶν δασῶν ἔτρεχον πρὸς αὐτούς. Μακρὰν εἰς τὸν ὀρίζοντα ἐφάνησαν σημεῖά τινα σκοτεινά, τὰ ὅποια κατ' ἀρχὰς ἦσαν διεσκορπισμένα. Ἐπειτα ὄλονεν ἐπλησίαζον, τὸ ἐν ἡνοῦτο μετὰ τοῦ ἄλλου καὶ εἰς τὸ τέλος ἐφαίνετο ὡς μία μακρὰ μαύρη γραμμὴ, ἡ ὅποια ἐκινεῖτο.

Εἰς τὴν θέαν τῆς μαύρης ταύτης γραμμῆς, τὴν ὁποίαν ἐσχημάτιζον οἱ λύκοι, ἡ μήτηρ σφίγγει τὸ τέκνον εἰς τὸ στῆθός της, ὁ ἱερεὺς μαστίζει ἰσχυρῶς καὶ συνεχῶς τοὺς ἵππους καὶ ὁ μουσικός ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν ἐγείρεται ὀλίγον ἐκ τῆς θέσεώς του καὶ ἐξετάζει διὰ τοῦ βλέμματός τὴν ἀπόστασιν, ἡ ὅποια ἐχώριζεν αὐτούς ἀπὸ τῶν λύκων. «Προ-

χωροῦσι!», λέγει μετὰ φωνῆς ἐσθεςμένης. «Ἴδου τὰ θηρία διακρίνονται τόρα ἀρκετὰ καλῶς»· μετ' ὀλίγον δὲ προσθέτει· «Τόρα δύναμαι νὰ τοὺς ἀριθμῆσω, πάτερ· εἶνε περὶ τοὺς τριάκοντα».

Ἡ νεαρὰ μήτηρ ἐξέβαλε παρὰ τὴν θέλησίν της κραυγὴν τρόμου καὶ ἔθεσε τὸ παιδίον ὑπὸ τὴν μηλωτὴν, ἡ ὁποία ἐκάλυπτεν αὐτήν, ὡς ἂν ἤθελε νὰ κρύψῃ αὐτὸ εἰς τὰ στήθη της. Εἰς τὸ πρόσωπον τοῦ ἱερέως ἐζωγραφεῖτο ἡ ἀμηχανία. Τί νὰ κάμῃ; τὰ φοβερά θηρία εὐρίσκονται πολὺ πλησίον. Ἴδου αὐτά!

Ὁ μουσικὸς ἀρπάζει τὸ βιολίον του. Πλήττει σφοδρῶς τὰς χορδὰς διὰ τοῦ τόξου καὶ παράγει διαφόρους ἤχους ἀγρίου, ἵνα φοβήσῃ τοὺς λύκους. Οἱ λύκοι ἀνεχαιτίστησαν ὀλίγον, ἀλλ' ἡ πείνα πιέζει αὐτούς, καὶ προχωροῦσι πάλιν μανιώδεις καὶ λυσσαλέοι. Ὁ μουσικὸς ἐξακολουθεῖ νὰ πλήττει ἰσχυρότερον τὰς χορδὰς καὶ νὰ ἀποσπᾷ ἐξ αὐτῶν ἀγριωτέρους ἤχους. Ἡ ἀγέλη ἀναχαιτίζεται καὶ πάλιν, ἀλλὰ μόνον ἐπὶ μίαν στιγμὴν. Οἱ ἵπποι θορυβοῦνται. Τὸ δέρμα των φρικιᾷ. Χρεμετίζουν. Ἀνορθοῦνται ἐπὶ τῶν ὀπισθίων ποδῶν καὶ σύρουσι τὴν ἄμαξαν μετὰ σπασμωδικῶν κινήσεων. Ἡ ἄμαξα τρίζει, ταλαντεύεται, προχωρεῖ τάχιστα. Ἀλλὰ τί τὸ ὄφελος! Οἱ λύκοι τρέχουσιν ὀπισθεν αὐτῆς ἔχοντες ἀνοικτὰ τὰ στόματα καὶ σπινθηροβολοῦντα τὰ ὄμματα. Τὸ βιολίον κτυπᾷ, κτυπᾷ, ἀλλ' ἐπὶ τέλους σιγᾷ ὡς νὰ ἀπηύδῃσῃ καὶ νὰ ἀπηλπίσθη.

«Εὐλόγησόν, με πάτερ!», ἀνέκραξε τότε ὁ γενναῖος μουσικὸς καὶ προσήλωσε τοὺς μαύρους ὀφθαλμούς του ἐπὶ τῶν δακρυόντων ὀφθαλμῶν τῆς ἐντρόμου μητρός. «Ἐφάνης γενναῖος πρὸς με σήμερον τὴν πρῶταν καὶ ἡ ζωὴ μου δὲν ἀξίζει τόσον, ὅσον ἀξίζει ἡ ζωὴ τῆς συζύγου σου, ἥτις εἶνε

τόσον ἀγαθὴ καὶ τόσον νέα, καὶ ἡ ζωὴ τοῦ τέκνου σου, τὸ ὅποιον εἶνε μικρὸν καὶ ἀθῶον. Ἐνῶ οἱ λύκοι θὰ κατασπαράττωσι καὶ θὰ καταβροχθίζωσιν ἐμέ, σὺ θὰ δυνηθῆς νὰ φύγῃς καὶ νὰ τοὺς σώσῃς».

Καὶ πρὶν ἢ ὁ ἱερεὺς προφέρῃ λέξιν τινά, ὁ γενναῖος μουσικὸς ἐρρίφθη ἐπὶ τῆς χιόνας ἐν τῷ μέσῳ τῶν λύκων. Ὁ ἱερεὺς ἔγεινε κάτωχρος, ἡ μήτηρ μένει ἄφωνος, καὶ οἱ δύο εἶνε παγωμένοι ἐκ τοῦ τρόμου.

Ὁ γενναῖος μουσικὸς ἐξηφανίσθη ἐν τῷ μέσῳ τῶν πειναλέων καὶ ἀγρίων θηρίων. Ἡ ἄμαξα ἔφευγε κατ' ἐκείνην τὴν στιγμὴν μὲ ταχύτητα ἀστραπῆς. Μετ' ὀλίγον δὲν διακρίνεται τίποτε πλέον οὔτε ὀπισθεν οὔτε ἔμπροσθεν αὐτῆς. Οὐδαμοῦ φαίνονται οἱ λύκοι. Τὸ μικρὸν χωρίον ἤρχισε νὰ διακρίνηται.

Ἄλλ' εἰς ἄνθρωπος δὲν ἀρκεῖ νὰ χορτάσῃ τριάκοντα λύκους καὶ μάλιστα πεινῶντας. Οἱ λύκοι εἶχον ἐπιπέση ὄλοι κατὰ τοῦ μουσικοῦ, ἀλλὰ δι' ὄλους δὲν ὑπῆρχε μερίδιον. Ὅθεν ὅσοι δὲν ἠδυνήθησαν νὰ λάβωσι τοιοῦτον, ἤρχισαν πάλιν νὰ καταδιώκωσι τὴν ἄμαξαν, ἡ ὁποία ἐν τῷ μεταξύ εἶχε γείνη ἄφαντος.

Μετ' ὀλίγον ὁ ἱερεὺς διέκρινε καὶ πάλιν τὴν μαύρην γραμμὴν. Στρέφεται πρὸς τὰ ὀπίσω νὰ ἴδῃ πόσον ἀπέχουσιν οἱ λύκοι καὶ καταφέρει διαρκῶς τὴν μᾶστιγα ἰσχυρῶς ἐπὶ τῶν ἵππων. Τότε στρέφει καὶ ἡ μήτηρ τὴν κεφαλὴν. «Ἄχ, πάλιν οἱ λύκοι ἀκολουθοῦσιν!», εἶπε καὶ ἐσιώπησεν.

Μετ' ὀλίγον οἱ λύκοι ἔφθασαν ὀπισθεν τῆς ἀμάξης. Τινὲς ἐπιχειροῦσι νὰ πηδῆσωσιν εἰς τὴν ἄμαξαν καὶ ἄλλοι προσπαθοῦσι νὰ ἐμπήξωσι τοὺς φοβεροὺς ὄνουχάς των εἰς τὰ πλευρὰ τῶν μικροσώμων ἵππων. Τὰ ταλαίπωρα ζῶα χρεμετίζουσι, σκιρτῶσιν, ἀφηνιάζουσιν. Στιγμὴ τρομερά! Ὁ ἀνε-

μος συρίζει, οί λύκοι ώρύνονται. Είς ἐξ αὐτῶν ὄρμα ἑλυσσαλέος κατὰ τῆς ἀμάξης καὶ διὰ τῶν ὀνύχων αὐτοῦ σχίζει τὸ ξύλον. Ἡ νεαρὰ γυνὴ ἐκ τοῦ τρόμου κάμνει ἀπότομόν τινα κίνησιν, ὅτε ἐκφεύγει τῶν χειρῶν τὸ μικρὸν τῆς τέκνον καὶ κυλιέται χαμαὶ ἐν τῷ μέσῳ τῶν λύκων. Μία σπαρακτικὴ κραυγὴ ἀκούεται, καὶ ἡ γυνὴ καταπίπτει λιπόθυμος.

Ὁ πατὴρ πηδᾷ ἐκ τῆς ἀμάξης, ρίπτεται πλησίον τοῦ τέκνου του ἐν τῷ μέσῳ τῶν λύκων, ἀνασπᾷ μίαν μάχαιραν καὶ δι' αὐτῆς μάχεται κατὰ τῶν ἀγρίων θηρίων προσπαθῶν νὰ ὑπερασπίσῃ τὸ προσφιλές του τέκνον.

Οἱ ἵπποι, ἀφοῦ ἔμειναν ἄνευ ἡνιόχου, ἀφηνίασαν καὶ μεθ' ὄρμῆς μανιώδους ἔσυρον ὡς ἐν ἐλαφρότατον ἄχυρον τὴν ἄμαξαν, φέρουσαν τὴν μητέρα, ἣτις κατέκειτο ἐντὸς αὐτῆς ἄψυχος σχεδόν.

Ἐκεῖ κάτω εἰς τὴν πεδιάδα γίνεται ἀγρία πάλη μεταξὺ τῶν ὤμων θηρίων καὶ τοῦ φιλοστόργου πατρός, ὅστις ὑπερασπιζόμενος τὸ κλαῖον παιδίον του καταφέρει διὰ τῆς μάχαιρας δεξιὰ καὶ ἀριστερὰ φοβερὰ κτυπήματα κατὰ τῶν λύκων. Εἶχε δύο λύκους ἐξαπλώσῃ κατὰ γῆς, ὅτε ἀκούονται πυκνοὶ πυροβολισμοί. Οἱ λύκοι σκορπίζονται εἰς τὴν στιγμὴν. Ὁ ἱερεὺς στρέφει τὴν κεφαλὴν του πρὸς τὸ μέρος, ὅθεν προῆλθον οἱ πυροβολισμοί, καὶ βλέπει μέγα πλῆθος χωρικῶν ὠπλισμένων.

Οἱ χωρικοὶ εἶχον μάθη, ὅτι οἱ λύκοι εἶχον καταβῆ εἰς τὴν πεδιάδα. Ὁπλίσθησαν, συνηθροίσθησαν πολλοὶ ὁμοῦ καὶ ἔτρεχον, ἵνα εὗρωσι καὶ φονεύσωσι τοὺς λύκους, οἱ ὅποιοι ἠφάνιζον τὰ ποίμνια καὶ τὰ λοιπὰ ζῶα αὐτῶν.

Ἐν τῷ μεταξὺ ἡ ἄμαξα ἐξηκολούθει νὰ φεύγῃ ὡς ἀστραπή, μέχρις ὅτου ἔφθασεν εἰς τὸ μικρὸν ἐκεῖνο χωρίον. Οἱ ἵπποι ἐστάθησαν καὶ πάραυτα κατέπεσαν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους κατὰ-

κοποι, διάβροχοι, ἀχνίζοντες. Οἱ χωρικοὶ τρέχουσιν, ἔρχονται εἰς τὴν ἀμαξάν, καὶ τί βλέπουσι! Μίαν νεαράν γυναῖκα ὑπὸ μίαν παχυτάτην μηλωτὴν καὶ λιπόθυμον εἰς τὸ βάθος τῆς ἀμαξῆς. Εὐθύς τὴν ἀνεγνώρισαν. Τὴν μετέφερον εἰς τὴν οἰκίαν τῶν συγγενῶν τῆς καὶ προσεπάθουν ἐκ παντὸς τρόπου νὰ ἐπαναφέρωσιν αὐτὴν εἰς τὴν ζωὴν.

Πολλὴ ὥρα παρῆλθε μέχρις ὅτου συνέλθη ἐκ τῆς βαρείας λιποθυμίας. Καὶ ὅτε τέλος συνῆλθε καὶ ἤνοιξε τοὺς ὀφθαλμούς, εἶδε πλησίον τὸν σύζυγόν τῆς καὶ τὸ προσφιλές τῆς τέκνον. «Δόξα σοι ὁ Θεός!», ἐπρόφθασε μόνον νὰ εἴπῃ καὶ ἐσιώπησε. Κατέπεσε πάλιν λιπόθυμος. Ἄλλὰ μετ' ὀλίγην ὥραν συνῆλθεν ἐντελῶς, ἔλαβε τὸ τέκνον τῆς εἰς τὰς ἀγκάλας, τὸ ἔσφιγγε δυνατὰ καὶ τὸ ἐφίλει συνεχῶς.

Πολλὰ ἔτη παρῆλθον καὶ οὐδέποτε ἔλησμόνησαν τοὺς φοβεροὺς ἐκείνους λύκους. Ὅσάκις δὲ ἐνεθυμοῦντο τὸν γενναῖον μουσικόν, ἀνεστέναζον πάντοτε καὶ ἔλεγον· «Ἦτο ἀληθῶς μεγαλόψυχος ἄνθρωπος!».

— Μισθὸς ἀρετῆς ἔπαινος.

74. Ὁ ἀετός.

Ὁ ἀετός εἶνε πτηνὸν ἀρπακτικόν, συγγενὲς τῆς γλαυκός, τοῦ γυπός, τοῦ ἰέρακος καὶ τοῦ κίρκου. Ἡ κεφαλὴ αὐτοῦ εἶνε μετρία καὶ πλήρης πτερῶν. Οἱ ὀφθαλμοὶ χαροποὶ, ζωηροὶ καὶ βαθέως κείμενοι πρὸς τὰ πλάγια τῆς κεφαλῆς. Τὸ θάμφορ ἰσχυρότατον, βραχύ, γρυπόν, εὐθὺ κατὰ τὴν δίζαν, κυρτὸν ἀπὸ τοῦ μέσου καὶ ἐξῆς, καὶ ἀγκιστροειδὲς περὶ τὸ ἄκρον, καλυπτόμενον κατὰ τὴν δίζαν ὑπὸ ὑμένος γυμνοῦ, χρώματος ὡς ἐπὶ τὸ πολὺν κίτρινον, ὅστις καλεῖται κήρωμα. Ὁ λαιμὸς ἰσχυρὸς καὶ πλήρης πτερῶν. Αἱ πτέρυγες ἰσχυραὶ, καμπύλαι καὶ μεγάλαι, φθάνουσαι μέχρι τοῦ τέλους τῆς οὐρᾶς, ἰδίως τέσσαρα ἢ πέντε πτερὰ αὐτῶν, τὰ ὁποῖα εἶνε μακρό

τατα πάντων τῶν ἄλλων. Ἡ οὐρά μακρὰ καὶ πλατειᾶ. Οἱ πόδες μέτριοι, σιβαροὶ καὶ μέχρι τῶν δακτύλων περρωτοί, κεκαλυμμένοι ὑπὸ μακρῶν περῶν, τὰ ὅποια κρέμονται ἄνωθεν ἀπὸ τῆς κνήμης ὡς περισκελίδες. Τὸ χρῶμα τῶν γυμνῶν μερῶν τῶν ποδῶν ὅμοιον μὲ τὸ χρῶμα τοῦ κηρώματος τοῦ θάμφους. Οἱ ὄνυχες ἰσχυροτάτοι, γαμφοὶ καὶ δξύτατοι. Τὸ δέρμα χονδρὸν καὶ σκληρὸν. Τὸ πτέρωμα πυκνὸν καὶ τὸ χρῶμα συνήθως ξανθὸν ἢ σκοτεινὸν φαιόν.

Ἄετός

Ὁ ἄετός εἶνε ἐν τῶν τῶν μεγαλοσωμοτέρων πτηνῶν. Τὸ σῶμά του συνήθως εἶνε ὅσον εἶνε τὸ σῶμα τοῦ προβάτου. Τὸ ἄνοιγμα τῶν περῶν αὐτοῦ τριπλάσιον τοῦ σώματος. Εὐρίσκειται πανταχοῦ τῆς γῆς καὶ ζῆ περισσότερον τῶν ἑκατὸν ἐτῶν. Κατὰ τὸν Ἀπρίλιον ὁ θῆλυς, ὅστις εἶνε μεγαλύτερος καὶ ὠραιότερος τοῦ ἄρρενος, τίκει δύο καὶ σπανίως τρία ὠὰ μεγάλα, στερεὰ καὶ σχεδὸν στρογγύλα. Ταῦτα ἐκκολάπτει μετὰ τέσσαρας ἢ πέντε ἑβδομάδας, διε προβάλλουσιν ἐξ αὐτῶν οἱ ἀετιδεῖς, νεοσσοὶ κεκαλυμμένοι

ὑπὸ λεπτιῶν πύλων, τὰ ὁποῖα μετ' ὀλίγον καιρὸν γίνονται πτερὰ μεγάλα.

Οἱ ἀετοὶ συζῶσι μετὰ τῶν συζύγων αὐτῶν μόνον, μακρὰν πάντων τῶν ἄλλων. Εὐχαριστοῦνται νὰ μένωσιν εἰς μέρη σύνδειδρα, εἰς ὑψηλὰ βουνά, εἰς ἀποτόμους φάραγγας, εἰς κρημνώδη κοιλάματα βράχων, εἰς ἐρημίας μεγάλας, ἐνίοτε δὲ καὶ πλησίον τῶν λιμνῶν καὶ τῶν θαλασσῶν, εἰς τὰς ἀποτόμους ἀκτὰς αὐτῶν. Τρώγουσιν ἐλάφους, δορκάδας, ἄμνους, ἐρίφια, λαγούς, κύκνους, γεράνους, πέρδικας, χῆνας, ὄρνιθας καὶ ὅσα ἄλλα τοιαῦτα ζῶα δύνανται νὰ κατακινήσωσι. Τινὲς τρώγουσι καὶ ὄφεις, ποτικούς, κοχλίας, χελώνας, βατράχους, ἰχθῦς, σκώληκας καὶ ἔντομα διάφορα, καὶ τινες καὶ θνησιμαῖα ζῶα. Οἱ ἀετοὶ οὐδέποτε πίνουσι ὕδωρ. Πειῶσι καὶ κνηγοῦσι μόνον τὴν ἡμέραν, ἀπὸ πρωῆας μέχρι δείλης, τὴν δὲ νύκτα ἀναπαύονται καὶ κοιμῶνται, ὅπως οἱ ἄνθρωποι.

Οἱ ἀετοὶ πετιῶσι ταχέως καὶ εὐκόλως. Ὑψοῦνται μέχρι τῶν νεφῶν, ὅπου μένουσι ἐπὶ πολλὴν ὥραν μετέωροι καὶ ἐκεῖθεν παρατηροῦσι τὰ ἐπὶ τῆς γῆς. Νὰ σταθῶσιν εἰς ἐπίπεδον μέρος ἢ νὰ βαδίσωσι δὲν δύνανται, ἐπειδὴ οἱ ὄνυχές των εἶνε γαυφοί. Πηδῶσιν ἐδῶ καὶ ἐκεῖ, ὅταν εἶνε ἠναγκασμένοι νὰ μένωσιν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους. Διαμένουσι πάντοτε εἰς ὑψηλὰ μέρη.

Τὰ πιηρά, μόλις φανῆ πον ὁ ἀετός, τρομάζουσι, ἐκπλήσσονται καὶ τρέχουσι νὰ κρυβῶσιν, ὅπου δυνηθῆ ἕκαστον. Τὰ ζῶα καὶ τὰ πιηρά, τὰ ὁποῖα κνηγοῦσι νὰ φάγωσι, τὰ κνηγοῦσιν εἰς τόπους πολὺ μακρὰν τῶν φωλεῶν των κειμένους. Τὰ συλλαμβάνουσι διὰ τῶν ἰσχυρῶν αὐτῶν γαυψῶν ὀνύχων, τὰ αἴρουσι ἀπὸ τῆς γῆς διὰ νὰ δοκιμάσωσι τὸ βάρος αὐτῶν καὶ ἔπειτα τὰ φέρουσι εἰς τὴν φωλεὰν αὐτῶν. Ἐκεῖ τὰ σπαράττουσι διὰ τοῦ γουποῦ των θάμφοι καὶ τὰ τρώγουσι θερμὰ καὶ ἀσπαίροντα μετὰ τῶν τέκνων αὐτῶν. Ἀγαπῶσι νὰ τρώγουσι ὄχι εἰς τὸν ἥλιον, ἀλλ' εἰς μέρη σκιερά. Δύνανται ἐπὶ ἐβδομάδας ὀλοκλήρους νὰ μὴ φάγωσι τίποτε, ἀλλ' ὅταν τρώγωσι, δύνανται νὰ φάγωσι παραπολύ. Ὅσον γηράσκουσι, τόσον ἀδξάνει καὶ καμπυλοῦται τὸ θάμφοι αὐτῶν. Ἐπὶ τέλους δὲ τόσον καμπυλοῦται, ὥστε τίποτε δὲν δύνανται

νά σπαράξωσι πλέον δι' αὐτοῦ καὶ οὕτως ἀποθνήσκουσιν ἐκ τῆς πείνης. Κτίζουσι τὰς φωλεάς των εἰς τοὺς ἀποκρήμνους βράχους καὶ ἐπὶ τῶν κορυφῶν τῶν ὑψηλῶν καὶ παλαιῶν δένδρων, ἀλλὰ τόσον σιερεάς, ὥστε καὶ ἡ βιαιότερα θύελλα δὲν δύναται νὰ τὰς βλάψῃ. Ὅπου καὶ ἂν ὑπάγωσι καὶ ὅσον καιρὸν καὶ ἂν ἀπουσιάσωσιν εὐρίσκουσι πάλιν τὰς φωλεάς των, ὅταν ἐπιστρέψωσιν. Οὐδεὶς ἀειὸς ἐπιχειρεῖ ποτε νὰ κατοικήσῃ εἰς τὴν φωλεάν ἄλλου ἀειοῦ Ἐκεῖ, ὅπου ἔχει τὴν φωλεάν του ἐν ζεῦγος ἀειῶν, οὐδέποτε ἔρχεται ἄλλο ζεῦγος νὰ κτίσῃ καὶ αὐτὸ τὴν φωλεάν του, ἀλλ' ὑπάγει πολὺ μακρὰν καὶ κτίζει αὐτήν.

Γεῦσιν καὶ ὄσφρησιν οἱ ἀειοὶ δὲν ἔχουσι περίφημον. Ἡ ἀκοὴ αὐτῶν ὅμως εἶνε ὀξεῖα καὶ ἡ ὄρασις δξινιάτη. Οὐδὲν ζῶον ἔχει ὄρασιν τόσον ὀξεῖαν, ὅσον ὁ ἀειός. Εὐχαριστεῖται νὰ ἀιενίξῃ τὸν ἥλιον καὶ νὰ πειτᾶ προσβλέπων πρὸς αὐτόν. Ὑψοῦται μέχρι τῶν νεφῶν καὶ ἐκεῖθεν βλέπει καὶ τὰ μικρότατα τῶν ἐπὶ τῆς γῆς πραγμάτων καθαρώτατα. Βλέπει τὸν ἀμνόν, τὴν ἀλώπεκα, τὸν λαγόν, τὸν ὄφιν, τὴν χελώνην, τὸν βάτραχον καὶ πᾶν ὅτι θέλει νὰ φάγῃ, καὶ πάραντα μετὰ ταχύτητος ἀστραπῆς φέρεται κατ' αὐτῶν καὶ τὰ συλλαμβάνει.

Οἱ ἀειοὶ εἶνε πολὺ νοήμονα ζῶα. Ὅταν περισσεύσῃ τροφὴ ἐκ τῶν νεοσσῶν, τὴν φυλάττουσι, διὰ νὰ ἔχωσι νὰ δίδωσιν εἰς αὐτούς, ὅταν δὲν εἶνε δυνατὸν νὰ εὕρωσιν ἄλλην. Ὅταν συλλάβωσι χελώνην, ἐπειδὴ δὲν δύναται νὰ τὴν φάγῃ μετὰ τοῦ ὄστράκου, τὴν φέρουσι διὰ τῶν ὀνύχων πολὺ ὑψηλά, ἔπειτα τὴν ἀφίνοσι κατὰ τῶν πειρῶν, ὅπου καταθραύεται, καὶ τότε ἔρχονται καὶ τρώγουσι τὰς σάρκας αὐτῆς. Ὅσοι ἐκ τῶν ἀειῶν τρώγουσιν ὄφεις δηλητηριώδεις, προσέχουσι πολὺ, ὅταν ἐπιτίθενται κατ' αὐτῶν. Διὰ νὰ μὴ δαγκάσῃ ὁ ὄφιν τὸν πόδα αὐτῶν καὶ τοὺς δηλητηριάσῃ, ἀνοίγουσι τὴν μίαν πτέρυγα, τὴν θέτουσι πρὸ αὐτοῦ καὶ πηδῶσιν ἀπ' ἐδῶ καὶ ἀπ' ἐκεῖ, προσέχοντες νὰ μὴ ἐγγίξῃ τὸν πόδα αὐτῶν ὁ ὄφιν. Ὁ ὄφιν δαγκάνει τὴν πτέρυγα τοῦ ἀειοῦ καὶ ἐκχέει ματαίως τὸ δηλητήριον αὐτοῦ ἐκεῖ. Τότε ὁ ἀειὸς κτυπᾶ αὐτὸν διὰ τῆς ἄλλης πτέρυ-

γος τόσον δυνατά, ὥστε τὸν ζαλίζει. Τὸν συλλαμβάνει ἔπειτα διὰ τοῦ θάμφους του, τὸν πειτᾶ ὑψηλὰ καὶ τὸν κιτυπᾶ κατὰ γῆς τόσον δυνατὰ καὶ τόσον συχνά, ὥστε τὸν φρονεῖ. Ἐπειτα τρυπᾶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ διὰ τοῦ θάμφους του καὶ τὸν τρώγει ὅλον.

Οἱ ἀετοὶ εἶνε ἐκτάκτως ἰσχυροὶ, τολμηροὶ καὶ ὀρμητικοί. Συλλαμβάνουσι τὴν ἀλώπεκα καὶ πειῶσιν εἰς τὴν φωλεάν των κρατοῦντες αὐτὴν διὰ τῶν ὀνύχων των. Ἐπιτίθεντο κατὰ τῶν μεγίστων πιητῶν καὶ κατὰ τῶν μεγίστων ὄφρων, καὶ ὀρμῶσι κατὰ τῶν ταύρων καὶ ἐνίοτε καὶ κατὰ τῶν ἀνθρώπων αὐτῶν μετὰ τῆς μεγίστης ἀφοβίας. Ἀπὸ στιγμῆς εἰς στιγμὴν, ἐνῶ κᾶθηται ἡσυχος, ἐκ μικροτάτης ἀφορμῆς αἴφνης δύνανται νὰ γείνωσι μανιώδεις καὶ νὰ ὀρμήσωσι καθ' οἴουδῆποτε μετ' ἀφοβίως μεγίστης καὶ λύσεως καταπληκτικῆς. Εἶνε πολὺν ὑπερήφανοι. Ποιὲ δὲν ἐγγιζοῦσι τὴν τροφήν, τὴν ὁποίαν ἄλλος ἀετὸς ἐθήρευσεν, ὅσον καὶ ἂν πεινώσιν. Δὲν καταδέχονται νὰ ἀποζῶσιν ἐκ τῶν κόπων τῶν ἄλλων. Θηρεύουσι μόνοι καὶ τρώγουσι μόνον ὅ,τι οἱ ἴδιοι θηρεύσωσιν. Οὐδέποτε ἐρχονται νὰ κατοικήσωσιν εἰς ἔρημον φωλεάν ἄλλον ἀειοῦ. Δὲν καταδέχονται. Κιτίζουσι μόνοι τὰς φωλεάς των καὶ κατοικοῦσιν εἰς αὐτάς. Ἐάν ποτε συλληφθῶσι καὶ κλεισθῶσι εἰς τὸ κλωβίον, δὲν τρέμουσι, δὲν φοβοῦνται, ἴστανται ὑπερήφανοι καὶ βλέπουσιν ἀγερώχως.

Οἱ ἀετοὶ ἔχουσι συζυγικὴν ἀγάπην μεγάλην. Συζῶσι μετὰ τῶν συζύγων αὐτῶν εἰρηρικῶς καὶ εὐχαρίστως. Κυνηγοῦσιν ὁμοῦ, ἀνατρέφουσι καὶ ὑπερασπίζουσι τὰ τέκνα των μετ' ἴσης φρονίδος ἀμφοτέρω οἱ γονεῖς. Εἶνε πολὺν φιλόστοργοι. Ὅταν εἶνε μικρὰ τὰ τέκνα αὐτῶν καὶ δὲν δύνανται μόνα των νὰ κόψωσι τὰ κρέατα, τὰ κόπτουσι οἱ γονεῖς των εἰς μικρὰ τεμάχια καὶ τὰ ἐμβάλλουσι εἰς τὸ στόμα αὐτῶν. Ὅταν μεγαλώσωσιν ὀλίγον, φέρουσιν εἰς αὐτὰ ὀλόκληρα ζῶα καὶ τὰ ἀφίνοσι νὰ κατασπαράξωσι καὶ νὰ καταβροχθίσωσιν αὐτὰ, χωρὶς νὰ τὰ βοηθῶσιν. Φροντίζουσι πάντοτε νὰ φέρωσιν εἰς τὰ τέκνα αὐτῶν τροφήν νωπὴν, τρυφερὰν καὶ ἀφθονον. Ὅταν ἐπιχειρήσῃ τις νὰ βλάβῃ τοὺς ἀετιδεῖς, σπεύδουσι οἱ γονεῖς αὐτῶν καὶ τοὺς ὑπερασπίζουσι μετὰ μανίας. Πλήττουσι

διὰ τῶν πιερύγων καὶ σπαράττουσι διὰ τῶν δυνύχων τὸν ζητοῦντα
 νὰ βλάβῃ αὐτούς. Τὸ δάμφορ τῶν δὲν τὸ μεταχειρίζονται πρὸς
 τοῦτο. Ὅταν πιερωθῶσιν οἱ ἀειδαῖς καὶ δύνανται πάλιν νὰ πετά-
 ξωσι, δὲν ἐκδιώκουν αὐτοὺς ἐκ τῆς φαλαῆς οἱ γονεῖς αὐτῶν, ἀλλὰ
 φιλοξενοῦσι καὶ τρέφουσιν αὐτοὺς ἐπὶ ἀρκετὸν χρόνον. Ἀγαπῶσι
 τὴν ἐλευθερίαν εἰς μέγιστον βαθμόν, καὶ διὰ τοῦτο, διὰ συλλη-
 φθῶσί ποτε καὶ κλεισθῶσιν εἰς κλωβίον, γίνονται συνήθως μελαγ-
 χολικοὶ καὶ κακοί. Ὅταν ἐξημεροῦνται, μαρθάνουσι νὰ θηρεύωσι
 μικρὰ πιηγά, αἰσθάνοντα: συμπάθειαν πρὸς τοὺς κυρίους αὐτῶν
 καὶ εἶνε πολὺ εὐγνώμονες πρὸς αὐτούς.

Οἱ ἀετοὶ εἶνε πολλῶν εἰδῶν. Ἐδῶ εἰς τὴν Ἑλλάδα εἶνε οἱ
 χρυσάετοι, ἔχοντες χρῶμα ξανθόν, ἀετοὶ οἱ γᾶνοι, οἵτινες καὶ σταυ-
 ραιοὶ λέγονται, καὶ οἱ ἀλιάετοι, οἵτινες διατρίβουσιν εἰς τὰ παρα-
 θαλάσσια μέρη καὶ τρέφονται ἐκ θαλασσίων πιηγῶν. Πάντες οὔτοι
 εἶνε πιηγά μέγιστα, ἰσχυρότατα, ἀνδρείοτατα καὶ ὠραιότατα. Ἡ
 σιάσις αὐτῶν εἶνε ἤρεμος, ἀγέρωχος καὶ μεγαλοπρεπής. Τὸ βλέμμα
 ἀτάραχον, ζωηρὸν καὶ ὑπερήφανον. Ἡ πιησις ταχίστη καὶ μεγα-
 λοπρεπεσιάτη. Ὁ ἀετὸς κάθηται ἤρεμος καὶ ἀτάραχος. Αἰφνης
 ἀνοίγει τὰς μεγίστας καὶ ἰσχυροτάτας πτέρυγας αὐτοῦ. Ὑφῶνται
 ὡς γίγας εἰς τὰ νέφη μετὰ βοῆς πολλοῦ. Διαγράφει μεγίστους
 κύκλους ὑπεράνω ἀχανῶν ἐκτάσεων καὶ μετέωρος μένει ἐπὶ ὄρας
 πολλὰς βλέπων κάτωθεν αὐτοῦ τὰ ὄρη, τὰς πεδιάδας καὶ τὰς
 πόλεις τῶν ἀνθρώπων. Εἶνε ὁ βασιλεὺς τῶν πιηγῶν καὶ ὁ κύριος
 ὅλου τοῦ μεταξὺ γῆς καὶ οὐρανοῦ ἀπεράντου διαστήματος

75. Οἱ σταυραετοί.

Τρεῖς σταυραετοὶ ἐκάθονταν ἕψηλὰ ἔς ἓνα λιθάρι
 κ' ἐκλαίγαν τὰ πάθια τοὺς καὶ τὰ παράπονά τοὺς.
 Ὁ ἕνας γιατί ἔχασε τὸ ὄμορφόν του ἡταῖρι,
 ὁ ἄλλος γιατί τ' ἄρπαξαν τὰ τρυφερὰ πουλιά του
 κὶ ὁ τρίτος τοὺς παρηγορεῖ κλαίγοντας τὰ δικά του.
 — « Ἄν ἔχασες τὸ ἡταῖρί σου, ἡταῖρια βρίσκεις κὶ ἄλλα,
 ἂν τὰ πουλιά σου σ' ἄρπαξαν, κλωσσᾶς καὶ κάνεις ἄλλα.

ἀλλ' ἄχ, ἔς ἐμέ, ποῦ ἔγερσά κ' ἔπασαν τὰ φτερά μου,
 δὲν ἴμπορῶ νὰ σκωθῶ, δὲν ἴμπορῶ νὰ πετάξω,
 νὰ πάρ' ἀπάνου τὰ βουνά, ἴπάνου τὰ κορφοβούνια,
 γιατί θὰ ἔβγῃ ὁ βασιλιάς, θὰ ἔβγῃ νὰ κυνηγήσῃ
 μὲ τετρακόσους ἀρχοντας· ὅλοι καθαλαραῖοι,
 σέρονουν καὶ τὰ λαγωνικά μὲ τς ἄλυσους δεμένα.
 Καὶ πῶς νὰ κάνω νὰ σκωθῶ, νὰ ἴπυγαινα τοῦ ἴψιλου,
 γιὰ νάπεφτα ἔς τὴν ἔρημο, ἔς τὰ ὄρη καὶ ἔς τὰ δάση,
 νὰ μὴ μ' εὐρῆ ἢ παγανιά καὶ νὰ μὴ μὲ σκοτώσῃ».

(Δημῶδες)

76. Τὸ πουλάκι.

—«Πουλί μου, ποῦ ἴξεχείμασες, ποῦσουν τὸ καλοκαῖρι;»
 —«Σ τὸ κυπαρίσσι τὸ ἴψηλὸ ἔφτειασα τὴ φωλιά μου,
 κ' ἔβγανα τὰ πουλάκια μου κ' ἔφτειασα τὴ φωλιά μου.
 Χρυσὸς αἴτὸς ἔπέρασε ἴψηλά ἔς τὸ κυπαρίσσι,
 καὶ τὴν φωλιά μου ἴχάλασε, μου τρώγει τὰ πουλιά μου.
 Τ' εἶν' τὸ κακό, ποῦ μῶκαμες, αἴτέ, σταυραῖτέ μου;
 ἴχάλασες τὴ φωλοῦλά μου, μου τρώς καὶ τὰ πουλιά μου!

(Δημῶδες)

77. Ἡ πέροδικα.

Πέροδις

Θέλω νὰ πάρ' ἀνήφορο, νὰ πάρ' ἀνηφοράκι·
 βρίσκω κλωνάρι φουντωτὸ καὶ ὀρίζυμιὸ λιθάρι.

Κ' ἐκεῖ γέρονω νὰ κοιμηθῶ, τὰ ἴματα νὰ σφαλίσω,
κὶ ἀκούω μιᾶς πέρδικας λαλιά, μιᾶς πέρδικας ἀντάρα,
'Ξυπνῶ καὶ τὴν καλορωτῶ καὶ τὴν ψιλορωτάγω·

— «Τὸ τ' ἔχεις, περδικουῶλά μου, καὶ κλαῖς κὶ ἀναστενάζεις;»

— «Μὲ κυνηγáει ἕνας αἰτὸς τὴ μαύρη νὰ μὲ φάη».

— «Κάλλιο νὰ φάη τὰ νύχια του, τὰ κλαδοπόδαρά του,
παρὰ νὰ φάη τὴν πέρδικα, τέτοια γλυκοφωνοῦσσα,
'ποῦ κελαῖδεῖ κάθε πουρνό, τὸ λέει καὶ κάθε βράδυ,
κράζει τὰ ἰλάφια ἔς τὴ βοσκή, τάλούπια ἔς τὸ κυνήγι,
'ξυπνάει πουρνὸ τὴ λεβεντιὰ ὄντας γλυκοκοιμᾶται».

(Δημῶδες)

Ι'. ΣΤΟΡΓΗ ΓΟΝΕΩΝ ΠΡΟΣ ΤΑ ΤΕΚΝΑ

78. Ἡ ἐλάφια.

Κλάψε με, μάννα, κλάψε με τὴ νύχτα μὲ φεγγάρι
καὶ τὴν αὐγοῦλα μὲ δροσιά, ὅσο νὰ φέξ' ὁ ἥλιος,
νάρθουν τάλάρια ἀπ' τὰ βουνὰ νὰ σὲ παρηγορήσουν.

Ἄλλα τάλάρια βγῖκανε κὶ ὅλα δροσολογιοῦνται,
καὶ μιὰ ἰλάφια ταπεινὴ δὲν ἴπᾳ κοντὰ μὲ τᾶλλα
ὅλα τάποσκια περπατεῖ καὶ τὰ ζερβὰ κοιμᾶται,
κὶ ὅτ' εὔρη γάργαρο νερό, θολώνει καὶ τὸ πίνει.
Κὶ ὁ ἥλιος τὴν ἀγνάντεψεν ἀπὸ ξερὸ κλαράκι.

— «Ἰλάφι μου, χρυσοκέρατο, τί ἔχεις καὶ δακρύζεις
καὶ μὲ τῆς πέτραις δέρνεσαι τὴ ἡμέρα καὶ τὴ νύχτα;
Μὲ τᾶλλ' ἰλάφια νὰ βοσκᾶς δὲ θέλεις μὲς ἔς τοὺς λόγγους;
Γιατί χτυπᾶς τὰ πόδια σου; Τὰ χρυσοκέρατά σου
γιατί τὰ τρίβεις καὶ βογκᾶς ὅσᾳ νᾶσουν λαβωμένο;
Γιατί τάποσκια περπατεῖς καὶ τὰ ζερβὰ κοιμᾶσαι;
'Πέσ μού το; ἰλάφι, πέσ μού το, πέσ μού το κὶ ἂν ἴμφορέσω,
θὰ σὲ βοηθήσ' ὅσο ἴμφορῶ καὶ ὅσο ἐσὺ θέλῃς».

— «Δὲν ἴμφορεῖς, ἰλάκι μου, τίποτε νὰ μοῦ κάμῃς.
Βαθειὰ ὁ πόνος τὴ φωλιὰ μὲς ἔς τὴν καρδιά μου ἔχει.
Καὶ τί καλὸ ἔς τὴ γῆ αὐτὴ ἔχω, γιὰ νὰ ἴμφορέσω
μὲ τᾶλλ' ἰλάφια γρήγορις ἔς τοὺς λόγγους νὰ πετάξω;
Δώδεκα χρόνους ἔκαμα στέρφα χωρὶς μοσκάρι.
κὶ αὐτοῦ ἔς τοὺς δεκατέσσερους βγῖκα μὲ τὸ μοσκάρι.
Τὸ κύτταξα, τάνάθρεψα, τὸ φκειάνω τριῶν χρόνων,

εἶχε τοῦ Ἀπρίλη τὴ δροσιά, τοῦ Μάν τὰ λουλούδια
 κι ὁ κυνηγὸς τὸ ἄγλυψε ἀπὸ ἕψηλὴ ῥαχοῦλα.
 Γιὰ μένα ἄγῃκ' ὁ κυνηγὸς μὲ τὸ πικρὸ τουφέκι!
 Κ' ἔρριξε καὶ μοῦ ἄσκότωσε τὸ μοναχὸ μωσκάρι.
 Κ' ἐγὼ τὰπόσκια περπατῶ καὶ τὰ ζερβὰ κοιμοῦμαι,
 κι ἂν εὔρω γάργαρο νερό, θολόνω καὶ τὸ πίνω.
 Ἀνάθεμά σε, κυνηγέ, καὶ σὺ καὶ τὰ καλά σου!
 Σὺ μ' ἔκαψες, μ' ὠρφάνεψες ἀπὸ παιδὶ καὶ ἀπ' ἄντρα».

(Δημῶδες)

79. Τὸ ἔρημο πουλί.

Ἦλθαν νέφη ἔς τὰ βουνά, ἔς τὰκροβούνια πέφτει χιόνι· κρούς ἄνεμος περνᾷ καὶ μὲ τὰ κλαδιὰ μαλώνει.	Καὶ μιὰ πρώτη Ἀπριλιά τὸ γλυκὸ μ' εὐρῆκε ἄταϊρι, κ' ἔσκαρώσαμε φωλιὰ ἴδῳ ἔς τὸ πράσινο λημέρι.
Κ' ἕνα ἕνα τὰ πουλιὰ ἐμισέψαν ἀπ' τὰ ξένα. καὶ ἔς τὴν ἔρημν φωλιὰ μόνο μ' ἄφηναν ἐμένα.	Μὰ τῆς Μοίρας ἡ καρδιὰ δὲ μᾶς ἄφηνε ζευγάρι· καὶ τὰφτέρωτα παιδιὰ ἦλθεν ὄφις νὰ τὰ πάρῃ.
Πέφτ' ἡ πάχνη τὴν αὐγὴν καὶ τὸ δένδρο μου κουρσεύει κι ὁ βοριάς μὲ κυνηγεῖ, κ' ἡ βροχὴ μὲ σημαδεύει.	Μὲ τὸν ὄφις ποιοὺ πουλί πολεμᾷ διαφεντευμένα; Ἐπληγώθηκα πολὺ, δὲν ἐγλύτωσα κἀνένα!...
Πῶς νὰ φύγω δὲ ἔμπορῶ νὰ σωθῶ τῶρφανεμμένο. Ἔχω πόνο ἔς τὸ φτερό, κ' ἔχω πόδι πληγωμένο!...	Τώρα φύγαν τὰ πουλιὰ κ' νῦρὰν ἄλλο καλοκαῖρι καὶ ἔξανάπλεξαν φωλιὰ καὶ λαλοῦνε ἄταϊρι, ἄταϊρι.
Σὲ βουνὰ κ' ἐγὼ χλωρά, ἔς ἀνθισμένο κλωναράκια, ἔκελαδοῦσα μιὰ φορὰ κ' ἔλαμπα μὲ τὰ φτεράκια,	Ἐς τὰ νερόκλαδά μ' ἐγὼ, μακαρίζοντας ἐκεῖνα. καρτερῶ τὸν κυνηγὸ ἢ τὸ θάνατ' ἀπὸ πείνα.

Καὶ λυποῦμαι μοναχὰ
 πῶς δὲν ἔμπροσθα ὡς τόσο
 τὰ παιδιὰ μου τὰ φτωχὰ
 ἀπ' τὸν ὄβριον νὰ γλυτώσω!

Γ. Βιζυηνός

80. Ἀνέλπιστος ὄωτηρία.

Εἰς τινὰς τόπους τῆς γῆς ὑπάρχουσιν ὄρη τινά, τὰ ὁποῖα λέγονται ἠφαιστεία. Τὰ ὄρη ταῦτα διαφέρουσι πολὺ τῶν ἄλλων ὀρέων. Τὸ σχῆμα αὐτῶν εἶνε κωνοειδὲς καὶ ἐπὶ τῆς κορυφῆς ἔχουσι μίαν εὐρεῖαν ὀπήν, ἣτις ὀνομάζεται κρατήρ. Ὁ κρατήρ οὗτος εἶνε ἀρκετὰ μέγας. Ἀπὸ καιροῦ δὲ εἰς καιρὸν ἀνατινάσσονται ἀπ' αὐτοῦ πεπυρακτωμένοι λίθοι καὶ ἐξέρχονται πῦρ, θεῖον καὶ λάβα, ἣτις ἐκρέει, ὅπως ἐκρέει ὁ πεπυρακτωμένος καὶ ἀναλελυμένος σιδήρος ἐκ καμίνου τινός. Καίεται δὲ ὅ,τι καλυφθῆ ὑπ' αὐτῶν καὶ ὅ,τι εὐρεθῆ εἰς τὸν ὀρόμον των.

Εἰς τὰ πλάγια τῶν τοιούτων ὀρέων, εἰς τοὺς πρόποδας αὐτῶν καὶ εἰς ὄλους τοὺς πλησίον τόπους ἡ γῆ εἶνε πολὺ εὐφορος. Αἱ ἄμπελοι καὶ τὰ ὀπωροφόρα δένδρα εὐδοκιμοῦσι πολὺ. Ἐνεκα δὲ τῆς μεγάλης ταύτης εὐφορίας τῆς γῆς πολλαὶ πόλεις καὶ πολλὰ χωρία ὑπάρχουσι κατὰ τὰ μέρη ταῦτα καὶ πολλαὶ καλύβαι εἶνε διεσκορπισμέναι ἐδῶ καὶ ἐκεῖ. Ὁ κίνδυνος ὁ ἀπὸ τοῦ πυρός, τοῦ θεῖου, τῆς λάβας καὶ τῶν πεπυρακτωμένων λίθων τῶν ἠφαιστείων εἶνε μέγας. Αἱ καταστροφαὶ φοβεραὶ. Ἀλλὰ τί νὰ κάμωσιν οἱ πτωχοὶ κάτοικοι τῶν μερῶν τούτων! Πῶς νὰ φύγωσι καὶ νὰ ἀφήσωσι τὰ κτήματά των! Πῶς νὰ ζήσωσιν ἄλλοῦ!

Εἰς ἓν τῶν τοιούτων ἠφαιστείων ἤρχισάν ποτε νὰ παρουσιάζωνται ὄλα τὰ φαινόμενα ἐκεῖνα, τὰ ὁποῖα δηλοῦσι προσεγγίζουσαν ἔκρηξιν καὶ συνήθως προηγούνται ταύτης. Εἰς τὰ

χωρία καὶ εἰς τὰς πόλεις, αἵτινες ἔκειντο πλησίον αὐτοῦ, ἐστεύρευσαν αἴφνης ὄλα τὰ φρέατα καὶ αἱ πηγαί, ὥστε οἱ ἄνθρωποι, ἵνα μὴ ἀποθάνωσιν ἐκ τῆς δίψης, ἠναγκάζοντο νὰ μεταφέρωσι μακρόθεν τὸ ὕδωρ. Κατόπιν ἠκούσθη ἐκ τῶν ἐγκάτων τοῦ ὄρους φοβερός θόρυβος, ὡς βροντὴ μακρόθεν ἐρχομένη. Τὸν θόρυβον τοῦτον ἐπηκολούθησαν μεμονωμένοι ἰσχυραὶ δονήσεις τῆς γῆς καὶ διαρκέστεροι σεισμοὶ τοῦ ἐδάφους. Φόβος καὶ τρόμος κατέλαβε τοὺς ἀνθρώπους. Ὅλοι ἔφυγον ἐκ τῶν οἰκιῶν των, ὅπως μὴ ταφῶσιν ὑπὸ τὰ εῤείπια αὐτῶν. Ἀλλὰ μετ' ὀλίγον ἐπέστρεψαν εἰς αὐτάς, ὅτε τὸ ὄρος ἤρχιτε νὰ ἐκπέμπῃ πῦρ ἐκ τοῦ κρατῆρος αὐτοῦ. Ἐγνώριζον καὶ ἀπὸ ἄλλοτε, ὅτι, ὅταν ἐξέρχεται πῦρ ἐκ τοῦ κρατῆρος, δὲν γίνονται πλέον σεισμοί.

Ἡ θεὰ μακρόθεν ἦτο ὠραιότατη. Πολλὰς ἐκανοντάδας ποδῶν ὑψοῦτο ἐκ τοῦ κρατῆρος πυρίνη στήλη, ἣτις ἔφθανε μέχρι τινὸς ἠνωμένη καὶ ἔπειτα πρὸς τὰ ἐπάνω ἐσχίζετο εἰς πολλὰς λωρίδας, αἵτινες ἔπιπτον πρὸς τὰ πλάγια. Πρὸς τούτοις δὲ ἠκούετο καὶ ἐκ τῶν ἐγκάτων τοῦ ὄρους τοιοῦτος κρότος, ὡς ἂν ἐπρόκειτο νὰ διαρραγῇ. Ἐφαίνετο ὅτι ὑπὸ τὸν κρατῆρα θὰ ἐσχηματίζετο ὀπή, ἐξ ἧς ρεῦμα διαπύρου λάβας ἠπεῖλει νὰ ἐκπηδῆσῃ.

Ἀλλὰ τοῦτο δὲν ἔγεινεν οὕτως, ὅπως ἐφαίνετο ὅτι θὰ ἐγίνετο. Εἰς τὸ ἐσωτερικὸν τοῦ κρατῆρος, ἀμέσως περὶ τὴν ὀπήν, εἶχε σχηματισθῆ εἰς κωνοειδῆς σωρὸς ἐκ σκωριῶν καὶ λίθων, ὁ ὁποῖος τότε εἶχε κατακρημνισθῆ ἐντὸς τοῦ κρατῆρος. Εὐθύς λοιπὸν μετὰ τοῦτο ἤρχισαν αἱ δονήσεις τῆς γῆς νὰ γίνωνται ἰσχυρότεραι καὶ οἱ μυκηθμοὶ καὶ αἱ βρονταὶ εἰς τὰ ἔγκατα τοῦ ἠφαιστείου φοβερώταται. Αἴφνης τότε ἀνοίγει τὸ ὄρος πρὸς τὰ πλάγια, ἐκχέονται ἐκ τῶν ἀπέιρων ῥωγμῶν αὐτοῦ ἄπειρα ρεύματα λάβας ρευστῆς καὶ κυλίον-

ται ὡς ἄπειροι ποταμοὶ πύρινοι μετὰ ταχύτητος πολλῆς κάτω ἐκ τοῦ ὄρους εἰς τὰς πόλεις, τὰ χωρία καὶ τὰς καλύβας.

Μία τῶν καλυβῶν τούτων ἔκειτο ἀκριβῶς εἰς τὴν διέυθυνσιν τοῦ ρεύματος τῆς λάβας. Οἱ κάτοικοι αὐτῆς ἐξάπαντος θὰ ἠφρανίζοντο, ἂν δὲν ἐπρόφθανον νὰ φύγωσιν. Εὐτυχῶς εἶδον τὴν λάβαν μακρόθεν καὶ ἠτοιμάζοντο νὰ φύγωσι. Τὸ ρεῦμα τῆς λάβας ἐν τῷ μεταξὺ εἶχε φθάσῃ εἰς τὴν καλύβην. Ἄλλ' ἦτο ἀκόμη στενὸν καὶ ἠδύνατό τις νὰ ὑπερπηδήσῃ αὐτό. Ὁ πατὴρ καὶ ἡ μήτηρ ἐπήδησαν τὸ πύρινον ρεῖθρον, ἀλλὰ τὸ παιδίον των τὸ μονογενές, ἐν χαριτωμένον μικρὸν κοράσιον, μόλις δεκατριῶν ἐτῶν, ἀνελπίστως δὲν ἠδυνήθη νὰ τὸ πηδήσῃ. Ὅτε δὲ ὁ πατήρ, θέλων νὰ παραλάβῃ τὸ τέκνον αὐτοῦ, ἠθέλησε νὰ ὑπερπηδήσῃ τὸ ρεῦμα, δὲν ἦτο πλέον καιρὸς. Τὸ ρεῦμα εἶχε γείνη τόσον πλατύ, ὥστε ἦτο ἀδύνατον ἄνθρωπος νὰ τὸ πηδήσῃ πλέον. Ἐμεινε λοιπὸν τὸ δυστυχὲς κοράσιον εἰς τὴν θύραν τῆς καλύβης καὶ ἐθρήνει γοερῶς.

Οἱ γονεῖς ἔβλεπον ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος τοῦ ρεύματος τὸ τέκνον των ὅτι κλαίει γοερῶς καὶ κινδυνεύει νὰ καῖ, καὶ δὲν ἤξευρον τί νὰ κάμωσι διὰ νὰ τὸ σώσωσιν. Ἐκτείνουσι τοὺς βραχίονάς των, κλαίουσιν, ἀλλὰ τὰ πάντα εἰς μάτην. Ἀπὸ στιγμῆς εἰς στιγμὴν τὸ πύρινον ρεῖθρον γίνεται πλατύτερον καὶ ἐξογκοῦται περισσότερο. Ἐντὸς ὀλίγου τὸ ρεῦμα τῆς λάβας θὰ ἔφθανε μέχρι τῆς καλύβης καὶ θὰ ἔκαιε καὶ αὐτὴν καὶ τὸ παιδίον.

Κατὰ τὴν φοβερὰν ταύτην ὥραν τὸ παιδίον ἔντρομον ὀπισθοχωρεῖ καὶ καταφεύγει εἰς τὴν καλύβην, ἡ μήτηρ θρηνεῖ, δδύρεται, γονυπετεῖ καὶ ἐπικαλεῖται τὸ ἔλεος τοῦ Θεοῦ. Ὁ πατήρ ἴσταται ἀκίνητος ὡς νεκρός, στηριζόμενός εἰς ἓν δένδρον ἔχων τοὺς ὀφθαλμούς του προσηλωμένους εἰς τὴν

καλύβην, όπου εἶνε τὸ προσφιλές του τέκνον. Γονεῖς δυστυχεῖς! Ἀκούουσι τὸ τέκνον αὐτῶν νὰ ὀδύρηται καὶ δὲν δύνανται νὰ τὸ βοηθήσωσιν! Νομίζουσιν ὅτι προσεγγίζει ἡ ὥρα, καθ' ἣν θὰ καῖ ἐνώπιόν των καὶ δὲν δύνανται νὰ σπεύσωσιν εἰς σωτηρίαν των!

Ἐν τοιαύτῃ ἀγωνίᾳ διῆλθον οἱ δυστυχεῖς γονεῖς καὶ τὸ ἔντρομον παιδίον τὴν μεσημβρίαν, τὴν νύκτα καὶ ὄλην τὴν ἐπομένην ἡμέραν. Ἀλλὰ κατὰ τὴν νύκτα τοῦ ὄρους ἡ ταραχὴ ἔπαυσεν. Ἡ λάβα, ἣτις ἦτο πολὺ πλησίον τῆς καλύβης, ἤρχισε νὰ ῥέη, ὅχι πλέον μετὰ πολλῆς ὀρμῆς, καὶ ἐπὶ τέλους ἐσταμάτησεν ὅλως διόλου.

«Εὐσπλαγγχε Θεέ!», ἀνακράζει ἡ μήτηρ, «εἶνε δυνατὴ ἀκόμη ἡ σωτηρία; Ἄχ, ἀγαπητόν μου παιδίον! Ἄχ, γλυκύτατόν μου τέκνον! Θεέ μου, σῶσον τὸ προσφιλές μου τέκνον!».

Ἐν τῷ μεταξύ ἤρχισε νὰ πίπτῃ ψιλὴ βροχὴ, ἣτις μετ' ὀλίγον ἔγεινε ῥαγδαία. Ἡ λάβα ἤρχισε νὰ ψυχραίνεται καὶ μετ' ὀλίγον νὰ καλύπτεται μὲ ἐπίπαγον μέλανα. Ὁ πατὴρ δοκιμάζει, ἂν δύναται νὰ τὸν βαστάξῃ ὁ ἐπίπαγος. Ἀλλ' ὁ ἐπίπαγος δὲν βαστᾷ ἀκόμη. Ἡ βροχὴ ὅμως ἐξακολουθεῖ ῥαγδαιοτέρα. Περιμένει ἀκόμη ὀλίγον, ἀλλὰ δὲν ἀντέχει πλέον. Τὸ τέκνον του οὔτε φαίνεται οὔτε ἀκούεται. Τότε κάμνει τὸν σταυρόν του καὶ σιγὰ σιγὰ πατεῖ ἐπὶ τοῦ ἐπιπάγου τῆς λάβας. Ἡ λάβα τὸν βαστάζει καὶ περᾶ εἰς τὸ πέραν μέρος, εἰς τὴν καλύβην. Τρέχει ἀμέσως εἰς τὴν θύραν, εἰσέρχεται εἰς αὐτὴν καὶ εὕρισκει τὸ παιδίον ἐξηλωμένον κατὰ γῆς λιπόθυμον, σχεδὸν νεκρὸν ἐκ τοῦ φόβου, τῆς πείνης καὶ τῆς δίψης.

Συγκεκινημένος ῥίπτεται εὐθὺς εἰς τὸ τέκνον του, τὸ σείει, τὸ ἔλκει, τὸ φωνάζει μὲ τὸ ὄνομά του. Τοῦτο τὸ κακόμοιρον

άνοίγει ὀλίγον τοὺς ὀφθαλμοὺς καὶ ἀμέσως τοὺς κλείει πάλιν.
 «Ζῆ! Σὲ εὐχαριστῶ, Θεέ μου», φωνάζει ὁ δυστυχῆς πατήρ
 καὶ ἀμέσως τὸ ἀρπάζει εἰς τὰς ἀγκάλας του καὶ τὸ φέρει
 εἰς τὴν μητέρα του.

Ἡ μήτηρ τὸ σφίγγει εἰς τὰς ἀγκάλας της. Αἱ χεῖρές της
 τρέμουσιν. Τὰ χεῖλη της τρέμουσιν. Οἱ γείτονες τρέχουσι
 καὶ φέρουσι γάλα, ὕδωρ καὶ οἶνον. Τὸ παιδίον ἐπανέρχεται
 εἰς τὴν ζωὴν, κλαίει ἐκ χαρᾶς καὶ προσβλέπει τὴν μητέρα
 εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς. Ἡ μήτηρ τὸ σφίγγει εἰς τὰς ἀγκάλας
 της θερμότερον, τὸ φιλεῖ, δακρῦει καὶ δοξολογεῖ καὶ εὐχα-
 ριστεῖ ἐξ ὅλης ψυχῆς τὸν ἀγαθὸν Θεόν, ὅστις διεφύλαξε τὴν
 ζωὴν τοῦ ἀγαπητοῦ της παιδίου.

— Οἱ ἄνθρωποι ἀπελπίζουσι, μὰ ὁ Θεὸς δὲν ἀπελπίζει.

— Κεφάλι, ποῦ φυλάει ὁ Θεός, ὁ κόσμος δὲν τὸ βλάπτει.

81. Πρὸ τῆς Παναγίας.

Ἦς τὴν ἐρημί σου ἔρχομαι καὶ πάλιν ἐκκλησία,
 ἀγαπημένη Παναγιά, χλωμή μου Παναγία!
 Ἦλθα τὸν πόνον νὰ σοῦ ἴπῳ, ἴπῳ ἔχω ἔς τὴν καρδιά μου.
 Δὲν ἔχω ἄλλον ἀπὸ σέ, τὸ ξεύρεις, Δέσποινά μου. . .

Μάννα τοῦ κόσμου! πρόφθασε! ἡ χάρις σ' ἄς μὲ ῥάνη.
 μ' ἀρρώστησε ἡ Μαρία μου, φοβοῦμαι μὴν πεθάνη.
 Βασίλισσα τῶν οὐρανῶν, λευκὴ τοῦ κόσμου σκέπη!
 μονάχη τόρα ἡ χρυσῆ εἰκόνα σου μὲ βλέπει. . .

Ἦχι, δὲν ἦλθε σήμερα, ἴσάν ἄλλοτε, μ' ἐμένα,
 ν' ἀνάψῃ τὰ κανδήλια σου καὶ κρέμονται σβυσμένα,
 Ποιὸς θὰ σοῦ φέρῃ, Δέσποινα, ἔς τὴν ἐρημιὰ λιθάνη,
 ἂν ἴσως ἡ Μαρία μου, ἂν ἴσως ἀποθάνῃ;

Ἦχι! δὲν ἴπῃγα σὲ γιατρούς, γλυκειά μου Παναγία!

Ἦλθα σὲ σένα νὰ τὸ εἴπῳ, νὰ γιάνῃς τὴ Μαρία.

Ἦχι! σ' ἐξορκίζω, ἔς τὴν ἑματιὰ τοῦ τέκνου σου τὴν πρώτην,
 ἔς τὸ πρῶτό του χαμόγελο, ἔς τὴν σκεπτικὴν του νεότην,

Ἵσ ὀρκίζω ἔς τὸ βαρὺ σταυρό, ἔς τὰκάνθινο στεφάνι
 νὰ ἴγιάνης τῆ Μαρία μου, γιατί θὰ μοῦ ἴπεθάνη. . .
 ἸΑχ! κάμε μοῦ τινε καλά, καλή μου Παναγία,
 λαμπάδα ἔς τὴν εἰκόνα σου ν' ἀνάψω τὴν ἀγία.

Μεγάλη ἴσάν τὸ σῶμά της, λευκὴ ἴσάν τὴν ψυχὴ της,
 ἐμπρός σου ν' ἀκτινοβολῆ καθὼς οἱ ὀφθαλμοὶ της.
 ἸΑχ! κάμε μοῦ τινε καλά, ἡ χάρις σ' ἄς τὴν ἴγιάνη.
 δὲν θέλω ἡ Μαρία μου, δὲν θέλω νὰ ἴπεθάνη!

Ναί, ἂν σοῦ ἔφερά ποτε λουλούδια μυρωμένα,
 ἂν ἔχω τὴν εἰκόνα σου κ' ἐγὼ λιβανισμένα,
 ἂν τοῦ παιδιοῦ σου ἔκλαψα τὰ πάθη, Παναγία,
 —κ' ἔχετε ἕνα ὄνομα μαζί μὲ τὴ Μαρία,—

δός μου, ἄχ! δός μου τῆς ζωῆς τὸ ὄροσερό βοτάνι,
 νὰ δώσω τῆς Μαρίας μου, μὴν τύχη καὶ ἴπεθάνη!

ἸΑχιλ. Παράσχος

82. Τὸ ναυτόπουλο.

Μὲ καράβια ἔς τὰ ταξειῖδια Ἰσ τὴ δουλειὰ πουρνὸ καὶ βράδυ
 τὸ ναυτόπουλο γυρνᾷ, μὲ τὸ στρόπο ἔς τὸ πλευρό,
 μὲ τῆς θάλασσας τὰ φειδία ξερό τρώγει παξιμάδι,
 τὰ νεῖατά του περνᾷ. πίνει ἀκάθαρτο νερό,
 Ὁ βοριάς δὲν τὸ τρομάζει Πεταχτὸ ἴσάν τὸ ξεφτέρη
 οὔτ' ἡ ἄπιστη νοτιὰ ἀναβαίνει ἔς τὰ πανιά,
 οὔτε χιόνι οὔτε χαλάζι καὶ μὲ ῥόζους εἰς τὸ χέρι
 οὔτε κύματα πλατειά. λύνει, δένει τὰ σχοινιά.

ἸΣ τοῦ κινδύνου τὴν τρομάρα
 τὸ φυλάγει μοναχὴ
 τῆς μαννούλας του ἡ λαχτάρα,
 τῆς μαννούλας του ἡ εὐχή.

ἸΠ2. Τανταλίδης

83. Παιδί μου, ὦρα σου καλή.

Φουρτούνιασεν ἡ θάλασσα κ' ἐβουρκωθῆκαν τὰ βουνά !
 Εἶνε βουθὰ τάνδονια μας καὶ τὰ οὐράνια σκοτεινά,
 κ' ἡ δόλια μου ἑματιὰ θολή—
 Παιδί μου ! ὦρα σου καλή !

Εἶνε φωτιά τὰ σπλάχνα μου, καὶ τὸ κορμί μου παγωνιά!
 Σαλεύει ὁ νοῦς μου, ἄ δενδρί, ποῦ στέκ' ἀντίκρου' στὸ χιονιά,
 καὶ εἶνε ξέβαθα πολὺ—
 Παιδί μου ! ὦρα σου καλή !

Βοῖζει τὸ κεφάλι μου, ἄν τοῦ χειμάρρου τὴ βοή !
 λιποθυμᾷ ἡ καρδοῦλά μου καὶ μοῦ ἐκόπηκ' ἡ πνοή,
 ἄς τὸ ὑστερνό σου τὸ φιλί—
 Παιδί μου ! ὦρα σου καλή !

Γ. Βιζυηνός

84. Ἡ ὄρνις καὶ ὁ ἀλέκτωρ.

Ὁ ἀλέκτωρ καὶ ἡ ὄρνις εἶνε πιπρὰ σκαλευτικὰ, συγγενῆ τῶν περδίκων, τῶν ἑρυνγίων καὶ τῶν τοιοῦτων. Τὸ σῶμά των δὲν εἶνε οὔτε πολὺ μικρὸν οὔτε πολὺ μέγα. Ἡ κεφαλή των εἶνε μικρά, κεκαλυμμένη ὑπὸ πτερῶν καὶ φέρουσα ἄνωθεν λόφον ὄρνιθιον, ὀδοντωτὸν καὶ σαρκώδη καὶ κείωνθεν δύο δερματίνας πυχᾶς κρεμαμένας ἐκ τῆς ἄνω σιαγόνας, κάλλαια καλουμένας. Οἱ ὀφθαλμοὶ εἶνε μικροὶ καὶ σιλιπνοί. Τὸ ὄμαφος πρὸ τοῦ μετώπου μικρὸν, σκληρόν, πλατύ, ἰσχυρόν, κυριὸν καλυπτόμενον παρὰ τὴν ὄψιν ὑπὸ κηρωματοειδοῦς δερμάτος, ὅπου κεῖνται καὶ οἱ ὀφθαλμοί. Ὁ λαιμὸς μέτριος καὶ πλήρης πτερῶν. Αἱ πτέρυγες μικραὶ καὶ καμπύλαι. Ἡ οὐρὰ ἀρκεῖα μεγάλη καὶ ὀρθή. Οἱ πόδες μέτριοι καὶ ἰσχυροί. Οἱ δάκτυλοι τέσσαρες· ὁ εἷς, ἀτελής, κεῖται ὀπίσθεν καὶ ὑψηλότερον τῶν ἄλλων. Οἱ ὄνυχες ἀμβλείαι καὶ ἐπιτήδειοι μόνον

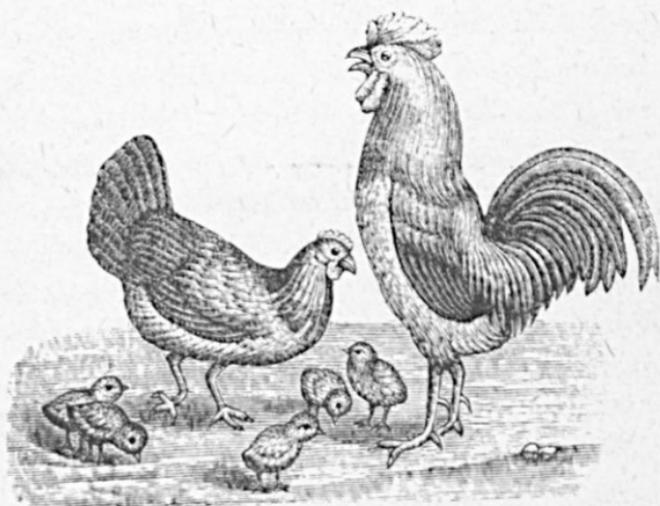
εἰς σκάλισμα τῶν χρωμάτων. Τὸ χρῶμα τῶν πτερῶν ποικίλον· συνήθως μαῦρον, λευκόν, ἐρυθρόν, κίτρινον καὶ χρυσοειδές.

Τὰ πτηνὰ ταῦτα ἐξημερώθησαν καὶ ζῶσι μετὰ τῶν ἀνθρώπων ἀπὸ χιλιάδων ἔτων. Εὐρίσκονται εἰς ὅλους τοὺς τόπους τῆς γῆς. Ζῶσι περὶ τὰ δέκα ἔτη αἱ ὄρνιθες καὶ περὶ τὰ εἴκοσιν οἱ ἀλέκτορες. Διαιτῶνται εἰς τοὺς ἀγρούς, εἰς τὰ δάση, εἰς τὰς αὐλάς, καὶ εἰς τοὺς στάβλους. Τρώγουσιν ἔντομα, σκώληκας, κανθάρους, τρυφερὰς κορυφὰς χλόης, σίτον, κριθήν, βρόμην, βρίζαν, πίτυρα, φύλλα λαχανικῶν καὶ ἄλλων φυτῶν, φλοιοὺς καρπῶν, ἄριον καὶ ἐρίοτε καὶ τὰ ἴδια αὐτῶν ὡά. Πίνουσιν ὕδωρ καθαρόν. Ἔχουσι φωνὴν μονότονον καὶ βιαίαν· αἱ ὄρνιθες κακκάζουσιν, οἱ ἀλέκτορες κοκκύζουσιν. Ἐγείρονται ἐκ τοῦ ὕπνου πολὺν πρὸ τῆς ἀνατολῆς καὶ κοιμῶνται εὐθὺς μετὰ τὴν δύσιν τοῦ ἡλίου ὀρθὰ καὶ καλύπτονται τοὺς ὀφθαλμοὺς διὰ τῶν κάτω βλεφάρων.

Τὰ πτηνὰ ταῦτα οὔτε ὑψηλὰ οὔτε ἐπὶ πολλὴν ὥραν γὰ πετιῶσι δύνανται· πετιῶσι βαρέως. Τρέχουσιν ὁμῶς εὐκόλως καὶ ταχέως. Ἀλλάσσουν τὰ πτερά των ἅπαξ τοῦ ἔτους κατὰ τὸ φθινόπωρον. Σκαλίζουσι τὴν γῆν διὰ τῶν δακτύλων τῶν ποδῶν καὶ εὐρίσκουσι σκώληκας, τοὺς ὁποίους τρώγουσιν. Ἀφανίζουσι δὲ διὰ τοῦτο τοὺς κήπους καὶ τοὺς ἀγρούς. Φωλεὰς δὲν γνωρίζουσι γὰ κτίσωσιν. Μένουσιν εἰς ὀρνιθῶνας, τοὺς ὁποίους κτίζουσιν οἱ ἄνθρωποι πρὸς χάριν των. Εὐχαριστοῦνται γὰ μένωσιν εἰς τὴν αὐλὴν καὶ εἰς τὸν ὀρνιθῶνά των. Εὐχαριστοῦνται γὰ κυλίονται εἰς τὴν λεπτήν ἄμμον. Αἰσθάνονται πολὺν τὸ ψῦχος καὶ παγόνουσιν εὐκόλα οἱ πόδες καὶ οἱ λόφοι αὐτῶν. Ἀποφεύγουσι τὰ ὑγρὰ μέρη καὶ ἀποσιτρέφονται τὴν χιώναν καὶ τοὺς πάγους. Προαισθάνονται τὴν κακοκαιρίαν καὶ πολὺν πρὸ τῆς ἐλεύσεως αὐτῆς κινποῦσι τὰ πτερά των, ἐξαφανίζονται, γίνονται ἀνήσυχτα καὶ κραυγάζουσιν. Συζῶσιν εὐχαρίστως μετὰ τῶν ἵππων, τῶν ὄνων, τῶν βοῶν, τῶν καμήλων καὶ μετὰ τῶν λοιπῶν ζώων, τῶν ἐνδαιτωμένων εἰς τοὺς στάβλους. Συνανασιτρέφονται ἀφόβως τὰς νήσσας, τὰς χῆνας, τοὺς κύκνους καὶ τὰ ἄλλα πτηνὰ, τὰ ἐνδαιτώμενα εἰς τὰς αὐλάς. Δὲν

δύναται νὰ ἐποφέρουσι τὴν γάταν. Φερίτουσιν ὀσάκις διέρχεται πλησίον αὐτῶν καὶ κραυγάζουσι. Φοβοῦνται τοὺς αἰλούρους, τὰς ἰκτίδας, τοὺς μεγάλους ποτικούς, τὰς ἀλώπεκας καὶ τρέμουσι τοὺς ἰέρακας.

Ἡ ὄρνις. — Ἡ ὄρνις ἀπὸ τοῦ τέλους τοῦ πρώτου μέχρι τοῦ τέλους τοῦ ἕκτου ἔτους τῆς ἡλικίας αὐτῆς γεννᾷ συνήθως ἑκατὸν ἕως ἑκατὸν τριάκοντα ὡὰ τὸ ἔτος. Γεννᾷ σχεδὸν δι' ὅλον τοῦ ἔτους κατὰ συνέχειαν πλὴν τοῦ χρόνου, καθ' ὃν ἀλλάσσει τὰ

Ἀλέκτωρ καὶ ὄρνις

πιερά της, καὶ τοῦ χρόνου, καθ' ὃν κλωσσᾷ. Θάλπει δώδεκα ἕως δεκαοκτὼ ὡὰ καθημένη ἡμέραν καὶ κύκτια ἐπ' αὐτῶν, καὶ ἐκλέπει ταῦτα ἐντὸς δέκα ὀκτὼ ἡμερῶν κατὰ τὸ θέρος καὶ εἴκοσι πέντε κατὰ τὸν χειμῶνα.

Ἡ ὄρνις τρέφει καὶ ὀδηγεῖ τὰ νεογέννητα τέκνα της ἐπὶ ἕξ εβδομάδας μετὰ πολλῆς ἐπιμελείας καὶ μετὰ μεγίστης στοργῆς. Τρέχει ἐπάνω κάτω καὶ ζητεῖ τροφήν δι' αὐτὰ. Ὅταν εὔρη σπόρον, τὸν σπάζει. Ὅταν εὔρη σκώληκα, τὸν μασᾷ. Κράζει ἔπειτα διὰ τρυφερωτάτης φωνῆς τὰ προσφιλῆ της τέκνα καὶ θίβει πρὸ αὐτῶν

σπασμένην καὶ μασημένην τὴν τροφήν, ὅλως διόλου ἐτοίμην πρὸς φαγητόν. Ἄνοιγει τὰς πτέρυγας τῆς καὶ τὰ θέτει ὑπ' αὐτάς, ἵνα ζεσταθῶσιν, ὅταν κρυόνωσιν ἵνα κοιμηθῶσιν, ὅταν νυσιάζωσιν ἵνα προφυλαχθῶσιν, ὅταν κινδυνεύωσιν. Ἰσταιαι πάντοτε μεταξὺ αὐτῶν. Βαδίζει πάντοτε περὶ αὐτῶν. Τὰ παραιτηρεῖ πάντοτε μετὰ μεγάλης προσοχῆς. Τὰ γνωρίζει ὅλα ἀκριβέστατα, ὅσον πολλὰ καὶ ἂν εἶνε, ὅπως καὶ αὐτὰ πάλιν γνωρίζουσι τὴν μητέρα των καὶ διακρίνουσι τὴν φωνὴν αὐτῆς, ὅσον πολλὰ ἄλλαι κλῶσαι καὶ ἂν φωνάζωσι συγχρόνως.

Ἡ ὄρνις, ὅταν αἰσθανθῆ διὸ γάτα ἢ σκύλος πλησιάζει εἰς τὰ τέκνα τῆς, ταράσσεται πολὺ. Τὰ προσκαλεῖ διὰ φωνῆς ὑποτρομύσης νὰ τρέξωσι, διὰ νὰ κρυβῶσιν ὑπὸ τὰς πτέρυγας τῆς. Αἰτιτάσσεται κατὰ τῶν ἐχθρῶν. Ὁρμᾶ κατ' αὐτῶν. Μάχεται θαρραλέως, χωρὶς νὰ συλλογισθῆ οὔτε κίνδυνον οὔτε θάνατον. Τὰ τέκνα τῆς μόνον προσέχει νὰ μὴ πάνωσιν. Αὐτὴ ἀδιαφορεῖ, ἂν ὑποφέρει ἢ καὶ ἂν φονευθῆ ἀκόμη. Δὲν τὴν μέλει διόλου. Εἶνε μήτηρ ἀληθινή, πλήρης σιοργῆς καὶ ἀφοσιώσεως.

Ὁ ἀλέκτωρ.— Ὁ ἀλέκτωρ εἶνε μεγαλύτερος, ὑψηλότερος καὶ πολὺν ὠραιότερος τῆς ὄρνιθος. Οἱ πόδες αὐτοῦ εἶνε ὑψηλότεροι, ἰσχυρότεροι καὶ ὀπλισμένοι διὰ δύο ἰσχυρῶν καὶ δξέων πλήκτρων. Κεῖνται δὲ ἄνωθεν τῶν ὀπισθίων ἀτελῶν δακτύλων αὐτοῦ. Ὁ λαιμὸς εἶνε μακρότερος καὶ πολὺν ὀρθότερος. Ὁ λόφος μεγαλοπρεπέστατος. Τὰ κόλλαια μεγαλύτερα καὶ ζωηρότερα. Οἱ ὀφθαλμοὶ σιλιπνότεροι. Τὰ πτερὰ σκληρότερα, μεγαλύτερα καὶ ὠραιότερα. Τὰ πτερὰ τῆς οὐρᾶς μεγαλύτερα καὶ τὰ μεσαῖα ὡς δρέπανα καμπύλα. Τὸ χρῶμα ζωηρότερον καὶ πολὺν ὠραιότερον.

Ὁ ἀλέκτωρ φωνάζει ἰσχυρότερον τῆς ὄρνιθος καὶ φωνάζει κατὰ πολλοὺς τρόπους. Ἀλλέως φωνάζει, ὅταν λαλῆ τὸ πρῶτ' ἀλλέως, ὅταν εὐρίσκη φαγητόν καὶ προσκαλῆ τὰς ὄρνιθας εἰς αὐτό ἀλλέως, ὅταν προκαλῆ εἰς μάχην τὸν ἐχθρόν του καὶ ἀλλέως, ὅταν νικήσῃ αὐτόν. Αἰσθάνεται παραπολὺ πᾶσαν μεταβολὴν τοῦ καιροῦ. Ὅταν ἡ σελήνη ἀνατέλλῃ, ἐνθουσιάζεται καὶ σκιριᾷ. Ὅταν ἀρχίξῃ νὰ

γλυκοχαράζει ἢ ἡμέρα, αὐτὸς εἶνε ἔξυπνος καὶ φωνάζει δυνατὰ καὶ μετὰ μεγίστης χαρᾶς.

Ὁ ἀλέκτωρ εἶνε ὑπερήφανος, τολμηρός, γενναῖος, ἰσχυρὸς καὶ οἰκογενειάρχης τέλειος. Ὅταν διέρχεται κάτωθεν θύρας, ὅσον ὑψηλὴ καὶ ἂν εἶνε αὐτὴ, κύπτει τὴν κεφαλὴν, ἵνα μὴ κιντήσῃ δῆθεν ἐπάνω εἰς αὐτὴν καὶ ἵνα μὴ βλαβῆ ὁ μεγαλοπρεπὴς λόφος αὐτοῦ. Πολὺν πρὶν ἐξημερώσῃ ἔξυπνᾷ τὴν οἰκογένειάν του διὰ φωνῶν ἰσχυρῶν, εἰς τὰς ὁποίας ἀπαντῶσι καὶ ὄλοι οἱ ἄλλοι ἀλέκτορες τῆς γειτονίας· ἔπειτα ὁδηγεῖ αὐτὴν ἔξω τοῦ ὄρνιθῶνος εἰς τὴν αὐλήν, ἵνα βοσκήσωσιν ὄλοι ὁμοῦ. Ὅταν αὐτὸς ἐκεῖ, ὅπου βόσκει, εὖρη που τροφήν, ἀμέσως προσκαλεῖ διὰ τῶν φωνῶν του τοὺς οἰκείους καὶ περιμένει αὐτούς, ἕως ὅτου ἔλθωσιν. Αὐτὸς δὲν ἐγγίζει τίποτε. Κάθηται μόνον καὶ βλέπει πῶς τρώγουσιν οἱ ἀγαπητοὶ του καὶ εὐχαριστεῖται.

Εἰς τὴν αὐλήν, ὅπου μένει ἡ οἰκογένειά του, εἰς οὐδένα ἄλλον ἀλέκτορα ἐπιτρέπει νὰ μείνῃ. Μόλις ἴδῃ τοιοῦτόν τινα ἐρχόμενον, ἀμέσως ὀργίζεται. Τὰ κάλλιαά του γίνονται ἐρυθρότατα, οἱ ὀφθαλμοὶ ἀγριώτατοι, ἀνορθοὶ τὴν οὐρὰν, κραυγάζει καὶ ἐπιπηδᾷ πάραυτα κατὰ τοῦ ξένου. Ἡ μάχη συνάπτεται φοβερά. Ὁρμῶσι καὶ ἀλλήλων μαριωδῶς προτεινόντες τὰ στήθη, διαπληκτίζονται διὰ τῶν πτερῶν καὶ τῶν ποδῶν, ὠθοῦνται, δάκνονται, τίλλουσι τὰ πτερά των, πληγόνονται, αἱματόνονται καὶ παύουσι μόνον, ὅταν ὁ εἷς ἐκ τῶν δύο ὑποχωρήσῃ.

Ὁ ὑποχωρῶν ὑποχωρεῖ ἀργὰ ἀργά. Σταματᾷ πολλάκις. Στρέφεται συχνὰ πρὸς τὰ ὀπίσω, δῆθεν ὡς νὰ μὴ ὑποχωρῆ, ἀλλὰ ὡς νὰ φεύγῃ οἰκιοθελῶς. Κρύπτεται που, ἵνα μὴ φαίνεται. Καταβιβάζει τὴν οὐρὰν καὶ τὰς πτέρυγας αὐτοῦ καὶ κάθηται συνεσιαλμένος καὶ σιωπηλός. Ἡ λύπη καὶ ἡ ἐντροπὴ αὐτοῦ εἶνε πολὺ μεγάλη. Ὁ ἄλλος, ὁ νικητὴς, τὸ ἐναντίον. Ὑπερηφανεύεται πολὺ. Ὑψώνει τὴν κεφαλὴν του περισσότερον ἢ ἄλλοτε. Περιπατεῖ ἀργὰ ἀργὰ καὶ διὰ μεγάλων βημάτων. Παρατηρεῖ δεξιὰ καὶ ἀριστερά. Σείει τὴν κεφαλὴν πολὺν ὑπερηφάνως. Ἀναβαίνει ἐπὶ βαρελίον ἢ

ἐπὶ πηγαδίου ἢ ἐπὶ τοίχου τινὸς καὶ ἐκεῖθεν διαλαλεῖ τὴν νίκην του διὰ φωνῆς ἰσχυροτάτης καὶ ἀλαζονικοτάτης.

Οἱ ἄνθρωποι ἔχουσι ἀρκετὰς ὠφελείας ἐκ τῶν ὀρνιθίων τούτων. Τρώγουσι τὸ κρέας αὐτῶν, τὸ ὁποῖον εἶνε πολὺ νόστιμον, καὶ τὰ ὠὰ αὐτῶν, τὰ ὁποῖα εἶνε πολὺ ὠφέλιμα εἰς τὴν υγιάν. Χρησιμοποιοῦσι τὰ πιερά των εἰς τὸ νὰ γεμίζωσι τὰ στρώματα καὶ τὰ προσκεφάλαια. Κατασκευάζουσι ἐκ τῶν σκληρῶν πιερῶν τῆς οὐρᾶς αὐτῶν ὀπίδια καὶ κόρηθρα καὶ χρησιμοποιοῦσιν αὐτὰ, κεχρωματισμένα ἢ ἀχρωμάτιστα εἰς τὰς περικεφαλαίας τῶν στρατιωτῶν πρὸς σιολισμὸν τῶν λοφίων αὐτῶν.

ΙΑ'. ΑΓΑΠΗ ΤΩΝ ΤΕΚΝΩΝ ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΓΟΝΕΙΣ

83. Οἱ κόσφυοί.

Ζεῦχος κοσσύφων εἶχε τὴν φωλεάν του εἰς τι δάσος, εἰς τὸ ὁποῖον καὶ ἄλλα πτηνὰ εἶχον τὰς φωλεάς των. Ὁ ἄρρην ἐκελάδει τὴν πρωίαν καὶ τὴν ἑσπέραν, ὁ θῆλυς ἐφύλαττε τὴν φωλεάν. Ἐνίοτε δὲ ἐπέτων καὶ ἀνεζήτουν τροφήν καὶ οἱ δύο ὁμοῦ.

Ὅλα τὰ πτηνὰ ἠγάπων τὸ χαριτωμένον τοῦτο ζεῦχος, διότι ἦτο εὐθυμον καὶ πολὺ εὐεργετικόν. Ἄν ποτε ἦσθένη εἰς τὴν γειτονίαν των πτηνόν τι καὶ ἔμενεν εἰς τὴν φωλεάν του, ἤρχετο ὁ εἰς τῶν κοσσύφων καὶ ἔφερεν εἰς τὸ ἀσθενές πτηνὸν σκόληκα ἢ μυῖαν ἢ κόκκον τινά, ἵνα μὴ ἀποθάνῃ ἐκ τῆς πείνης.

Ἐν τῷ μεταξύ ἤλθεν ὁ καιρός, κατὰ τὸν ὁποῖον γεννώσι τὰ πτηνὰ τὰ ὠὰ των, καὶ τὸ θῆλυ ἐγέννησε πέντε μικρὰ καὶ πολὺ ὠραῖα ὠὰ μὲ πράσινα καὶ καστανὰ στίγματα. Ἐκάθηντο ἐπ' αὐτῶν πότε ἡ μήτηρ καὶ πότε ὁ πατήρ καὶ τὰ ἐπῶάζον μετὰ μεγίστης ἐπιμελείας καὶ στοργῆς.

Μετά τινας ἡμέρας ἐξέρχονται ἐκ τῶν ὠῶν πέντε νεοσσοί. Οἱ γονεῖς δὲν ἠδύναντο νὰ κρατηθῶσιν ἐκ τῆς χαρᾶς. Ὁ πατὴρ ἐκάθητο εἰς τὸ πλησίον δένδρον καὶ ἐκελάδει γλυκύτατα. Ἡ μήτηρ ἔμενεν ἐντὸς τῆς ἀπαλῆς καὶ θερμῆς φωλεᾶς πλησίον τῶν τέκνων τῆς, ἠσπάζετο αὐτὰ καὶ ἐσκέπαζε διὰ τῶν πτερυγίων τῆς. Μετ' ὀλίγων ὁ πατὴρ φεύγει ἀπὸ τὸ δένδρον, πετᾷ ἐδῶ καὶ ἐκεῖ καὶ ἐπανέρχεται κρατῶν εἰς τὸ ράμφος του ἓνα μικρὸν σκώληκα. Οἱ νεοσσοὶ ἀνοίγουσι τὰ στόματα αὐτῶν καὶ ὁ πατὴρ ἐμβάλλει εἰς αὐτὰ ἀπὸ ὀλίγην τροφήν. Ἐπὶ πολλὰς ἡμέρας ἐγίνετο τοῦτο καὶ οἱ νεοσσοὶ ἐγίνοντο καθ' ἡμέραν μεγαλῆτεροι, ὠραιότεροι καὶ εὐχαριστότεροι. Οἱ γονεῖς ἔβλεπον αὐτούς, καὶ ἔχαιρεν ἡ ψυχὴ των.

Ἡμέραν τινά, ἐνῶ ἐπλησίαζον νὰ πετάξωσι πλέον, διέβαινεν ἐκεῖθεν παιδίον τι καὶ εἶδε τὴν φωλεάν αὐτῶν. Ἐρχεται τότε σιγὰ σιγὰ, παρατηρεῖ τοὺς νεοσσοὺς, θέτει τὴν χεῖρά του ἐντὸς τῆς φωλεᾶς καὶ προσπαθεῖ νὰ συλλάβῃ αὐτούς. Οἱ νεοσσοὶ ἀνθίστανται, φωνάζουσι καὶ προσπαθοῦσι νὰ πετάξωσι καὶ νὰ φύγωσιν. Ἀλλὰ μόνον εἰς τὸ κατώρθωσεν. Ἐπέταξεν ὀλίγον καὶ ἐκάθισεν ἔπειτα ἐπὶ τινος κλάδου τοῦ αὐτοῦ δένδρου. Τοὺς ἄλλους τέσσαρας τοὺς συνέλαβε τὸ παιδίον, τοὺς ἔφερεν εἰς τὴν οἰκίαν του καὶ τοὺς ἔθεσεν ἐντὸς κλωβίου. Ἐκεῖ τοὺς ἔτρεφε καὶ τοὺς περιποιεῖτο πολὺ. Ἀλλ' οἱ νεοσσοὶ πάντοτε ἐπόθουν τὸν πατέρα καὶ τὴν μητέρα αὐτῶν καὶ δὲν ἦσαν καθόλου εὐχαριστημένοι ἐκ τῶν περιποιήσεων τοῦ παιδίου.

Μετ' ὀλίγον ἐπέστρεψαν ὁ πατὴρ καὶ ἡ μήτηρ εἰς τὴν φωλεάν τῶν τέκνων αὐτῶν, κρατοῦντες τροφήν εἰς τὸ ράμφος, ἀλλ' οὐδὲν εὔρον ἐκεῖ. Ἡ ἀνησυχία καὶ ἡ λύπη των ἦτο πολὺ μεγάλη· παρατηροῦσι δεξιὰ καὶ ἀριστερά,

πετώσιν ἐδῶ καὶ ἐκεῖ, ἀλλ' οὐδαμοῦ φαίνονται. Ἀπηλπισμένοι τότε ἀποσύρονται οἱ δυστυχεῖς εἰς τινὰ κλάδον καὶ ἐκεῖ ἔμμενον περίλυποι διὰ τὴν ἀπώλειαν τῶν τέκνων των.

Ἐνῶ δὲ κατηρεῖς καὶ σιωπηλοὶ ἔβλεπον ὁ εἰς τὸν ἄλλον, παρατηροῦσι διὰ μέσου τῶν φύλλων ἓν ἐκ τῶν τέκνων των, καθήμενον ὀλίγον ὑψηλότερον ἀπ' ἐκεῖ ἐπὶ τινος κλάδου τοῦ αὐτοῦ δένδρου. Εὐθύς πετώσιν καὶ ἔρχονται ἐκεῖ. Ἀλλὰ πόσον ἐλυπήθησαν οἱ δυστυχεῖς γονεῖς, ὅτε ἔμαθον παρ' αὐτοῦ τὸ μέγα δυστύχημα, τὸ ὅποιον συνέβη εἰς τὰ ἄλλα τέσσαρα τέκνα των! Ἡ μήτηρ εἶχε πάντοτε δάκρυα εἰς τοὺς ὠραίους ὀφθαλμούς αὐτῆς, ὁ δὲ πατὴρ ἔψαλλε λυπηρὰ ᾄσματα. Ἦσαν ἀπαρηγόρητοι!

Πολλαὶ ἡμέραι παρήλθον καὶ τότε μίαν πρωΐαν εἶπον ἀναμεταξύ των· «Καλὸν εἶνε, ὅτι ἔχομεν ἀκόμη ἓν τέκνον καὶ δὲν ἐχάσαμεν καὶ αὐτό. Νὰ εἴμεθα εὐχαριστημένοι καὶ νὰ δοξάζωμεν τὸν Θεόν, ὅστις μᾶς ἔσωσε τοῦλάχιστον αὐτό». Ἀλλὰ μόνον μὲ τὸ στόμα ἔλεγον ταῦτα. Ἡ ψυχὴ των ἦτο καταλυπημένη καὶ καταπληγωμένη.

Οἱ συλληφθέντες τέσσαρες νεοσσοὶ ἦσαν πολὺ λυπημένοι ἐντὸς τῆς φυλακῆς αὐτῶν, διότι ἦσαν μακρὰν τοῦ πατρὸς καὶ τῆς μητρὸς των καὶ δὲν ἔβλεπον πλέον τὰ ὠραῖα πράσινα δένδρα καὶ τὰ λευκὰ καὶ ἐρυθρὰ ἄνθη. Τὸ παιδίον ἔφερον εἰς αὐτὰ ταχτικῶς ὕδωρ καὶ καθαρὰν καὶ ἄφθονον τροφήν καὶ τὰ περιεποιεῖτο πολὺ· ἀλλὰ τίποτε δὲν τὰ εὐχαρίστει. Ἐν τούτοις ἐμεγάλωσαν τὰ δυστυχεῖ ἐντὸς τοῦ κλωβίου καὶ ἔκαμον πτέρυγας μεγάλας καὶ ἰσχυράς.

Ἄχ! καὶ νὰ ἦνοιγε τῶρα ἡ θυρὶς τοῦ κλωβίου, ἔλεγεν ἓν ἐξ αὐτῶν πρωΐαν τινά, «πῶς θὰ ἐφεύγομεν!»—«Ἡθέλωμεν πετάξῃ πρὸς τοὺς γονεῖς μας», ἔλεγε τὸ ἄλλο.—«Ἐγὼ παρετήρησα καλῶς τὸν δρόμον», προσέθηκε τὸ τρίτον.—

«Ἐκεῖ κάτω ὀπισθεν ἐκείνου τοῦ μικροῦ λόφου εἶνε τὸ δάσος, ὅπου κατοικοῦσιν οἱ ἀγαπητοὶ γονεῖς μας», ἔκραξε τὸ τέταρτον.—«Ἄχ! νὰ ἤμεθα πλησίον των!», ἔλεγον ὅλα καὶ ἔλυποῦντο πολὺ καὶ ἀνεστέναζον βαθέως.

Ἡμέραν τινὰ περὶ τὴν ἑσπέραν, ἐνῶ τὰ πτηνὰ ἐσυλλογίζοντο τοὺς γονεῖς αὐτῶν καὶ ἀνεστέναζον, ἐπῆγεν ὁ μικρότερος ἀδελφὸς τοῦ παιδίου, τὸ ὁποῖον εἶχε συλλάβῃ αὐτά, πλησίον τοῦ κλωβίου καὶ παρετήρει. Ἐνῶ δὲ παρετήρει, εἶδεν, ὅτι ἡ θυρὶς ἀνέβαινε καὶ κατέβαινεν εὐκόλως καὶ ἤρχισε νὰ παίζη μὲ αὐτήν. Τοῦ ἤρесе τὸ παιγνίδιον αὐτό. Ἡ θυρὶς ὅμως ἐν τῷ μεταξύ ἐβλάβη καὶ δὲν ἦτο δυνατὸν πλέον νὰ κλείσῃ. Τὸ παιδίον ἐφοβήθη μὴ τὸ ἴδωσι καὶ τὸ ἐπιπλήξωσι καὶ ἀφῆκε τὴν θυρίδα ἀνοικτὴν καὶ ἔφυγεν. Πάραυτα εὐρέθησαν καὶ τὰ τέσσαρα πτηνὰ ἔξω. Περιχαρῆ ἐπέταξαν εἰς τὸ δάσος, ὅπου εὔρον τοὺς καλοὺς αὐτῶν γονεῖς, οἱ ὅποιοι κατηρεῖς καὶ σιωπηλοὶ ἐκάθηντο εἰς τὸ δένδρον, ὅπου ἦτο ἡ φωλεὰ των. Οἱ δυστυχεῖς, ὅτε εἶδον τὰ τέκνα των, κατεχάρησαν. Ἐπέτων ἐδῶ καὶ ἐκεῖ, ἐφώναζον, ἔκλαιον, κατεφίλουσαν αὐτά. Ποτὲ ὁ κόσσυφος δὲν εἶχε κελადήσῃ τόσον λιγυρῶς, ὅσον τὴν ἑσπέραν ἐκείνην. Μετ' αὐτοῦ ἐκελάδουν καὶ τὰ τέκνα του. Ὅλοι ἦσαν περιχαρέστατοι. Ἐκτοτε ἔμενον πάντοτε ἠνωμένοι καὶ οὐδέποτε πλέον ἐχωρίσθησαν.

— Λοῦξέ με καὶ κτένιζε, ἔξέρω ποῖος μὲ ἔγεννησε.

86. Ἡ πτωχὴ χήρα καὶ ἡ κόρη τῆς Ἄννα.

Πτωχὴ τις ἔχουσα τρία τέκνα κατόκει εἰς μικρὰν τινα οἰκίαν. Τὸ μεγαλύτερον τέκνον αὐτῆς ἦτο ὀκτῶ καὶ τὸ μικρότερον δύο ἐτῶν. Μία κλίνη, μία τράπεζα καὶ ἐν καθίσμα ἦσαν ὅλα τὰ ἐπιπλα τῆς πτωχῆς ταύτης οἰκογενείας. Ὁ πατὴρ εἶχεν ἀποθάνῃ πρὸ ὀλίγων μηνῶν. Κατὰ τὴν ἀσθέ-

νειαν αὐτοῦ, ἡ ὁποία δὲν διήρκεσε καὶ ὀλίγον, τὸ ἐν ἔπιπλον ἐπωλήθη μετὰ τὸ ἄλλο. Μετὰ τὸν θάνατον τοῦ πατρὸς ἡ πτωχὴ μήτηρ καὶ τὰ ἀνήλικα τέκνα τῆς εὐρίσκοντο εἰς πολὺ ἐλεεινὴν κατάστασιν. Ἦσαν ἐντελῶς ἄποροι. Ἡ μήτηρ εἰργάζετο μὲν ἀπὸ πρωΐας μέχρι βαθείας νυκτός, ἀλλ' ὅ,τι ἐκέρδιζε δὲν ἐπάρκει πρὸς διατροφὴν αὐτῆς καὶ τῶν τέκνων τῆς.

Ἐσπέραν τινὰ λέγει πρὸς τὰ τέκνα τῆς δακρύουσα· «Ἀγαπητά μου τέκνα, ἀπόψε δὲν θὰ σᾶς δώσω νὰ φάγητε· θὰ κοιμηθῆτε νηστικά. Ἔχω μόνον ἐν μικρὸν τεμάχιον ἄρτου, ἀλλὰ τὸ φυλάττω δι' αὔριον! Παρακαλέσατε τὸν πανάγαθον Θεὸν νὰ μᾶς βοηθήσῃ, ἵνα μὴ ἀποθάνωμεν τῆς πείνης». Ἐνῶ δὲ ἔλεγε ταῦτα, πικρὰ δάκρυα κατέπιπτον ἐκ τῶν ὀφθαλμῶν καὶ κατέβρεχον τὰς παρειὰς τῆς δυστυχοῦς μητρὸς. Τότε ἡ Ἄννα, ἡ πρεσβυτέρα θυγάτηρ τῆς, εἶπεν· «Ἀγαπητή μου μῆτερ, μὴ λυπῆσαι, ἡμεῖς δὲν πεινώμεν διόλου». Τὰ παιδιά τὴν ἔσπέραν ἐκείνην κατεκλίθησαν σιωπηλὰ καὶ ἤσυχα.

Ἡ μήτηρ, ἀφοῦ ἀπεκοιμήθησαν τὰ παιδιά τῆς, ἐξηκολούθησε τὴν ἐργασίαν ἐπὶ πολλὴν ὥραν ἀκόμη. Τότε τὰ δάκρυα αὐτῆς εὐρίσκον καιρὸν νὰ ρέωσιν ἀκράτητα ἐκ τῶν ὀφθαλμῶν.

«Ὁ πανάγαθε Θεέ», ἔλεγε, «βοηθήσέ με εἰς αὐτὴν τὴν σκληρὰν ἀνάγκην. Ἐγὼ ἀγογγύστως καὶ εὐχαρίστως ὑποφέρω τὰ πάντα· ἀλλὰ, ὅταν βλέπω τὰ ἀγαπητά μου τέκνα νὰ πεινώσι, συντρίβεται ἡ καρδιά μου. Ἐλέησόν μας!».

Ἐπὶ τέλους ἔπεσε καὶ αὐτὴ νὰ κοιμηθῆ. Ἡ μία ὥρα παρήρχετο μετὰ τὴν ἄλλην, ἀλλὰ δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ κοιμηθῆ. Τὴν πρωΐαν, ὅτε αἱ λαμπραὶ ἀκτῖνες τοῦ ἡλίου εἰσέδυσαν εἰς τὸ δωμάτιόν τῆς καὶ πλήρης ἀγάπης ἐνηγκαλίσθησαν αὐτὴν τὰ παιδιά τῆς, ἦτο σχεδὸν παρηγορημένη.

Ἔλαβε τὸ τελευταῖον τεμάχιον τοῦ ἄρτου καὶ διεμοίρασεν αὐτὸ μεταξὺ τῶν τέκνων τῆς. «Φάγετε, ἀγαπητά μου τέκνα», ἔλεγεν, «εἶνε μὲν τὸ τελευταῖον, τὸ ὁποῖον σᾶς δίδω, ἀλλὰ γνωρίζω, ὅτι ὁ πολυεύσπλαγγος Θεὸς δὲν θὰ σᾶς ἐγκαταλίπη». Ἡ Ἄννα ἔδωκε τὸ ἰδικόν τῆς τεμάχιον τοῦ ἄρτου εἰς τὴν μητέρα τῆς καὶ εἶπεν· «Ἀγαπητή μου μήτηρ, λάβε σὺ τὸ μερίδιόν μου· ἐγὼ δὲν πεινώ. Ὅτε χθὲς τὴν ἑσπέραν ἤμην εἰς τὴν κλίνην μου, ἐσκέφθην, ὅτι ἐκεῖ πέραν εἰς τὸ δάσος εἶνε τόσα ὠραῖα ἄνθη, τὰ ὅποια ἔκαμεν ὁ ἅγιος Θεός. Θὰ μεταβαίνω νὰ κόπτω τὰ ὠραιότερα, θὰ τὰ πωλῶ, καὶ τότε θὰ ἔχωμεν ὀλίγα χρήματα διὰ τὸν ἄρτον μας». — «Ὑπαγε μὲ τὴν βοήθειαν τοῦ Θεοῦ, παιδίον μου», εἶπεν ἡ μήτηρ, «καὶ ἐγὼ θὰ ἐργάζωμαι ὅσον δύναμαι καὶ θὰ κερδίζω κάτι τι».

Πλήρης χαρᾶς ἔλαβεν ἡ Ἄννα τὸ καλάθιον τῆς καὶ διηυθύνθη πρὸς τὸ δάσος. Ὅτε ἔφθασεν ἐκεῖ, τὴν συνήντησε κύριός τις ἐνδεδυμένος μαῦρα ὠραῖα ἐνδύματα, ὁ ὁποῖος ἐφαίνετο πολὺ λυπημένος. Ὁ κύριος οὗτος, ἅμα εἶδε τὴν Ἄνναν, ἔμεινεν ἐκπληκτος. «Θεέ μου!», ἀνέκραξε, «πόσον ὁμοιάζει τὸ παιδίον αὐτὸ μὲ τὴν Μαρίαν μου, ἣτις πρὸ ὀλίγων ἡμερῶν ἀπέθανεν!».

Πλησιάζει τότε καὶ ἐρωτᾷ τὴν Ἄνναν ποία εἶνε καὶ πῶς ὀνομάζεται. Ἡ Ἄννα διηγήθη εἰς αὐτὸν εἰλικρινῶς τὰ πάντα καὶ τοιοῦτοτρόπως ἔμαθεν ὁ εὐγενὴς αὐτὸς κύριος τὰς ἀνάγκας τῆς πτωχῆς χήρας καὶ τῶν τέκνων αὐτῆς. Καί, ἐπειδὴ ἦτο φιλόανθρωπος, ἀπεφάσισε νὰ βοηθήσῃ αὐτήν. «Ὁδήγησόν με εἰς τὴν μητέρα σου, σὲ παρακαλῶ», εἶπε πρὸς τὴν Ἄνναν. Ἡ μήτηρ ἐξεπλάγη, ὅτε εἶδε τὴν κόρην αὐτῆς νὰ ἔρχεται μεθ' ἐνὸς τόσο ἐυγενοῦς καὶ καλοενδυμένου κυρίου. «Ἀκουσον, κυρία μου», εἶπε πρὸς αὐτήν ὁ ξένος. «Πρὸ ὀλί-

γων ἡμερῶν μᾶς ἀπέθανε τὸ προσφιλὲς μονογενὲς τέκνον μας. Ἡ μήτηρ του κινδυνεύει νὰ ἀποθάνῃ ἐκ τῆς λύπης. Ἡ Ἄννα σου ὁμοιάζει πολὺ τὴν Μαρίαν μας, τὴν ὁποίαν ἐχάσαμεν. Ἄν τὴν παρουσιάσω εἰς τὴν γυναϊκᾶ μου, θὰ παρηγορηθῇ ὀλίγον. Δώσατέ μας τὸ παιδίον! Ἡμεῖς θὰ εἴμεθα εἰς αὐτὸ καὶ πατήρ καὶ μήτηρ. Εἶμαι πλούσιος. Ἐκεῖ ὅπισθεν τοῦ δάσους κεῖται ἡ ἔπαυλις μας. Ἡ Ἄννα σου θὰ ἔχῃ πλησίον μᾶς ὅλα τὰ ἀγαθὰ, ὅσα χρειάζεται καὶ ἐπιθυμεῖ. Καὶ διὰ σᾶς ἀκόμη καὶ διὰ τὰ ἄλλα τέκνα σας θὰ φροντίσω».

Ἡ μήτηρ κατ' ἀρχὰς δὲν ἤθελε νὰ συγκατατεθῇ. Ἀλλ' ἐνέδωκεν ἐπὶ τέλους εἰς τὰς πολλὰς παρακλήσεις καὶ συγκατατέθη. Μὲ πολὺν τῆς καρδίας πόνον ἔδωκε τὸ παιδίον τῆς εἰς τὸν πλούσιον ἐκεῖνον ἄνθρωπον. Ἐφαντάζετο, ὅτι θὰ ἔζῃ καλῶς ἡ Ἄννα πλησίον των καὶ ὅτι δὲν θὰ ἐπείνα πλέον, καὶ ἐπαρηγορεῖτο.

Ἡ Ἄννα μετ' ὀλίγον ἦτο ἐντὸς τῆς μεγαλοπρεποῦς ἐπαύλεως. Ἡ κυρία μετὰ μεγάλης χαρᾶς τὴν ἐδέχθη καὶ τὴν περιεποιεῖτο ὡς τέκνον τῆς. Τὴν ἐνέδυσε λαμπρότατα ἐνδύματα καὶ τῇ ἐχάρισεν ὠραιότατα παιγνίδια.

Ἀλλὰ μετὰ τινὰς ἡμέρας ἤρχισε νὰ ἀθυμῇ καὶ νὰ λυπῆται ἡ Ἄννα. Ἐσυλλογίζετο τὴν μητέρα καὶ τοὺς ἀδελφούς τῆς. Τὰ ὠραῖα φαγητὰ καὶ τὰ ὠραῖα ποτὰ δὲν εὐχαρίστουν αὐτὴν πλέον. Τὰ λαμπρά τῆς παιγνίδια δὲν τὴν διεσκέδαζον πλέον. Αἱ παρειαὶ τῆς ἔγειναν κάτωχροι καὶ πολλάκις ἀνεστέναζε βαθέως καὶ δάκρυα ἄφθονα κατέρρευον ἐκ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῆς.

Μετὰ μεγάλης λύπης ὁ κύριος καὶ ἡ κυρία ἔβλεπον τὴν μεταβολὴν ταύτην τῆς Ἄννης καὶ πλήρης ἀγάπης ἠρώτων αὐτὴν τί ἔχει. «Ἄχ!», εἶπεν ἡ Ἄννα, «εἶμαι πολὺ ἀγνώμων. Πόσον πολὺ μὲ ἀγαπᾶτε! Καὶ ἐγὼ ἐπίσης σᾶς ἀγαπῶ ἐξ

ἑλης καρδίας, ἀλλ' ἀφῆσατέ με νὰ ἐπανέλθω εἰς τὴν μητέρα μου καὶ τοὺς ἀδελφούς μου. Δὲν δύναμαι νὰ ζήσω μακρὰν αὐτῶν». — «Καλὸν μου παιδίον», εἶπεν ἡ εὐγενῆς κυρία, «δὲν ὀργίζομαι διὰ τοὺς λόγους σου τούτους, ἂν καὶ πολὺ λυποῦμαι, διότι δὲν θὰ σὲ ἔχωμεν πλησίον μας. Ὑπαγε μὲ τὴν εὐχὴν μας καὶ μὲ τὴν εὐχὴν τοῦ Θεοῦ εἰς τὴν μητέρα σου. Ἀλλὰ χάρισον καὶ εἰς ἡμᾶς μικρὸν μέρος τῆς ἀγάπης, τὴν ὁποίαν ἔχεις πρὸς τὴν μητέρα σου. Σὺ καὶ οἱ ἀδελφοί σου νὰ ἔρχησθε συχνὰ εἰς τὴν ἑπαυλὶν μας». Ἡ Ἄννα ἠσπᾶσθη τὴν χεῖρα τοῦ καλοῦ τούτου κυρίου, κατεφίλησε τὴν κυρίαν καὶ ἔφυγεν.

Πόσον μεγάλη ἦτο ἡ χαρὰ τῆς μητρός, ὅτε ἐπανῆλθεν ἡ θυγάτηρ τῆς! Ἡ Ἄννα ἔπεσεν εἰς τὰς ἀγκάλας τῆς καὶ ἔκραξεν· «Ἀγαπητὴ μου μῆτερ, πόσον εἶμαι εὐτυχής, ὅτι εὐρίσκομαι πάλιν πλησίον σου! Ποτέ, ποτέ πλέον δὲν θὰ ἀποχωρισθῶ ἀπὸ σοῦ. Καὶ ἂν πρόκειται νὰ ἀποθάνω τῆς πείνης, προτιμῶ νὰ ὑποφέρω τὰ πάντα πλησίον σου παρὰ νὰ ἀπομακρυνθῶ πλέον ἀπὸ σοῦ».

Ἡ πτωχὴ χήρα καὶ τὰ τέκνα αὐτῆς ἔκτοτε οὐδέποτε πλέον ἐπεινάσαν. Ὁ πλούσιος κύριος καὶ ἡ ἀγαθὴ του σύζυγος ἐφρόντιζον πάντοτε περὶ αὐτῶν. Ἡ πτωχὴ μήτηρ νύκτα καὶ ἡμέραν ἐδόξαζε τὸν Θεόν, ὅστις τὴν ἐλυπήθη καὶ ἔδωκε τέλος εἰς τὴν δυστυχίαν τῆς.

— Ἄς μὲ κρατῆ ἡ μαννοῦλά μου κὶ ἄς μὲ κρατῆ ἄνω κάτω·
γιατὶ τοῦ ξένου τὰ χεῖρα καίουν, μὰ δὲ θεραπεύουν.

87. Ὁ θάνατος τοῦ κλέφτου.

Σαράντα κλέφταις ἤμαστε . . .

Ὅλοι τὸν ὄροκ ἄμαμε μέσ' ἐς τὸ ἅγιον βαγγέλιον.

ἂν ἀρρωστήσῃ ὁ σύντροφός, ὅλοι νὰ τὸν βοηθοῦμε;

Σὰν τό 'θελεν ἡ μοῖρά του . . .

ἀρρώστισ' ὁ καλύτερος, ὁ πλούσιος κι ἀντρειωμένος.
 Ἔνας τὸν ἄλλον ὀμιλεῖ κ' ἕνας τὸν ἄλλον λέγει
 «Συντρόφοι, τί τὸν κάνουμε τὸν ξένο μέσ' ἔς τὰ ξένα;».
 Κι' αὐτὸς τοὺς ἀπεκρίθηκε καὶ τοὺς γλυκομιλάει
 «Ἀδέρφια, μὴ μ' ἀφήσετε ἔς τὸν ἔρημο τὸ λόγγο.
 Γιὰ πάρτε με καὶ σύρτε με σὲ μιὰ ἕψηλὴ ὄραχουῶλα,
 νὰ βλέπω νειούς. . . νὰ βλέπω παλληκάρια,
 νὰ βλέπω κι ἀπ' τὸν τόπο μου τὴν ἔρημη τὴ μάνα,
 νὰ βλέπω καὶ πῶς θλίβεται, πῶς χύνει μαῦρα δάκρυα.
 Ἐὰν τὰ παραθύρια κάθεται, ταῖς στράταις ἀγναντεύει,
 ταῖς στράταις καὶ τὰ πέλαγα κι ὅλα τὰ κορφοβούνια.
 Ἐὰν περδικοῦλα θλίβεται, Ἐὰν τὸ παπὶ μαδιέται,
 Ἐὰν τοῦ κοράκου τὰ φτερὰ κάνει τὴ φορεσιά της».

(Δημῶδες)

88. Ἡ χρυσὴ καπνοθήκη.

Δύο ἔθνη ἐπολέμουν ἀναμεταξύ των. Τὰ στρατεύματα αὐτῶν συνηντήθησαν εἰς τινὰ πεδιάδα καὶ ἐμάχοντο μετὰ γενναιότητος πολλῆς.

Μετὰ πολλὴν αἱματοχυσίαν τὸ ἐν στρατεύμα ἐφαίνετο ὅτι θὰ νικηθῆ. Οἱ ἐχθροὶ εἶχον ἐπιπέση μετὰ μεγάλης ὀρμῆς εἰς τι μέρος αὐτοῦ καὶ ἔτρεψαν εἰς φυγὴν τοὺς στρατιώτας, οἱ ὅποιοι ἐμάχοντο ἐκεῖ. Οἱ πλησίον αὐτῶν στρατιῶται, ἀφοῦ εἶδον ὅτι φεύγουσιν οἱ σύντροφοὶ των, ἔφευγον καὶ ἐκεῖνοι. Ἐφαίνετο, ὅτι τὸ στρατεύμα ἠττήθη. Ἄλλ' ἐν τῷ μεταξὺ ἔρχεται τρέχον ἐν σύνταγμα τοῦ αὐτοῦ στρατεύματος, ἐπιπίπτει κατὰ τῶν νικηφόρων ἐχθρῶν μετ' ἀφοβίας πολλῆς, μάχεται γενναιώτατα καὶ ἐπὶ τέλος τρέπει αὐτοὺς εἰς φυγὴν.

Μεταξὺ τῶν γενναίων τούτων στρατιωτῶν τὴν μεγαλη-

τέραν γενναιότητα ἔδειξεν ὁ σημαιοφόρος τοῦ συντάγματος, νέος μόλις εἴκοσι πέντε ἐτῶν, ὠραῖος, ἡλιοκαής, στιβαρὸς καὶ πολὺ σεμνός. Ὅλοι ἐγνώριζον, ὅτι ὁ σημαιοφόρος τοῦ συντάγματος ἐκείνου ἦτο γενναῖος στρατιώτης, ἀλλ' οὐδεὶς ἐπίστευεν, ὅτι θὰ ἦτο καὶ τόσον γενναῖος, ὅσον ἐδείχθη κατὰ τὴν μάχην ἐκείνην. Κρατῶν τὴν σημαίαν εἰς τὴν ἀριστερὰν χεῖρα καὶ τὸ ξίφος εἰς τὴν δεξιὰν ἐρρίπτετο πάντοτε ἐκεῖ, ὅπου ἦσαν οἱ ἐχθροὶ περισσότεροὶ καὶ ὁ κίνδυνος μεγαλύτερος. Αἱ σφαῖραι ἐσύριζον δεξιὰ καὶ ἀριστερά, αἱ λόγχαι ἐπροτείνοντο πυκναὶ ἐναντίον του καὶ αὐτὸς ὑψηλὰ κρατῶν τὴν σημαίαν καὶ πλήττων διὰ τοῦ ξίφους τοὺς ἐχθροὺς ἐπροχώρει πάντοτε πρὸς τὰ ἔμπρός. Οἱ στρατιῶται ἠκολούθουν αὐτὸν καὶ οὕτως ἐνίκησαν.

Ὅτε οἱ ἄλλοι στρατιῶται ἔμαθον τὴν ἀνδραγαθίαν τοῦ σημαιοφόρου, ὅλοι ἐπεθύμουν νὰ τὸν ἴδωσι καὶ ὅλοι τὸν ἐπήνουν. Τὸν ἐλάτρευον. Οἱ ἀξιωματικοὶ καὶ οἱ στρατηγοὶ τὸν συνέχαιρον.

Μετά τινα χρόνον ἐπέστρεψεν ὁ στρατὸς εἰς τὴν πατρίδα του. Ὁ βασιλεὺς μαθὼν τὴν γενναιότητα τοῦ συντάγματος αὐτοῦ, ἐπήνεσεν ὅλους τοὺς ἀνδρας καὶ ἐδώρησεν εἰς τὸν διοικητὴν τοῦ συντάγματος μίαν χρυσῆν καὶ ἀδαμαντοκόλλητον καπνοθήκην.

Ὁ διοικητὴς τοῦ συντάγματος, διὰ νὰ τιμήσῃ τοὺς ἀνδρας, οἵτινες κατὰ τὴν μάχην ἔδειξαν τὴν μεγίστην γενναιότητα, τοὺς προσεκάλεσεν εἰς συμπόσιον καὶ μετὰξὺ τῶν πρώτων τὸν σημαιοφόρον. Ἀφοῦ ἔφαγον καὶ ἔπιον, ἤρχισαν νὰ διηγῶνται περὶ τῆς μάχης ἐκείνης καὶ ὅλοι ἐπήνουν τὸν σημαιοφόρον. Ἐπειτα ἤρχισαν νὰ ἐμιλῶσι περὶ τῆς εὐγενείας τοῦ βασιλέως, ὅστις ἐπήνεσε καὶ ἐτίμησεν αὐτούς. Ὁ διοικητὴς τότε τοῖς διηγήθη περὶ τῆς χρυσῆς καὶ ἀδαμαν-

ἀρρώστισ' ὁ καλύτερος, ὁ πλούσιος κὶ ἀντρειωμένος.
 Ἔνας τὸν ἄλλον ὀμιλεῖ κ' ἕνας τὸν ἄλλον λέγει·
 «Συντρόφοι, τί τὸν κάνουμε τὸν ξένο μέσ' ἔς τὰ ξένα;».
 Κι' αὐτὸς τοὺς ἀπεκρίθηκε καὶ τοὺς γλυκομιλάει·
 «Ἀδέρφια, μὴ μ' ἀφήσετε ἔς τὸν ἔρημο τὸ λόγγο.
 Για πάρτε με καὶ σύρτε με σὲ μιὰ ἕψηλὴ ὄραχοῦλα,
 νὰ βλέπω νειούς. . . νὰ βλέπω παλληκάρια,
 νὰ βλέπω κὶ ἀπ' τὸν τόπο μου τὴν ἔρημη τὴ μάννα,
 νὰ βλέπω καὶ πῶς θλίβεται, πῶς χύνει μαῦρα δάκρυα.
 Ἦ τὰ παραθύρια κάθεται, ταῖς στοῖταις ἀγναντεύει,
 ταῖς στοῖταις καὶ τὰ πέλαγα κὶ ὅλα τὰ κορφοβούνια.
 Ἦ σὰν περδοικοῦλα θλίβεται, Ἦ σὰν τὸ παπὶ μαδιέται,
 Ἦ σὰν τοῦ κοράκου τὰ φτερὰ κάνει τὴ φορεσιά της».

(Δημῶδες)

88. Ἡ χουσιῖ καπνοθήκη.

Δύο ἔθνη ἐπολέμουν ἀναμεταξύ των. Τὰ στρατεύματα αὐτῶν συνητηθήσαν εἰς τινὰ πεδιάδα καὶ ἐμάχοντο μετὰ γενναιότητος πολλῆς.

Μετὰ πολλὴν αἰματοχυσίαν τὸ ἐν στρατεύμα ἐφαίνετο ὅτι θὰ νικηθῆ. Οἱ ἐχθροὶ εἶχον ἐπιπέση μετὰ μεγάλης ὀρμῆς εἰς τι μέρος αὐτοῦ καὶ ἔτρεψαν εἰς φυγὴν τοὺς στρατιώτας, οἱ ὅποιοι ἐμάχοντο ἐκεῖ. Οἱ πλησίον αὐτῶν στρατιῶται, ἀφοῦ εἶδον ὅτι φεύγουσιν οἱ σύντροφοὶ των, ἔφευγον καὶ ἐκεῖνοι. Ἐφαίνετο, ὅτι τὸ στρατεύμα ἠττήθη. Ἄλλ' ἐν τῷ μεταξύ ἔρχεται τρέχον ἐν σύνταγμα τοῦ αὐτοῦ στρατεύματος, ἐπιπίπτει κατὰ τῶν νικηφόρων ἐχθρῶν μετ' ἀφοβίας πολλῆς, μάχεται γενναίωτα καὶ ἐπὶ τέλους τρέπει αὐτοὺς εἰς φυγὴν.

Μεταξύ τῶν γενναίων τούτων στρατιωτῶν τὴν μεγαλη-

τέραν γενναιότητα ἔδειξεν ὁ σημαιοφόρος τοῦ συντάγματος, νέος μόλις εἴκοσι πέντε ἐτῶν, ὠραῖος, ἠλιοκαῆς, στιβαρὸς καὶ πολὺ σεμνός. Ὅλοι ἐγνώριζον, ὅτι ὁ σημαιοφόρος τοῦ συντάγματος ἐκείνου ἦτο γενναῖος στρατιώτης, ἀλλ' οὐδείς ἐπίστευεν, ὅτι θὰ ἦτο καὶ τόσο γενναῖος, ὅσον ἐδείχθη κατὰ τὴν μάχην ἐκείνην. Κρατῶν τὴν σημαίαν εἰς τὴν ἀριστερὰν χεῖρα καὶ τὸ ξίφος εἰς τὴν δεξιὰν ἐρρίπτετο πάντοτε ἐκεῖ, ὅπου ἦσαν οἱ ἐχθροὶ περισσότεροι καὶ ὁ κίνδυνος μεγαλύτερος. Αἱ σφαῖραι ἐσύριζον δεξιὰ καὶ ἀριστερά, αἱ λόγχοι ἐπροτείνοντο πυκναὶ ἐναντίον του καὶ αὐτὸς ὑψηλὰ κρατῶν τὴν σημαίαν καὶ πλήττων διὰ τοῦ ξίφους τοὺς ἐχθροὺς ἐπροχώρει πάντοτε πρὸς τὰ ἔμπρός. Οἱ στρατιῶται ἠκολούθουν αὐτὸν καὶ οὕτως ἐνίκησαν.

Ὅτε οἱ ἄλλοι στρατιῶται ἔμαθον τὴν ἀνδραγαθίαν τοῦ σημαιοφόρου, ὅλοι ἐπεθύμουν νὰ τὸν ἴδωσι καὶ ὅλοι τὸν ἐπήνουν. Τὸν ἐλάτρευον. Οἱ ἀξιωματικοὶ καὶ οἱ στρατηγοὶ τὸν συνέχαιρον.

Μετά τινα χρόνον ἐπέστρεψεν ὁ στρατὸς εἰς τὴν πατρίδα του. Ὁ βασιλεὺς μαθὼν τὴν γενναιότητα τοῦ συντάγματος αὐτοῦ, ἐπήνεσεν ὅλους τοὺς ἀνδρας καὶ ἐδώρησεν εἰς τὸν διοικητὴν τοῦ συντάγματος μίαν χρυσὴν καὶ ἀδαμαντοκόλλητον καπνοθήκην.

Ὁ διοικητὴς τοῦ συντάγματος, διὰ νὰ τιμήσῃ τοὺς ἀνδρας, οἵτινες κατὰ τὴν μάχην ἔδειξαν τὴν μεγίστην γενναιότητα, τοὺς προσεκάλεσεν εἰς συμπόσιον καὶ μεταξὺ τῶν πρώτων τὸν σημαιοφόρον. Ἄφοῦ ἔφαγον καὶ ἔπιον, ἤρχισαν νὰ διηγῶνται περὶ τῆς μάχης ἐκείνης καὶ ὅλοι ἐπήνουν τὸν σημαιοφόρον. Ἐπειτα ἤρχισαν νὰ ὁμιλῶσι περὶ τῆς εὐγενείας τοῦ βασιλέως, ὅστις ἐπήνεσε καὶ ἐτίμησεν αὐτούς. Ὁ διοικητὴς τότε τοῖς διηγήθη περὶ τῆς χρυσῆς καὶ ἀδαμαν-

τοκολλήτου καπνοθήκης, τὴν ὁποίαν ἐδώρησεν εἰς αὐτὸν ὁ βασιλεὺς, καὶ ἔθεσε τὴν χεῖρα εἰς τὸ θυλάκιον αὐτοῦ, ἵνα ἐξαγάγῃ καὶ ἐπιδείξῃ αὐτὴν.

Ἐπὶ πολλὴν ὥραν ἀνεζήτηε αὐτὴν ἐντὸς τῶν διαφόρων θυλακίων, ἀλλὰ δὲν τὴν εὗρισκεν. Ἡ παραχῆ τοῦ ἦτο μεγάλη. Οἱ ἀξιωματικοὶ καὶ οἱ ἄλλοι, οἵτινες ἦσαν εἰς τὸ συμπόσιον, ἵνα ἡσυχάσωσιν αὐτόν, εἶπον· «Ἴσως κατὰ λάθος τὴν ἔχει τις ἐξ ἡμῶν. Δὲν εἶνε ἀνάγκη νὰ ταραττησθε, κύριε διοικητά. Ἡ καπνοθήκη θὰ εὗρεθῇ».

Τότε παρετήρησαν εἰς τὰ θυλάκια αὐτῶν, ἀλλὰ δὲν εὗρον τὴν καπνοθήκην. Μόνον ὁ σημαιοφόρος δὲν παρετήρησεν εἰς τὰ θυλάκιά του.

Τὸ πρᾶγμα ἔκαμε πολλὴν ἐντύπωσιν καὶ ὅλοι ἤρχισαν νὰ ὑποπτεύωνται αὐτόν. Ὁ διοικητὴς ἦτο πολὺ τεταραγμένος καὶ πολὺ ὠργισμένος κατὰ τοῦ σημαιοφόρου. Πιστεύων δέ, ὅτι αὐτὸς ἔχει τὴν καπνοθήκην, διατάττει νὰ τὸν ρίψωσιν εἰς τὴν φυλακὴν.

Τὴν ἀκόλουθον ἡμέραν, ὅτε ἔμαθον οἱ στρατιῶται καὶ οἱ ἀξιωματικοί, ὅτι ὁ γενναῖος σημαιοφόρος, τὸν ὁποῖον ἐλάτρευον, ἔκλεψε τὴν καπνοθήκην τοῦ διοικητοῦ καὶ ἐρρίφθη ὡς κλέπτῃς εἰς τὴν φυλακὴν, ἐξεπλάγησαν. Πολλοὶ δὲν ἤθελον νὰ τὸ πιστεύσωσιν, ἄλλοι τὸ ἐπίστευσαν καὶ ὅλοι ἐλυποῦντο κατάκαρδα πῶς ὁ τόσον γενναῖος στρατιώτης νὰ εἶνε κλέπτῃς.

Μόνον ὁ σημαιοφόρος εἰς τὴν σκοτεινὴν τοῦ φυλακὴν ἦτο ἀτάραχος. «Ὁ Θεός», ἔλεγε, «τὰ γνωρίζει ὅλα. Ὁ Θεὸς εἶνε δίκαιος. Ὁ Θεὸς γνωρίζει τί ἔπραξα καὶ ἐξάπαντος θὰ μὲ δικαιώσῃ μετ' ὀλίγον. Οἱ ἄνθρωποι πλανῶνται, ἀλλ' ὁ Θεὸς ποτέ». Ἐνῶ ἔλεγε ταῦτα, αἰφνης ἀνοίγει ἡ θύρα τῆς φυλακῆς, εἰσέρχεται ὁ συνταγματάρχης, ἐναγκαλίζεται

αὐτὸν καὶ μὲ δάκρυα εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς λέγει πρὸς τὸν γενναῖον σημαιοφόρον· «Ἐκαμα πολὺ κακὰ νὰ πιστεύσω, ὅτι ἦτο δυνατὸν σὺ νὰ ἔχῃς τὴν καπνοθήκην καὶ μέγα ἄδικον νὰ σὲ ρίψω εἰς τὴν φυλακὴν. Ἡ καπνοθήκη ἦτο εἰς τὸν ἐπενδύτην, τὸν ὁποῖον ἐφόρουν, ὅτε ἤμην εἰς τὴν ὑπηρεσίαν. Δὲν ἦτο εἰς τὰ ἐνδύματα, τὰ ὁποῖα ἐφόρουν κατὰ τὸ συμπόσιον. Ἄλλ' εἰπέ μοι, σὲ παρακαλῶ, διατί σὺ δὲν ἤθελες νὰ παρατηρήσῃς τὰ θυλάκιά σου, ὅπως ἔπραξαν ὅλοι οἱ ἄλλοι;».

Ὁ γενναῖος σημαιοφόρος παρεκάλεσε τὸν συνταγματάρχην νὰ μὴ ἐπιμένῃ νὰ μάθῃ τὸν λόγον τῆς πράξεώς του ταύτης. Ἄλλ' ὁ συνταγματάρχης ἦτο ἀμετάπειστος. Τότε ὁ εὐγενὴς νέος μετὰ συστολῆς εἶπε πρὸς τὸν συνταγματάρχην· «Εἶχον, εὐγενέστατε, πατέρα λοχαγόν, ὅστις ἐφρονεῦθη εἰς τινὰ μάχην καὶ ἀφῆκε τὴν δυστυχῆ μητέρα μου μὲ τέσσαρα ὄρφανά. Ἐγὼ ἤμην ὁ μεγαλύτερος. Ἡ μήτηρ μου ἢ δυστυχῆς μᾶς ἠγάπα πολὺ καὶ εἰργάζετο ἡμέραν καὶ νύκτα, διὰ νὰ μᾶς θρέψῃ, ἀλλὰ δυσκόλως τὸ κατώρθωνεν. Ὅτε ἐμεγάλωσα ὀλίγον, κατετάχθην εἰς τὸν στρατὸν ἔχων κατὰ νοῦν νὰ βοηθήσω, ὅπως ἠμπορῶ, τὴν καλὴν μου μητέρα καὶ τοὺς ἀγαπητοὺς μου ἀδελφοὺς. Ὁ μισθός, τὸν ὁποῖον ἐλάμβανον, ἦτο ὀλίγος. Ἦτο ἀνάγκη λοιπὸν νὰ ζῶ πολὺ οἰκονομικῶς. Τὴν ἐσπέραν ἀντὶ παντὸς ἄλλου φαγητοῦ ἔτρωγον ὀλίγον ψωμίον καὶ τυρίον καὶ κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον ἐπερίσσειον ὀλίγα χρήματα, τὰ ὁποῖα ἔστελλον εἰς τὴν ἀγαθὴν μου μητέρα. Τὴν ἐσπέραν, ὅτε εἶχετε τὴν καλωσύνην νὰ μὲ προσκαλέσητε εἰς τὸ συμπόσιον, εἶχον ἤδη ἀγοράσῃ τὸ ψωμίον καὶ τὸ τυρίον καὶ τὰ εἶχον εἰς τὸ θυλάκιόν μου. Ὁ ἄνθρωπος, τὸν ὁποῖον εἶχετε στείλῃ νὰ μὲ προσκαλέσῃ εἰς τὸ συμπόσιον, μοὶ παρήγγειλε νὰ τὸν ἀκολουθήσω· καὶ τὸν ἠκολούθησα. Εἶχον λοιπὸν τότε κατὰ τὸ

συμπόσιον αὐτὰ εἰς τὸ θυλάκιόν μου, καὶ ἐνόμισα, ὅτι δὲν ἦτο πρόπον νὰ τὰ ἴδωσιν οἱ κύριοι ἀξιωματικοί. Διὰ τοῦτο δὲν ἀνέστρεψα τὸ θυλάκιόν μου».

Ὁ συνταγματάρχης συνεκινήθη τόσον πολὺ ἐκ τῆς διηγήσεως ταύτης, ὥστε τὸν παρέλαβε μεθ' ἑαυτοῦ εἰς τὴν οἰκίαν καὶ τὸν παρεκάλει νὰ τὸν ἐπισκέπηται συχνὰ καὶ νὰ συντρῶγῃ μετ' αὐτοῦ.

Ὅτε τὴν ἀκόλουθον ἡμέραν ἔμαθον οἱ ἀξιωματικοὶ καὶ οἱ στρατιῶται παρὰ τοῦ ἰδίου συνταγματάρχου ὅσα συνέβησαν καὶ ὅσα ἐλέγχθησαν εἰς τὴν φυλακὴν, ἐχάρησαν πολὺ καὶ ἔκτοτε ἐθεώρουν τὸν σηματοφόρον ὡς τὸν χρηστότερον νέον τοῦ στρατοῦ.

Μετ' ὀλίγας ἡμέρας ἔρχεται διαταγὴ τοῦ βασιλέως νὰ προβιβασθῇ ὁ σηματοφόρος καὶ νὰ γείνη ἀξιωματικὸς ἀνώτερος. Συγχρόνως ἔρχεται καὶ ἡ ἐπιστολὴ τῆς μητρὸς του, δι' ἧς ἀνηγγέλλετο εἰς αὐτόν, ὅτι ὁ βασιλεὺς ηὐδόκησε νὰ παρέχῃ σύνταξιν ἐπαρκῆ, ὅπως ζήσωσι καὶ ὅπως ἐκπαιδευθῶσι καὶ οἱ ὄρφανοὶ ἀδελφοὶ του.

Ὅλα ταῦτα τὰ ἐνήργησεν ὁ ἀγαθὸς συνταγματάρχης, ὅστις ἔγραψε πρὸς τὸν βασιλέα περὶ τοῦ γενναίου σηματοφόρου ὅ,τι ἦτο δίκαιον νὰ γραφῇ περὶ νέου τόσον γενναίου καὶ τόσον ἀγαθοῦ.

- Καθάριος οὐρανὸς ἀστραπαῖς δὲν φοβᾶται.
- Ὡς τὸ ἀτσάλι τρίχα δὲν κολλᾷει.
- Ὁ καιρὸς ξεσκεπάζει τὴν ἀλήθειαν.
- Ὁ θεὸς εἶνε ἕψηλά, ἀλλὰ βλέπει χαμηλά.

39. Τὸ ναυτόπουλο.

Μαύρη νυχτιὰ κι ἀνάστερη· τὰ κύματα μουγγρῶζουν·
βροσιτᾶ κι ἀστράφτει· οἱ κερανοὶ τὰ κύματα ξεσχίζουν,
ὅσων φεῖδια λαμπερά.

Βόθη, Χριστέ! Τριζοβολᾶ, θ' ἀνοίξη τὸ καράδι·
βοριᾶς κακός, ἀλύπντος, μνήματα χίλια σκάβει
'ς τὰ μαῦρα τὰ νερά.

Βουλιάζομε!... τὰ ἔξαρτια μας χωρὶς πανιά, σπασμένα,
ἀχόρταγα τὰ κύματα τάρπάζουν, ἕνα ἕνα
κ' ἐπάνω μας πηδοῦν·

τοῦ κάκου οἱ ναῦταις κίτρινοι, βουβοί, χωρὶς ἐλπίδα
ἀκούραστα παλαίβουνε . . . Τὴν ὄμορφη πατρίδα
ποτέ τους δὲ θὰ ἰδοῦν.

Νά! Τὰ νερὰ ἔπλημύρησαν καὶ δυναμόν' ἢ μπόρα·
ἢ πρύμνη μας ἔγονάτισε, βογγᾶ κι ὦρα τὴν ὦρα
ἢ πλώρη μας βουλᾶ.

Βουλιάζομε· ἀπ' ὄλους μας οὔτ' ἕνας θὰ γλυτώσῃ,
ὄλους ἢ μαύρη θάλασσα, γιὰ νὰ μᾶς σαβανώσῃ,
βουνὰ μ' ἀφροῦς κυλᾶ.

Ἐγὼ μικρὸ ναυτόπουλο ἔγεννήθηκα 'ς τὸ κῦμα·
'ς τὴ θάλασσα ἔμεγάλωσα· κι ἂν εὔρω τόρα μνημα
'ς τὸ μαῦρό της βυθό,

ἴσᾶν τὸ μωρὸ 'ς τὴν κούνια του, 'ς τὰ πράσινα χορτάρια,
'ς τὰ φύκια 'ς τὰ κοράλλια της καὶ 'ς τὰ μαργαριτάρια,
γλυκὰ θὰ κοιμηθῶ.

Δὲν μὲ τρομάζει ὁ θάνατος 'ς τὸν ὕπνο τὸν βαθύ μου,
θὰ ψάλλουνε τὰ κύματα νανούρισμα 'ς ταῦτί μου,
ὀλόγλυκο σκοπό.

καὶ θᾶρχονται, ἴσᾶν ὄνειρο, μαζί μου νὰ ἰμλήσουν,
νὰ μὲ φιλήσουν τρυφερά, νὰ μὲ παρηγορήσουν
ἐκεῖνα ἴπ' ἀγαπῶ.

Ὅμως, Χριστέ μου, μιὰ καρδιὰ μονάχα συλλογοῦμαι!
Ἐκεῖνη ποῦ μὲ ἔγέννησε, τὴ μάννα μου λυποῦμαι
καὶ κλαίω τὴ φτώχῃ.

“Ὀλους τοὺς ἴπῃρε ἡ θάλασσα — μονάχα ἐγὼ τῆς μένω·
κι ἂν μάθῃ πῶς ἐχάθηκα ἔς τὸ κῦμα τὰ γριεμμένο,
τῆς φεύγει κ’ ἡ ψυχή.

Νά! Μᾶς σκεπάζ’ ἡ θάλασσα!... Τὸ θέλνυμά σου ἄς γένη!
Γονατιστό, τὴν ὕστερη στιγμή, τὴ χρυσωμένη
εἰκόνα σου φιλῶ.

Σδύν’ ἡ φωνή μου... μ’ ἄρπαξε τὸ κῦμα τὰ γριεμμένο!...
Χριστέ μου! τὴ μαννοῦλά μου... τὴν ὥρα ποῦ ἔπεθαίνω
γι’ αὐτὴν παρακαλῶ.

Ν. Δαμιανός

90. Ὁ Βλάχος Θανάσης.

Τρία πουλάκια κάθονται ἔς τὸν Ἐπαχτο ἔς τὴ ράχη·
τῶνα τηράει τὸν Ἐπαχτο, τᾶλλο κατὰ τὰ Κράβαρα,
τὸ τρίτο τὸ καλύτερο τηράει τὸ Λοιδωρίκι.
Πάει μαντᾶτα καὶ χαρτὶ ἔς ὅλα τὰ βιλαέτια,
ὁ Βλάχος ἐσκοτώθηκε κι ὁ Γιάννης πάει ἔς τὸν τόπο...
Διαβάτε ἀπ’ τὴν Κουστάριτσα ἔς τὴ μέσ’ ἀπὸ τὴ χώρα...
νὰ πῆτε τῆς μαννούλας μου τῆς παραπονεμένης,
ποτὲ νὰ μὴ μ’ ἀκαρτερῆ, νὰ μὴ μὲ παντυχαίνῃ.
Μὴν πῆτε πῶς ἔσκοτώθηκα, μὴν πῆτε πῶς ἐχάθην·
νὰ πῆτε πῶς ἔπαντρεύθηκα ἔς τὸν ἔρημο τὸ λόγγο·
ἴπῃρα τὴν πέτρα πεθερά, τὴ μαύρη γῆ γυναῖκα
κι αὐτὰ τὰ λιανολίθαρα τὰ ἴπῃρα συγγενάδια.
Κλάψε με, μάννα μ’, κλάψε με τὴ νύχτα μὲ φεγγάρι
καὶ τὴν αὐγοῦλα μὲ δροσιά, ὅσο νὰ πάρῃ ἕμερα...

(Δημῶδες)

91. Ὁ κορυθαλλός.

Ὁ κορυθαλλός εἶνε πτηνὸν ᾠδικόν, συγγενὲς τοῦ σπίνου, τοῦ
φλώρον, τοῦ κοσσύφου, τῆς καρδερίνας, τῆς ἀηδόνης καὶ τῶν ἄλλων

φιδικῶν πιτηῶν. Εἶνε πολὺ ὁμοίος μὲ τὸ στρουθίον, ἔχει τὸ αὐτὸ μέγεθος καὶ σχεδὸν τὸ αὐτὸ χρῶμα μὲ αὐτό. Τὸ σῶμα αὐτοῦ εἶνε ἰσχυρόν. Ἡ κεφαλὴ μεγάλη καὶ στρογγύλη. Οἱ ὀφθαλμοὶ μικροὶ καὶ ζωηροί. Τὸ ὄσφρος μέτριον, εὐθὺ καὶ ἰσχυρόν. Αἱ πτέρυγες μακραι καὶ πολὺ πλατειᾶι. Ἡ οὐρὰ μεγάλη. Οἱ πόδες ἀρκετὰ βραχεῖς, ἔχοντες τέσσαρας δακτύλους, τοὺς τρεῖς ἔμπροσθεν καὶ τὸν τέταρτον ὀπισθεν, μακρότερον καὶ τῶν ἄλλων τριῶν καὶ φέροντα ὄνυχα μακρότατον ὡς περνησιτῆρα.

Ὁ κορυδαλλὸς λέγεται καὶ σιταρήθρα. Ὑπάρχει καὶ ἄλλο εἶδος

Κορυδαλλὸς

κορυδαλλῶν, οἵτινες ἔχουσιν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς αὐτῶν λόφον καὶ οἵτινες λέγονται κουτσουλιέρηδες. Οἱ κορυδαλλοὶ ἔρχονται ἐδῶ εἰς τὸν τόπον μας τὸν Φεβρουάριον καὶ φεύγουσι τὸν Ὀκτώβριον. Τίκτουσι κατὰ τὸ θέρος δῖς, ἐνίοτε καὶ τρεῖς ἀνὰ τέσσαρα ἕως ἑξ ὥσά μικρὰ καὶ ἔχοντα σίγματα φαιά. Ζῶσι κυρίως εἰς τοὺς ἀγρούς, ὅπου κίττουσι τὰ φωλεὰς αὐτῶν μὲ χόρτα, περὰ καὶ μαλλία ἐντὸς κοιλωμάτων τῆς γῆς καὶ νεοτιποιοῦσιν εἰς αὐτάς. Τρώγουσι σίτον, κριθήν, ἀκρίδας, τέτιγας, κάμπας, μνίας καὶ ἄλλα τοιαῦτα, τὰ ὅποια συλλέγουσι τρέχοντες ἐπὶ τῆς γῆς. Σπανίως τρώγουσι τὰ τρυφερὰ φύλλα τῶν σιτηρῶν καὶ ἄλλων φυτῶν. Ἀποφεύγουσι τοὺς ὑγροὺς τόπους. Κυλίουσι εἰς τὸ χῶμα καὶ κάθηται εὐχαρίστως ἐπὶ βάλων γῆς, ἐπὶ λίθων καὶ ἐπὶ διαφόρων σκολόπων, τῶν εὐρισκομένων κατὰ τοὺς ἀγρούς.

Οἱ κορυδαλλοὶ εἶνε πιτηὰ ὠφέλιμα καὶ πολὺ χαριτωμένα. Ἀφα-

νίζουσι πλῆθος ἐντόμων ὀλεθρίων εἰς τὰ φυτά. Πειῶσι τάχιστα. Τρέχουσι πηδῶντα καὶ πολὺν ταχέως. * Ἐρχονται εἰς τοὺς ἀγροὺς ἡμῶν ἐνωρίτερον πάντων τῶν ἄλλων ὀδικῶν πιηῶν, ἐνῶ ἀκόμη εἶνε χειμῶν, καὶ φεύγουσιν ἀργότερον πάντων. Πρὶν ἢ ἀκουσθῆναι ἀκόμη εἰς τοὺς ἀγροὺς ἡ ὠραία φωνὴ τοῦ σπίνου καὶ τῆς καρδερίνας καὶ τοῦ φλώρου, ἀκούεται ἢ λαμπρὰ φωνὴ τοῦ κορυδαλλοῦ. Καὶ ἀφοῦ παύσῃ γὰ ἀκούεται πλέον ἢ γλυκεῖα φωνὴ τοῦ κοσσοφου καὶ τῆς ἀηδόνας, ἀκούεται ἀκόμη ἢ εὐχάριστος φωνὴ αὐτοῦ. Εἶνε ὁ καλῆτερος καὶ ὁ εὐχαριστότερος σύντροφος τοῦ γεωργοῦ ἐν τῷ μέσῳ τῆς μοναξίας τῶν ἀγρῶν καὶ ἐν τῷ μέσῳ τῆς κοπιαστικῆς αὐτοῦ ἐργασίας. * Ἐγείρεται πολὺν πρωτῶ, κατὰ τὰ γλυκοχαράγματα. Κάνθηται ἐπὶ τινος βάλου γῆς ἢ ἐπὶ τινος λίθου καὶ κελαδεῖ γλυκύναια. * Ἐπειτα πετᾷ ὑψηλὰ εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ ἐκεῖ, εἰς τὰ ὑψηλά, βυθισμένος ἐντὸς τοῦ κυανοῦ τοῦ οὐρανοῦ, ἀόρατος ἐντελῶς, ἀντίγει τὸ χαριτωμένον στόμα αὐτοῦ καὶ γεμίζει πρωτῶ πρωτῶ καὶ γῆν καὶ οὐρανὸν μὲ τὰ λαμπρὰ καὶ γλυκύναια αὐτοῦ ἄσματα. Νομίζει δὲ ὁ ἀκούων, ἐπειδὴ διόλου δὲν φαίνεται πόθεν ἔρχονται τὰ ὠραῖα κελαδήματα ταῦτα, ὅτι τὸ κυανοῦν τοῦ οὐρανοῦ καὶ αἱ ἀκτῖνες τοῦ ἡλίου καὶ ἡ αὔρα τῆς πρώτης κελαδοῦσι τὰ λαμπρὰ ταῦτα ἄσματα, ἵνα δοξολογήσωσι τὸν ἀγαθὸν Θεόν, ὅστις τόσον ὠραίαν καὶ λαμπρὰν ἔκαμε τὴν γλυκύναιον ταύτην ὥραν τῆς ἡμέρας, τὴν πρωτῶν.

92. Ὁ κορυδαλλός.

• Μὲ τὰ πτερὰ	Βαθμῶ. βαθμῶ,
τὰ στακτερά.	μ' ἓνα ὄθυμῶ,
μὲ τὸ μικρὸ διάδημα	ἀνέβη καὶ δὲν φαίνεται
πετάει ἔς τὸν αἰθέρα.	μὲ φῶς περιχυμένο.
Μὲ λιγυρὸ	Ἐ τὸν οὐρανὸν
καὶ δροσερὸ	τὸν γαλανὸν
καὶ ζωνρὸ κελάδημα	ἀόρατο κυμαίνεται
Ἐυπνᾷ τὴν ἀτμοσφαῖρα.	τὸ τρισευτυχισμένο!

Μὰ διατί
τὰ παραιτεῖ
τὰ φωτερὰ οὐράνια
καὶ κάτω πάλι βλέπει ;
Ἔχει φωλιά
κ' ἔχει πουλιά
ἔς τῆς γῆς τὴν ἐπιφάνεια
καὶ ταῖρι, 'ποῦ τὰ σκέπει.
Ὅσο καλά
ποῦν' ἀψηλά—
χαμαί'χει τὰ παιδάκια του·
πῶς νὰ τὰ λησιμονήσῃ ;

Μιά συλλογή,
καὶ μὲ στοργὴν
συστέλλει τὰ φτεράκια του
νὰ 'πᾶ νὰ τὰ φιλήσῃ.
Πῶς ἀγαπῶ
κάθε σκοπό.
'ποῦ ψάλλεις μὲ κατάνυξι,
ξανθὸ κορυδαλλάκι !
Εὐλογητὸς
ἄς εἶν' Αὐτός,
'ποῦ 'στόλισε τὴν ἀνοιξι
μὲ 'σὰν ἐσέ ψαλλάκι !

Γ. Βιζυνοῦς

ΙΒ'. Ο Θ Ε Ο Σ

93. Αἱ τέσσαρες ὥραι τοῦ ἔτους.

Ἡμέραν τινὰ τοῦ χειμῶνος ἔπεσε πολλὴ χιὼν. Τὰ ὄρη, αἱ πεδιάδες, οἱ ἀγροί, αἱ στέγαι τῶν οἰκιῶν καὶ αἱ ὁδοὶ ἐκαλύφθησαν ὑπὸ τῆς χιόνος.

Τὸ θέαμα ἦτο λαμπρόν. Ὅπου καὶ ἂν ἔστρεφέ τις τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ, πανταχοῦ ἔβλεπε τὴν λευκὴν χιόνα νὰ στίλβῃ. Τὰ παιδιά εἰς τοὺς δρόμους καὶ εἰς τὰς αὐλάς κατεσκεύαζον σφαίρας ἐκ χιόνος, τὰς ἔρριπτον κατ' ἀλλήλων καὶ διεσκέδαζον. Ἄλλα συνήθροιζον πολλὴν χιόνα, κατεσκεύαζον ἀνθρώπους ἐξ αὐτῆς καὶ εὐχαριστοῦντο πολὺ.

Μεταξὺ τῶν παιδιῶν τούτων, τὰ ὅποια διεσκέδαζον κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον διὰ τῆς χιόνος, ἦτο καὶ μικρόν τι παιδίον, Πελοπίδας καλούμενον. Ἄφου ἔπαιξεν ἀρκετά, ἤλθεν εἰς τὴν οἰκίαν του κατευχαριστημένον καὶ διηγεῖτο εἰς τοὺς

(ΤΑΞΙΣ Γ')

10

γονείς του πόσον ωραία έπαιξε, και επί τέλους είπεν: «Άχ, πόσον έπεθύμουν νά ήτο πάντοτε χειμών!»). Τότε ο πατήρ αυτού εξέβαλεν εκ του θυλακίου τὸ σημειωματάριόν του και τῷ είπε νά γράψη τήν επιθυμίαν του ταύτην εκεί. Ὁ Πελοπίδας υπήκουσε και έγγραφεν εις τὸ σημειωματάριον αυτού ὅ,τι είπεν.

Μετά τινα χρόνον παρήλθεν ὁ χειμών και ήλθε τὸ ἔαρ. Ὁ Πελοπίδας ἔτυχε κατά τινα ωραίαν τοῦ ἔαρος ήμέραν νά ἴσταται μετά τοῦ πατρός του πλησίον ἀνθῶνας, εις τὸν ὁποῖον ήθουν εὐωδέστατοι ὑάκινθοι, νάρκισσοι, ἴα, ρόδα και ἄλλα τοιαῦτα ἄνθη. Ὁ Πελοπίδας ήσθάνθη υπερβολικὴν χαράν. «Αὐτὴν τήν χαράν γεννᾷ τὸ ἔαρ», είπεν ὁ πατήρ, «ἀλλὰ θά παρέλθῃ τάχιστα»—«Άχ!»), ἀπήντησεν ὁ Πελοπίδας: «Πόσον έπεθύμουν νά ήτο πάντοτε ἔαρ!»—«Γράψε τήν επιθυμίαν σου ταύτην εις τὸ σημειωματάριόν μου», είπεν ὁ πατήρ. Ὁ Πελοπίδας έγγραφεν ὅ,τι είπεν.

Μετ' ὀλίγον παρήλθε τὸ ἔαρ και ήλθε τὸ θέρος. Ἡμέραν τινὰ ὁ Πελοπίδας έπορεύθη μετά τῶν γονέων και τινων φίλων εις τὸ πλησίον χωρίον, ὅπου ἔμεινεν ὅλην τήν ήμέραν. Πέριξ αὐτῶν έπρασινίζον οἱ ἀγροὶ και οἱ λειμῶνες, οἱ ὁποῖοι ήσαν κατεστολισμένοι διὰ ποικίλων ἀνθῶνων. Εἰς τοὺς λειμῶνας έσκίρτων τὰ ἀρνία και τὰ πωλάρια μετά πολλῆς ζωηρότητος και μετά πολλῆς χαρᾶς. Εἰς τὸ χωρίον ἔφαγον ωραῖα βερίκοκκα και ἄλλας ὀπώρας τοῦ θέρους και διήλθον πολὺ εὐχαρίστως τήν ήμέραν.

«Δέν εἶνε ἀληθές», ήρώτησεν ὁ πατήρ κατά τήν επιστροφήν, «ὅτι και τὸ θέρος ἔχει τὰς τέρψεις του;»—«ὦ!»), ἀπεκρίθη ὁ Πελοπίδας. «Έπεθύμουν νά ήτο πάντοτε θέρος! Τί ωραῖα εἶνε τὰ ἄνθη και τὰ βερίκοκκα!»). Ὁ πατήρ είπεν εις τὸν Πελοπίδαν νά σημειώσῃ τήν επιθυμίαν του ταύτην

εις τὸ σημειωματάριον του. Καὶ ὁ Πελοπίδας ἐσημείωσεν ὅ,τι ἐπεθύμει.

Τέλος ἦλθε καὶ τὸ φθινόπωρον. Ἡμέραν τινὰ ὄλη ἡ οἰκογένεια μετέβη εἰς τὸ ἀμπέλιον καὶ παρέμεινεν ἐκεῖ ἐπὶ ὥρας τινάς. Δὲν ἦτο πλέον τόση ζέστη, ὅση τὸ θέρος. Ἡ ἀτμόσφαιρα ἦτο μαλακὴ καὶ ὁ οὐρανὸς αἰθριος. Τὰ κλήματα ἔβριθον ὠρίμων σταφυλῶν καὶ τὰ λαχανοκήπια πεπονίων, οἱ δὲ κλάδοι τῶν δένδρων ἔκλινον πρὸς τὴν γῆν ὑπὸ τὸ βάρος τῶν ὠρίμων καρπῶν.

Ἡ ὥρα αὕτη τοῦ ἔτους ἦτο ἀληθῆς πανήγυρις διὰ τὸν Πελοπίδαν, ὅστις ἠγάπα πολὺ τὰς ὁπώρας. «Ἡ ὠραία αὕτη ἐποχὴ», εἶπεν ὁ πατήρ, «θὰ παρέλθῃ ταχέως· ὁ χειμὼν πλησιάζει νὰ διώξῃ τὸ φθινόπωρον» — «Ἄχ!», εἶπεν ὁ Πελοπίδας. «Ἐπεθύμουν νὰ μὴ ἦρχετο ποτὲ ὁ χειμὼν! Ἐπεθύμουν νὰ ἦτο πάντοτε φθινόπωρον!» — «Ἀληθῶς τὸ ἐπεθύμεις;», ἠρώτησεν ὁ πατήρ. — «Ἀληθῶς!», ἀπεκρίθη ὁ Πελοπίδας. — «Ἀλλά», ἐξηκολούθησεν ὁ πατήρ, ἐνῶ ἔστυρεν ἐκ τοῦ θυλακίου τὸ σημειωματάριον του, «ιδὲ ἐδῶ, τί εἶνε γεγραμμένον. Ἀνάγνωσε!».

— «Ἐπεθύμουν νὰ ἦτο πάντοτε χειμὼν!».

— «Ἀνάγνωσε τί εἶνε γεγραμμένον καὶ εἰς ταύτην τὴν σελίδα».

— «Ἐπεθύμουν νὰ ἦτο πάντοτε ἔαρ!».

— «Ἀνάγνωσε τί εἶνε γεγραμμένον καὶ εἰς ταύτην τὴν σελίδα».

— «Ἐπεθύμουν νὰ ἦτο πάντοτε θέρος».

— «Γνωρίζεις», ἐξηκολούθησεν ὁ πατήρ, «τὴν χεῖρα, ἢ ὅποια ἔγραψε ταῦτα;».

— «Ἐγὼ τὰ ἔγραψα», ἀπεκρίθη ὁ Πελοπίδας.

— «Καὶ τί ἐπεθύμεις τώρα πρὸ ὀλίγου;».

— «Ἐπεθύμουν νὰ ἦτο πάντοτε φθινόπωρον!».

— «Αὐτὸ εἶνε πολὺ περίεργον», εἶπεν ὁ πατὴρ. «Τὸν χειμῶνα ἐπεθύμεις νὰ ἦτο χειμῶν· τὸ ἔαρ νὰ ἦτο ἔαρ· τὸ θέρος νὰ ἦτο θέρος· καὶ τὸ φθινόπωρον νὰ ἦτο φθινόπωρον. Ἐκ τούτου σαφῶς καταφαίνεται, ὅτι ὅλαι αἱ ὥραι τοῦ ἔτους εἶνε ὡραῖαι, ὅτι ὅλαι εἶνε πλούσιαι ὡς πρὸς τὰς τέρψεις, πλούσιαι ὡς πρὸς τὰ ποικίλα δῶρα, καὶ ὅτι ὁ κόσμος, τὸ μέγα καὶ κάλλιστον τοῦτο δημιουργήμα τοῦ ἀγίου Θεοῦ, εἶνε πολὺ ὡραιότερος παρ' ὅ,τι ἡμεῖς οἱ ἄνθρωποι νομίζομεν».

94. Γῆ καὶ οὐρανός.

Τὸ βλέμμα στρέφω πρὸς τὴν γῆν
καὶ βλέπω καὶ θαυμάζω,
καὶ τῆς σοφίας τὴν πηγὴν
ἐν συστολῇ δοξάζω·
κ' ἐξίσταμαι δοξολογῶν
τὸν πάνσοφον δημιουργόν.

Λειμῶνες, ὄρη, ποταμοί,
ἀνθόσπαρτοι κοιλάδες,
χαράδραι, ῥύακες, ὄρυμοί,
γελῶσαι πεδιάδες,
τὸ πᾶν τερψίθυμος εἰκὼν,
τὸ θέαμα μαγευτικόν.

Παρατηρῶ τὸν οὐρανόν·
τί κάλλος! ὄψις ποία!
αὐγάζον φῶς παντοτεινόν,
Ἵψίστου παρουσία!
κ' ἐξίσταμαι δοξολογῶν
τὸν πάνσοφον Δημιουργόν.

Τοῦ θόλου ὄψις κυανῆ,
 ἀνατολὴ ῥοδίνη,
 χρυσοῖ νεφέλη φαεινὴ,
 ἀστέρες καὶ σελήνη,
 τὸ πᾶν τερψίθυμος εἰκὼν
 καὶ θέαμα μαγευτικόν.

Ἄλ. Κατακουζηνός

95. Θεοῦ παρουσία.

Θεὸς ὑπάρχ' εἰς οὐρανοὺς
 προστάτης τῶν ἀνθρώπων,
 καὶ ἡ καρδία καὶ ὁ νοῦς
 τὸν βλέπ' εἰς πάντα τόπον.

Τὸν βλέπ' εἰς τὸν οὐράνιον
 φωστῆρα τῆς ἡμέρας
 καὶ εἰς τὸ φῶς τὸ δάνειον
 τῆς νυκτοπόρου σφαίρας.

Τὸν βλέπει, ὅταν καταιγὶς
 σωρεύῃ μαῦρα νέφη
 καὶ ὅταν παρήγορος τῆς γῆς
 γαλήνη ἐπιστρέφῃ.

Εἰς τοῦρανοῦ τὸν πάπυρον
 ἡ δόξα του ἐγράφη·
 καὶ τὸν ὑμνεῖ τὸ ἄπειρον
 καὶ ἡ ζωὴ κ' οἱ τάφοι.

Τὸ κράτος του δοξάζοντα
 τὸν τρέμουσι τὰ ὄντα,
 τὸ πᾶν ἐξουσιάζοντα
 καὶ πανταχοῦ παρόντα.

Ἄ. Ρ. Ραγκαβῆς

96. Ὁ κόσμος καὶ ὁ Θεός.

Ἡμέραν τινὰ ὁ πατήρ τοῦ μικροῦ Δημητρίου ἔλαβεν αὐτὸν ἐκ τῆς χειρὸς καὶ ἐξῆλθον εἰς περίπατον.

Ἦσαν αἱ πρῶται ἡμέραι τοῦ Φεβρουαρίου. Τὰ ὄρη ἦσαν χιονοσκεπῆ. Οἱ ἀγροὶ καὶ οἱ λειμῶνες ἐπίσης. Τοὺς θάμνους καὶ τὰ δένδρα περιέβαλλε πάχνη. Ὁ ποταμὸς, ὁ ὁποῖος ἄλλοτε ἐκελάρυζε τόσον γλυκὰ εἰς τὴν κοιλάδα, τόρα δὲν ἤκούετο καθόλου. Στρώμα πάγου ἐκάλυπτεν αὐτόν. Οὔτε σκώληξ οὔτε μέλισσα οὔτε πεταλοῦδα ἐφαίνετό που. Οὐδὲν πτηνὸν ἤκούετο. Εἰς ὄλον τὸν λειμῶνα ἐπεκράτει νεκρική σιγή.

Τότε ὁ πατήρ εἶπε πρὸς τὸν μικρὸν τοῦ υἱόν· «Ἄν τόρα, τέκνον μου, χιλιάδες ἄνθρωποι ἤρχοντο μὲ πτύα καὶ πελέκεις καὶ ἤθελον νὰ ἀφαιρέσωσι τὴν χιόνα καὶ νὰ θραύσωσι τὸν πάγον, δὲν θὰ τὸ κατῶρθουν. Καὶ ἂν κατῶρθουν τοῦτο, ἀδύνατον ὅμως νὰ ἐδίωκον ἐκ τοῦ οὐρανοῦ τὰ πικρὰ σύννεφα, ἀδύνατον νὰ ἔκαμνον αὐτὸν κυανοῦν, ἀδύνατον νὰ ἔκαμνον τὸν ἥλιον θερμόν, ἵνα στολισθῶσιν οἱ ἀγροὶ καὶ οἱ λειμῶνες διὰ χλόης καὶ ἀνθῶν».

Τότε τὸ παιδίον εἶπε· «Καὶ θὰ μείνωσι λοιπόν, καλέ μου πάτερ, οἱ ἀγροὶ καὶ οἱ λειμῶνες διὰ παντὸς οὕτως, ὅπως εἶνε τόρα, κεκαλυμμένοι ὑπὸ χιόνων; Ποτὲ πλέον δὲν θὰ ἐπανίδωμεν ἄνθη; Ποτὲ πλέον δὲν θὰ ἀκούσωμεν τὸ γλυκὺ κελᾶδημα τῶν πτηνῶν;».

«Ἄ! ὄχι δά», εἶπεν ὁ πατήρ. «Ἄν ἡμεῖς δὲν δυνάμεθα νὰ διώξωμεν τὰς νεφέλας ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καὶ νὰ κάμωμεν αὐτὸν αἴθριον, καὶ ἂν ἡμεῖς δὲν δυνάμεθα νὰ κάμωμεν τὸν ἥλιον θερμόν, ἵνα βλαστήσῃ ἡ χλόη καὶ ἵνα ἀνθήσῃ τὰ ἄνθη, ὑπάρχει ἄλλος τις, ὅστις δύναται νὰ κάμῃ πάντα ταῦτα καὶ μετὰ πολλῆς εὐκολίας μάλιστα».

«Ποῖος εἶνε αὐτός;», ἠρώτησε τὸ παιδίον. Τότε ὁ πατήρ ἤρχισε νὰ διηγῆται, ἐνῶ ἐβάδιζον, περὶ τοῦ Παντοδυναμοῦ, ὅστις ἐδημιούργησε τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν καὶ στέλλει τὸν σπόρον καὶ τοὺς καρπούς, τὸ ψῦχος καὶ τὴν ζέστην, τὴν ἡμέραν καὶ τὴν νύκτα.

Τὸ παιδίον ἤκροατο προσεκτικῶς καὶ ἐφύλαττεν εἰς τὴν καρδίαν του τοὺς λόγους τούτους τοῦ πατρὸς.

Μετά τινος ἡμέρας ἐξεκίνησαν καὶ οἱ δύο νὰ ὑπάγωσιν εἰς τὸ ὄρος. Ἄλλὰ τότε ἦσαν ὅλως διάφορα τὰ πράγματα. Κατὰ τὴν ἀνάβασιν τοῦ ὄρους ἔβλεπεν ὅτι πανταχόθεν κατέρρεεν ἡ τακεῖσα χιών. Ὅτε ἔφθασαν ὀλίγον ὑψηλότερα, ὁ Δημήτριος δὲν ἠδύνατο ν' ἀναγνωρίσῃ πλέον τὰ περίχωρα. Τὰ πάντα εἶχον μεταβληθῆ. Ἡ πάχνη ἐκ τῶν δένδρων εἶχεν ἐξαφανισθῆ, ἡ χιών εἰς πολλὰ μέρη δὲν ὑπῆρχε, πράσινα δὲ τοπία διεφαίνοντο πανταχοῦ.

Ὁ παῖς ἐθαύμασε καὶ εἶπεν· «Αὐτὰ τὰ ἔκαμεν ὁ Παντοδύναμος, καλέ μου πάτερ;».

«Μάλιστα», εἶπεν ὁ πατήρ. «Περίμενε δὲ ὀλίγον καὶ θὰ ἰδῆς ἀκόμη μεγαλύτερα θαύματα!».

Ἐκτοτε παρῆλθον ἑβδομάδες τινές. Οἱ πάγοι καὶ αἱ χιόνες εἶχον πρὸ πολλοῦ τακῆ. Ἡ ἀτμόσφαιρα ἦτο ἀπαλωτέρα καὶ θερμότερα. Τὰ δένδρα ἦσαν κεκαλυμμένα ὑπὸ φύλλων. Τὰ ἄνθη, εὐώδη καὶ ὠραῖα, ἤρχισαν νὰ ἀναφαίνωνται εἰς τοὺς κήπους.

Ὁραϊάν τινὰ ἡμέραν τοῦ ἔαρος εἶπεν ὁ πατήρ πρὸς τὸν Δημήτριον· «Ἄς ἐξέλθωμεν εἰς τὴν ἐξοχὴν νὰ θαυμάσωμεν τὸ ἔαρ».

Μόλις ἐξῆλθον ἐκ τῆς πόλεως, τί νὰ ἰδῶσιν; Ὅλοι οἱ λειμῶνες καὶ οἱ ἀγροὶ ἐχλόαζον, ὅλα τὰ δένδρα καὶ οἱ θάμνοι ἦνθον, ἄπειρα σμήνη κωνώπων περιίπταντο, ἀναρίθμητοι

μέλισσαι ἐβόμβουν, οἱ κορυθαλλοὶ ἔψαλλον, αἱ ἀηδόνες ἐκελάδουν, τὰ πάντα ἔζων, τὰ πάντα ἔχαιρον! Καὶ ἐκ τοῦ ὄρους ὁποῖα θεά! Εἰς τὴν κοιλάδα ἐπεκράτει φαιδρὰ ζωή. Οἱ χωρικοὶ ἠσυχλοῦντο εἰς τοὺς ἀγρούς. Εἰς τοὺς λειμῶνας ἔβοσκον βόες καὶ ἵπποι, εἰς τὰς κλιτύς τοῦ ὄρους πρόβατα καὶ ζωηρὰ ἀρνία, αἶγες καὶ χαριτωμένα αἰγίδια. Ἐφ' ὅσον ἔφθανεν ὁ ὀφθαλμὸς μέχρι τῶν ἀπωτάτων κυανῶν ὀρέων, τὰ πάντα ἦσαν ἐστολισμένα διὰ τρυφερᾶς καὶ δροσερᾶς χλόης καὶ ἄνωθεν αὐτῶν ἔλαμπε καθαρὸς ὁ κυανοὺς οὐρανὸς καὶ θερμὸς ὁ ἥλιος.

Τὸ παιδίον ἔβλεπε περίξ αὐτοῦ καὶ ἐθαύμαζε· πλήρες δὲ χαρᾶς εἶπεν· «Ἄ! πάτερ, πόσον ὠραῖα εἶνε! Πόσον ἀγαθὸς πρέπει νὰ εἶνε αὐτὸς ὁ Θεός, ὁ ὁποῖος ἔκαμε τόσον ὠραῖον τὸν κόσμον».

97. Ὕμνος πρὸς τὸν Θεόν.

Θεέ, ὑμνεῖ τὴν δόξαν σου ἡ νύξ καὶ ἡ ἡμέρα,
 μὲ ἄνθη ἔστρωσας τὴν γῆν, μὲ ἄστρα τὸν αἰθέρα.
 Τῆς γῆς ἀσύμφων' οἱ λαοὶ σὲ προσκυνοῦν συμφώνως,
 ποικίλαι γλῶσσαι χίλιαί σε ἀνυμνοῦν συγχρόνως.

Τὸ φῶς, Θεέ, τὸ σῶμά σου,
 ὁ ἥλιος τὸ ὄμμα σου,
 ὁ κεραυνὸς φωνή σου·
 τὸ ἄπειρον διάστημα,
 τὸ μέγα σου ἀνάστημα
 καὶ ὁ αἰὼν στιγμὴ σου.

Δύναται ὁ δάκτυλός σου
 ὡς μοχλὸς τὴν γῆν νὰ σεισῇ,
 καὶ τὸ κοῖλον τῆς χειρός σου
 τοὺς ὠκεανοὺς νὰ κλείσῃ.

Μὲ πνοήν σου μίαν σβύνεις
τῶν ἀστέρων τοὺς φανούς,
καὶ μ' ἐν μόνον νεῦμα κλίνεις
πρὸς τὴν γῆν τοὺς οὐρανοὺς.

Π. Σοῦτσος

98. Εὐχαριστία πρὸς τὸν Θεόν.

Πρὸς σὲ ὑψοῦται, Κύριε,
τῆς πλάσεώς σου ἡ φωνή,
σ' ὑμνοῦσι γῆ καὶ οὐρανοὶ
καὶ γλῶσσαι λαῶν μύριαι.

Τῆς πατρικῆς σου χάριτος
ἀνάπλεως εἶν' ὅλ' ἡ γῆ.
Ἄκένωτός σου ἡ στοργὴ
κ' ἡ πρόνοιά σου ἄρρητος.

Τάνθ' εἰς τὴν γῆν ἠρίθμισας,
τὰ ἄστρα εἰς τοὺς οὐρανοὺς.
Ὅπως εὐφραίνονται ὁ νοῦς,
τὰ πάντα διερρύθμισας.

Ὅπου τὸ βλέμμα τρέπομεν
εἰς οὐρανὸν ἀπὸ τῆς γῆς,
λάμπ' ἡ ἀγία σου σφραγίς,
τὰ θαύματά σου βλέπομεν.

Θαμβοῦται εἰς τῆς φύσεως
τὴν καλλονὴν ὁ ὀφθαλμός,
τῆς πλάσεως εἶν' ὁ ψαλμὸς
ψαλμὸς εὐχαριστίσεως.

Α. 'Ρ. 'Ραγκαῆς

99. Ἡ ἀηδών.

Ἡ ἀηδών εἶνε πτηνὸν ῥηδικόν, συγγενῆς τῆς καρδερίνας, τοῦ καναρίου, τοῦ σπίνου, τοῦ φλώρου, τοῦ κορυδαλλοῦ καὶ τῶν ἄλλων ῥηδικῶν πτηνῶν. Τὸ σῶμα αὐτῆς εἶνε μικρὸν καὶ εὐθυτενές. Ἡ κεφαλὴ στρογγύλη. Τὸ ῥάμφος λεπτόν, εὐθὺ καὶ δξὺ πρὸς τὸ ἄκρον, πεπιεσμένον ὀλίγον ἐκ τῶν πλαγίων. Οἱ ῥώθωνες γυμνοί. Αἱ πτέρυγες μέτριαι. Ἡ οὐρὰ ὀλίγον περιφερῆς καὶ οἱ πόδες ὑψηλοὶ καὶ ἰσχυροί.

Ἀηδών

Ἡ ἀηδών ἔρχεται ἐδῶ εἰς τὸν τόπον ἡμῶν κατὰ τὸν Μάρτιον καὶ φεύγει κατὰ τὸν Σεπτέμβριον. Διατῆται εἰς δάση ἤρεμα καὶ σκιερά, πλησίον πηγῶν δροσερῶν καὶ θυμακίων διαγῶν, εἰς λόχμας πυκνὰς καὶ δροσεράς, εἰς λειμῶνας καὶ εἰς ὄχθας καὶ εἰς ἀβλῶνας θυμακίων καὶ χειμάρρων καταφύτους καὶ δροσεράς. Μένει ὑπὸ τὰς εὐόσμους δάφνας καὶ τὰς ἀνθηροτάτας τριανταφυλλέας καὶ τοὺς εὐώδεις σχοίνους καὶ τοὺς λοιποὺς μικροὺς καὶ χαριτωμένους θάμνους. Κάθεται ἐπὶ τῶν κλάδων τοῦ θαλεροῦ κισσοῦ καὶ τῶν πυκνοφύλλων δένδρων, τῶν θαλόγγων εἰς τὰς αὐλάς τῶν οἰκιῶν, εἰς τοὺς κήπους, εἰς τὰς πλατείας καὶ εἰς τὰς ἀγυῖας τῶν πόλεων. Κτίζει φωλεὰς πολὺν τεχνικῶς. Τρώγει ῥῆγας σταφυλῶν, σπέρματα λεπτὰ, σκώληκας καὶ διάφορα ἔντομα, ὅσον μύρμηκας, κάμπας, μυῖας, κώνωπας, ἀκρίδας, κανθάρους καὶ τὰ τοιαῦτα, καὶ τίθει κατὰ τὴν ἀρχὴν τοῦ ἔαρος τέσσαρα ἕως ἕξ ὄα.

Πολὺν ὥραϊον πτηνὸν ἡ ἀηδών δὲν εἶνε· διότι τὸ χρῶμά της διόλον δὲν εἶνε ὥραϊον. Εἶνε ὅμως πτηνὸν κομψόν, ζωηρὸν καὶ πολὺ νοῆμον. Ἡ μικρὰ κεφαλὴ αὐτῆς εἶνε εὐγενεστάτη, οἱ μικροὶ δφθαλμοὶ σπινθηροβολοῦσιν, αἱ κινήσεις αὐτῆς καὶ ἡ στάσις πολὺν

χαριτωμένα. Κινεῖ ἀκαταπαύστως τὴν οὐρὰν ἐδῶ καὶ ἐκεῖ. Πηδᾶ ἑλαφρῶς ἐπὶ τῆς γῆς. Πειτᾶ ταχέως καὶ ἑλαφρῶς. Πηδᾶ ἀπὸ κλάδου εἰς κλάδον καὶ ἀπὸ θάμνον εἰς θάμνον. Ποιτὲ δὲν κάθηται ἐπὶ πολλὴν ὄραν εἰς ἓν μέρος, οὐδὲ πειτᾶ συνεχῶς καὶ ἐπὶ πολλὴν ὄραν. Δὲν δύνανται νὰ ὑποφέρῃ τὸ ψῦχος καὶ τὴν κακοκαιρίαν.

Ἡ ἀηδὼν ἔχει ἕλας τὰς αἰσθήσεις καὶ ἰδίως τὴν ἀκοὴν πολὺν ἀνεπτυγμένην. Ἐχει κρῖσιν πολλήν· γνωρίζει ὅλους τοὺς κινδύνους καὶ ἀποφεύγει αὐτούς. Ἀγαπᾷ ὑπερβολικὰ τὴν ἑλευθερίαν· ὅταν σπληνισθῆ ποτε εἰς μεγάλην ἡλικίαν καὶ κλεισθῆ εἰς κλωβίον, γίνεται μελαγχολικὴ, δὲν τρώγει, δὲν κελαδεῖ καὶ μετ' ὀλίγον ἀποθνήσκει. Εἶνε φιλόδοξος. Ὅταν κελαδῆ εἰς τὰς ἔρημιας, ὅπου οὐδεὶς ἀκούει αὐτήν, κελαδεῖ πολὺ ὀλίγον καὶ ὄχι πολὺ καλά. Ὅταν κελαδῆ εἰς μέρη, ὅπου τὴν ἀκούοι καὶ ἄλλοι, κελαδεῖ ἐξαιρετα καὶ ἐπὶ πολλὴν ὄραν. Εἶνε ὑπερήφανος, φθονερά καὶ φιλότιμος· γνωρίζει ὅτι κελαδεῖ καλά καὶ ὑπερηφανεύεται διὰ τοῦτο. Περιφρονεῖ τὸ κελάδημα τῶν ἄλλων πιτηῶν καὶ οὐδόλως προσέχει εἰς αὐτὸ προσέχει μόνον εἰς τὰ κελάδηματα τῶν ἄλλων ἀηδόνων καὶ φθονεῖ αὐτάς, ὅταν κελαδῶσι πολὺ καλά. Κατ' οὐδένα τρόπον ἀνέχεται ἄλλη τις νὰ ὑπεριερέσῃ αὐτήν εἰς τὸ κελάδημα. Θίλει πάντοτε αὐτὴ νὰ ἔχη τὰ πρωτεῖα, καὶ διὰ τοῦτο, ὅταν συνατηθῶσι δύο, ἀμιλλῶνται τίς νὰ ὑπεριερέσῃ τὴν ἄλλην καὶ πολλάκις προτιμῶσι νὰ ἀποθάνωσι κελαδοῦσι ἢ νὰ ὑποχωρήσωσιν.

Αἱ ἀηδόνες εἶνε πιτηνὰ ἀγαθὰ καὶ πολὺν σοβαρά. Εἶνε πολὺν ἠγαπημένοι σύζυγοι καὶ πολὺν φιλόστοργοι γονεῖς. Καὶ πρὶν ἢ γεννηθῶσι τὰ τέκνα αὐτῶν, φροντίζουσι μετὰ πολλῆς ἐπιμελείας καὶ κατασκευάζουσιν ἐν τῷ μέσῳ τῶν θάμνων τὰς φωλεὰς τῶν ἀσφαλεῖς καὶ ἀπαλὰς [καὶ θερμάς. Τρέφουσι τὰ τέκνα αὐτῶν μετὰ πολλῆς προσοχῆς καὶ στοργῆς. Τὰ διδάσκουσι νὰ τρώγωσι, νὰ πίνωσι, νὰ πειθῶσι καὶ νὰ κελαδῶσι. Τὰ κρατοῦσι πλησίον τῶν, μέχρις ὅτου γείνωσιν ἱκανὰ νὰ πειθῶσι καὶ νὰ ζῶσιν ἄνευ τῆς συνδρομῆς τῶν γονέων τῶν.

Κατὰ τὴν ἀρχὴν τοῦ ἔαρος, πρὶν γεννήσωσιν ὧὰ καὶ διε τὰ

δένδρα καὶ οἱ θάμνοι ἀρχίζουσι νὰ θάλλωσι καὶ τὰ δένδρα νὰ
 μοσχοβολῶσι, κελαδοῦσιν ἡμέραν καὶ νύκτα. Ἰδίως κελαδοῦσι τὰ
 γλυκοχαράγματα καὶ μετὰ τὴν δύσιν τοῦ ἡλίου. Μετὰ τινα χρόνον,
 ὅσον πλησιάζει τὸ θέρος, δὲν ἀκούονται πλέον κατὰ τὴν νύκτα.
 Ὅταν ἐπωάζωσι καὶ θάλλωσι τοὺς νεοσσούς αὐτῶν, δὲν κελαδοῦ-
 σιν. Τὸ θέρος κελαδοῦσιν, ἀλλὰ χωρὶς ὄρεξιν, μὲ φωνὴν ἀσθενῆ
 καὶ πολὺ ἀπλὰ κελαδήματα. Ἡ φωνὴ τῆς ἀηδόνης εἶνε λιγυρά,
 λεπτὴ δηλαδὴ, πυκνὴ καὶ καθαρωτάτη. Κάθηται εἰς τὸ βάθος δρο-
 σερᾶς τινοσ λόχμης ἢ ὄπισθεν σκιερᾶς τινοσ φυλλάδος, ἐν τῷ μέσῳ
 τῶν ἀνθέων, καὶ ἐκεῖθεν ἀφανῆς ἐκ τῶν πυκνῶν φύλλων καὶ τῶν
 πολλῶν ἀνθέων, ἀνοίγει τὸ θείον αὐτῆς στόμα καὶ χύνει εἰς τὸν
 ἀέρα διὰ τῆς γλυκνυτάτης αὐτῆς φωνῆς ὅ,τι αἰσθάνεται ἢ τρυφερὰ
 αὐτῆς ψυχῆ. Πότε ποθεῖ τὸν ἀγαπητὸν αὐτῆς σὺντροφον καὶ τὰ
 προσφιλῆ αὐτῆς τέκνα, τὰ ὅποια πρὸ πολλοῦ ἔχουσι φύγη καὶ ἀκόμη
 δὲν φαίνονται νὰ ἔρχονται. Πότε ἐκφράζει τὴν εὐχαρίστησιν αὐτῆς
 διὰ τὰ ἀγαθὰ, τὰ ὅποια τῇ ἔδωκεν ὁ Θεός. Πότε θρηνεῖ τὸν σύζυ-
 γον αὐτῆς καὶ κλαίει τὰ τέκνα αὐτῆς, τὰ ὅποια ἄσπλαγχοι κνηγοῖ
 συνέλαβον καὶ ἄγρια ὄρεα κατεσπάρραξαν. Πληροῦται δὲ ὄλος ὁ
 ἀῆρ καὶ ὄλοι οἱ θάμνοι καὶ ὄλα τὰ φύλλα καὶ ὄλα τὰ ἄνθη ἐκ τῶν
 γλυκνυτάτων κελαδημάτων. Νομίζει ὁ ἀκούων, ὅτι ταῦτα δὲν ἐξέρ-
 χονται ἐκ τοῦ θείου στόματος τοῦ χαριτωμένον τούτον μικροῦ πιη-
 νοῦ, ἀλλ' ὅτι τὰ θαλερὰ φύλλα καὶ τὰ εὐώδη ἄνθη καὶ τὰ ἄβρὰ
 ῥόδα, ψυχὴν καὶ φωνὴν λαβόντα, αὐτὰ ἐπιπροχέουσι τὰς οὐρανίας
 ταύτας μελωδίας εἰς τὸν ἀέρα.

100. Ἡ ἄνοιξις.

Ῥόδα θάλλουσι καὶ ἴα,
 διαχύνεται γλυκεῖα
 τῶν ἀνθέων ἢ ὄσμη.

Ἦλθεσ, ἄνοιξις ὠραία,
 καὶ τοὺς κήπους κερασέα
 λευκανθίζουσα κοσμεῖ.

Γῆν καὶ θάλασσαν περῶσα,
 καὶ ταχύπτερος πετῶσα
 ἀνεφάν' ἢ χελιδῶν.

Ἐκ τοῦ δάσους μελωδίας,
 καλλιφώνους καὶ γλυκείας
 διαχύν' ἢ ἀπδῶν.

Πῶς τὸ σύμπαν μετεβλήθη, Ἄνθη, ῥύακες, κοιλάδες,
 νέαν τόρα ἐνεδύθη χλόη, λόφοι, πεδιάδες,
 ἢ ἀνθοῦσα γῆ στολῆν, τὸ δενδρόφυτον βουνὸν
 Διελύθησαν τὰ νέφη αἶνος εἶνε κ' ὕμνωδία
 καὶ πορφύρας χροῶμα στέφει ὡς λιβάνου εὐωδία
 τὴν λαμπρὰν ἀνατολῆν. φερομέν' εἰς οὐρανόν.

Ἄλ. Κατακουζηνός

101. Ὕμνος πρὸς τὸν Θεόν.

Σὲ μεγαλύνουσιν, ὦ ποιητά,
 πάντα τάόρατα καὶ ὄρατά,
 Ἄστέρες, ἥλιος, γῆ, οὐρανὸς
 εἶπερ κ' ἐγένοντο ἐκ μηδενός.

Ψυχῶν ἀνάτασις, ὕμνος γλωσσῶν
 φόρον σοι φέρουσι σὰ ἐκ τῶν σῶν.
 Δωρόν σου κάλλιστον λάμπ' ἢ ζωὴ
 κ' αἰνεῖ σε, Κύριε, πᾶσα πνοή.

Ἦψας τὸν ἥλιον μέγαν φανόν,
 μ' ἄστρα κατέσπειρας τὸν οὐρανόν·
 τὰς ὥρας ἔταξας ὡς μειδιᾶς,
 μ' ἄνθη στολίζεται ἡ πεδιάς.

Οἱ κόσμοι τρέμουσι τὸν σὸν θυμόν,
 αὐτοῦ ἀπαύγασμα εἶν' ὁ χειμὼν,
 ἢ πλάσις σύμπασα μέγας ναός,
 ἐφ' οὗ ἐν ὄνομα λάμπει: Θεός.

Α. Ἄ. Ρ. Ῥαγκαβῆς

ΠΙΝΑΞ ΤΩΝ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

	Σελ.
1. Ὁ καλὸς Θεὸς (ποίημα) Γ. Βιζυηνοῦ	3
Α'. Καλὴ καὶ κακὴ συναναστροφή	4
2. Ἀνθρακεὺς καὶ γναφεύς	4
3. Γεωργὸς καὶ πελαργὸς	4
4. Λέων καὶ ὄφις	6
5. Ἡ θάλασσα καὶ τὰ ποτάμια (ποίημα) Γ. Δροσίνῃ	7
6. Ἡ καλὴ συναναστροφή (ποίημα) Δ. Σ. Βυζαντίου	7
7. Τὸ θέρος (φυσιογνωσία)	8
8. Τὸ καλοκαίρι (ποίημα) Γ. Βιζυηνοῦ	11
Β'. Ὑπερηφάνεια καὶ μετριοφροσύνη	12
9. Λύγνος	12
10. Κόραξ καὶ ἀλώπηξ	12
11. Ὑποθήκη Γ. Βιζυηνοῦ	14
12. Λύκος καὶ Λέων	14
13. Ἀλέκτορες	15
14. Οἱ στάχυες τοῦ σίτου	16
15. Ἡ παπαρούνα (ποίημα) Γ. Βιζυηνοῦ	17
16. Τὸ ἴον (ποίημα) Γ. Βιζυηνοῦ	17
17. Τὸ φθινόπωρον (φυσιογνωσία)	18
18. Τὸ δενδρύλλιον κατὰ τὸ φθινόπωρον	20
19. Τὸ μακρὸ φύλλο (ποίημα) Σπ. Ἀντίπα	20
20. Τὸ φθινόπωρον (ποίημα) Γ. Καρασούτσα	20
Γ'. Σπεῦδε βραδέως	21
21. Ὁ πιστὸς σκύλος	21
22. Ἡ βροχὴ	22
23. Ὁ σπεύδων ἀμαξηλάτης	23
24. Ἡ φωλεὰ τῶν πτηνῶν	25
25. Ἡ μικρὰ μηλέα	26
26. Ὁ θάνατος τοῦ πιστοῦ σκύλου	25
27. Παροιμίαι	30
28. Ὁ χειμῶν (φυσιογνωσία)	30
29. Ὁ χειμῶν (ποίημα) Ἀχ. Παράσχου	33
30. Ὁ χειμῶν (ποίημα) Ἀγγ. Βλάχου	34

Φρόνησις καὶ ἀφροσύνη	34
31. Μοσχάριον καὶ πωλάριον	34
32. Κλέπτης καὶ ξενοδόχος	36
33. Τὸ παιδί ἔς τὸ ποτάμι (ποίημα) <i>I. Βιζυηνοῦ</i>	37
34. Βάτραχοι	38
35. Λέων καὶ ἀλώπηξ	39
36. Ἡ χιῶν (φυσιογνωσία)	40
37. Χιῶν (ποίημα) <i>I. Βιζυηνοῦ</i>	42
Ε. Ὀκνηρία καὶ φιλεργία	43
38. Ἡ ὀκνηρὰ Εἰρήνη	43
39. Ἀμαξηλάτης	44
40. Χελώνη καὶ λαγῶς	45
41. Ὁ μικρὸς καθαθοποιός	47
42. Ὁ ζιζήκας καὶ τὸ μυρμηκι (ποίημα) <i>A. P. Παγκαβῆ</i>	49
43. Τὸ φθινόπωρον (ποίημα) <i>I. Πολυβίου</i>	50
44. Ἐὰ δύο ἄροτρα	50
45. Ἡ καλὴ κληρονομία	51
46. Ἡ ὥραία πρῶτα (ποίημα) <i>Ἡλ. Τανταλίδου</i>	53
47. Τὸ καλὸν παιδίον	54
48. Οἱ υἱοὶ τοῦ γεωργοῦ	55
49. Ὁ πτωχὸς χτίστης	56
50. Τὸ ἔαρ (φυσιογνωσία)	60
51. Ἡ ἀνοιξίς (ποίημα) <i>Ἀγγ. Βλάχου</i>	64
52. Ἰδοὺ τὸ ἔαρ ἦλθεν (ποίημα) <i>N. I. Ἰγγλέση</i>	65
53. Ἡ ἀνοιξίς (ποίημα) <i>Ἀλ. Κατακουζηνοῦ</i>	65
Ζ. Ἀλλοτριπραγμοσύνη καὶ πολυπραγμοσύνη	66
54. Ἐρίφιον καὶ λύκος	66
55. Πίθηκος καὶ ἀλιεῖς	67
56. Χελιδόνες καὶ κύκνοι	69
57. Ἡ χελιδῶν (φυσιογνωσία)	70
58. Χελιδόνισμα (ποίημα) <i>Ἀθ. Χριστοποῦλου</i>	74
59. Τὸ χελιδονάκι (ποίημα) <i>Ἡλ. Τανταλίδου</i>	75
60. Ἡ φωλιά (ποίημα) <i>N. Λαμianoῦ</i>	75
61. Ἡ ἀναχώρησις τῆς χελιδόνος (ποίημα) <i>Ἡλ. Τανταλίδου</i>	76
Ζ. Φιλανθρωπία	77
62. Ὁ μικρὸς καπνοδοχοκαθαριστής	77
63. Μπάροης, ὁ γενναῖος κύων τῆς μονῆς τοῦ ἁγίου Βερνάρδου	80
64. Ἡ τυφλὴ ἀνθρώπων (ποίημα) <i>I. Ζαλοκώστα</i>	85
65. Ὁ δελφίν (φυσιογνωσία)	86
Η. Πίστις καὶ ἀφροσύνη	89
66. Οἱ πιστοὶ κύνες	89
67. Ὁ θάνατος τῆς ὄρφανῆς (ποίημα) <i>Δ. Σολωμοῦ</i>	91
68. Ὁ πιστὸς κύων	92
69. Ὁ ἀφρωσιωμένος λέων	93
70. Ὁ ὄνος (φυσιογνωσία)	96

- Θ'. Γενναϊότης . . . . .
71. Ὁ γενναῖος γείτων . . . . .
72. Ὁ ἀνδρεῖος ναύτης . . . . .
73. Ὁ μεγαλόφυχος μουσικός . . . . .
74. Ὁ ἀστὸς (φυσιογνωσία) . . . . .
75. Οἱ σταυραετοὶ (ποίημα) Δημῶδες . . . . .
76. Τὸ πουλάκι (ποίημα) Δημῶδες . . . . .
77. Ἡ πέρδικα (ποίημα) Δημῶδες . . . . .
- Ι'. Στοργὴ τῶν γονέων πρὸς τὰ τέκνα . . . . .
78. Ἡ ἐλαφίνα (ποίημα) Δημῶδες . . . . .
79. Τὸ ἔρημο πουλί (ποίημα) Γ. Βιζυηνοῦ . . . . .
80. Ἀνέλπιστος σωτηρία . . . . .
81. Πρὸ τῆς Παναγίας (ποίημα) Ἀχ. Παράσχου . . . . .
82. Τὸ ναυτόπουλο (ποίημα) Ἡλ. Ταταλίδου . . . . .
83. Παιδί μου, ὦρα σου καλὴ (ποίημα) Γ. Βιζυηνοῦ . . . . .
84. Ὅργισ καὶ ἀλέκτωρ (φυσιογνωσία) . . . . .
- ΙΑ'. Ἀγάπη τῶν τέκνων πρὸς τοὺς γονεῖς . . . . .
85. Οἱ κόσσυφοι . . . . .
86. Ἡ πτωγὴ γῆρα καὶ ἡ κόρη τῆς Ἄννα . . . . .
87. Ὁ θάνατος τοῦ κλέπτου (ποίημα) Δημῶδες . . . . .
88. Ἡ χρυσὴ καπνοθήκη . . . . .
89. Τὸ ναυτόπουλο (ποίημα) Ν. Δαμιανοῦ . . . . .
90. Ὁ Βλάχος Θανάσης (ποίημα) Δημῶδες . . . . .
91. Ὁ κορυδαλλὸς (φυσιογνωσία) . . . . .
92. Ὁ κορυδαλλὸς (ποίημα) Γ. Βιζυηνοῦ . . . . .
- ΙΒ'. Ὁ Θεός . . . . .
93. Αἱ τέσσαρες ὥραι τοῦ ἔτους . . . . .
94. Γῆ καὶ οὐρανός (ποίημα) Ἀλ. Κατακουζηνοῦ . . . . .
95. Θεοῦ παρουσία (ποίημα) Ἀ. Ὑ. Ραγκαβῆ . . . . .
96. Ὁ κόσμος καὶ ὁ Θεός . . . . .
97. Ὕμνος πρὸς τὸν Θεὸν (ποίημα) Π. Σούτσου . . . . .
98. Εὐχαριστία πρὸς τὸν Θεὸν (ποίημα) Ἀ. Ὑ. Ραγκαβῆ . . . . .
99. Ἡ ἀηδών (φυσιογνωσία) . . . . .
100. Ἡ ἀνοιξίς (ποίημα) Ἀλ. Κατακουζηνοῦ . . . . .
101. Ὕμνος πρὸς τὸν Θεὸν (ποίημα) Ἀ. Ὑ. Ραγκαβῆ . . . . .

0020561262
ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΒΟΥΛΗΣ

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

